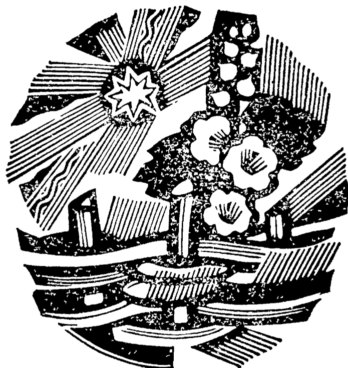
Календарно-обрядові пісні

Народна творчість

Календарно-обрядові пісні

Гравюри
Василя Перевальського
та Анатолія Павленка

Київ
Видавництво художньої літератури
«Дніпро»
1987

В книгу вошли лучшие образцы
украинской календарно-обрядовой поэзии:
веснянки, петровки, колядки,
щедровки, а также русальные,
купальские песни и фольклор,
сопровождающий полевые работы.

Відповідальний редактор
М. М. ПАЗЯК

Упорядкування,
вступна стаття та примітки
О. Ю. ЧЕБАНЮК

К 4702590100—054 / М205(04)—87 54.87

ПІСНІ ТРУДОВОГО РОКУ

У скарбниці української народної поезії від давнини збереглися календарно-обрядові пісні. Вони нерозривно пов'язані з певною порою року, відповідними звичаями і сільськогосподарськими роботами. Зустріч нового року і весни, проводи літа і збирання врожаю завжди супроводжувались ритуальними діями, піснями, іграми, хороводами. Різноманітні за змістом і формою, характером і часом виконання, колядки, щедрівки, веснянки, петрівки, русальні, купальські та жниварні пісні відображають свята і будні давнього українського села. Впродовж віків у них втілювались мудрість і досвід народу, його духовне багатство, морально-етичні та естетичні ідеали.

Календарно-обрядова пісенність є одним із найглибших шарів української народної поезії; витоки її сягають праслов'янської та спільнослов'янської доби. Багатьом календарним пісням українців, росіян і білорусів властиві спільні сюжети, композиція, образна система і художні засоби, що є яскравим свідченням давнього їх походження. Архаїчні календарно-обрядові пісні можна розглядати як культурну спадщину всіх східнослов'янських народів. В процесі історичного розвитку, із зміною соціальних умов переосмислювалися їх первісні зміст і форма. Хоча перші відомості про календарні обряди зустрічаються ще в літописах часів Київської Русі, проте вони, в основному, зафіксовані лише у XIX—XX ст. Пізніші записи під історичними нашаруваннями містять важливі архаїчні елементи, які відображають особливості світогляду людей на різних етапах суспільного розвитку; їх художньо-поетичне мислення, погляди на природу, працю, родинні стосунки. В ті часи людина повністю залежала від сил природи, була безпорадною в боротьбі з ними і тому вдавалась до магічних дій, щоб у такий спосіб вплинути на стихію. «...Безсилля дикуна в боротьбі з природою,— пояснював В. І. Ленін,— породжує віру в богів, чортів, у чудеса і т. п.» [1].

В основі багатьох обрядів лежали язичеські вірування: анімістичне обожнювання природи, культ померлих предків, віра в силу проспіваного і зображеного слова. В календарно-обрядових піснях зустрічаємо антропоморфні (людиноподібні) образи Весни, Купала, Коляди, Коструба, Шума та імена «поганських» богів Перуна, Даждьбога, Лади. Пізнаючи природу, людина поступово втрачала віру

---

[1] Ленін В. І. Соціалізм і релігія.— Повне зібр. творів. Т. 12.— С. 132.

в надзвичайні сили, забувала імена язичеських божеств. У плині віків і саме слово «бог», що зустрічається в усталених мовних зворотах календарно-обрядових пісень, позбулося свого первісного значення і стало узагальненим звертанням. Календарні пісні разом з основними обрядовими діями ввійшли до фольклорно-етнографічного комплексу певного свята. Виконувались вони колективно в хороводах та іграх. Гра завжди сприяла формуванню обряду, була його обов'язковим елементом. Хоровод (танок) є також певним видом обрядових ігор, семантично пов'язаних із культом сонця. В ігрових та хороводних піснях слово, мелодія, міміка, танцювальні рухи і драматична дія не розмежовані, а гармонійно поєднуються, створюючи художню цілісність.

Існує декілька типів таких пісень.

Ритуальні пісні-команди, що змальовують обряд чи якийсь його елемент або виконуються при переході від одного етапу до іншого; заклинальні пісні, в яких людина звертається до сонця, весни, Купали та інших природних та надприродних сил з проханням прийти, повернутися, допомогти тощо; величальні пісні, що оспівують благополуччя, щастя, урожай, уславлюють господаря, господиню, дівчину, хлопця. Ритуальні, заклинальні й величальні хороводно-ігрові пісні складають основу, ядро календарно-обрядових пісень.

Традиційні календарні обряди інколи називають «аграрними», бо вони виникли на основі землеробського побуту. Насправді ж, їхня тематика ширша: вони мають сприяти примноженню не тільки збіжжя, домашніх тварин, а й сім'ї, бо у побуті селян ці інтереси тісно пов'язані. Відповідно аграрна й родинна обрядовість виконувала спільну функцію. Ще в «Повести временных лет» підкреслювався шлюбний характер весняно-літніх ігрищ, де відбувалося умикання (викрадення) дівчат біля води[1]. Цим пояснюється наявність численних пісень шлюбно-сімейної тематики серед календарно-обрядових, а також і те, що календарні обряди і пісні виконувались переважно дівчатами і молодими жінками.

З поетичного боку календарно-обрядові пісні мають віками відточену символіку з властивою їм ідеалізацією природи, людини праці та гіперболізацією її характерних рис, метафоричним відображенням дійсності. Календарно-обрядовим пісням притаманна єдина поетична будова з однаковими композиційними прийомами та засобами творення образності: ті самі мотиви, деталізований опис із характерним прийомом ступеневого звуження образу, поступове розкриття мета-

[1] Повесть временных лет.— У кн.: Повести Древней Руси X—XII века. Л., 1983.— С. 28—29.

фори з традиційним текстовим наповненням, схожі засоби ідеалізації, причому образні характеристики співпадають майже дослівно. Обрядове походження календарно-звичаєвих пісень зумовлює застосування в них звертань та імперативних інтонацій. Загальне емоційне їх забарвлення — піднесене, веселе, життєрадісне.

З введенням християнства на Русі розпочалася боротьба церкви з язичеством, що призвело до переслідування і заборони святкувати такі стародавні свята, як Купала, русалії, проводи зими і зустріч весни тощо. Поступово язичеські вірування та поняття забувалися, але народні звичаї і пісні не зникли, а, зазнавши певного переосмислення і трансформації, своєрідно співіснували з християнськими обрядами. Язичеські свята церква прив'язала до християнського календаря: зустріч весни до пасхи, русальний тиждень до троїці, Купала до дня Іоанна Хрестителя тощо. Окремі християнські мотиви й образи з'явились у колядках та щедрівках. Але загальний вплив християнської церковної ідеології був досить незначний і не торкнувся основного змісту календарно-звичаєвої поезії.

Споконвічно обряди мали не тільки ритуальну мету, а були здебільшого і емоційною розрядкою для людей. Із втратою аграрно-магічної ролі календарних пісень, їх обрядова функція поступово замінювалась естетичною, розважальною. Святкові обряди перетворювались у масові розваги. Нові суспільні обставини життя творців народної поезії призвели до появи нових тем і мотивів: громадських, соціальних, особистих. Календарно-обрядова поезія у тому вигляді, в якому вона дійшла до наших днів, містить багато ліричних, гумористичних і сатиричних пісень, а чимало їх, особливо ігрових та хороводних, перейшло в дитячий репертуар.

У давніх слов'ян рік починався весною, березневе літочислення зберігалося до 1409 року (за цим літочисленням Нестор-літописець розпочав «Повесть временных лет»). У свідомості давнього землероба новий трудовий рік починався з відродженням навколишньої природи і з пробудженням матері-землі від зимового сну, з першою оранкою і сівбою. Весну зустрічали радісно і пишно, з піснями, танцями, іграми. Ці пісні називаються **веснянками**. Існують і паралельні назви: в Галичині — гаївки, гагілки, на Поліссі — маївки, магівки, на Волині — рогульки. В окремих місцевостях весняні пісні одноіменні улюбленій грі — «володар», «перепілка», «жук». **Гаївкою** в західних областях України називають ігрові і танкові пісні, що співаються переважно на великодні свята, а також увесь фольклорно-етнографічний комплекс весняного свята. Назва ж «веснянка» об'єднує всі пісні, які співають на вулиці, на вигоні за селом від ранньої весни аж до зелених свят.

Як тільки починали танути сніги, дівчата виходили на пагорби, «на високу гірку», іноді навіть вилазили на дерева і співали пісень,

запрошуючи весну скоріше повернутися. Цей обряд називався «закликанням» або «гуканням весни»:

Благослови, мати,
Весну закликати.
Весну закликати,
Зиму проводжати.

З приходом весни землероб мріяв про той час, коли можна буде «поля орати, хліба пахати». А тому з таким нетерпінням чекав повернення з вирію птахів — провісників весни, що нібито на своїх крилах приносили тепло. Щоб скоріше настала благодатна пора, подекуди в українських селах випікали з борошна печиво у формі пташок, підкидали його вгору або носили на довгих палицях і приспівували: «Вилети, гулю, горою, Винеси літо з собою».

У піснях і примовках зверталися до птахів з проханням замкнути ключами зиму, «відімкнути землю», повернути тепло, щоб «зиму одмело», принести «старим дідам сіяння», «чоловікам орання», «молодицям гречку жать», «старим бабам серпочки». В основі цих пісень — аграрно-магічні заклинання, якими хлібороби намагалися сприяти майбутньому урожаю:

Орел поле ізорав,
Пшеницею засіяв,
Крилечками зволочив,
Дрібний дощик примочив.
Щоб косарі скосили,
Молодиці згребли,
А дівчата зв'язали,
На коровай держали.

Зображення у піснях бажаного за дійсне — один із характерних засобів обрядової поезії, заснований на вірі в магічну силу проспіваного слова. Гукання — «гу-у-у!» з підвищенням тону в кінці вигуку, якими закінчувались ці пісні, мали заклинально-магічний характер.

Зверталися не лише до птахів, помічників весни, що сповіщали про її наближення, але й до самої весни або до її дочки весняночки. Основний зміст і мотиви цих пісень такі ж, як і в пісеньках про птахів, але побудовані вони у формі запитання-відповіді і мають давню обрядову основу:

— Ой ти весна, ти весна,
Ти чого до нас прийшла?
— Я прийшла до вас з теплом,
Із зеленим житечком.

Віра в силу замовлянь яскраво простежується у весняному звичаї «топтати ряст». Коли з'являлася трава, розквітали перші квіти, дівчата і хлопці юрбою ходили в ліс, топтали ногами ряст, що нібито

давало на весь рік здоров'я, і приспівували: «...іще буду топтати, щоб на той рік діждати».

Від цього звичаю залишилися у народній пам'яті приказки; «вже виліз на ряст» — кажуть про хворого, що одужує, а про безнадійного — «вже йому рясту не топтати».

Ще один весняний звичай чарувального характеру — «збірна каша». Щоб припадити хлопців на весняні гуляння, дівчата варили кашу з маком і раковою клешнею, закопували її посеред вулиці або під перелазом:

Закопали горщик каші,
Ще й колком прибили,
Щоб на нашу та вулицю
Парубки ходили.

Вечорами молодь збиралася на вулиці або за селом, і дівчата, побравшись за руки, водили танки та ігри. Зародження різних форм хороводів та ігор дослідники відносять до глибокої давнини. Так, розташування колом, рух кола за сонцем походить від магічно-заклинальних дій давніх землеробів, якими намагалися вплинути на природу («Грушка», «Мак»); шикування у дві шеренги, які почергово то наступають, то відступають — беруть початок від воєнних ігор («Воротар», «Мости»); розігрування дії в колі — походить від мисливських ігор («Зайчик», «Качур», «Кізлик»). Характер рухів під час виконання хороводно-ігрових пісень виправданий їх змістом.

Найстародавнішими за походженням є хороводно-ігрові пісні землеробської тематики («Просо», «Овес», «Льон», «Гречка»), де учасники імітували оранку, засів, визрівання та збір сільськогосподарських культур. Аграрна гра мала і певне виховне значення для молодших трударів, але з часом перетворилася на розвагу.

Відгомін обожнювання природи простежується у хороводній пісні «Шум», де подано персоніфікований образ шуму першої весняної зелені: «...Нумо, нумо, заплітати Шума! У нашого Шума зеленая шуба».

Найбільшу групу ігрових і хороводних пісень складають веснянки любовно-шлюбної тематики. Серед них є архаїчні за своїм походженням ігри, в яких збереглися релікти такого типу шлюбу, коли дівчину вибирали з певного роду («Жельман»); отримували за неї викуп («Царівна», «Мости»); пророчили жениха, весілля, родинне щастя («Король», «Воротар»).

Весна — пора кохання, пора мрій і сподівань — сприймалась радісно й весело. «Всі веснянки дишуть здоровим, чистим чуттям радощів життя і молодої, свіжої сили», — писав І. Я. Франко[1]. Провідне місце у веснянках належить темі кохання. В них оспівується щире

[1] Франко І. Я. Переднє слово до видання: Шевченко Т. Г. «Перебендя», Львів, 1889. — Зібр. творів у 50-ти т. К., 1980. Т. 27. — С. 293.

перше кохання, розлука з милим, неприязнь до нелюба. Скромна, ніжна, роботяща дівчина — улюблений образ веснянок і гаївок, що виконувалися під «кривий танець». Вони є яскравим зразком обрядової лірики пізнішого походження.

У веснянках зустрічаються деякі історичні ремінісценції, йдеться про соціальну нерівність, про князівські та козацькі часи, кріпаччину. Згодом гаївки поповнились емоційними й експресивними сатиричними піснями, що висміювали вади й недоліки деяких хлопців та дівчат.

Минули часи, але й досі в Тернопільській, Львівській та Івано-Франківській областях можна почути гаївки — весняні хороводно-ігрові пісні.

Окрему групу складають русальні пісні. Їх співали на русальному тижні під час так званих «зелених свят». В язичеські часи це було свято закінчення весни і початку літа, пов'язане із культом рослинності і померлих предків. За народними повір'ями дівчата, які втопилися або померли засватаними, ставали русалками, а маленькі діти називались «русалками-семилітками». Їм відводилося місце у ріках, озерах, ставках. За народною демонологією ліси і поля населяли «русалочки-земляночки», яких називали ще мавками, нявками (від давньоруського «навь» — мрець). Народна фантазія малювала русалок вродливими дівчатами з прозорими блакитними очима, з розпущеним гарним волоссям, вбраними у вінки і довгі білі сорочки. Теплими травневими ночами вони виходили з рік і озер погрітися при місячному сяйві, погойдатися на вітах дерев. Любили русалки гратися, водити танки і причаровувати співом хлопців та дівчат, щоб залоскотати їх до смерті і забрати з собою. Тому подекуди їх називали «лоскотарками», або «лоскотухами». В полях і гаях бігали мавки, плескали в долоні, примовляючи: «Ух, ух, солом'яний дух, дух!» Від їхніх чарів треба було мати при собі оберег — часник і полин. Для русалок жінки вішали на деревах рушники, сорочки, намітки, дівчата — вінки з квітів і трав.

Русальних пісень записано порівняно небагато. У них відбилися народні звичаї і вірування про те, як русалки бігають у хлібах, переймають жінок і дівчат, загадують їм загадки і залоскочують тих, хто не відгадав.

Закінчувався русальний тиждень «проводами русалок», що в деяких місцевостях України мали назву «розигри», або «мавчин великдень». В цей день на Поліссі вибирали за русалку гарну дівчину, вдягали її в білу сорочку («чохлик»), розплітали коси, заквітчували голову вінком і водили з піснями по селу. Після цього нібито русалки йшли з рік і озер у ліси. Подекуди дівчата робили опудало русалки, водили навкруги нього хороводи, співали пісень. По закінченню «розигрів» опудало спалювали або розривали і розкидали по полю на добрий врожай. Відтоді русалки не бігали по полях:

Проводили русалочки, проводили,
Щоб вони до нас не ходили,
Да нашого житечка не ломили,
Да наших дівочок не ловили.

На зелені свята виконувались також пісні, що супроводжували обряд «кумлення». Дівчата йшли в гаї, вибирали собі подруг (кумів), з якими обмінювались намистом, дукачами, а також вінками з молодих зелених гілок. На думку вчених, цей обряд мав підготувати дівчат до майбутнього материнства. Пісенність обряду «кумлення» краще збереглася у росіян і білорусів.

У збірнику подаються і так звані «ладкання до худоби», зафіксовані головним чином у карпатському регіоні. Ці пісні виконувалися того дня, коли перший раз худобу виганяли на пасовиська. Такий обряд залежно від кліматичних умов і місцевої традиції відбувався на свято Юрія (Георгія) — 6 травня або на зелену неділю. Дівчата прикрашали корів, телят, бичків, овець різнобарвними стрічками та вінками з весняних квітів чи гілочок і співали пісень, в яких пестливо звертались до тварин (Ласійко, Красечка, Ласенька), бажали їм здоров'я, сили, гарного приплоду, хороших надоїв. Ці побажання і величання худоби мають яскраво виражене заклинально-магічне забарвлення: «...Повна Малася, повна, шовкова на ній вовна, шовкову траву пасе, скінчик молока несе».

Після зелених свят наступала петрівка — пора найдовших у році днів і найкоротших ночей. У цей час дівчата й жінки співали п е т р і в ч а н і п і с н і, їх іще називали п е т р і в к а м и. У цих піснях оспівувалася благодатна пора — середина літа («А вже петрівка минає, половини літа немає»), пора одцвітання і дозрівання хлібів, коли «ячмінь колос викидає, соловейко голос покидає». У петрівках дівчата просять півнів «не вменшати ночі», бо вони ще не відпочили від роботи, не настоялися з коханим, не виспалися після побачення. Улюблений образ цих пісень — «петрівная зозулька», до якої звертаються: «...Не куй так рано у борі, не буди мене молодої».

Петрівки ніби продовжують основну тему веснянок — тему кохання — малюють нам щасливі хвилини побачення дівчини й хлопця, їх відверті і пристрасні освідчення, щирі й ніжні почуття, а також очікування заручин і весілля. З другого боку, в петрівках легким сумом бринить тема прощання з дівуванням, з батьківською хатою, материнською ласкою: «...До Петра зозулі да кувать, кувать, до осені дівці да гулять, гулять».

Сповнені тонкого ліризму, петрівчані пісні передають душевний стан дівчини перед заміжжям, її журбу за безтурботними роками і побоювання майбутнього життя в родині чоловіка, відносин із свекром і свекрухою. Тематика і образи цих петрівок перегукуються із весільними піснями. В них широко використовуються засоби проти-

ставлення та художнього паралелізму: хлопець і дівчина порівнюються з соколом і перепеличкою, зеленим дубом і червоною калиною або дівчина з коноплельками, що їм:

Не дали вітри да достояти,
Зеленому листу да домаяти,
Жовтому цвіту да досяяти,
Що й у батенька да й одна дочка,
Да й не дали люди да догуляти,
Русою косою да дамаяти,
Червоним косничком да досяяти.

Значну групу петрівок складають жартівливі і сатиричні пісні, в яких одверто насміхаються над лінивими дівчатами і хлопцями, картають недолугих женихів, пихатих багачок. У цих пісеньках називались імена хлопців і дівчат, вартих осуду, а тому були вони особливо в'їдливими і дошкульними.

Закінчувалась петрівка напередодні Івана Купала, тоді, коли «зозуля в капусту ховається, по борозенках скитається», що передбачало закінчення розваг і початок гарячої трудової пори:

Ой коли ми петрівочку дожидали,
То ми її русу косу заплітали.
Тепер же ми петрівочку проведемо,
Ми ж її русу косу розплетемо.

Окремий цикл українського календарно-обрядового фольклору становлять купальські пісні, виконувані під час свята Івана Купала (24 червня за старим стилем). Це свято співпадає з датою літнього сонцестояння і відзначалося всіма землеробськими народами Європи майже однаковими ритуалами, що є яскравим свідченням його давнього походження. Його «поганський», язичеський характер неодноразово підкреслювався в давньоруських літописах і численних церковних та державних заборонах. В багатьох купальських піснях, що й нині виконуються на Україні, крізь пізніші нашарування виразно пробиваються релікти архаїчних уявлень і вірувань.

У колі річних свят Купало — одне з найголовніших і відзначалося урочисто, чому значною мірою сприяла благодатна пора його проведення: буяла рослинність, сонце було в апогеї своєї сили, тепла та впливу на природу. За народним повір'ям у цей день «сонце сходить, грає», трави і квіти набирають найбільшої сили, а опівночі вогнистим цвітом розквітає папороть, віщуючи тому, хто здобуде його, скарби, багатство, статок і здоров'я.

Напередодні свята хлопці встановлювали на вигоні обрядове дерево, а дівчата прикрашали його вінками, стрічками, квітами:

Коло купайла обметяно,
Ще й барвіночком оплетяно,
Ще й васильочком обтикано...

Для обрядового дерева найчастіше вибирали вербу і називали її Мареною, Купайлом, Купайлицею або гільцем.

На Полтавщині Купало робили у вигляді солом'яної ляльки, Мари або Маринки, вбраної в жіночий одяг і прикріпленої до високого стовпця. На Київщині прикрашена зеленню жердина з колесом угорі мала назву Іван. Ввечері молодь ішла до Купайлиці з піснями, в яких усіх запрошувала до гурту і погрожувала всілякими карами тим, хто не прийде, закликала «розвести дівкам Купайлицю», тобто розпочати свято.

Біля обрядового дерева розкладали вогнище — обов'язковий атрибут купальської ночі, пов'язаний із культом сонця. На початку XX ст. на Поліссі ще зберігався прадавній звичай запалювати купальське вогнище «живим вогнем», здобутим тертям сухих гілок. Іноді з пагорбів пускали у воду запалене колесо — символ сонця, його земне уособлення. В давнину перестрибували через багаття, щоб перед жнивами пройти обряд очищення вогнем, який був також засобом апотропеїчної магії — наділяв людину здоров'ям і силою. Пізніше молодь почала перескакувати через вогнище парами, взявшись за руки, і загадувати: якщо руки не роз'єднаються, то хлопець і дівчина поберуться.

Надзвичайною поетичністю і мальовничістю відзначаються купальські пісні, що виконувалися, коли плели вінки і ворожили. Дівчата пускали свої вінки на воду і дивились: у який бік попливе, туди дівка заміж піде, а якщо потоне, то віщувало розлуку з милим або смерть: «...Пливи, вінок, за водою, пливе доля за тобою.»

Вінок із квітів та запашних трав, з гілля і пшеничних колосків — невід'ємний елемент календарних обрядів і звичаєвих пісень, а також — традиційний образ-символ дівочої краси, дівування. Обов'язковим компонентом купальського свята був і обряд купання. За народним віруванням рапком цього дня купається навіть сонце.

Закінчувалося свято обрядом урочистого спалення Купайлиці з піснями й радісними вигуками:

Допалимо та соломоньку
Та ходімо та додомоньку.
Лежи, лежи та Купалочку
В червоному та багаттячку.

Під час свята дівчата водили хороводи з піснями та іграми. Більшість їх присвячена темі кохання, сватання, шлюбу, що за своїм змістом та основними мотивами є своєрідним продовженням веснянок і петрівок. Художнє втілення інтимних почуттів відзначається щирістю і ніжністю емоційного колориту, і в той же час надзвичайною простотою і реалістичністю. Винняткового ліризму купальським піснями надають емоційно наснажена лексика, яскраві епітети та образні порівняння з світом природи. Дівчина й хлопець порівнюються з руточ-

кою і барвінком, явором і тополею, дубком і ліщинкою, голубом і голубкою, лебедем і лебідкою. Вишивання сорочки та рушників, сідлання дівчиною коня для милого, розчісування гриви символізує прихильність дівчини до парубка, а жати в парі пшеницю — уявляється картиною-символом щасливого подружнього життя.

Купальським пісням, як і веснянкам та петрівкам, властиве сатирично-гумористичне забарвлення. Леся Українка писала: «Поки вогнище палає, дівчата співають пісень, часом зачіпають хлопців у тих піснях; тоді хлопці й собі відповідають, часом піснями, а часом жартами...» [1] Ці гумористичні перекори між хлопцями й дівчатами разом з обрядовими та хороводно-ігровими піснями створювали життєрадісну, піднесену атмосферу купальського свята — улюбленого свята молоді. Після Купала припинялись молодіжні розваги і гуляння, наступала велика і відповідальна пора в житті хлібороба — жнива.

Ж н и в а р с ь к и й   п і с е н н и й цикл є своєрідним апофеозом землеробської праці селянина-трударя. За своїм походженням він такий же давній, як і праця хлібороба. Це підтверджує подібність жниварських пісень всіх слов'янських народів. Залежно від певного етапу жнив, характеру обряду і основного змісту жниварських пісень, вони поділяються на: з а ж и н к о в і, що співалися на початку роботи, ж н и в н і — виконувані під час збирання врожаю та о б ж и н к о в і (або дожинкові), що супроводжували святковий комплекс завершення праці на ниві.

Щоб зрозуміти зміст жниварських пісень, слід згадати основні обряди і звичаї, що були пов'язані з трудовою діяльністю хлібороба. Адже з піснею йшли в поле і повертались додому, з піснею працювали й відпочивали, піснею урочисто вінчали успішне закінчення жнив.

Починалися зажинки обрядом зажинання першого снопа, званого «воєводою», що його мала нажати «в добрий час» постадниця — найкраща жниця. У зажинкових піснях бажали радісних і щасливих жнив, співали хвалу першому снопу, який урочисто ставили в світлиці на покуті. Відтоді на повний хід починались жнива і співали власне трудових пісень, що не були пов'язані з певним обрядом, а звеличували, опоетизовували працю хлібороба, змальовували повсякденний побут женців, висміювали нероб і гультяїв.

Віддавна жнива провадились толокою, коли декілька сімей об'єднувалося, щоб спільно обробити поле кожної із них по черзі. Закінчувалася толока обідом у господаря. В жниварських піснях йому дякували за шанобливе ставлення до працівників, за щедрий обід та уславлювали дбайливість господаря і господині, величали їх «пан» і «пані», навіть якщо вони були незаможними.

---

[1] Леся Українка. Зібр. творів у 12-ти т. К., 1977. Т. 9.— С. 9.

За феодально-кріпосницьких часів було розповсюджене примусове відбування панщини, за капіталізму — вимушене заробітчанство у багатіїв. Це явище певною мірою відбилося і в народній поезії: серед жниварських чимало пісень, присвячених темі важкої і безрадісної праці на чужому полі, які реалістично змалювали нестерпне становище уярмленого селянства.

Сатиричні порівняння негативно характеризували панських посіпак — наглядача («отамане упирю», «отамане відьмо»), економа, що «гірше собаки», «і кричить і лає, і полуднувати не дає». Нарікання на гірку долю, безправ'я і нестатки в окремих піснях переросли у гнівний протест проти соціального гноблення, відверті погрожування і проклинання:

Бодай пана громи вбили,
Як ми рученьки потомили,
Тобі, пане, не вгодили,
Бодай пан їв — не наївся,
Бодай пан пив — не напився,
В ложці води утопився,
А якщо ні, то вдавився.

Найбільшу групу жниварських пісень складають обжинкові пісні, пов'язані з багатьма обрядами і звичаями на закінчення жнив. Тема тяжкої праці поступається щедрій похвалі золотій ниві, що «сто копів зродила» і подарувала господареві на цілий рік достаток, величанням його за те, що зростив урожай, уславленням завзятих женців, що допомогли зібрати збіжжя.

Останній на полі сніп, званий «осталець», або «дід», перев'язували червоною смужкою і урочисто з піснями несли в село. На полі залишали жменю невижатого збіжжя, прикрашеного стрічками і квітами, що називалося «бородою», або «козою», «перепілкою». Колосся заламували до землі, зерно з них висипали у розпушену землю, клали хлібину і ставили воду: «...Оце тобі, борода, хліб, сіль і вода». За язичеськими віруваннями, збереження в хаті на покуті останнього снопа та обряд «завивання бороди» пов'язані були з духом рослинності і покликані повернути силу, що перейшла в колосся, землі, а також всьому хазяйству господаря. Закінчивши жнива, женці качалися по стерні, щоб не боліла спина і легко було жати на наступний рік. При цьому співали:

Ой ниво наша, ниво,
Верни нам нашу силу!
Ми на тобі жили,
Силоньку положили.

Із пшеничних або житніх колосків дівчата сплітали вінок — символ щедрого врожаю та успішного завершення жнив. Закосичений маками, волошками, калиною вінок прикрашав найкращу жницю —

«княгиню», яка в парі з хлопцем, що ніс останній сніп, йшла попереду всієї громади женців до двору господаря.

По дорозі співали пісень, в яких вшановували обжинковий вінок «вищий від плота, ще дорожчий від золота», зверталися до нього, як до живої істоти. Щедра персоніфікація дожинкового вінка є відгомоном рослинної магії, обожнювання нашими пращурами навколишньої природи:

Котився віночок по полю,
Просився у женчиків додому:
— Візьміть мене, женчики, з собою
Та занесіть мене до господара в стодолу,
Бо я вже в чистім полі набувся.
Буйного вітречку начувся,
Од ясного сонечка нагрівся,
А дрібного дощику напився.

Перед двором господаря вінок клали на хліб і просили за нього викуп — «рублика на танок». Хазяїн вішав обжинковий вінок у хаті на стіні і зберігав до осені, щоб вилущеним з нього зерном розпочати сіяння озимини.

Поряд із оспівуванням урожаю, праці женців у обжинкових піснях поширені мотиви величання господаря і його сім'ї, побажання достатку і здоров'я. Пестливо-зменшувальна лексика, яскраві гіперболи, порівняння, загальний ласкавий емоційний тон цих пісень перегукуються з величаннями колядок і щедрівок. Господар в обжинкових піснях іменується «соколонько», «соловейко», господиня — «голубочка», «пишна, як у саду вишня», «гожа, як у саду рожа», їх діти «як рожеві цвіти», «хазяїн з дітками» як «місяць з зірками», хата — «золота брама і срібная призьба». Природа у всіх жниварських піснях змальована в органічній єдності з людиною і є художнім фоном її діяльності. Так, женці, розмовляючи з сонцем, дорікають йому, що рано сходить, а пізно заходить, звертаються до місяця з проханням освітити їм дорогу; соловейко, зозуля допомагають їм у роботі, перепілочка «колосоньки збирала, в снопочки в'язала, копоньки складала». Широко використовується у жниварських піснях прийом художнього паралелізму, де картини природи служать і своєрідним поетичним зачином, і засобом психологічної характеристики.

Дещо вужче, порівняно з іншими циклами, у жниварських піснях представлена родинно-побутова тематика. Основні її мотиви теж зосереджені навколо збирання врожаю, і особливо цікавим є те, що розпочата у веснянках тема зародження першого почуття знаходить тут ніби своє логічне завершення — після жнив відбувались весілля, і більшість пісень присвячено очікуванню майбутнього шлюбу:

Ой жни, дівче, пшеничку,
Та й не думай собі,

Буде тота пшеничenька
На коровай тобі.

Традиційні, з діда-прадіда співані пісні нині оновлюються і переосмислюються новою соціалістичною жниварською обрядовістю. Сьогодні обжинкові пісні виконуються під час проведення колгоспних обжинок і свята останнього снопа. Вони славлять самовіддану працю колгоспників, героїв жнив.

Косарські та гребовицькі пісні виконувались під час відповідних сільськогосподарських робіт, що не були пов'язані з певними обрядами. В часі косовиця передувала, а подекуди і збігалася із жнивами. Часто її проводили колективно толокою або на відходах, і після закінчення роботи, як і в жнива, косарі й гребці йшли до хазяїна на обід. Подібність характеру та умов роботи пояснює схожість жниварських та косарських й гребовицьких пісень. Їх об'єднує спільна композиція, подібна образність, майже дослівна тотожність окремих рядків, перегукується і тематика цих пісень. Це дає підстави віднести косарські та гребовицькі пісні до календарно-обрядових.

Окремий цикл величальних пісень, приурочених до зимових свят, складають колядки та щедрівки — аграрно-магічні пісні святкового обходу дворів. Серед календарно-обрядових пісень вони відзначаються жанровою своєрідністю, урочисто піднесеним тоном, емоційно-романтичним забарвленням.

У науці не раз порушувалося питання про походження свят і пісень зимового календарного циклу. На думку вчених, після запровадження Петром Першим у 1700 р. нового календаря на християнське свято різдва було перенесено частину весняних обрядів, а саме величальні обходи дворів, які раніше відбувалися на початку нового трудового року (за березневим літочисленням). Доказ цьому — наявність у колядках та щедрівках весняних мотивів: приліт птахів, оранка землі і засів, образи розквітаючої природи. Термін коляди дослідники розглядають як синонім до українського щедрівка, що походить від новорічного «щедрого вечора».

Колядки виконувались під час різдва. Молоді люди, переважно хлопці, збирались «дружиною», вибирали ватага — «березу», запрошували музики і обходили всі хати села з піснями і величаннями господарів, за що одержували подарунки. Разом із співом колядок відбувалися і народні ігрища та вистави — «Коза», «Плуг», «Зірка». Щедрівки співали перед Новим роком дівчата і діти під вікнами односельчан. Між колядками і щедрівками немає значної текстової різниці, хіба що щедрівки часто мають типовий рефрен: «Щедрий вечір, добрий вечір». В західних областях України на Новий рік хлопці водили «Маланку».

Основний зміст зимових обрядових пісень полягає в пророкуванні хорошого майбутнього врожаю. У плині віків первісна аграрно-магічна

функція стала художньо реалізовуватись у величальних мотивах. Тематично колядки розрізняються залежно від того, кому вони адресуються: є величання господарю, парубку, господині, дівчині. В основі величань лежать побутові інтереси землероба, його турботи та мрії, що складають внутрішній зв'язок колядок і щедрівок з дійсністю і обумовлюють самобутність їх тематики. Колядки господарю в основному зосереджені навколо праці хлібороба. Він оспівується як багатий хазяїн, що проживає у білокам'яній світлиці в повному достатку: на столі у нього «калачі з ярої пшениці», на ньому «шуба люба», на поясі «калиточка», повна грошей. Величання поєднувалося з магічним заклинанням врожаю через побажання того, без чого неможливе життя землероба: здоров'я, добробуту, гаразду в сім'ї, худоби, що множиться з року в рік, гарного збіжжя. Ці побажання гіперболізували реально можливий достаток, бо саме цьому надавалась у давнину владна магічно-заклинальна сила. Хліборобська праця змальовувалась шанобливо й любовно, що перегукується з величальними обжинковими піснями.

Деякі новорічні обряди безпосередньо відтворювали хліборобську працю: на Маланку хлопці вносили в хату плуг і показували ніби орють ниву і сіють зерно, що також пророкувало добрий врожай. Особливо яскраво виступає аграрно-магічна основа в обрядових діях, що супроводжували зимові свята. Водіння кози, ведмедя, тура, ряджения в маски і перевдягання має прадавню тотемічну основу і свідчить про глибоку архаїчність обряду.

Уславляючи господаря, оспівували всю його щасливу родину. Ця тема глибше розкривається у колядках господині і пов'язана лише з колом її домашніх інтересів: вона хазяйнує, ростить дітей, доглядає чоловіка тощо. Життя її в хаті чоловіка змальовується радісним і щасливим, а сама вона:

По двору ходить, як сонце сходить,
А в хату ввійде — як зоря зійде,
А заговорить, як дзвін задзвонить,
Як засміється, сад-виноград в'ється,
Як зажартує — коня дарує.

Тематично різноманітні колядки звернені до парубка. У них він постає славним богатирем, сміливим воїном, вправним мисливцем, хазяйновитим господарем. Колядки парубкові багаті на історичні ремінісценції. Хлопець змальовується не тільки славним воїном, але і шанобливим сином, вірним і ніжним коханим. Його дівчина виступає найкращою з усіх — царівною або королівною, а сам він є втіленням краси і мужності.

Колядки дівчині в основному описують її красу, працьовитість і почуття любові до судженого. Бажаючи їй здоров'я і щасливої пари, оспівують її розум, вроду, хазяйновитість.

У колядках не реальний, а ідеалізований образ подається через стороннє сприймання — це типовий епічний прийом. Величальна функція колядок і щедрівок передбачає їх мовну й образну палітру: широке використання порівнянь, протиставлень та образних й художніх паралелізмів. Так, хазяїн уявляється як «ясен місяць», що «житейко віє», його дружина — «красне сонце», що «хлібойко пече», дочки — «дрібні зірки», що «золото прядуть».

Композиція колядки досить проста: заспів, власне колядка, поколядь (закінчення) та приспів. З часом поколядь почала відриватися від колядок і вживатися як самостійне привітання — «віншування».

«Засівалки» або «посипалки» виконувались дітьми ранком нового року. Ці коротенькі магічно-заклинальні промовляння супроводжувались посипанням двору хазяїна зерном, яке він зберігав до сівби:

Сію, вію, посіваю,
З Новим роком поздоровляю!
Щоб було у вас в стіжку,
В мішку,
І в коморі,
І в оборі,
В ложці, в мисці
І в колисці.

Окрему групу складають гумористичні і сатиричні колядки та щедрівки. Серед них виділяються гострі та в'їдливі пародії на церковні коляди, що їх насаджувало духовенство, забороняючи відзначати народні свята Коляди і «щедрого вечора».

Після Жовтня величальна форма традиційної народної колядки широко використовувалася для створення нових «червоних коляд». В наш час колядування відроджується на основі нової, соціалістичної обрядовості, яка спирається на творче засвоєння кращих зразків минулого.

Пісні землеробських свят і обрядів і сьогодні складають для нас не тільки історичний, але й великий художній інтерес. Народ проніс їх крізь віки як своє духовне надбання, яскраве поетичне багатство, як безсмертну традицію колективних свят землероба-трударя. Це справжній гімн праці, гімн природі, уособлення мрій, надій і сподівань селянина-хлібороба.

Календарно-обрядові пісні виконуються багатьма професійними та самодіяльними колективами. В Музеї народної архітектури та побуту УРСР відбуваються театралізовані вистави, присвячені певній порі року.

Широко використовувались образи, а також сюжети і мотиви українських календарно-обрядових пісень письменниками, композиторами та художниками. Ще Григорій Сковорода ввів веснянку «Горобчику шпачку, шпачку» у твір «Благочестивий Еродій». До веснянок і колядок звертались Ю. Федькович, Леся Українка, П. Грабовський, І. Манжура, Л. Глібов та ін. Русальні пісні і повір'я про русалок використали у своїх творах Т. Шевченко («Причинна»,

«Утоплена»). Леся Українка («Лісова пісня»), змалював українські народні звичаї та обряди М. Гоголь («Майська ніч, або Утоплена», «Ніч перед різдвом» та ін.). Сцени народних свят та ігрищ і народний побут відображали класики української драматургії М. Кропивницький, М. Старицький, І. Карпенко-Карий.

Українська народна обрядовість і деякі пісенні мелодії були використані в операх П. Чайковського «Черевички», М. Римського-Корсакова «Ніч перед різдвом», М. Лисенка «Утоплена, або Русальна ніч», «Різдвяна ніч».

Народна обрядовість відображена в образотворчому мистецтві українських художників І. Труша, К. Трутовського, М. Пимоненка та ін.

Як свідчать рукописні збірники, українські календарно-обрядові пісні почали записувати з кінця XVII ст. Поодинокі зразки їх публікувалися з кінця XVIII ст. майже у всіх друкованих збірниках пісень. Першим виданням, присвяченим дослідженню пісень трудового року, була праця Михайла Максимовича «Дни и месяцы украинского селянина» (1856). Значні добірки колядок, щедрівок, веснянок, петрівок, русальних, жнивних, купальських пісень вміщено у виданнях: П. Чубинського «Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край», т. III (1872), Я. Головацького «Народные песни Галицкой и Угорской Руси» (1878), Б. Грінченка «Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях» (1899) і багатьох інших.

Окремих видань календарно-обрядових пісень небагато: у дореволюційний час це збірники В. Гнатюка «Гаївки» (МУЕ, т. XII, Львів, 1909) та «Колядки і щедрівки», т. I, т. II (ЕЗ, т. XXXV, т. XXXVI, Львів, 1914).

У радянський час багато записували календарно-обрядові пісні відомі фольклористи, музикознавці, письменники. Зокрема, К. Квітка, Ф. Колесса, М. Гайдай, Г. Верьовка, Г. Танцюра, М. Стельмах, П. Тичина, П. Козланюк та інші.

Найповнішим виданням, здійсненим за радянський час, можна вважати збірники «Ігри та пісні» (1963) і «Колядки та щедрівки» (1965), упорядковані О. Деєм. У передмовах до цих видань висловлено чимало зауважень щодо походження, специфіки побутування та художніх особливостей календарно-обрядових пісень.

При підготовці даного збірника використані кращі зразки попередніх видань, а також недруковані досі записи, що зберігаються у рукописному відділі Центральної наукової бібліотеки АН УРСР та у рукописних фондах Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР.

Олена Чебанюк

Веснянки

ЗАКЛИКАННЯ ВЕСНИ

ВИЛЕТИ, ГУЛЮ, ГОРОЮ

Вилети, гулю, горою, (2)
Винеси літо із собою.

Вилетіла гуля горою, (2)
Винесла літо з собою.

БЛАГОСЛОВИ, МАТИ

Благослови, мати,
Весну закликати!
Весну закликати,
Зиму проводжати!
Зимочка в возочку,
Літечко в човночку!

ВІЛ БУШУЄ

Віл бушує,
Весну чує.
Не бушуй, воле,
Бо поїдемо в поле,
Поля орати,
Хліба пахати.

СКОЧИЛА КОЗА З ВОЗА

Скочила коза з воза,
Крикнула до сторожа:
— Стороже, стороженьку,
Подай ми сокироньку

Полоночку рубати,
Ґагівки добувати.
Як гагівки добудем,
Радуватися будем.

ГЕЛЕЛО, ГЕЛЕЛО

Гелело, гелело,
Жеб зиму одмело,
Жеб було літечко,
Червоне яєчко —
Дітьом забавонька,
А усім людьом
Теплая весонька.

НА ВЕРБІ *

Навесні, як розпуститься верба,
дівчата на неї вилазять і,
сидячи на гіллі,
співають пісень дуже голосно,
так, «щоб було чутно по всьому селу»:

Стояла да Маруся на рові,
Заганяла рої,
Да писала листи,
Щоб прийшов Хведор меду їсти. Гу, гу!

Що Маруся воду п'є,
А Хведорко подає:
— Здорова пила, Марусе моя,
Марусе моя, квітко дорога! Гу, гу!

Що в нашої да Марусечки
Сова лепетує,
Що Мар'єчка да Прісю
На сало годує. Гу, гу!

* Тут і далі зірочкою позначається стилістично редагований запис гри.

ОЙ ВИХОДЬТЕ, ДІВЧАТА

Ой виходьте, дівчата,
Та в сей вечір на вулицю
Весну красну стрічати,
Весну красну вітати.

Будем весну стрічати
Та віночки сплітати,
А віночки сплетемо,
Хороводом підемо.

ДІВЧАТОЧКА-ВОРОБ'ЯТА

Дівчаточка-вороб'ята,
Радьмося
Та виходім на травицю —
Граймося!
Та виходім на травицю —
В добрий час.
Нема таких співаночок,
Як у нас!

ТИ, ЗОЗУЛЕНЬКО СИВА

Ти, зозуленько сива,
Ти нас розвеселила,
Як почала кувати —
Повиходили з хати.

Ой вийшла сестра з братом,
Ой вийшла мама з татом,
Ой вийшли усі дівоньки —
Виводять гаївоньки.

ЛЕТІВ ОРЕЛ КИЄВОМ, КИЄВОМ

Летів орел Києвом, Києвом
Та ніс хвости кивером, кивером.
— Грайте, дівочки, без орла, без орла,
Без ясного сокола, сокола,

Поки я прилечу, прилечу,
Вам новини принесу, принесу:
Зеленеє літечко, літечко
Й хрещатий барвіночок, барвіночок,
Старим дідам сіяння, сіяння,
Чоловікам орання, орання,
Молодицям гречку жать, гречку жать,
Вам, молодим, погулять, погулять.

ОЙ ВИХОДЬТЕ, ПАРУБОЙКИ

Ой виходьте, парубойки,
На високу гірку.
Вибирайте, парубойки,
Найхорішу дівку.

Кожна гарна, кожна гарна,
Жодна не погана.
А між ними Галюсина,
Як вимальована.

ОЙ ВИ, ХЛОПЦІ-ДІВЧАТА

— Ой ви, хлопці-дівчата!
Ви виходьте на вулицю.
Ой виходьте, дівчата,
Ой виносьте в правій руці солов'ята...
А дівчина, як та пава,
До козака припала,
До козака припадає,
Ще й серденьком називає.
— Ходім, серце, в садочок,
Та ізорвем цвіточок,
Та ізорвем цвіточок,
Та ізов'єм віночок.

ОЙ ТИ, СОЛОВЕЙКУ

Ой ти, соловейку,
Ти ранній пташку,
Ой чого так рано
Із вир'їчка вийшов?

«Не сам же я вийшов,
Дажбог мене вислав
З правої ручейки
І ключики видав.

З правої ручейки
Літо відмикати,
З лівої ручейки
Зиму замикати.

А ще по горах
Сніги лежали,
А по дорогах
Криги стояли.

А тії сніги
Ніжками потопчу,
А тії криги
Крильцями поб'ю.

І кубелечко
Я собі зів'ю,
І в кубелечці
Діток наведу.

Та десь узялися
Поганії люди,
І пожар пустили,
І діток спалили».

ПРИЛЕТІЛА ЖАВОРИНОЧКА

Прилетіла жавориночка.
Бідна її та й голівочка.
Ніде сісти, кубельце звисти,
Ніде сісти, яєчко знести.

Приспів:

Весна красна, що ж ти нам принесла?

Ой по горах та й сніги лежать,
А в долинах та й льоди стоять.
Ой там сіла, кубельце звила,
Ой там сіла, яєчко знесла.

ЗАЖУРИЛАСЬ ПЕРЕПІЛОЧКА

Зажурилась перепілочка:
— Бідна моя ти голівочка,
Що я рано із вирію вийшла.
Усе сніги та й позамітали,—
Ніде сісти, гніздечка звити,
А ні малих діточок плодити.
Обізвався соловеєчко:
— Не журися, перепілочко,
Я всі сніги та й порозмітаю,
Буде сісти, де гніздечко звити,
Буде де малих діточок плодити.
Зажурилась молода Марійка,
Молодою та заміж вийшла:
— Та не вмію у печі топити,
Та не вмію свекрусі годити,
Ще й раненько по воду ходити.
Обізвався молодий Іванко:
— Не журися, молода Марійко,
Єсть у мене три нагаєчки,
Усі вони та дротяночки.
Одна буде у печі топити,
Друга буде свекрусі годити,
Третя буде по воду ходити.

ОЙ ТИ, ЖАЙВОРОНКУ, РАННЯЯ ПТАШИНО

Ой ти, жайворонку, ранняя пташино,
Рано-раненько, ранняя пташино. (2)
Ой чого ж ти так рано з виру вилітаєш?
Рано-раненько, з виру вилітаєш. (2)
«Мене пташки били, з виру виганяли,
Рано-раненько, з виру виганяли. (2)
А в чужій сторонці пшениця по мірці,
Рано-раненько, пшениця по мірці. (2)
Зажурився хлопець по хорошій дівці,
Рано-раненько, по хорошій дівці. (2)
Вже ж твоя дівчина росла, переросла,
Рано-раненько, росла, переросла. (2)
Росла, переросла, давно заміж пішла,

Рано-раненько, давно заміж пішла». (2)
Як пшеницю вижну, то другую візьму,
Рано-раненько, то другую візьму. (2)
Вже пшеницю вижав, а другої не взяв,
Рано-раненько, а другої не взяв. (2)

ОЙ ТИ ВЕСНА, ТИ ВЕСНА

— Ой ти весна, ти весна,
Ти чого до нас прийшла?
— Я прийшла до вас з теплом,
Із зеленим житечком.

ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА УЛИЦЮ

Вийди, Грицю, на улицю,
Винось кобзу під полою.
Винось кобзу під полою,
Заграй дівкам під вербою.
Молодицям під другою,
Парубочкам — під дубочком!

ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА ВУЛИЦЮ

— Вийди, Грицю, на вулицю,
І ти, Коваленку!
Та винеси сопілочку
Хоч на оберемку!
— Хоч винесу, не винесу,
То не буду грати.
Нема тої дівчиноньки,
Що мені кохати.

ОЙ ВИ, ХЛОПЦІ БЕЗШТАНЬКИ

— Ой ви, хлопці безштаньки,
Заспівайте веснянки!
Зиму зимували,
Штанів не напряли!

— А ми — дівочки отцевські, (2)
Гулять не гуляли,
Полотна напряли!

ВИЙДИ, ВИЙДИ, ІВАНКУ

Вийди, вийди, Іванку,
Заспівай нам веснянку!
Зимовали, не співали,
Усе весни дожидали!
Весна, весна, наша весна!
Да що ж ти нам принесла?
Старим бабам по кисчку,
А дівчатам по віночку.
Звила ж я віночок вчора звечора
З зеленого барвінку
Та й повісила на кілочку.
Матуся вийшла та віночок зняла,
Та нелюбові дала.
Коли б же я теє знала —
Я б його розірвала,
Ніж нелюбові дала.

УСІ ЗОРІ УКУПОЧЦІ

Усі зорі укупочці,
Одна зоря різно.
Збирайтеся, парубочки,
Хоч рано, хоч пізно.
Збирайтеся, збирайтеся
Та й поговорімо,
На чужую сторононьку
Журбу рознесімо.

ВЕСНЯНОЧКО-ПАНЯНОЧКО

— Весняночко-паняночко,
Де ти зимувала?
— У садочку на пеньочку
Пряла на сорочку.

А ворони оснують,
А сороки витчуть,
А білії лебеді
Ще побілять на воді,
А лугові пташки
Пошиють рубашки.

ДА ВЕСНА, ВЕСНА ДНЕМ КРАСНА

Да весна, весна днем красна,
Да що ти нам, весна, принесла?
— Да принесла я вам літечко,
Зеленеє житечко,
Да хрещатенький барвінок,
Да запашненький васильок.

ВЕСНА, ВЕСНА КРАСНА

— Весна, весна красна!
Що ти нам принесла?
Зима ти наша біла!
Вже ти нам дуже надоїла.
Весна наша красна!
Що ти нам принесла?
— Мужикам по ціпочку,
Бабам по платочку,
Дівкам по віночку,
Парубкам по квітоньці,
По гарній дівоньці.

ОЙ ВЕСНО, ВЕСНО, ВЕСНЯНОЧКО

— Ой весно, весно, весняночко,
Де ж твоя дочка-паняночка?
— Десь у садочку шиє сорочку.
Десь у садочку шиє сорочку,
Шовком та біллю вишиває,
Свойому миленькому пересилає:
— Надівай її щонеділеньки,

Згадуй мене щогодиноньки,
Шовком я шила, біллю рубила
Для свого милого, що любила.

ОЙ ТИ, ВЕСНОНЬКО, ВЕСНИСЯ

— Ой ти, весонько, веснися,
А ти, дівчино, краснися.
А ти, козаче, не будь пан,
Сховай дівчину під жупан.
— А я жупана не маю,
Хіба під свиту сховаю.
Як не під свиту, то під кожух,
В мене, дівчино, молодий дух! (2)

А ВЖЕ ВЕСНА, А ВЖЕ КРАСНА

А вже весна, а вже красна,
Із стріх вода капле. (3)
Молодому козаченьку
Мандрівочка пахне. (3)
Помандрував козаченько
З Лубен у Прилуки, (3)
За ним іде дівчинонька,
Здіймаючи руки. (3)
Помандрував козаченько
У чистеє поле, (3)
За ним іде дівчинонька:
— Вернися, соколе. (3)
— Не вернуся, забарюся,
Гордуєш ти мною, (3)
Буде твоє гордування
Все перед тобою. (3)...

ТА ПЕРЕЙДИ, МІСЯЦЮ

Та перейди, місяцю, (2)
Через нашу вулицю. (2)
А на нашій вулиці (2)
Всі хлопці молодці, (2)

Били жабу на колодці, (2)
Розділили всім по ніжці. (2)
А хлопчику ціла жаба, (2)
Щоб любила стара баба. (2)
Йому баба не годиться, (2)
Йому дівка судиться. (2)

ЗБІРНА КАША

Як починаються веснянки,
то перший раз варять горщик каші,
виносять на вулицю,
закопують і прибивають його кілком.
Оце до цього звичаю й пісня:

Закопали горщик каші,
Ще й колком прибили,
Щоб на нашу та улицю
Парубки ходили.

ДА НА НАШУ УЛИЦЮ, НА НАШУ

Да на нашу улицю, на нашу,
Да несіть пшоно на кашу.
Будемо кашу варити,
Будемо хлопців манити.
Наша каша солона,
Щоб нам не було сорома.
Наша каша із проса,
Наша улиця хороша.

ДІВКИ ЧАРІВНИЦІ

Дівки чарівниці
Закопали горщик каші
Посеред вулиці.
Закопали горщик каші
Ще й ракові клешні,
Щоб ходили паробки
Далекі й тутешні.

Ой вийду я на вулицю
Та й стану я, стану.
Одна несе вареники,
А друга сметану.
Вареники у кишеню,
А сметана рідка,
Іди собі, дівчинонько,
До вражого дідька.

ТОПТАТИ РЯСТ

Весною,
коли розквітнуть проліски та ряст,
парубки й дівчата юрбою ходили в ліс
і там топтали ряст.
Топчуть і приспівують:

Топчу, топчу ряст, ряст,
Бог здоров'я дасть, дасть.
Іще буду топтати,
Щоб на той рік діждати.

ХОРОВОДНІ ТА ІГРОВІ ВЕСНЯНКИ

ПРОСО

Дівчата стають у два ряди
один проти другого,
по черзі співають:

I ряд: — А ми просо сіяли, сіяли,
Ой Дид, Ладо, сіяли, сіяли.
II ряд: — А ми просо витопчем, витопчем,
Ой Дид, Ладо, витопчем, витопчем [1].
I — А чим же вам витоптать, витоптать?
II — А ми коні випустим, випустим.
I — А ми коні переймем, переймем.
II — Да чим же вам перейнять, перейнять?
I — Шовковим неводом, неводом.
II — А ми коні викупим, викупим.
I — Ой чим же вам викупить, викупить?

---

[1] «Ой Дид, Ладо» повторюється з другою частиною кожного рядка.

II — А ми дамо сто рублів, сто рублів.
I — Не треба нам тисячі, тисячі.
II — А ми дамо дівчину, дівчину.
I — Ми дівчину візьмемо, візьмемо.
II — Нашого полку убуде, убуде.
I — Нашого полку прибуде, прибуде.

Одна дівчина перебігає із першого ряду в другий, гра повторюється аж поки всі не перейдуть у перший ряд.

МАК

Дівчата, взявшись за руки, йдуть по колу. Одну дівчину вибирають усередину, зупиняються і задають їй запитання, а після її відповіді знову йдуть по колу, співаючи приспів. При кінці гри дівчину беруть на руки і підкидають угору.

Приспів:

Край долини мак,
Край широкой мак.
Мак чистий, головистий.
Молодії молодочки
Завивали головочки:
Станьте у круг,
Буде мак тут!

— Чи поїхали в поле? — Поїхали!
— Виорано поле? — Виорано!
— Чи сіють мак? — Сіють!
— Чи пора полоти? — Пора!
— Чи цвіте мак? — Цвіте!
— Чи одцвівся мак? — Одцвівся!
— Чи спіє мак? — Спіє!
— Чи пора трусить? — Пора!

СОЛОВІЙЧИКУ СПАДКУ, СПАДКУ

Дівчата роблять коло, а одна дівчина стає всередину і рухами показує те, про що співається в пісні:

— Соловійчику спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, садку,
Чи видав же ти, як мак сіють?
— Ой отак сіють мак.

— Соловійчику спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, садку,
Чи видав же ти, як мак росте?
— Ой отак росте мак.

— Соловійчику спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, садку,
Чи видав же ти, як мак цвіте?
— Ой отак цвіте мак.

— Соловійчику спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, садку,
Чи видав же ти, як мак ломлють?
— Ой отак ломлють мак.

— Соловійчику спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, садку,
Чи видав же ти, як мак їдять?
— Ой отак їдять мак.

ГРУШКА

Співаючи пісню,
дівчата та хлопці беруться за руки
і йдуть по колу помірним кроком,
а посередині одна дівчина
відтворює рухами все те,
про що співається.
По закінченні пісні всі підбігають до неї
і смикають з усіх боків —
«трясуть грушку».
Дівчина пручається й тікає.
Далі на її місце стає інша дівчина чи хлопець,
і гра продовжується.

Ой вийду я за вороточка,—
Свою грушку посаджу, посаджу.

Ой вийду я за вороточка,—
Свою грушку піділлю, піділлю,

Ой вийду я за вороточка,—
Моя грушка вже росте, вже росте.

Ой вийду я за вороточка,—
Моя грушка вже цвіте, вже цвіте.

Ой вийду я за вороточка,—
Моя грушка відцвіла, відцвіла.

Ой вийду я за вороточка,—
Моя грушка вже палiє, палiє.

Ой вийду я за вороточка,—
Свою грушку потрясу, потрясу.

ОВЕС

Як посієм овес
Та до зерна увесь.

Та до зерна, до зерна,
До зерна увесь [1].

Як уродить же овес,
Як покосимо овес.
Як пов'яжемо овес.
Як покладемо овес.
Як повозимо овес.
Помолотимо овес.
Як повіємо овес.
Повбираємо овес.
Погодуємо овес
Та до зерна увесь.

ВИОРЕМ НИВОЧКУ ДОВГЕНЬКУ

— Виорем нивочку довгеньку,
Посієм гречку чорненьку.
Гречка вродиться,

[1] Повторюється за кожним рядком.

Женчики найдуться,
Гречку чик-чик, чик-чик,
А з теї гречки
Чорні вершечки.
А з того проса
Русая коса.
А з теї пшениці
Русії косиці.
Од кутка до кутка
Скакали дівки в городка.
Годі, дівки, скакати,
Ходім гречки в'язати.
Ти, галочко, сизокрила,
Ти, дівочко, чорнобрива.
Ти, галочко, скоч на конець,
Ти, дівчино, поведи танець.

ЛЬОН

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон брати?

Приспів:

От так, от і так!
От і ось як, от і так!
При долині, при лужку,
При крутому бережку.

Льон, мати, льон!
Льон, мати, льон!
Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон посіяти?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон вибирати?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон молотити?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон мочити?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон витягати?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон посушити?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон потерти?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон попрясти?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон поткати?

Скажи ж мені, моя мати,
Як той льон поносити?
От так, от і так!
От і ось як, от і так!
При долині, при лужку,
При крутому бережку.

КОРОЛЬ *

Водять танок,
один зображує короля і ходить кругом танка,
йому співають:

Король край города ходить,
Король в город заглядає,
Король дівок вибирає,
Король, зайди сюди в город.

Король входить в середину танка,
пісня продовжується:

Король, приступи близенько!

Король підходить до кого-небудь з граючих,
і між ними відбувається
така розмова:

Король:

— Здрастуй, дівко!
— Здрастуй.

Король:

— Чи любиш ти мене?
— Не люблю.

Король:

— Чи підеш ти за мене?
— Не піду.

Король відходить,
і гра починається знову.
Якщо ж дівчина відповість згодою,
скаже «люблю» і «піду»,—
вона йде на місце короля,
а король стає на її місце,
й гра починається знову.

ЦАРЕНКО *

Дівчата беруться за руки і стають у ряд.
Перед ними окремо стають дві дівчини.
Одні одним кланяються
і по черзі співають:

— Царівно, мостіте мости,
Ладо моє, мостіте мости [1].
— Царенку, вже й помостили.
— Царівно, ми ваші гості.
— Царенку, за чим ви, гості?
— Царівно, за дівчиною.
— Царенку, за которою?
— Царівно, за старшенькою.
— Царенку, старшенька крива.
— Царівно, так ми й підемо.
— Царенку, так вернітеся.
— Царівно, мостіте мости.
— Царенку, вже й помостили.
— Царівно, ми ваші гості.
— Царенку, за чим ви гості?
— Царівно, за дівчиною.
— Царенку, за которою?
— Царівно, за підстаршою.
— Царенку, підстарша сліпа.
— Царівно, так ми й підемо.
— Царенку, так вернітеся.
— Царівно, мостіте мости.

---

[1] «Ладо моє» повторюється
з другою частиною кожного рядка.

— Царенку, вже й помостили.
— Царівно, ми ваші гості.
— Царенку, за чим ви гості?
— Царівно, за дівчиною.
— Царенку, за которою?
— Царівно, за меншенькою.
— Царенку, так не зряжена.
— Царівно, так ми й зрядемо.
— Царенку, вже ж ми й зрядили.
— Царівно, так ми й візьмемо.

Дві дівчини, що стоять окремо,
підносять руки вгору,
і під ними ланцюжком пробігає хоровод,
а остання в ряду дівчина залишається при першій парі.
Пісня-гра повторюється до того часу,
поки всі дівчата, крім останніх двох,
не перейдуть до першої пари.

ЦАРІВНА *

Дівчата беруться за руки і стають колом.
Одна дівчина ходить у колі — «царівна»,
друга ходить поза колом — «царів син»,
«Царенко» ходить круг кола,
намагаючись зустріти «царівну»,
а вона уникає зустрічі.
Коли ж зустрічаються, вклоняються одне одному.
«Царенко» розриває коло, бере «царівну»,
обводить по колу, і стають на місце,
а в колі й поза ним стає інша пара:

А в городечку царівна, царівна.
А за городечком царенко, царенко.

Приступи, царенку, близенько, близенько,
Поклонись царівні низенько, низенько.

Приступи, царенку, ще ближче, ще ближче,
Поклонись царівні ще нижче, ще нижче.

Пророби, царенку, ворота, ворота,
Випусти царівну з города, з города.

Обведи царівну круг граду, круг граду,
Та постав царівну у ряду, у ряду.

ВОРОТАР

Дівчата стають парами.
Перша пара підносить руки вгору
і під ними всі інші проходять,
стають наперед і собі підносять руки,
утворюючи «ворота».
І так рухаються по колу.

Воротаре, воротареньку,
Відчини воротонька.

Що ж то нам за пан іде?
Що ж то нам за дар везе?

Веземо тобі в дари
Й а всі пчолоньки ярі.

За дари не маємо,
За дари не приймаємо.

Веземо ти дівоньку
Й а в рутянім віноньку.

То за дари маємо,
За дари приймаємо.

А НА ДОБРИЙ ВЕЧІР, ЗАМОСТОВІ ЛЮДИ

— А на добрий вечір, замостові люди,
Замо-, замо-, замостові люди.

— На добре здоров'я, яворові люди,
Явір, явір, яворові люди.

— Що ви стоїте тут, замостові люди,
Замо-, замо-, замостові люди?

— А ми стоїмо тут, моста будуємо,
Явір, явір, яворові люди.

— Чи перепустите, замостові люди,
Замо-, замо-, замостові люди?

— Ми перепустимо, одне зоставимо,
Явір, явір, яворові люди.

КОСТРУБ *

Одна дівчина входить у середину кола і вітається. Інша відповідає.

П е р ш а: — Чи не виділи-сте
де мого Коструба?
Д р у г а: — Пішов в старости.
В с і: Бідна моя головонько,
Нещаслива годинонько!
Що я собі наробила,
Що-м Коструба не злюбила?
Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Станем рано до шлюбоньку,
Рано-рано, по-ранейку,
На білому камінейку.

(Знову обмін вітаннями).

— Чи не виділи-сте де мого Коструба?
— Поїхав по квітку.
В с і: Бідна моя головонько,
Нещаслива годинонько!
Що я собі наробила,
Що-м Коструба не злюбила?
— Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Станем рано до шлюбоньку.
Рано-рано, по-ранейку,
На білому камінейку.

(Обмін вітаннями).

— Чи не виділи-сте де мого Коструба?
— Поїхав по напій.
В с і: Бідна моя головонько,
Нещаслива годинонько!
Що я собі наробила,
Що-м Коструба не злюбила?
Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Станем рано до шлюбоньку.
Рано-рано, по-ранейку,
На білому камінейку.

(Обмін вітаннями).

— Чи не виділи-сте де мого Коструба?
— Слабий.

В с і: Бідна моя головонько,
Нещаслива годинонько!
Що я собі наробила,
Що-м Коструба не злюбила?
Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Станем рано до шлюбоньку,
Рано-рано, по-ранейку,
На білому камінейку.

(Обмін вітаннями).

— Чи не виділи-сте де мого Коструба?
— Вже вмер.
В с і: Бідна ж моя головонько,
Нещаслива годинонько!
Що я собі наробила,
Що-м Коструба не злюбила?
Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Станем рано до шлюбоньку,
Рано-рано, по-ранейку,
На білому камінейку.

(Обмін вітаннями).

— Чи не виділи-сте де мого Коструба?
— Вже повезли на цвинтар.
В с і: Слава тобі, божий царю,
Що мій Коструб на цвинтарю!
Лежи, лежи як колода,
Я молода, як ягода.
Я молода, як ягода,
Ай мене для тебе шкода!
Лежи, лежи, щоби-с не встав,
Бо до мене інший пристав.
Ноженьками затоптала,
Рученьками заплескала!

ЖЕЛЬМАН

Дівчата стають півколом,
на одному кінці стає хлопець,
на другому — дівчина.
Вони обоє ідуть до середини ряду
і починають переспівуватись з дівчатами:

Хлопець і дівчина: — Їде, їде Жельман,
Їде, їде єго брат,
Їде, їде Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — Чого хотів Жельман,
Чого хотів єго брат,
Чого хтіла Жельманова,
Ціла єго родина?

Хлопець і дівчина: — Панни хотів Жельман,
Панни хотів єго брат,
Пані хтіла Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — На який грунт Жельман?
На який грунт єго брат?
На який грунт Жельманова,
Ціла єго родина?

Хлопець і дівчина: — На панський грунт Жельман,
На панський грунт єго брат,
На панський грунт Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — А ми панни не маєм,
На такий грунт не даєм,
Іди пріч, Жельман.

Хлопець і дівчина розходяться на різні кінці ряду, потім знову повертаються до середини і співають:

Хлопець і дівчина: — Їде, їде Жельман,
Їде, їде єго брат,
Їде, їде Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — Чого хотів Жельман,
Чого хотів єго брат,
Чого хтіла Жельманова,
Ціла єго родина?

Хлопець і дівчина: — Панни хотів Жельман,
Панни хотів єго брат,
Пані хтіла Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — На який грунт Жельман?
На який грунт єго брат?
На який грунт Жельманова,
Ціла єго родина?

Хлопець і дівчина: — На хлопський грунт Жельман,
На хлопський грунт єго брат,
На хлопський грунт Жельманова,
Ціла єго родина.

Дівчата: — А ми панни маєм,
На хлопський грунт даєм.

ЖЕЛЬМАН

— Їде, їде Жельман,
Їде, їде його брат,
Їде, їде Жельманова
І всяя родина.

— Чого хоче Жельман,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Жельманова
І всяя родина?

— Дівки хоче Жельман,
Дівки хоче його брат,
Дівки хоче Жельманова
І всяя родина.

— На який хліб Жельман,
На який хліб його брат,
На який хліб Жельманова
І всяя родина?

— На ячмінний Жельман,
На ячмінний його брат,

На ячмінний Жельманова,
І всяя родина.

— А ми дівки не маєм,
На такий хліб пе даєм.
Їдь собі, Жельман,
Їдь ссбі, його брат,

Їдь собі, Жельманова,
І всяя родина.

— Від'їжджає Жельмап,
Від'їжджає його брат,
Від'їжджає Жельманова
І всяя родина.

— Ой вернися, Жельман,
Ой вернися, його брат,
Ой вернися, Жельманова,
І всяя родина.

— Їде, їде Жельман,
Їде, їде його брат,
Їде, їде Жельманова
І всяя родина.

— Чого хоче Жельмап,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Жельманова
І всяя родина?

— Дівки хоче Жельман,
Дівки хоче його брат,
Дівки хоче Жельманова
І всяя родина.

— На який хліб Жельман,
На який хліб його брат,
На який хліб Жельманова,
І всяя родина?

— На гречаний Жельман,
На гречаний його брат,
На гречаний Жельманова
І всяя родина.

— А ми дівки не маєм,
На такий хліб не даєм.
Їдь собі, Жельман,
Їдь собі, його брат,
Їдь собі, Жельманова,
І всяя родина.

— Від'їжджає Жельман,
Від'їжджає його брат,
Від'їжджає Жельманова
І всяя родина.

— Ой вернися, Жельман,
Ой вернися, його брат,
Ой вернися, Жельманова,
І всяя родина.

— Їде, їде Жельман,
Їде, їде його брат,
Їде, їде Жельманова
І всяя родина.

— Чого хоче Жельман,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Жельманова
І всяя родина?

— Дівки хоче Жельман,
Дівки хоче його брат,
Дівки хоче Жельманова
І всяя родина.

— На який хліб Жельман,
На який хліб його брат,
На який хліб Жельманова
І всяя родина?

— На вівсяний Жельман,
На вівсяний його брат,
На вівсяний Жельманова
І всяя родина.

— А ми дівки не маєм,
На такий хліб не даєм.

Їдь собі, Жельман,
Їдь собі, його брат,
Їдь собі, Жельманова,
І всяя родина.

— Від'їжджає Жельман,
Від'їжджає його брат,
Від'їжджає Жельманова
І всяя родина.

— Ой вернися, Жельман,
Ой вернися, його брат,
Ой вернися, Жельманова,
І всяя родина.

— Їде, їде Жельман,
Їде, їде його брат,
Їде, їде Жельманова
І всяя родина.

— Чого хоче Жельман,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Жельманова
І всяя родина?

— Дівки хоче Жельман,
Дівки хоче його брат,
Дівки хоче Жельманова
І всяя родина.

— На який хліб Жельман,
На який хліб його брат,
На який хліб Жельманова
І всяя родина?

— Ой на житній Жельман,
Ой на житній його брат,
Ой на житній Жельманова
І всяя родина.

— А ми дівки не маєм,
На такий хліб не даєм.
Їдь собі, Жельман,
Їдь собі, його брат,

Їдь собі, Жельманова,
І всяя родина.

— Від'їжджає Жельман,
Від'їжджає його брат,
Від'їжджає Жельманова
І всяя родина.

— Ой вернися, Жельман,
Ой вернися, його брат,
Ой вернися, Жельманова,
І всяя родина.

— Їде, їде Жельман,
Їде, їде його брат,
Їде, їде Жельманова
І всяя родина.

— Чого хоче Жельман,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Жельманова
І всяя родина?

— Дівки хоче Жельман,
Дівки хоче його брат,
Дівки хоче Жельманова
І всяя родина.

— На який хліб Жельман,
На який хліб його брат,
На який хліб Жельманова
І всяя родина?

— На пшеничний хліб Жельман,
На пшеничний його брат,
На пшеничний Жельманова
І всяя родина.

— А ми дівки вже маєм,
На такий хліб ми даєм.
Бери собі, Жельман,
Бери собі, його брат,
Бери собі, Жельманова,
І всяя родина.

ЖУЧОК *

Дівчата стоять пара коло пари.
В парі обидві дівчини
стають одна до одної обличчям,
взявшись навхрест за обидві руки.
Маленький хлопчик вилазить їм на руки
і йде по руках.
Пара, по чиїх руках він вже пройшов,
перебігає наперед, так рухаються і співають:

Ходить жучок по ручині,
А жучиха по долині.
Грай, жучку, грай!

Приспів:
Ой грай, жучку, грай, небоже,
Най ти, пан біг допоможе.
Грай, жучку, грай!

А ми того рік чекали,
Та щоби-сь мо жучка грали.
Грай, жучку, грай!

А в нашого жученька
Золотая рученька.
Грай, жучку, грай!

На жучкові опанчина,
А сам жучок як дитина.
Грай, жучку, грай!

А наш жучок чорновусий,
На жучкові жупан куций.
Грай, жучку, грай!

На жучкові черевички,
А сам жучок невеличкий.
Грай, жучку, грай!

А хто хоче жучка мати,
Треба єму паски дати.
Грай, жучку, грай!

ЗАЙКО

Дівчина — «зайко» — проходить
попід руками учасниць танку,
перед ким при останньому слові
приспіву зупиниться,
та йде на її місце,
і гра продовжується:

Не ходи, зайко,
По крутій горі,
По дівицях,
По молодицях;
Та припади, зайко,
На білій березі,
То в ці ворота,
То в ті ворота.
А в нас ворота
Позамикувані,
Червоною калиною
Позатикувані.

Сидять сестри
Сестрешнія:
Одна в вінку,
Друга в танку,
Третя, Марушка,—
По базарю ходила,
Білі ножки томила.

Кого люблю,
За себе озьму,
Кого ненавиджу,
Проч вижену.

ЗАЙЧИК

Дівчата в колі:
всередині одна дівчина.

Зайчику, зайчику,
Мій братчику,
Не ходи, не топчи
Городчику!

Не ходи, не топчи
Рутки-м'ятки,
Бо моя рутка,
Як баламутка,
Бо моя м'ятка,
Як паніматка.
Зайчичок, зайчичок
Прибігає.
Ніжкою ніжки
Прибиває.
Якбито набито,—
Ніжки прибито.
З калинового лугу
Вибирай пару другу.

Дівчина в середині кола вибирає на своє місце іншу дівчину.

ОЙ КАЧУРЕ-КАЧУРЕНЬКУ *

Дівчата стають в коло і співають, а одна поза колом ходить проти сонця, вибирає собі котрусь з кола. Та йде за нею слідом. Пісня повторюється кілька разів. Кожна, що йде позаду, вибирає собі іншу з кола; і так рядком і ходять одна за одною, співаючи пісню:

Ой качуре-качуреньку
В гороховім вінку,
Вибирай си, качуреньку,
Щонайкращу дівку.

— Мені мати не казала
Дівок вибирати,
А ми мати наказала
Сиротоньку взяти.

— Теши, сину, ясенину:
Буде добре клиння.
Візьми собі сиротоньку:
Буде господиня.

А багацька розкішниця
Захоче лежати,

А бідная сиротонька
Буде працювати.

Ой не ходи, качуреньку,
В гороховім вінку,
Вибирай си, качуреньку,
Щонайкращу дівку.

І та файна, і та гарна,
І та непогана.
Межи ними Ганнусенька,
Як намальована.

А на тії Ганнусеньці
Рутяний віночок,
А хто ж то їй купував?
— Степанів синочок.

ЯЩУР

Дівчата стають в коло,
а в середину вибирають дівчину за «Ящура».
Ходять колом і співають:

Ой не сиди, Ящуре,
В гороховім місті.
Май собі дівку,
Як перепілку.
Котрую маєш,
Собі забираєш.
Як не ймеш,
Зараз вмреш.
Завтра поранку
Сховаєм у ямку.
Пирогів напечем,
Ящура пом'янем!
А ти таки, Ящуре,
Не соромайся,
Котрій пані поклоняйся.
Чи старій, чи малій,
Чи мені, молодій!

«Ящур» вибирає з кола дівчину,
вклоняється їй.
А дівчина дає йому подарунок — хусточку,
каблучку тощо.

Тоді пісня знову повторюється,
і «Ящур» вклоняється іншій дівчині, і т. д.
Потім дівчата по черзі випрошують подарунки назад:

Ящурочко, голубочко,
Оддай тую худібочку,
Що я пряла, заробляла,
За Ящуром прогуляла.

САМІТНИЙ

Дівчата стають у коло,
одна йде до середини, співають:

Одна: Сам ходжу, сам,
Сам блуджу, сам!

Всі: А-а діти, а-а діти,
Десь подівав?

Одна: Мор поморив,
В сні потопив,
Лише я сі, сиротонька,
На біду лишив!

Всі: В неділю раненько
Приїде батенько,
Приведе дівоньку
В рутовім віноньку,
Ліпшую, кращую,
Як вось тота!

Та, що в середині,
вибирає дівчину з кола на своє місце,
а сама стає в колі,
співають спочатку, і так,
поки всі не перебувають в середині.

ПЕРЕПІЛКА

Дівчина — «перепілка» — ходить у колі
і рухами і мімікою показує те,
про що співається:

А в нашої перепілки
Та голівка болить.

Приспів:

Тут була, тут
Перепілочка.
Тут була, тут
Білозірочка.

А в нашої перепілки
Білі ручки болять.

А в нашої перепілки
Та ніженьки болять.

До нашої перепілки
Та старий муж іде.

Він на нашу перепілку
Та нагайку несе.

До нашої перепілки
Молодий муж іде.

Для нашої перепілки
Черевички несе.

ПОДОЛЯНОЧКА

Десь тут була подоляночка,
Десь тут була наша панночка,
Десь тут була молодесенька,
Тут вона впала,
До землі припала,
Сім літ не вмивалась,
Бо води не мала.
— Устань, устань, подоляночко,
Устань, устань, наша панночко,
Устань, устань, молодесенька,
Умий личко, так як шкляночку,
Утрись, утрись шовковим рушником,
Та візьмися в боки,
Покажи нам скоки,
Пливи до Дунаю,
Бери дівку з краю.

ОЙ ЯГІЛ, ЯГІЛОЧКО

Дівчата беруться за руки,
ідуть по колу і співають.
В середину вибирають дівчину,
що рухами показує те,
про що співається в пісні:

Ой ягіл, ягілочко,
Ягілчина дочка.
Устала ранесенько,
Умилася гарнесенько,
Панчошки поскидала,
Головоньку розчесала.
Возьмися, дівко, в боки,
Покажи свої скоки.
Гнися, калинонько, гнися,
Дівчинонько — не журися.
З калинового цвіту
Вибирай собі квіту,
З калинового лугу
Вибирай собі другу,
З калинового плетю
Вибирай собі третю,
З калинового мосту
Вибирай собі шосту,
З калинового лому
Вибирай собі сьому,
З хрещатого барвінку
Вибирай собі дівку.

ОЙ ТИ, РОГУЛЕНЬКО *

Дівчата стають в коло,
в середині — одна дівчина рухами показує те,
про що співається в пісні:

Ой ти, рогуленько,
Будь собі малесенька,
Вставай ранесенько,
Вмивайсь білесенько,
Втирайсь гарнесенько.
Візьмися під боки,
Покажи свої скоки.

Візьмися під пояса,
Покажи свою красу.

Дівчина милується собою,
вибирає на своє місце іншу,
а сама йде в коло. Гра продовжується.

З-ПІД ЗЕЛЕНОГО ДУБА

З-під зеленого дуба (2)
Виростає чечевиця, (2)
А з-під тої чечевиці (2)
Чорная да куна скаче. (2)
Поскач, поскач, кунцю, (2)
Поскач, поскач, любцю, (2)
Та по чистому полі, (2)
Та по синьому морі, (2)
Тріпни, тріпни крилечкою, (2)
Хлюпни, хлюпни водичкою, (2)
А вмий білеє личко (2)
Та протри чорні очі, (2)
Та візьмися в боки, (2)
Піди сама в скоки. (2)
Вибирай собі другу, (2)
Товаришку любу. (2)

ГАЛЯ

Стають в коло,
в середину вибирають дівчину і співають:

— Полетіли пташки й у гай, гай, у гай, гай,
Ой чому ти не гуляєш, Галю, Галю? (2)

— Бо не маю сорочини, кавалєру,
— То я тобі сорочину куплю, Галю.
— То я з тобов погуляю, кавалєру.
— Полетіли пташки у гай, гай, у гай, гай.
Та й чому ж ти не гуляєш, Галю, Галю? (2)
— Бо не маю спідничини, кавалєру.

— То я тобі спідничину куплю, Галю.
— То я з тобов погуляю, кавалєру.
— Полетіли пташки й у гай, гай, й у гай, гай.
Та й чому ж ти не гуляєш, Галю, Галю? (2)
— Бо не маю фартушини, кавалєру.
— А я тобі фартушину куплю, Галю.
— То я з тобов погуляю, кавалєру.

МИ МАРІЙКУ Й А ЗЛОВИЛИ, Й А ЗЛОВИЛИ

Стають в коло,
всередину вибирають дівчину, якій співають.
Після закінчення пісні
вона вибирає замість себе всередину іншу.

Ми Марійку й а зловили, й а зловили,
Довукола обступили, обступили.
Ти, Марійко, чого блудиш? } 2
Вибирай си кого любиш. }

ТУМАН ТАНЧИК ВИВОДЕ *

Дівчата і хлопці беруться за руки
і ходять по колу.
Потім одна пара піднімає вгору руки,
всі попід ними проходять і знову стають у коло,
гра продовжується:

Туман танчик виводе,
Що виведе, то й стане,
На дівочок погляне.
Чи всі дівки й у танку?
Мати рожу чесала,
Свою доньку навчала:
— Ой ти, доню-роженько!
Як підеш ти й у танок,
Так не ставай край Тумана,—
Бо той Туман — безуман,
Білі ручки полама,
Перстеники позніма.

ВОДИТИ СЕЛЕЗНЯ*

Сходяться дівчата з усього кутка,
беруться за руки і одна за одною йдуть селом.
співаючи:

Селезенько косатий, сизий, кудроватий
Пусти погуляти.

Приспів:

Ой льолі, ладо,
Пусти погуляти!

Да мати дочку била,
Що намисто згубила.

Приспів.

Да сиди, доню, дома,
Да носи у піч дрова.

Приспів.

Я дров наносила,
А мати гулять не пустила.

Приспів.

Да за те мати кляла,
Що запаску порвала.

Приспів.

Ой льолі, ладо,
Що запаску порвала.

На ходу двоє передніх
піднімають руки вгору і роблять ворота,
в які проходять всі дівчата,
починаючи з останньої.
Так весь час, доки дійдуть в центр села,
де збираються дівчата з усіх кутків.
Тут всі об'єднуються у велику низку
і йдуть на царину,
співаючи вже такої:

Да поплив селезенько,
Да поплив за водою.
Ой льолі, ладо,
Поплив за водою.

Да бистрою річкою,
Тихою водою.
Ой льолі, ладо,
Тихою водою.

ОГІРОЧКИ

Стають в ряд, взявшись за руки,
і ламаною лінією ідуть великим колом:

— Зеленії огірочки,
Позичте мні, кумко, бочки.

— Не позичу, бо не маю,
Завтра свої накващаю.

Питалася мати дочки,
— Де садити огірочки.

Ой садила, вибирала,
Бо всіх гостей сподівала.

Питала сі мати сина:
— Що коштує та дівчина?

— Що коштує, треба дати,
А дівчину треба взяти.

Огірочки, завивайтеся, завивайтеся,
А молоді молодчики, женихайтеся,
женихайтеся.

ЧЕЧІТКА

Весь ключ навивається навколо однієї,
яка представляє чечітку,
а потім знову розвивається.
Співають:

— Чечітко маленька,
А де твоя ненька?
— На маківці сиділа,
Дрібен мачок дзюбала:

Дзюб, дзюб, дзюбанець,
Ходить дівка у танець,
А за нею молодець:
— Не йди, дівко, у танець!

ВИСТУПЕЦЬ

Дівчата беруться за руки
й ідуть по колу,
співають двовірш.
За приспівом вони то подаються в середину кола
і стикаються наставленими вперед кулаками,
то відходять назад:

Ой на ставку, на ставку,
Піймав сокіл ластовку.

Приспів:

Виступцем,
Видрібцем!
Пане Вишневецький,
Воєводо грецький,
Да виводь танчок
По-німецьки!

Просилася Настуся
В молодого Петруся:

— Пусти мене в таночок
Погуляти до дівочок.

— Тоді тебе я пущу,
Як кісоньку розпущу!

ОЙ ТАМ, НА МОРІЖКУ

Ой там, на моріжку,
Поставлю я хижку;

Виступцем тихо йду,
А вода по каменю,
А вода по білому —
Іще й тихіше! [1]

---

[1] Повторюється після кожних двох рядків.

Ой у тій же хижі
Дівочки сиділи,
Дівочки сиділи,
Хусточки кроїли.
Ой там, на моріжку,
Поставлю я хижку;
Ой у тій же хижі
Парубки сиділи,
Парубки сиділи,
Ножики гострили.
Ой там, на моріжку,
Поставлю я хижку;
Розступися, розступися!
Пане кременецький,
Воєводо Сирецький!
Та виведу танчик
Сама молоденька
По-німецьки.

ХРІН

Рухами рук і ніг дівчата імітують те, про що співається.

Приспів:

Ой ти, хрін, ти мій хрін,
Кучерявий ти мій!

А хто ж тебе насадив,
А хто ж тебе поливав?
Насадив мене Іван,
Посадив Халимон,
Халимонова жона
Пересаджувала, обгороджувала,
Дівка косу чесала
Й приговорювала:
«Ти рости, коса,
До красного пояса,
До червоного чобота».

Приспів.

Як наїхали реб'яти
Із далекого города
Да взяли дівчиноньку

З високого терема.
Без рум'яного віночка,
Без шовкового цвіточка
Дівка й замуж пошла.
Без юпочки, без шубочки —
Вона й так хороша!

ПРИЙШЛА ВЕСНА З КВІТКАМИ

Молодь стає в коло і співає:

Прийшла весна з квітками,
Пішли в поле з плугами,
Та посіяли горошок.
Та рости, горошку, в три листи,
Та дай же, боже, чотири,
Щоб ся парубочки женили,
Щоб восени дівок забрали,
Щоб старі баби гуляли.
Кождому парубкові гороху стручок,
Миколові стручисько,
Бо він старий парубчисько.

ВОН, ХЛОПЦІ, ВОН, НА ГОРІ ЛЬОН

Дівчата стають в коло і співають:

Вон, хлопці, вон, на горі льон,
На долині зеленець,
За три шаги молодець,
А за таляр дівка,
А за таляр дівка!
Мої любі ластівочки,
Просили вас матіночки,
Ой сойдіться враз,
І в долоні тряс!

Зійшовшись разом докупи,
плещуть в долоні і починають пісню спочатку,
лише змінюючи два останні рядки і виконуючи те,
про що співають:

Розійдіться враз
І в долоні тряс!

Одверніться враз
І в долоні тряс!

Присядьте си враз
І в долоні тряс!

Полягайте враз
І в долоні тряс!

ДОВГА ЛОЗА

(Дикі кози)

Затикають в землю кільканадцять паличок,
утворюючи так званий «лабіринт»,
а потім, узявшись за руки й співаючи,
ходять між тими паличками.

У довгої лози
Пасли хлопці кози,
А дівчата козенята
Та й померзли в ноженята.
Ой дівоньки гожі,
Кидайте ті кози,
В кривім танцю походжаймо
Та ніженьки зогріваймо.
Ой кривого танця
Не виведу кінця.
Треба його виводити,
Кінець йому знаходити.

ДУБРОВА

Всі стають у коло,
а одна дівчина йде до середини:

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
Як дуброва палала, палала?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
Решетом воду носила, носила.
Кілько в решеті водиці, водиці,
Тілько в парубків правдиці, правдиці.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
Як дуброва палала, палала?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
Цебром воду носила, носила.
Кілько в цебрі дощещок, дощещок,
Тілько в парубків болячок, болячок.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
Як дуброва палала, палала?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
Ситом воду носила, носила.
Кілько в ситі дірочок, дірочок,
Тільки в панєнок правдичок, правдичок.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
Як дуброва палала, палала?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
Цебром воду носила, носила.
Кілько в цебрі водиці, водиці,
Тілько в панєнок правдиці, правдиці.

ВОРОБЕЙ *

На кінці ключа стоїть «мати» з лозиною;
з другого кінця хлопці й дівчата
по черзі бігають навколо,
б'ючи в долоні, при цьому співають:

Киш, киш, горобей!
Ти не клюй конопель,
Ні моїх, ні чужих,
Ні сусідчиних!
Мої конопельки
Іще зелененькі!

Потім один стає проти «матері»
і між ними відбувається розмова:

— Мамо, мамо, дай хліба!
— А той де діла?
— На печі з козаком з'їла!
— А робить?

— Не прибить!
— А конопельки м'ять?
— Підошовки болять!
— А замуж?
— Хоть зараз!

Тоді «мати» женеться за нею
до кінця ключа і б'є лозиною,
пробігаючи в'юнком попід руками кожної,
що в шерензі.

ЇХАВ РОМАН ЧЕРЕЗ ЛАН

Їхав Роман через лан [1],
Передибав його пан:
— Куди їдеш, Романе?
— На ярмарок, мій пане.
— А що везеш, Романе?
— А все дівчат, мій пане.
— А почому, Романе?
— По сто рублів, мій пане.
По сто рублів кісонька,
А по двісті дівонька,
А по триста красонька.
— Так дорого, Романе?
— Бо робочі, мій пане,
До роботи аж киплять,
На улицю не хотять.—
Їхав Роман через лан,
Передибав його пан:
— Куди їдеш, Романе?
— На ярмарок, мій пане.
— А що везеш, Романе?
— А парубків, мій пане.
— А почому, Романе?
— По шелягу, мій пане.
— Так дешево, Романе?
— Бо ледачі, мій пане,
До роботи не волять,
На улицю аж пищать.

---

[1] Кожен рядок виконується двічі.

А ТИ, СТАРИЙ ДІДУ*

Усі стають у півколесі,
побравшись попідруки, і співають.
Дві дівчини всередині (одна в сивій шапці,
з батогом в руці — за старого,
друга — його молода жінка)
розігрують зміст пісні.

— А ти, старий діду!
Чом ти ся не жениш?

Ой ну-ну, ой ну-ну,
Чом ти ся не жениш? [1]

— Старої не хочу,
Молода не піде.
А хоч вона піде,
То не зварить їсти.
А хоч зварить їсти,
То зі мнов не сяде.
А хоч зі мнов сяде,
То не поцілує.
А хоч поцілує,
То на землю плюне:
«А в тебе, дідище,
Сива бородище.
Але ж вона смердить,
Як те кроповище».
Ой купив він собі
Довге батожище.
Ой прийшов додому,
Взяв молоду бити.
А та молоденька
Взялася просити:
«Я тебе, дідуню,
Вже буду любити:
А в тебе, дідуню,
Сива бородонька,
Але ж вона пахне,
Як та калинонька.
А в тебе, дідуню,
Очка соколові.
Очка соколові,
А губки медові».

---

[1] Повторюється з кожним другим рядком.

ТИ ВУЛИЦЯ, ТИ ШИРОКАЯ

Дівчата стають у коло,
всередину вибирають дівчину,
яка рухами та мімікою показує,
як ходять дівчата, як незграбно ходять хлопці.

Ти вулиця, ти широкая!
Чому трава не зеленая?
Як же ж мені та зеленій бути,
Коли мене свині зрили,
І дівчата походили
Жовтенькими чобітками,
Червоними підківками.

Ти вулиця, ти широкая!
Чому трава не зеленая?
Як же ж мені та зеленій бути,
Коли мене свині зрили,
А хлопчиська походили
Великими постолищами
Та довгими волочищами.

ВИШИТА ХУСТИНА

Стають в коло,
всередині ходить дівчина з хустиною в руці,
вибирає з кола хлопця,
стелить на землю хустину;
вони стають колінами на неї і цілуються:

Вишита хустина
На чотири кінці,
Кого я вірно люблю, } 2
Стелю під колінця. }

Кого я вірно люблю,
Ще раз поцілую,
Вишиту хустину } 2
Єму подарую. }

МОЛОДЕЦЬ КОНЯ ПАСЕ

Ходять навколо дівчини й співають:

Молодець коня пасе,
Дівка воду несе.
— Ой дівка, дівочка,
Да дай мені відра,
Да напоїти коня.

Приспів:
Чорнії кудрі,
Соловейко,
Да лелей воду! [1]

— Дала б тобі відра,
Так боюся батька.

— Ой дівка, дівочка,
Да не бійся батька.

Що батькові грози,
Як літні морози.

— Дала б тобі відра,
Да боюся матки.

— Не бійся ти матки:
А маткина гроза,
Як літняя роса.

А Й НІХТО Ж ТАМ НЕ БУВАВ

Стають в коло і співають.
Під спів до середини виходять три дівчини
та три хлопця і стають парами:

А й ніхто ж там не бував,
Де ся явір розвивав.
Гойя, гойя, яворику, зелененький [2].
Ой було ж там, було
Три місяці ясних,

[1] Приспів повторюється за кожними двома рядками пісні, а за кінцевими — трьома.
[2] Повторюється за кожним другим рядком.

Три парубки красних.
А перший найкращий —
Молодий Грицюньо.
А другий ще кращий —
Молодий Іванко.
А третій ще кращий —
Молодий Михасьо.

Ай ніхто ж там не бував,
Де ся явір розвивав.
Ой було там, було
Три зіроньки ясних,
Три зіроньки ясних,
Три дівочки красних.
Ой перша найкраща —
Молода Настуня,
А друга ще краща —
Молода Маланка.
А третя ще краща —
Молода Парася.
Молодий Грицюню,
Бери си Настуню.
Молодий Іванко,
Бери си Маланку.
Молодий Михасю,
Бери си Парасю.

ЄСТЬ ТАМ В НАШІМ СЕЛІ *

Взявшись за кінці хусточок,
ідуть по колу:

Єсть там в нашім селі
Улиця крутая,
Єсть ту межи нами
Дівчина отая.
А на тій дівчині
Лляная катанка,
Ой має то бути
Міхала коханка.
А на тій дівчині
Червона спідниця,
Ой має то бути
Файна молодиця.

А на тій дівчині
Біла фартушина,
Ой має то бути
Файна господиня.

ЧЕТВЕРО КУРЯТ *

Дівчата утворюють коло
і ходять то в один,
то в другий бік, співаючи.
Кого поважають,
співають про нього гарно,
хто зухвалий — співають погано:

Вивела квочка четверо курят.
Ой тато-мами, четверо курят:
Одно куріпонько — Іванів синонько,
Друге куріпонько — то Петрів синонько,
Трете куріпонько — то Гришків синонько,
Четверте куріпонько — Бульбове синонько.
А у Стасюні кривії зуби,
Ой тато-мамо, кривії зуби.
А у Миколи горб за плечима,
Ой тато-мамо, горб за плечима.
А у Стефана білії руки,
Ой тато-мамо, білії руки.
А у Тараса вишита сорочка,
Ой тато-мамо, вишита сорочка.
Кривими зубами нецки стругати.
Ой тато-мамо, нецки стругати.
Горб за плечима — плоти підпирати,
Ой тато-мамо, плоти підпирати.
Білими руками дівчат обнімати,
Ой тато-мамо, дівчат обнімати.
Вишитов сорочков дівчат чарувати,
Ой тато-мамо, дівчат чарувати.

КАЛИМАЖКА

Дівчата беруться за руки,
йдуть по колу і співають:

Ішла калимажка не лугами-берегами,
Да вода корень підливає,

Да козак у дівки правди питає:
— Да скажи, дівко, чи не тяженько,
чи не важенько
За старого замуж ідучи, замуж ідучи,
Своє молодецтво споминаючи, споминаючи?
Що старий буде бити й учити, бити й учити,
А молодий буде шанувати, шанувати,
Щонеділеньки в гості пускати.

СІЮ Ж Я НА ОГОРОДІ ТА ПЕТРУШЕЧКУ

Сію ж я на огороді та петрушечку,
За огородом та чорнушечку.
Полю ж я на огороді та петрушечку,
За огородом та чорнушечку.
І рву ж я на огороді та петрушечку,
За огородом та чорнушечку.
Ріжу ж я молодому та каплун тлустий,
А старому та качан капусти.
Варю ж я молодому та каплун тлустий,
А старому та качан гризти.
Даю ж я молодому па полумиску,
А старому на тарілечку.
Стелю ж я молодому та периночку,
А старому та вереточку.
Лягаю ж я к молодому та оченьками,
А к старому та плеченьками.
Ісплю ж я молодого обнімаючи,
А старого одпихаючи.
Буджу ж я молодого та цілуючи.
А старого поштуркуючи.

НЕЛЮБ І МИЛИЙ

Дівчата беруться за руки, йдуть по колу і співають. Всередину вибирають дві дівчини, які показують жестами і мімікою все, про що співається в пісні:

По садочку походжаю,
Все отак, все отак.

На милого споглядаю,
Все отак, все отак.
Як милому постелити?
Все отак, все отак.
Як милого посадити?
Все отак, все отак.
Як милого притулити?
Все отак, все отак.
Як милого обіймити?
Все отак, все отак.
Як милого цілувати?
Все отак, все отак.
Як милого розчесати?
Все отак, все отак.
Як милого піднімати?
Все отак, все отак.

По садочку походжаю,
Все отак, все отак.
На нелюба споглядаю,
Все отак, все отак.
Як нелюбові постелити?
Все отак, все отак.
Як нелюба посадити?
Все отак, все отак.
Як нелюба притулити?
Все отак, все отак.
Як нелюба обіймити?
Все отак, все отак.
Як нелюба цілувати?
Все отак, все отак.
Як нелюба розчесати?
Все отак, все отак.
Як нелюба піднімати?
Все отак, все отак.

УКРОП *

Дівчата стають у коло,
спиною до середини,
ходять співаючи:

Ой не рости, кропе, (2)
Ти повище города!

Ой не ходи, старий, (2)
Да коло мого двора! (2)

Бо я тебе, старий, (2)
Ізроду да не любила. (2)

По твоїм слідочку (2)
Каменем да покотила. (2)

Ой порости, кропе, (2)
Ти цовище города! (2)

Ой походи, молодий, (2)
Да коло мого двора. (2)

Бо я тебе, молодий, (2)
Ізроду да полюбила. (2)

По твоєму слідочку (2)
Перстником покотила. (2)

НАЇХАЛИ ТУРИ-ЛЮДИ, МАТКО НАША

— Наїхали тури-люди, матко наша,
Наїхали тури-люди, душко наша.

— Чого ж вони наїхали, дітки мої?
Чого ж вони наїхали, душки мої?

— Чи підеш ти за турина, матко наша?
Чи підеш ти за турина, душко наша?

— Ой чи старий, чи молодий, дітки мої?
Ой чи старий, чи молодий, душки мої?

— Старесечкий, сивесечкий, матко наша,
Старесечкий, сивесечкий, душко наша.

— Я на ногу та не могу, дітки мої,
Я на ногу та не могу, душки мої.

— Приїхали тури-люди, матко наша,
Приїхали тури-люди, душко наша,

— Чого ж вони приїхали, дітки мої?
Чого ж вони приїхали, душки мої?

— Чи підеш ти за турина, матко наша?
Чи підеш ти за турина, душко наша?

— Ой чи старий, чи молодий, дітки мої?
Ой чи старий, чи молодий, душки мої?

— Молодесечкий, гарнесечкий, матко наша,
Молодесечкий, гарнесечкий, душко наша.

— Я на ногу тераз могу, дітки мої,
Я на ногу тераз могу, душки мої.

В ХОРОВОДІ БУЛИ

Стає кружок дівчат,
а одна дівчина ходить навколо них
і виконує все, про що співається в пісні:

В хороводі були,
Що ми там бачили?
Гарну дівчину.
Як хоч — обернись,
Як хоч — поклонись,
Як хоч — затанцюй,
Кого любиш — поцілуй.

КОТИК І МИШКА

Збирається молодь,
беруться за руки, йдуть по колу.
З-поміж себе вибирають одного за «котика»,
а другого учасника за «мишку»,
яка від нього намагається втекти.

Ой до нори, мишко, до нори,
Та до золотої комори.
Мишка — в нірку
Та в золоту комірку,
Котик — за ніжку.
А ледащо мишка, що не втече,
А проворний котик, що дожене.

Мишка й у нірку,
В золоту комірку.
Котик за мишкою.
А ледащо котик, що мишки не впіймає,
А проворна мишка, що втече.

ОЙ У ЛІСОЧКУ, ОЙ У ЛІСОЧКУ

Ой у лісочку, ой у лісочку,
На клинку, на клинку
Та й виорав я, та й виорав я
Нивочку, нивочку.
Та й посіяв я, та й посіяв я
Конопель, конопель.
Мої конопельки, дрібні, зелененькі,
В'ються, в'ються.
В'ються, не беруться, (2)
В'ються, в'ються.
А в ті конопельки, а в ті зелененькі,
Дрібні, зелененькі, (2)
Занадилась птиця,
Птиця-журавель.
Журавель-вель-вель,
Птиця-журавель. (2)
А я тій птиці, птиці-журавлиці
Кийком ноги переб'ю.
Оце ж тобі, птиця, птиця-журавлиця,
Птиця-журавель,
Що витолочив мої конопельки,
Конопель, конопель.
Мої конопельки, дрібні, зелененькі,
В'ються, в'ються.
В'ються, не беруться, (2)
В'ються, в'ються.

ЛОВИВ ТАТО СОЮ

Ловив тато сою,
Ловила мама сою,
Ловила мама, ловили й діти.
Вже ж тій сої не летіти.

Гей, соя, гей!
Різав тато сою,
Різала мама сою,
Різала мама, різали й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Варив тато сою,
Варила мама сою,
Варила мама, варили й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Сипав тато сою,
Сипала мама сою,
Сипала мама, сипали й діти.
Вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Їв тато сою,
Їла мама сою,
Їла мама, їли й діти.
А вже ж тій сої не летіти.
Гей, соя, гей!
Гей, соя, не гуляти,
Гей, соя, не гуляти.
Вже ж тій сої не літати,
Вже ж тій сої не літати.
Гей, соя, гей!

ЩО ТО В ЛІСІ ТА Й ЗА ГУК

Хлопці й дівчата стають парами одна за одною, держачись за хусточки, піднімають руки вгору. Задня пара проходить попід піднятими руками і стає наперед. Так ідуть, поки співають пісню:

Що то в лісі та й за гук?
Там парубки вовка б'ють.
Били вони, забили,
По кусочку ділили.
Сьому, тому по куску,
А Грицькові голова,
Бо женитись вже пора.
А Петрові довгий хвіст,
Бо у нього малий зріст.

А МИ КРИВОГО ТАНЦЮ ЙДЕМ, ТАНЦЮ ЙДЕМ

А ми кривого танцю йдем, танцю йдем,
А ми йому кінця не найдем, не найдем.

П р и с п і в:

А вода по камені,
Та вода по білому
Стиха йде, стиха йде.

Там Роман зілленько копає, копає,
Сам він не знає, якеє, якеє.

П р и с п і в.

А перше зілленько шалвія, шалвія,
Ой бо ж то дівоцька надія, надія.

П р и с п і в.

А друге зілленько рутонька, рутонька,
Ой бо ж то дівоцька журбонька, журбонька.

П р и с п і в.

А третє зілленько барвінок, барвінок,
Ой бо ж то дівонькам на вінок, на вінок.

П р и с п і в.

Та пішли парубки на лови, на лови
Та до зеленої діброви, діброви.

П р и с п і в.

Та зловили собі заяця, заяця
Та ще до того жеребця, жеребця.

П р и с п і в.

Та зачали його лупити, лупити,
Та зачали ним ся ділити, ділити.

П р и с п і в.

А Миколі дали та й очі, та й очі,
Щоби не ходив він поночі, поночі.

П р и с п і в.

Адамові дали та й литку, та й литку,
Щоби не шукав він маєтку, маєтку.

Приспів.

Филипові дали та й ноги, та й ноги,
Щоби не ходив до вдови, до вдови.

Приспів.

А Славкові дали тулубець, тулубець,
Ой бо він найстарший парубець, парубець.

Приспів.

А всім хлопцям дали та й кості, та й кості,
Щоби си сказили зі злості, зі злості.

Приспів.

А ми кривого танцю йдем, танцю йдем,
А ми йому кінця не найдем, не найдем.

Приспів.

КРИВИЙ ТАНЕЦЬ

Ми кривого танцю йдемо,
Ми в нім кінця не знайдемо.

Ані кінця, ані ладу —
Не пізнає, котра ззаду.

Ти, сивая зозуленько,
Закуй же нам веселенько.

Ти тоді нам закувала,
Як панщина дякувала.

А ми тепер, як день білий,
Ми панщини не виділи.

Пішли тії пасти кози,
Що носили на нас лози.

Хлопи ходять, люльки курять,
Пани ходять та й ся журять:

Як би хлопа заманити,
Щоби грошей заробити?

Ходи, хлопе, молотити,
Дам ти грошей заробити.

Сорок кірців на день має,
Ще й си вечір погуляє.

КОЛЕСОМ, КОЛЕСОМ

Колесом, колесом
Сонечко вгору йде,
Послухай, Іванку,
Де голуб гуде.
То ж не голуб гуде,
То Іванко говоре,
То Іванко говоре
Та ще й розмовляє,
Меншого братика
В світлицю взиває:
— Увійди, ввійди,
Ти, менший братику,
Дарую тобі
Пучок стрілочок,
Пучок стрілочок —
Молодецтво твоє.

Колесом, колесом
Сонечко вгору йде.
Послухай, Марійко,
Де голубка гуде.
То ж не голубка гуде,
То Марійка говоре
То Марійка говоре
Та ще й розмовляє,
Меншую сестрицю
Взиває в світлицю.

— Увійди, ввійди,
Меншая сестрице,
Дарую тобі
Пучок стьожечок,
Пучок стьожечок,
Ще й рутяний віночок,
Ще й рутяний віночок —
Дівування твоє.

ГОРОБЕЄЧКО

Ой умер горобеєчко на вишні, на вишні, на вишні,
Та його ніженьки повисли, повисли, повисли.

П р и с п і в:

Ой горе, горе, ненько, що помер горобейко
Та й нежив же він буде.

Та полетіли сороки, сороки, сороки,
Взяли горобеєчка під боки, під боки, під боки.

Та налетіли ворони, ворони, ворони,
Вони горобеєчка збороли, збороли, збороли.

Та налетіли ластівки, ластівки, ластівки,
То ж його хрещені матінки, матінки, матінки.

Та налетіли синиці, синиці, синиці,
То ж горобейкові сестриці, сестриці, сестриці.

Поховали горобейка у стрісі, у стрісі, у стрісі,
Поминали горобейка у лісі, у лісі, у лісі.

Насипали в домовиноньку травиці, травиці, травиці,
Затужили за сіреньким всі птиці, всі птиці, всі птиці.

ВЕРБОВАЯ ДОЩЕЧКА

Вербовая дощечка,
По ній ходить Настечка.

На всі боки лелів,
Відкись милий приїде.

Він Настунці привезе
Жовтенькії чобітки,

Жовтенькії чобітки,
А з позлітки підківки.

Їх зозулька підкує —
І Настунька обує.

ВЕСНЯНКИ ПРО КОХАННЯ ТА РОДИННЕ ЖИТТЯ

ТА ЗАСПІВАЙ, СОЛОВІЮ

Та заспівай, соловію,
Заспівай сивенький,
Та заспівай тим голосом,
Що співав миленький.

Та заспівай, соловію,
Та заспівай, сивий,
Та заспівай тим голосом,
Що співав мій милий.

ОЙ ТИ, ВЕСНА, ВЕСНИСЯ

Ой ти, весна, веснися,
А ти, Грицю, женися!
Та вирви з рожі квіточку,
Та візьми Гандзю-дівочку!
Ой де Грицько коні пас,
Поріс барвінок по пояс;
А де Гандзя стояла,
Під нею рута-м'ята зів'яла.

ОЙ НА ГОРІ ПІД ВЕРБОЮ

Ой на горі під вербою
Стояв колодязь з водою.
Там дівчинонька воду брала,

До місяця промовляла:
— Мій місяченьку, мій батеньку!
Скажи ж мені всю правдоньку!
Чи я піду за нелюба,
Чи я піду за милого?
Ой як я піду за нелюба,
Крайте рушнички з рядниночки,
А утірочки з кропивочки.
Чи я піду за милого?
Крайте рушнички з китаєчки,
Сучіть втірочки з білого шовку.

А В ПРАВУЮ СЕРЕДУ, СЕРЕДУ

А в правую середу, середу,
Пасла дівка череду, череду.
Та загубила корову, корову,
Та запалила діброву, діброву.
Та дібровонька палає, палає,
Дівка корови шукає, шукає.
Та цебром воду носила, носила,
Та дібровоньку гасила, гасила.
Та кілько в цебрі водиці, водиці,
Стільки хлопцям правдиці, правдиці.
Та скільки па небі зірочок, зірочок,
Стілько хлопцям дівочок, дівочок.

ГОРІЛА ЛИПКА, ГОРІЛА

Горіла липка, горіла,
Під ньов дівчина сиділа.
Іскорки на ню падали,
Парубки за ньов плакали.

В решеті воду носили,
Зелену липку гасили.
Кілько в решеті той води,
Тілько в парубка той правди.

В решеті воду носили,
Зелену липку гасили.
Кілько в решеті є дірок —
Тілько в селі красних дівок!

СОЛОВЕЙ У САДУ

Соловей у саду
Тьох та тьох.
А зозуля на кленочку
Як ку, так ку.
Молодий козаченьку,
Убирайся до походу.

ТА ВЕРБИЦЕ

Та вербице,
Пора тобі, вербице, розвиться,
Та розвиться.
Розпустила гіллячко додолу,
Та додолу,
Та й на зеленій діброві,
На діброві,
Там де соловейко гніздо в'є,
Та гніздо в'є,
А сивая зозуля переб'є,
Та переб'є.
Перебила зозуленька, перебила,
Перебила.
Із маленьким соловейком говорила.
Говорила.
Соловей, соловейко — Іванько,
Та Іванько.
А сивая зозуля — Марійка,
Та Марійка.
І кликала Іванька з собою,
Та з собою.
Іди, іди, Іванько, за мною,
Та за мною.
А позбирай золото з водою,
Та з водою.
Та на золотую голочку,

Та голочку.
На шовкову ниточку,
На ниточку.
Золотая голочка не гнеться,
Та не гнеться.
Шовковая ниточка не рветься,
Та не рветься.
Іванько до Марійки прийшлеться.
Ой у двору
Та становив Іванько комору,
Та комору.
До його Марійка ходила,
Та ходила.
До його словечко говорила,
Говорила.
Роби, роби, Іваньку, комору,
Та комору.
Та прорубай віконце з причілку,
Та з причілку.
Щоб до мене соловейки літали,
Та літали.
Вони тебе молодого пробужають,
Пробужають.
Устань, устань, Іваньку, пробудися,
Пробудися
Та й на мене молодую подивися.

ХВАЛИЛАСЯ ТАЯ БЕРЕЗОНЬКА

Хвалилася тая березонька.
Хилю, похилю, тая березонька:
«На мені кора, як біль, біла.
Хилю, похилю, як біль, біла [1].
Ой на мені листя широченьке.
Ой на мені гілля високе.
В мене корінь глибоко».
Обізвався зелений дубочок:
«Не ти свою кору вибілила.
Не ти своє листя широчила.
Не ти своє гілля височила».

---

[1] «Хилю, похилю» повторюється з другою частиною кожного рядка.

Ой як обізветься прекраснеє сонце:
«Широчив листя буйний вітер.
Височив гілля дрібний дощик.
Вибілило кору яснеє сонце».
Обізвався буйний вітер:
«Не хвалися, березо,
Що я схочу, те й зроблю.
Як я, буйний, повію.
То й з кореня виважу.
Твоє листя обіб'ю.
А верхи я обломлю.
Кора твоя зчорніє».
Хвалилася дівчина:
«В мене коса до пояса.
В мене личко, як яблучко.
В мене очки, як терночок.
В мене брівки, як шнурочок».
Обізвався парубочок:
«Не хвалися, дівчино.
Бо я тебе сам возьму.
Хилю, похилю, сам возьму».

ТА ТИ, ХРЕЩАТИЙ БАРВІНКУ

Та ти, хрещатий барвінку,
Ти хрещатий барвінку.

Та не стелися в погрібку,
Не стелися в погрібку.

Та постелися в садочку,
Постелися в садочку.

Та по милому слідочку,
По милому слідочку.

Та де мій милий походив,
Де мій милий походив.

Ой там барвінок уродив,
Там барвінок уродив.

Де моя мила ходила,
Моя мила ходила,

Та там травиця родила,
Там травиця родила.

Ой а мій милий ревнивий,
А мій милий ревнивий.

Та на вулицю не пуска,
На вулицю не пуска.

А на вулицю гуляти,
На вулицю гуляти.

Та до дівочок співати,
До дівочок співати.

Та в мене мила не слушка,
В мене мила не слушка.

Та за ворота та й пішла,
За ворота та й пішла.

ОРЕЛ ПОЛЕ ІЗОРАВ

Орел поле ізорав,
Пшеницею засіяв,
Крилечками зволочив,
Дрібний дощик примочив.
Щоб косарі скосили,
Молодиці згребали,
А дівчата зв'язали,
На коровай держали.

ЧЕРЕЗ СТАВКИ ХИБКІЇ КЛАДОЧКИ

Через ставки хибкії кладочки,
А я, молоденька, йшла стихенька.

Щоб кладочки не схибнути, не схибнути,
Щоб ключами не брязнути, не брязнути.

Щоб ключами не брязнути, не брязнути,
Щоб свекора не збудити, не збудити.

Ой нехай спить, доки схоче, доки схоче,
Нехай мої голови не морочить.

ЗА ГОРОДОМ КАЛИНА

За городом калина
У городця похилила.
Там Гандзуня ходила,
Цвіт-калину ломила,
До батечка носила:
— Мій батечко-порадочко,
Порадь мнє молоденьку,
Чи буду я такая,
Як цвіт-калина сяя?
— Будеш, донечко, будеш,
Докіль у мене будеш.
Як підеш від мене —
Спаде краса з тебе.
У чужого батечка
Не буде сніданнєчка,
Сніданнєчка не буде,
Обідати під полудень.
Самі сядуть вечеряти,
Тебе будуть відсилати:
— Іди, невістко, до броду
По холодную воду.
Заким я вернулася,
Вечеря минулася;
Заким лижки помила,
Зірочка засвітила.
Тілько ж мої вечері,
Що стала, заплакала;
Тілько ж я обідала,
Що неньку відвідала.

КОЛО МЛИНА КАЛИНА

Коло млина калина,
Там дівчина ходила,
В ручках ножик носила,
Роман-зілля копала,

Матеньки питала:
— Кого, мати, чаровати?
— Чаруй, доню, нелюба,
Щоб з тобою не стояв,
За рученьку не держав,
Щоб так нелюб з тобою,
Як вітер з горою.
Коло млина малина,
Там дівчина ходила,
В ручках ножик носила,
Руту-зілля копала,
Матуленьки питала:
— Кого, мати, чаровати?
— Чаруй, доню, милого,
Щоб з тобою постояв,
За рученьку держав,
Щирую правду сказав.
Щоб так милий з тобою,
Як риба з водою.

В КИЄВІ ГРІМ ЗАГРИМІВ

В Києві грім загримів,
А в Синяві стоять хмари,
А у Перемишлі дощі взишли.
Там Оксиня красу сіє, розум садить,
Розум садить і говорить:
— Як я піду за нелюба,
Ой ти, красо, не всходь красно,
Ти, розумонько, не приймайся.
В Києві грім загримів,
А в Синяві стоять хмари,
А у Перемишлі дощі взишли.
Там Оксинька красу сіє, розум садить,
Розум садить і говорить:
— Як я піду за милого,
Ти, красо, всходь красно,
Розумоньку, поприймайся.

КРОКОВЕЄ КОЛЕСО, КОЛЕСО

Кроковеє колесо, колесо
Вище тину стояло, стояло,

Вище тину стояло, стояло,
Много дива бачило, бачило.
Чи бачило колесо, колесо,
Куди милий поїхав, поїхав?
Куди милий поїхав, поїхав,
За ним трава зелена, зелена (2)
Й діброводька весела, весела.
Кроковеє колесо, колесо
Вище тину стояло, стояло,
Вище тину стояло, стояло,
Много дива бачило, бачило.
Чи бачило колесо, колесо,
Куди нелюб поїхав, поїхав?
Куди нелюб поїхав, поїхав,
За ним трава полягла, полягла (2)
Й дібровонька загула, загула.

РОЗЛИЛИСЯ ВОДИ

Розлилися води
На чотири броди.
У першому броді
Соловейко щебетав,
Зелені сади розвивав.
У другому броді
Зозулька кувала,
Літечко казала.
У третьому броді
Коничок заржав,
Він доріженьку почав.
А в четвертому броді
Да дівчина плаче,
За нелюбого йдучи,
Своє лихо чуючи.

КОЛО МЛИНА — КРЕМЕНИНА

Коло млина — кременина,
Там ходила дівчина,
Та ромен-зілля зривала,
Вона його не знала.
Вона його не знала,

Та понесла до ради,
Чоловічої громади.
Та вони ж його не знали,
Та вони ж його не знали,
У рученьки не брали.
Понесли його до ради,
До жіночої громади.
Та вони ж його не знали,
У рученьки не брали.
Понесли його до ради,
До дівочої громади.
Та вони ж зіллі пізнали
Та й у рученьки забрали.

ОЙ ЗА ДУБИ, ЗА ДУБИ

Ой за дуби, за дуби,
За дубами сивії голуби,
Вони мені головоньку пагули,
Вони мені спатоньки не дали.
Вони мені спатоньки не дали,
Вони мене з пароньки розвели.
Ой за млинок кладочка плавала,
Там Голяна рученьку давала:
— Ой на тобі, Митруню, цю ручку,
А я тебе другою обійму.
А я тебе другою обійму,
А я тобі правдоньку розкажу,
Через що я па вулицю пе хожу.
Не ходила на вулицю й не піду,
Не любила більше хлопців — не буду.

ДВА ГОЛУБЧИКИ ЛІТАЛИ

Два голубчики літали, (2)
Золотий камінь хитали.

Хитали вони, впустили, (2)
А кого вони прибили?

Прибили вони молодця, (2)
Ганнусиного хлопця.

А де козаченько коня пас, (2)
Там барвінок по пояс.

А де Ганнуся ходила, (2)
Там рута й шальвія вродила.

А У ГУБЧІ СЕРЕД СЕЛА

А у Губчі серед села,
Там стояло дівок сорок.

Межи ними, молодими,
Іванко-хлопець конем грає.

Іванко-хлопець конем грає,
До скрипочки примовляє:

— Скрипко моя дубовая,
Струни мої шовковії.

Й а порвітесь усі разом,
Бо моя нелюба в танку ходить.

Бо моя нелюба в танку ходить,
Всім дівчатам в перешкоді.

На її віночок з глухої кропиви,
Щоб вона його не зносила.

Щоб вона його не зносила,
Сонцем та вітром ізсушила.

Сонцем та вітром ізсушила,
Нас на весілля не просила.

А у Губчі серед села,
Там стояло дівок сорок.

Межи ними, молодими,
Іванко-хлопець конем грає.

Іванко-хлопець конем грає,
До скрипочки примовляє:

— Скрипко моя дубовая,
Струни мої золотії.

Й а заграйте усі разом,
Бо моя миленька в танку ходить.

Бо моя миленька в танку ходить,
Всім дівонькам танок водить.

На її віночок з зеленого барвінку,
Щоб вона його ізносила.

Щоб вона його ізносила,
Сонцем та вітром не зсушила.

Сонцем та вітром не зсушила,
Нас на весілля всіх просила!

ОЙ У ГАЛЮНІ ЛУЖЕЧОК

Ой у Галюні лужечок,
Повний лужечок пташечок.

А поміж ними зозулька,
А поміж ними сивенька.

Ой десь узявся соколик,
Ой десь узявся сивенький.

Усіх пташечок розігнав,
Сиву зозульку собі взяв.

Ой у Галюні садочок,
Повний садочок дівочок.

А поміж ними Галюня,
А поміж ними молода.

Ой десь узявся Василько,
Ой десь узявся молодий.

Усіх дівчаток розігнав,
Молоду Галю собі взяв.

ОЙ З-ЗА ГОРИ ДИМ ТА ДИМ

Ой з-за гори дим та дим,
Там соловейко гніздо звив (2)
Ще й гарнесенько щебетав —
До себе галочку прикликав: (2)
«Іди, галочко, зо мною,
Будеш ти мені жоною, (2)
А моїм діткам матір'ю,
Бо в мене дітки маленькі,
Ще й до матері раденькі».

ПРИЙШЛА ПОРА ОД'ЇЖДЖАТИ

Прийшла пора од'їжджати,
Треба милу покидати.
Ой нещастя, що за доля! (2)
Зостається мила дома!

Сів на коня та й мандрую.
Дай ручeньку, поцілую!
Поцілую, приголублю, (2)
Бо я ж тебе вірно люблю.

ОЙ МІСЯЦЮ-БІЛОЗОРУ

— Ой місяцю-білозору,
Світи надо мною,
Козаченьку-горностаю,
Говори зо мною.
— Тоді буду я світити,
Як буду сповняться,
Тоді буду говорити,
Як буду вінчаться.

ІДЕ ДІВКА ПО ВОДИЦЮ

Іде дівка по водицю,
Коромисло гнеться, (3)
А Микола на конику,
Як береза, в'ється. (3)

Нехай в'ється, нехай в'ється,
Не розвивається. (3)
Хай на мене, молодую,
Не сподівається. (3)

ОЙ ТИ СЕЛЕЗЕНЬ, А Я УТИНКА

Ой ти селезень, а я утинка,
Ой ти полинеш, а я тутенька.
Ой ти полинеш на озеречко,
Мене покидаєш, моє сердечко!
Ой ти будеш да купатися, (3)
А я буду слізоньками умиватися.

ПОЖЕНУ Я ЛЕБЕДІ

Пожену я лебеді
До Дунаю, до води.
Ой доле, моя!
До Дунаю до води.

Ой вже мої лебеді
Та й наплавалися.
Ой доле моя!
Та й наплавалися.

Ой вже мої карі очі
Та й наплакалися.
Ой доле моя!
Та й наплакалися.

Горе ж тому лебедьові,
Проти води пливучи.
Ой доле моя!
Проти води пливучи.

Горе мені молодій,
Свекоркові годючи.
Ой доле моя!
Свекоркові годючи.

Я свекрові догоджу,—
Білу постіль постелю.
Ой доле моя!
Білу постіль постелю.

Я свекрусі догоджу,—
Голівоньки догляджу.
Ой доле моя!
Голівоньки догляджу.

Діверкові догоджу,—
Шовком комір вишию.
Ой доле моя!
Шовком комір вишию.

Я зовиці догоджу,—
Русу косу зав'яжу.
Ой доле моя!
Русу косу зав'яжу.

ОЙ ТИ, ВИШНЬО

Ой ти, вишньо
Солодкувата,
Чого ти довго
В полі стоїш?
— Я в полі стою
І літечко жду.
Літечко прийде —
Сильно зацвіту,
Сильно зацвіту,
Вишеньку зроджу,
Зроджу вишеньку
Чорнявеньку.
Поливайте мене,
Хоч і раненько.

НА ВОСИЦІ ДВІ КИСЛИЦІ

На восиці дві кислиці,
А на вербі — груші.

Вибирала та Христина
Невістку до душі.
Вибирала, вибирала,
Яку сама знала,
Й а на туюю Степанину
Всю надію мала.
Від Янтося до Степанини
Нерівна дорожка,
На нашому Янтосеві
Не біла сорочка.
Вой хоць вона не біла,
Коли вона мила,
Бо ж то тая сорочина,
Що Степанина шила.
Шила ж вона, вишивала,
Різними нитками,
Щоб його пізнавала
Межи парубками.

ПЕРЕДАЙСЯ, МІСЯЦЮ, ТА НА НАШУ ВУЛИЦЮ

Передайся, місяцю, та на пашу вулицю,
А на нашій да вулиці перекладочки дубові,
Перекладочки дубові до дівчини молодої.
Козаченько вуличкою із золотою люлечкою;
І люлечку накладає, і дівчину пригортає:
— Ой дівчино, моя одрада, чи й ти ж мені така рада?
— Як я ж тебе не побачу, на день тричі плачу.
— Вийди ж, вийди ж на ту гору, поговоримо з тобою!

ОЙ НА РІЧЦІ, ОЙ НА ДОЩЕЧЦІ

Ой на річці, ой на дощечці
Там паняночки полощаться,
Полощаться, вимиваються,
На паничів приглядаються.

— Ой дивіться, ви, паниченьки,
Які в мене черевиченьки:
Оце мені пан-отець покупив,
Щоби мене молодець полюбив.

КАЧАТА-ГУСЯТА ВСЮ ГОРУ ВКРИЛИ

Качата-гусята всю гору вкрили,
В попову саджанку пити ходили.

Люблю медок, бо солоденький,
Люблю милого, бо молоденький.

Люблю медок — солодко в писку,
Люблю милого — файний хлопчисько.

Люблю милого — солодко буде,
Люблю милого, бо він мій буде.

ЗА ВАСИЛЕМ, ЗА ВАСИЛЕМ

За Василем, за Василем!
Де Василь подівся?
Якби Василь в гаю був, } 2
Гай би зеленівся.

Якби Василь в гаю був,
Пташки би співали;
Якби Василь з нами був, } 2
Музики би грали.

ОЙ ТИ, ВЕРБО ЗЕЛЕНЕНЬКА

Ой ти, вербо зелененька,
Як на тобі гілляччя гнуться!
— Нехай гнуться, хоч поламляться,
На мені, вербі, другі найдуться.
Ой ти, дівко молоденька,
Як за тобою хлопці б'ються!

— Нехай же б'ються, то ж поладяться,
Нехай на мене не понадяться,
Бо я за них не піду,
Бо я їх не люблю.

У ЛОТОКАХ ЗАСТАВОЧКИ

У лотоках заставочки
Мельник заставляє,
А дівчина по гребельці
Ходить, походжає.
Між дощечки в заставочки
Водиця сочиться,
Коло дівки парубонько
Півнем козириться.
— Не козирись, парубочку,
І не копиль губу,
Коли любиш так, як кажеш,
То веди до шлюбу.
— Ой рад би я шлюб узяти,
Та не велить мати.
— Як не велить, то й не ходи
На наш край гуляти! —
Насупився парубонько
Та й потяг додому:
— Ой не кажи, дівчинонько,
Ти про се нікому.
— Скажу Ївзі, скажу Стесі,
Ще й скажу Одарці,
Скажу Гальці Титарівні,
Скажу й паламарці.
Ой скажу всім, щоб про тебе
Веснянки співали,
Щоб прізвища та прикладки
Тобі прикладали.

ДОНЮ Ж МОЯ МОЛОДАЯ

— Доню ж моя молодая,
А я тебе заміж віддам.

— Ой за кого ж, мамусейко?
Ой за кого ж, зозулейко?

— За дьогтяра, моя доню,
За дьогтяра молодого.

— То не мій муж, мамусейко,
То не мій муж, зозулейко,

Дьогтяр їздить з бочечками,
А я вдома з діточками.

— Доню ж моя молодая,
А я тебе заміж віддам.

— Ой за кого ж, мамусейко,
Ой за кого ж, зозулейко?

— За шевчика, моя доню,
За шевчика молодого.

То не мій муж, мамусейко,
То не мій муж, зозулейко.

Шевчик сидить під стіною,
Буде бити тросьціною.

— Доню ж моя молодая,
А я тебе заміж віддам.

— Ой за кого ж, мамусейко,
Ой за кого ж, зозулейко?

— За кравчика, моя доню,
За кравчика молодого.

— То не мій муж, мамусейко,
То не мій муж, зозулейко.

Кравчик шиє, кравчик крає,
Він про мене забуває.

— Доню ж моя молодая,
А я тебе замуж віддам.

— Ой за кого ж, мамусейко,
Ой за кого ж, зозулейко?

— За музику, моя доню,
За музику молодого.

Ой то мій муж, мамусейко,
Ой то мій муж, зозулейко.

А музика буде грати,
А ми будем танцювати.

ЧОМ, ЧОМ, МИЛЕНЬКИЙ

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать, ти сорочки не маєш?

— Ой маю я, маю дві,
Біленькії вобидві,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать, ти споднів не маєш?

— Ой маю я сподні, маю двоє,
Біленькії вобидвоє,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать, ти шапки не маєш?

— Ой маю я, маю дві,
Чорненькії вобидві,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки.

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,

Чом ти в мене не буваєш?
Знать, ти чобіт не маєш?

— Маю пару, маю двоє,
Глянцовані вобидвоє,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать, ти свити не маєш?

— Маю свиту, маю дві,
Сивенькії вобидві,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать, ти камізельки не маєш?

— Маю камізельку, маю дві,
Чорненькії вобидві,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать, ти пояса не маєш?

— Маю я пояс, маю два,
Шморгатії вобидва,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать, ти хустки не маєш?

— Маю хустку, маю дві,
Шальонові вобидві,

Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

— Чом, чом миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать, ти перстені не маєш?

— Маю перстень, маю два,
Срібненькії вобидва,
Но не маю охотоньки
Та до тебе, сиротоньки!

ОЙ ПІД ГАЄМ, ПІД ГАЙЦЕМ

Ой під гаєм, під гайцем,
Стоїть дівка з молодцем.
Накрилася рукавцем,
Накрилася чохлатим,
Із хорошим, з багатим.
Накрилася обома,
Він цілує, обніма
Ще й серденьком назива.

СОЛОВЕЙКУ РЯБИЙ, РЯБЕСЕНЬКИЙ

Соловейку рябий, рябесенький, (2)
В тебе голос тонкий, тонесенький,
Та в тебе голос тонесенький.

Позич крильця ще й чорнії очі, (2)
Полинути на три-штири почі,
Та миленької шукаючи.

Ой піду я понад бережком, (2)
Там плаває милая човником,
Та човником повним, човенечком.

Пливе вона, пливе, попливає, (2)
Біле личко сльозками вмиває,
Так аж жаль мене огортає.

ЖАРТІВЛИВІ ВЕСНЯНКИ

ЧОГО, ЧОГО ДІВОНЬКИ КРАСНІ

Чого, чого дівоньки красні? (2)
Вони їли пиріжки в маслі,

А сирочком посипаючи, (2)
Сметанкою поливаючи.

Чого, чого парубки білі? (2)
На обідець кота з'їли,

А попелом посипаючи, (2)
А дьогтиком поливаючи.

ОЙ НАКЛАДУ ВОГНИК

Ой накладу вогник
Та наварю кашки.
— Що ж у тій кашці?
— Ложечка масла.
— Кому ж її їсти?
— Дівочкам, дівочкам.
Ой накладу вогник
Та наварю кашки.
— Що ж у тій кашці?
— Жаб'яча ніжка.
— Кому ж її їсти?
— Парубкам, парубкам.

ЩИРОЧКО-ГОРОБЕЇЧКО

— Щирочко-горобеїчко,
Кажи мені всю правдоньку,
Кому воля, кому неволя?
— А парубкам уся воля,
За шапочку та із хаточки,
За дудочку та на вуличку.
— Щирочко-горобеїчко,
Кажи мені всю правдоньку,
Кому воля, кому неволя?

— А дівчатам вся воля,
За платочок та у таночок,
За юпочку та на вуличку.
— Щирочко-горобеїчко,
Кажи мені всю правдоньку,
Кому воля, кому неволя?
— Молодицям та нема волі.
Піч каже: «Топи мене»,
Діжа каже: «Міси мене»,
Борщ каже: «Помішай мене»,
А каша каже: «Підіймай мене»,
Хата каже: «Вимітай мене»,
Дитя каже: «Погодуй мене»,
Милий каже: «Поцілуй мене».

ЗАПАЛЮ Я КУЛЬ СОЛОМИ

Запалю я куль соломи,
Солома палає.
Біжи, біжи, козаченьку,
Дівчина вмирає.
— Ти думаєш, козаченьку,
Що я й умираю,
А я з тебе, молодого,
Ума вивіряю.
— Бодай тебе вивіряла
Лихая година!
Було личко, як яблучко,—
Стало, як ожина.

ВЕСНЯНОЧКО-ПАНЯНОЧКО

— Весняночко-паняночко,
Чом на тобі пусто,
Чом немає челядоньки,
Як бувало густо?
— Ой тим пусто, ой тим пусто,
Парубки-ледащо,
Посушили, пов'ялили
Дівочок нінащо.

ПІД ДІБРІВКОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ

Під дібрівкою, під зеленою,
Там парубки комара б'ють.
Під дібрівкою, під зеленою
Вже комара вбили.
Під дібрівкою, під зеленою
Цьому-тому по чверті.
Під дібрівкою, під зеленою,
А Миколі стеґенце.
Під дібрівкою, під зеленою
А Ригорові тулубець.
Під дібрівкою, під зеленою,
Чи я у вас не молодець.
Під дібрівкою, під зеленою,
А що мені тулубець?

ВЕРБОВАЯ КЛАДКА

Вербовая кладка
На вербі лежала,
Та з верби упала.
Дівчата сиділи,
Роботу робили,
Все хустоньки шили,
Голочки поламали,
Шпилечками дошивали!
Вербовая кладка
На вербі лежала,
Та з верби упала.
Хлоп'ята сиділи,
Роботу робили,
Собаки лупили,
Ножики поламали,
Зубами додирали!

ЩО ЗА ЧУДО, ЩО ЗА ДИВО

Що за чудо, що за диво,
Ідуть парубки на жниво!

Жнуть дівойки пшеницю,
А парубки мітлицю.
А дівоньки краснії
Їдять пироги маснії;
А парубки блідії,
Їдять пироги пісниї.
Казали си мастити,
Хоть попелом солити.

А ВУЛИЦЯ ТА ВУЗЕСЕНЬКА

— А вулиця та вузесенька,
Чом трава не зеленесенька?
— Як же мені зеленіти,
Коли мене гуси з'їли. (2)
А дівчата видобкали (2)
Чорними чобітками, (2)
Золотими підківками.
— А вулиця та вузесенька,
Чом трава не зеленесенька?
— Як же мені зеленіти,
Коли мене качки з'їли, (2)
Молодиці видобкали (2)
Жовтими чобітками, (2)
Золотими підківками.
— А вулиця та вузесенька,
Чом трава не зеленесенька?
— Як же мені зеленіти,
Коли мене свині зрили, (2)
А парубки видобкали (2)
Чоботами, чоботиськами,
Верзунами, верзуниськами.

ОЙ ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ

Ой полола горлиця лободу,
А послала горлика по воду:
— Біжи, біжи, горлику, не барись,
На чужії горлиці не дивись.—
Пішов, пішов горличок та й нема,
А мусіла горлиця йти сама.

А догнала горлика на льоду,
А вдарила горлика по хвосту:
— Оце тобі, горлику, ця вода,
А я вдома сиджу сама молода.

НЕ ХОДИ, НЕ ЛЮБИ

Не ходи, не люби,
Не носи грошей;
Не пойду я за тебе,—
Ти ж нехороший.
Не ходи, не люби,
Не залицяйся —
Не пойду за тебе,
Ти ж не сподівайся.
Не тупай, не тупай
Правою ногою —
Не ляжу, не ляжу
Спатоньки з тобою.

ЗЛЕТІВ ПІВЕНЬ НА ВОРОТА

Злетів півень на ворота,
Крикнув «кукуріку!»
Хто не вийде на вулицю —
Короста до віку.
— А в нашої та Лукерки
Нерідная мати,
Куліш варе, живіт паре,
Не пуска гуляти.
— Та брешете, подруженьки,
Галушки варила,
Мені мати на вулицю
Та й не боронила.

НІ ІВАСЯ У ВІНОЧКУ

Ні Івася у віночку,
Ні Івася у таночку,—

Поїхав на лови
На коростявім коні,
Мишечок ловити —
На вечеру варити.
Що мишка писне,
То він зубами стисне,
Що мишка квякне,
То він єї кулаком грякне,
Що мишка під міст,
То він її зубами за хвіст.
— Не пару я ходаків стоптав,
Поки тебе, мишку, злапав.
Постій, мишко, постій,
Зроблю з тебе постіл,
Зроблю з тебе шубу
Марусі до шлюбу.

КОЗЕЛ

Скочив козел в огород,
Та поїв козел лук-часник,
Ще й ту зелену петрушку,—
Не стало бабі на юшку.
Піймала баба козла за ріжок,
Та повела козла у торжок,
Та продала за сім кіп,
Та купила сім пар волів,
Та справила сім пар плугів,
Та виорала сім ланів.

КОЛО БРОДУ БЕРУ ВОДУ, НЕ ДОБЕРУ ДО ДНА

Коло броду беру воду, не доберу до дна,
Що я в батька одна дочка — не зазнаю добра:
Та не так добра, як гіршого лиха,
Як не вийду на вулицю, то вулиця тиха:
Усі дівки сиднем сидять, а я все жартую,
Я тобі, подруженько, жениха дарую.
— Даруй, даруй, подруженько, аби не ледащо,
Хоч буде бить мене мати, аби було за що.

ЗАКІНЧЕННЯ ВЕСНЯНОК

ПОЛОЖУ Я КЛАДКУ ЧЕРЕЗ СІНОЖАТКУ

Положу я кладку через сіножатку
Вербову, вербову.
Час вам, дівчатонька, з тої ягілоньки
Додому, додому.
Тільки, Галюню,
Зостанься, зостанься.
Приїде миленький
Вітайся, вітайся.
Привезе тобі
Гостинця, гостинця,
Червону биндочку
До вінця, до вінця.
Золотий перстенець
На палець, на палець,
Тепер ти, Ганнусю,
Йди в танець, в танець.
Синю кофтиночку
З лапцями, з лапцями,
Щоби не стояла
З хлопцями, з хлопцями.

ОЙ КУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

Ой кувала зозуленька,
Сівши на лелії,
Співай, співай, товаришко,
Минає неділя.
Ой кувала зозуленька,
Сівши на барвінок,
Співай, співай, товаришко,
Минув понеділок.
Ой кувала зозуленька
Та й кувала сорок,
Співай, співай, товаришко,
Минає вівторок.
Ой кувала зозуленька,
Сіла на віконце,—

Співай, співай, товаришко,
Бо заходить сонце.
Співай, співай, товаришко,
Бо вже не будемо,
Господь знає, товаришко,
Чи нарік діждемо.

СПІВАЛИ, ДІВОЧКИ, СПІВАЛИ

Співали, дівочки, співали,
У решето пісні складали,
Да й поставили на вербі:
Де взялися горобці,
Звалили решето додолу —
Час вам, дівочки, додому!

А НА НАШІЙ ДЕМНОНЬЦІ

Дівчата стають в коло і співають:

А на нашій Демноньці
Є два парубоньки.
Один парубонько —
Держилів синонько,—
А другий парубонько —
Маруляків синонько.
А на нашій Демноньці
Є дві багацькі доньці.
Одна допонька —
Кузьова донька,
А друга допонька —
Фіялковичева допонька.
Ой ніхто там не бував,
Йно я, молоденький,
Як явір зелененький.
Ой яворе, явороньку,
Пусти мене додомоньку.

І по закінченні пісні розбігаються додому.

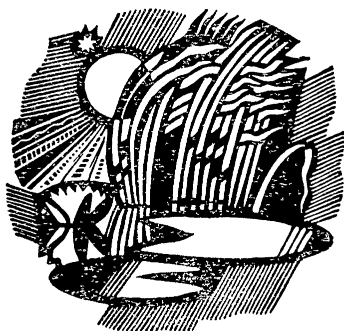
ЗІЙШЛА ЗІРКА З ПІДВЕЧІРКА

Зійшла зірка з підвечірка
Та впала додолу,
Зійдемося, подруженьки,
Та ходім додому.

МОЯ МИЛА ГАЇВКО

Моя мила гаївко,
Ой же ж тебе тілько:
В неділю сі зачила,
В вівторок сі скінчила.

Русальні пісні

ЗАВ'Ю ВІНКИ ТА НА СВЯТКИ

Зав'ю вінки та на святки,
На всі святки, на праздднички.
В бору сосна колихалася,
Дочка батька дожидалася.
— Ой батечку, голубчику,
Прибудь ко мні хоть на літо!
В мене в тині перед воротями
Синє море розливається.
Усі пани ізбігалися,
Сьому диву дивувалися.

ОЙ ВИГЛЯНИ, СРІБНИЙ МІСЯЦЮ

Ой вигляни, срібний місяцю,
Із-за хмароньки,
Бо повинна вийти з води
Сестра русалонька.
Розпрощалась вона з світом,
Моя мила,
А сьогодні повинна вийти,
Бо зелена неділя.

СИДІЛА РУСАЛКА

Сиділа русалка
На кривій березі,
Просила русалка
У жіночок наміток,
У дівочок сорочок:
— Жіночки-подружки,
Дайте мні намітку!
Хоть вона худенька,
Да аби біленька.

ОЙ БІЖИТЬ, БІЖИТЬ МАЛА ДІВЧИНА

Ой біжить, біжить мала дівчина,
А за нею да русалочка:
— Та послухай мене, красна панночко,
Загадаю тобі три загадочки,
Як угадаєш — до батька пущу,
Не угадаєш — до себе возьму:
Ой що росте без кореня,
А що біжить без повода,
А що цвіте да без цвіту?
— Камінь росте без коріння,
Вода біжить без повода,
Папороть цвіте без цвіту.—
Панночка загадочок не вгадала,—
Русалочка панночку залоскотала.

ОЙ ТИ, ДІВКО-СЕМИЛІТКО

Ой ти, дівко-семилітко,
Одгадаєш сім загадок:
Отгадаєш — моя будеш,
Не д'гадаєш — чужа будеш:
А що грає — голос має?
А що плаче — сліз не має?
А що біжить без пригону?
А що світить в ясну пору?
А що в'ється круг деревця?
А що горить без полум'я,
А що росте без кореня?
— Хіба би я не дівчина,
Щоб я того не д'гадала:
Скрипка грає — голос має,
Сокіл плаче — сліз не має,
Вода біжить без пригону,
Місяць світить в ясну пору,
А хміль в'ється круг деревця,
Сонце горить без полум'я,
Камінь росте без кореня.

ДРОБУШКА

Гра «в дробушки»
пов'язувалась з уявою про русалок,
які люблять крутитися і танцювати.
Гра полягає в тому, що двоє дівчат,
ставши напроти,
зчіпляються протягненими вперед руками і,
зіставивши докупи ноги,
швидко крутяться, примовляючи:

Дріб, дріб, солі дріб;
На камені бочка.
Петрова дочка —
Не робітничка.
Вигнала бичка
За ворітечка:
— Пасись, пасись, бичку,
Поки спряду мичку!
Бичок не пасеться,
Мичка не прядеться.
Став бичок пастись,
Стала мичка прястись.

Потім розкручуються в протилежний бік,
примовляючи:

Дробу, дробу, дробушечки,
Наївшися петрушечки.
Гиля, гиля до води,
Наївшися лободи!

НЕ МИЙ НОГИ ОБ НОГУ *

Пісня пов'язана з повір'ям,
що русалки у вигляді маленьких дітей
скачуть одно проти одного угору
та ручками плещуть і співають:

Не мий ноги об ногу,
Не сій муки над діжу;
Ух, ух,
Солом'яний дух, дух!
Мене мати уродила,
Нехрещене положила.

ЯКБИ МЕНІ НЕ ЧАСНИК

На зелені свята ставлять на вікно м'яту,
полин, любисток, на підвіконня кладуть часник,
щоб не влізла в вікно русалка.
Є таке повір'я, що русалки співають:

Якби мені не часник,
Полин та холодна м'ята,
Тут би була тобі хата.

НА СВЯТІЙ НЕДІЛІ

На святій неділі,
На білій березі,
Ей рано, рано,
На білій березі
Сиділа русалка
Да питала літа.
Ей рано, рано,
Да питала літа:
— Чи бувало літо,
Чи ще не бувало?
Ей рано, рано,
Чи ще не бувало?
Ой я, молодая,
Літа не вгадала.
Ей рано, рано,
Літа не вгадала.
Мене, молодую,
Горечко приспіло,
Ей рано, рано,
Горечко приспіло.
Горечко приспіло,
Гулять не пустило.
Ей рано, рано,
Гулять не пустило.

РАНО, РАНО ЗІЙДУ Я НА ГОРУ

Рано, рано зійду я на гору
Да вдарю в долоні.
Рано, рано!

Щоб долоні щеміли,
Щоб перстні дзвеніли!
У мене долоні отецькії,
У мене перстні молодецькії.
Се ж мені отець покупив,
Щоб мене молодець полюбив!
Зійду я на гору,
Гляну я на гору.
Рано, рано!
Аж красочки грають.
Не грайте, красочки,
Не грайте, зв'яньте!
Рано, рано!
Мені в батька не жити,
Мені віночків не вити!
Що й один була звила,
Й того не знала.
Повісила, ізсушила,
Та батенька розжалила.
Приведу я русалочку до бору,
А сама вернуся додому.
Рано, рано!

ПОРОХ, ПОРОХ ПО ДОРОЗІ

Порох, порох по дорозі,
Гомін, гомін по діброві.
Ой брат сестру зарубать хоче,
— Не рубай мене у суботоньку,
Зарубай мене у неділоньку,
Положи мене край доріженьки,
Обвий мене барвіночком,
Барвіночком, васильками.
Молодчики ідуть,
Василечки рвуть
І мене спом'януть:
— Ой там лежить Іванова сестра
Да й зарубана.
Дівочки ідуть і барвіночок рвуть
І мене спом'януть.

ПОДОЛЕШНИЧОК МОЙ ЗЕЛЕНЕНЬКИЙ

— Подолешничок мой зелененький,
Ой луги ж мої всі зеленії!
Ой коли ж ти зрос, коли зелен став?
— Ой ізрос же я дробним дощиком,
А я зелен став красним соняйком.
— Ой ти, дівочка, ой ти, красная!
Ти коли зросла, коли виросла?
— Що росла ж то я в свого таточка,
Я кохалася в родной мамочки.
Ой луги ж мої всі зеленії!

ПРОВЕДУ Я РУСАЛОЧКИ ДО БОРУ

Проведу я русалочки до бору,
Сама вернуся додому,
Стану в бору смовдею.
Там буде їхать свекор мій,
Він же мене не познає,
Стане мене питати:
— Ой смовде, смовде товстая,
Була в мене невістка такая!

Проведу я русалочки до бору,
Сама вернуся додому,
Стану в бору смовдею.
Там буде їхать тато мій.
Він мене не познає,
Стане мене питати:
— Ой смовде, смовде тонкая,
Була в мене донька такая!

ПРОВЕДУ Я РУСАЛОЧКИ ДО БОРУ

Проведу я русалочки до бору,
Сама вернуся додому!
Он коли ж ми русалочки проводили,
Щоб до нас часто не ходили,

Да нашого житечка не ламали;
Бо наше житечко в колосочку,
А нашії дівочки у віночку.

ПРОВЕДУ Я РУСАЛОНЬКУ ДО БОРУ

Проведу я русалоньку до бору,
А й сама вернуся додому.
Ми свою русалоньку проводили,
Гіркою осикою заломили.

ПРОВОДИЛИ РУСАЛОЧКИ, ПРОВОДИЛИ

Проводили русалочки, проводили,
Щоб вони до нас не ходили,
Да нашого житечка не ломили,
Да наших дівочок не ловили.
Перед ворітьми долина,
А в той долині калина.
Ой там Ганночка гуляла,
Жемчуг-намисто обірвала.
Ой туди їхав нелюбий,
Став з коника злізати,
Жемчуг-намисто збирати.
— Не ссідай, нелюбий, з коника,
Не з тобою гуляла,
Намисто порвала.
Ой туди їхав миленький,
Став з коника злізати,
Намиста збирати.
— Збирай, миленький,
З тобою я гуляла,
Дорогі намиста порвала.

ПРИЛЕТІЛА ЗОЗУЛЕНЬКА З ТЕМНОГО ЛІСОЧКУ

Прилетіла зозуленька з темного лісочку,
Сіла, пала, закувала в зеленім садочку.

Ой як вийшла Марусенька в єї запитала:
— Скажи мені, зозуленько, довго буду в батька?
— Будеш, мила Марусенько, сей день до вечора.
— Бодай же ти, зозуленько, сім літ не кувала,
Що ти мені молоденькій правди не сказала.

ОЙ ВЕРБО, ВЕРБО ЗЕЛЕНА

Ой вербо, вербо зелена,
Спустила гіллячко у гору
Зеленим листом додолу.
На зелену діброву.

А соловейко гніздо в'є,
Сива зозуля переб'є.
Та йшла дівчина горою,
Кликала хлопчика з собою.

— Та йди, хлопчичко, зо мною,
Зберемо золото з тобою
Та на золоту гілочку,
На шовкову ниточку.

Золота гілочка зігнеться,
Шовкова ниточка порветься.
Дівчині гуляння минеться.

ІГРАЛА ЗІРОНЬКА, ІГРАЛА

— Іграла зіронька, іграла,
З ким ти, дівочка, гуляла?
I гуляла?
— З тобою, хлопчичок, з тобою,
I з тобою,
Під зеленою вербою,
I вербою.
Над холодною водою,
I водою,
Під колючою грушею,
I грушею,
З тобою, хлопчик, з душею,
I з душею.

Не кажи, хлопчик, не кажи,
І не кажи,
Що я гуляла з тобою,
І з тобою.
— Не буду, дівочко, не буду,
І не буду.
Я ще до світу забуду,
І забуду.

БУЛА В МАМОЧКИ

Була в мамочки
Й одна донечка,
Й одна донечка —
Одиниченька.
Да пришло ік їй
Да троє сватів:
Первії свати —
Із Туреччини,
Другії свати —
Із Німеччини,
Третії свати —
Із свого села.
За первих сватів
Татко не оддав,
За других сватів
Матка не дала,
За третіх сватів
Сама не пішла.
Прийшла смерточка —
Сама забрала,
Не питаючись,
Не сватаючись.
— Ой де, донечко,
Наряди дівать?
— Й а спідничками
Пеньочки вбирать.
Маністечками
Коника вгнуздати,
А стрічечками
Коника ввожжати.

ОЙ РИКНУЛА КОРОВОЧКА, З ЧЕРЕДИ ЙДУЧИ

Ой рикнула коровочка, з череди йдучи,
Іскучилась да дівочка, хлопчика ждучи:
— Ой не рикай, коровочка, ще й напасешся,
Ой не скучай, та дівочка, ще й набачишся.
— Коли б же я напаслася, то б і не рикала.
— Коли б же я набачилась, то б і не скучала.

ЗАКОТИЛОСЬ ДА СОНЕЙКО ЗА ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ

Закотилось да сонейко за зелений гай,
А вже ж нашей да Настечки ніхто не займай!
Не вмивавшись, не втиравшись на поле пішла,
Не доходя до постаті повалилася
Да по свому миленькому зажурилася.

НЕ ЛАМАЙТЕ КАЛИНОЧКИ В ЛУЗІ — ВОНА ЗЕЛЕНАЯ

Не ламайте калиночки в лузі — вона зеленая,
Не давайте да дівочки в люди — вона молодая.
Що не вміє ділечка робити — свекору годити.
Свекору старому, хлопцю молодому.
Ізламали калиночку в лузі, хоч і зеленая,
Ой оддали та дівочку в люди, хоч і молодая;
Ізуміла ділечко робити, свекору годити,
Свекору старому, хлопцю молодому.

ОЙ ХОДИЛА ТА БРОНУНЯ ПО ПОЛЮ

Ой ходила та Бронуня по полю,
Вибирала пшениченьку з кукілю.
Ой їхав же той Петруньо, шапку зняв:
— Боже тобі, ти Бронуню, помагай,
Буде з цеї пшениченьки коровай.
Буде з цеї пшениченьки насіння,
Сподівайся, Бронуню, весілля.
Будуть з цеї пшениченьки колоски,
Сподівайся, Бронуню, колиски.

ОЙ ТАМ У ЛІСІ КАЛИНА

Ой там у лісі калина,
Під калиною дівчина.
Там косу русу чесала,
Там біле личко вмивала.

Ой ти, личенько біленьке,
Кому ж ти будеш миленьке?
Чи ратайку,— дай боже!
Чи лінтяйку,— крий боже!

Бо ратайко працює,
А лінтяйко балує.
Бо ратайко в полі є,
А лінтяйко в корчмі п'є.

СТОЯЛА МАРИНКА НА МЕЖІ

Стояла Маринка на межі,
Зрадувалось серденько в дорозі.
Да стояла Маринка на межі,
Червонії черевички на нозі.
— Носи, носи, Маринко, не скидай,
Білих своїх ніжечок не покаляй.
Носи, носи, Маринко, не скидай,
Мене молодого не забувай.

СТАРЕНЬКИЙ ДЯДЬКО ПО ГОРОДУ ХОДЕ

Старенький дядько по городу ходе,
Конопельки й сіє;
А молода молодка да за ним услід ходила,
Вона услід ходила, голубів манила:
— Гулі, гулі, голуби, ви летіте сюди —
На старого коноплі,
Щоб мені, молодій, конопель не брать
І білих рук не драть,—
На чужії діти, на падчеринята.

СИДИТЬ ЗАЙЧИК ПІД ЛИПКОЮ

Сидить зайчик під липкою
Очки тре:
— Похваляється пан староста
Бить мене.
Да чи я ж йому доріженьку
Перебіг,
Чи я йому кониченька
Унудив,
Чи я йому красну дівку
Погудив?
Перебіг йому доріженьку
Сірий вовк,
Унудили йому кониченька
Жеребці,
Погудили красну дівку
Молодці.

В САДУ ВИШЕНЬКА РОЗВИВАЄТЬСЯ

В саду вишенька розвивається,
Хія-лелю, розвивається [1].
Іван дочкою набивається:
— Дам коровочку-крутороженку,
Дам же дочечку-кривоноженку,
Дам же кішечку кучерявеньку,
Дам же донечку шепелявеньку,
Дам тобі три вози сіна,
Дам люльку, і табак, і семеро собак.

ЛЕТІЛА СТРІЛА УПОДОВЖ СЕЛА

Летіла стріла уподовж села,
Та вбила стріла вдовиного сина.
Прилетіло до його три зозуленьки,
Що одна сіла у головоньках,
А друга сіла коло серденька,

[1] Приспів «хія-лелю» співається з останнім словом кожного рядка.

А третя сіла в його ніженьках.
Що в головоньках, то його мати,
Що край серденька, то його сестра,
А що в ніженьках, його милая.
Плаче першая — як річка гуде;
Плаче другая — як криниченька;
Плаче третя — як роса паде.
Що перша плаче повік довіку,
Що друга плаче по рік до року,
Що третя плаче, як роса паде.
Як сонце зійде, росу висушить,
Дві неділі пройде, мила заміж піде.

ТОПОЛЯ

На Полтавщині, обмаєну та прибрану намистами й стрічками, дівчину водили по селу, співаючи:

Стояла тополя
Край чистого поля.

П р и с п і в:
Стій, тополенько,
Стій, не розвивайсь,
Буйному вітроньку
Не піддавайсь.

На тій тополі
Чотири сокілки.
Перва сокілка —
Горпинка-дівка,
Друга сокілка —
Галочка-дівка,
Третя сокілка —
Вірочка-дівка,
Четверта сокілка —
Катричка-дівка.

КУСТ *

Вибирають дівчину,
наряджають її у вінок з березового,
кленового і липового листя,

до якого вплітають і квіти конвалії,
шовкову траву тощо.
Убрану так дівчину, що схожа на сніп із зелені,
ведуть цілою громадою від двору до двору,
співаючи:

* * *

Проведемо Куста під гай зелененький,
Зустріне нас да козак молоденький,
Стане нас да дороги питати,
А ми, молоді, не уміли одказати.
Сказала б йому: да під гай зелененький,
Да шкода буде, що козак молоденький;
Сказала б йому: з мосту да в воду,
Да жаль буде, що козацького роду;
Сказала б йому, що під калинові мости,
Да жаль буде, що до матеньки в гості.

* * *

Коло Куста да сочевиця густа,
А коло бору да травиця шовкова,—
Хто ж тую сочевицю покосить,
Той мене од батюхни одпросить;
Хто тую травицю пожне,
Той мене од батюхни возьме.

* * *

Дівчинонька коло гаю ходила,
Дівчинонька да й в гаю заблудила:
— Виведь, виведь, да козаченько, з гаю!
— Рад би я вивів, да не знаю краю.
Дівчинонько, да учини свою волю,
Да походи хоч годинку зо мною.
— Лінш я буду да свою волю чинити,
Ніж я буду да ходити-блудити.
Не на теє мене мати вродила,
Щоб я козаку свою волю учинила.
Да на теє мене мати годувала,
Щоб я по хаті всяке діло знала.

У дворі господаря співають:

Зацвіла в городі рожа,
В нашім дворі наша пані хороша,
Не пошкодує нашому Кусту гроша;
Проше, пані, наший Куст надарити,
А свій дом звеселити.

Відходячи з двору, хор дівчат,
що супроводжують Куст, співає:

* * *

. . . .

* * *

— На дворі да холодная роса,
Не ходи, моя милая, боса.
— Коли ж тобі, мій миленький, жаль,
Купи черевички червоні як жар.
— Куплю ж тобі, милая, і трое,
Будем ходити по водицю обоє;
Куплю ж тобі черевиченьки, панчішки
Да на твої білії ніжки.
Одна пара — по водицю ходити,
Друга пара — в хаті діло робити,
Третя пара — до костьола ходити.

* * *

— І маю я од бога надію,
Що прийде мій милий в неділю,
Хоч не в гету, то в тую другую,
Таки йому рушничок наготую,
Виперу і на колочку повішу,—
Хоч не побачу — своє серце потішу;
Хоч не його, то товариша його,
Попитаюся за здоров'ячко його —
Чи не бачив да миленького мого?
— Твій милий в лузі над водою
Умивається холодною водою,

Утирається тонкою хустиною,
Сподівається до дівчини в гостину.
Не сподівайся до дівчини в гості,
Приходи до мене, до мей молодості.

* * *

Великая вода, глибокая лужа,
Нагнівалася да мила на мужа,
Злізла на піч, да замести недужа.
— Встань, мила, привіз тобі пива.
— Не встану, милий, бо лежу ледве жива.
— Встань, мила, привіз тобі меду.
— Не встану, милий, головки не зведу.
— Встань, мила, привіз я горілки.
— Не встану, милий, шукай собі дівки.
— Встань, мила, привіз я дубину,
Привіз я дубину да на милої спину.
— Дяка тобі, милий, за твою дубину —
Вигнав з мене дівоцьку зноровину:
Не болять у мене ні руки, ні кості,
Іщо лежу з великої злості.

* * *

Хто мого миленького судить,
Що він мене раненько не будить?
Сам іде да й в поле орати,
Мні велить до обіда поспати:
— Спи й спи, моя мила, здорова,
Щоб не боліла головонька твоя.
— Боліла, милий, сердечко, боліла,
Не судив мені бог, за кого хотіла.
Хотіла я за князя молодого,
Оддали мене за діда старого.
Ти старий, лихо матері твоїй!
Не лежиш у постілоньці моїй.
Моя постіль шовком вишивана,
А твоя кошуля сім неділь не прана;
Ти старий, з великою бородою,
Не ходи за мною, молодою.
Як ти будеш за мною ходити,
То велю хлопцям бороду оголити;

Як ти будеш за мною походжати,
То велю хлопцям бороду обірвати.

* * *

Пойду я до броду по воду:
— Перевозничку, перевези до роду.
— Крич, не крич, дівчинонько, стоя,
Одреклася родинонька твоя.
Широка ріка береги позаймала,
Скрізь селом йшла — родина не пізнала.
Чи тим не взнала, що головонька сива,
Чи тим не взнала, що доля нещаслива?
Не тим не взнала, що головонька сива,
Да тим не взнала, що доля нещаслива.

ТА КУМАЙТЕСЯ, ТА НЕ ЛАЙТЕСЯ

Дівчата-підлітки убирають гілляку
якого-небудь дерева намистом
та кісниками і співають:

Та кумайтеся, та не лайтеся,
Льон, льон, та не лайтеся. (2)
Та нам бариня подарила,
Льон, льон, подарила. (2)
На кукушку почепила,
Льон, льон, почепила. (2)
Та кумайтеся, та не лайтеся
Льон, льон, та не лайтеся. (2)
Кумайтеся намистами,
Льон, льон, намистами. (2)
Намистами, дукачами,
Льон, льон, дукачами. (2)
Дукачами та хрестами,
Льон, льон, та хрестами. (2)
Оден молод нежонатий,
Льон, льон, нежонатий. (2)
А то Йванко нежонатий,
Льон, льон, нежонатий, (2)
Не жонатий, холостатий. (2)
Холостатий, не простатий,
Льон, льон, не простатий. (2)

ОЙ КУМОЧКИ

Ой кумочки,
І голубочки,
Ми у ліс ідем,
Ми кумиться йдем!
І покумимося
Й поголубимося!
А на дубчику
Два голубчики:
Они кумляться,
Обіймаються
Й пригортаються.

А З КИМ ЖЕ Я КУМИЛАСЯ

А з ким же я кумилася,
Да з тим же я посварилася.
А я тобі да не зять, не зять,
Да й ти мені не теща,
Висилай дочку да на улочку.
Стала під вербою,
Ніхто ж її не чіпає,
Пішла ж вона к двору.

КУМО-ЛЮБО, НЕ ГАЙ МЕНЕ

— Кумо-любо, не гай мене.
Що маєш, то даєш, відправ мене. (2)

Кума-люба не гаяла,
Що мала, то дала, відправила. (2)

Через тин вишня похилилася,
А кума із кумою посварилася. (2)

— Тобі яблучко, мені грушечка,
Не сварімся, помирімся, кумо-душечко. (2)

Тобі яблучко, мені зернятко,
Не сварімся, помирімся, кумо-серденько. (2)

ОЖЕНИВСЯ У ПЕТРІВКУ

Оженився у петрівку
Та взяв дівку-семилітку.

Приспів:
Соловей, соловей тьох, тьох, тьох!
Переборчисто тьох-торорох!

Узяв дівку-семилітку,
Не вимете хату влітку.

Треба няньку, треба мамку
Ще й до печі куховарку.

Поки діжу замісила,
Свиня двері розносила.

Свиня двері розносила,
Жінку в діжі утопила.

Прийшлось волів нанімати
Жінку з діжі рятувати.

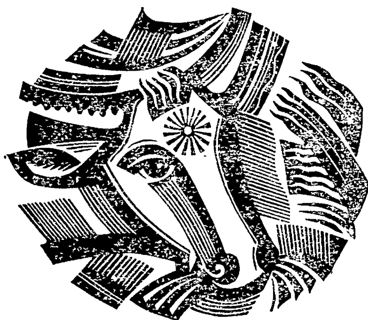
ОЙ У ЛІСІ, ПРИ ГОРІСІ, ПРИ ДУБКУ

Ой у лісі, при горісі, при дубку
Там повісив Іваньо гойдалку.
Там повісив Іваньо гойдалку
Та посадив Голяну-коханку.
Гойдайся, Голяно, високо,
Щоб було видненько далеко.
Щоб твої биндочки маяли,
Щоб твої перстні сяяли.

А В ЛЬОНКУ, НА КЛЕНКУ

А в льонку, на кленку
Висіла колиска на шнурку.

— Колишіть же мене високо,
Щоб було видно далеко.
Ой де моя миленькая походжає,
Да шитими рукавами помахає.

ЛАДКАННЯ ДО ХУДОБИ

СИТА, МАЛИШКА, СИТА

На зелену неділю позбираються дівчата,
і в'ють вінки з квітів,
які прив'язують коровам до рогів,
і співають:

Сита, Малишка, сита, (2)
Бо ся напасла жита.

Ой жита ярийкого, (2)
Припесе молька много.

Та й два джбанки сметанки, (2)
Скотарів на сніданки.

Дві гилиточки сира, (2)
Вби здорова ходила.

Та й два лящики масла, (2)
Аби здорова пасла.

Повна, Малишка, повна, (2)
Шовкова на ній вовна.

Шовкову траву пасла, (2)
Много молька принесла.

Наша газдинька пишна, (2)
За воротийка вийшла.

У ключі подзвонила, (2)
Всю череду злічила.

Уся, череда, уся, (2)
Тільки скотаря нема.

Пішов скотар на зілля, (2)
Ниньки свята неділя.

МЕНЕ МАМА БУДИЛА

Мене мама будила (2)
І так мене просила.

Вби я збирав цвіточки (2)
Худобі на віночки.

— І би-сте вінки вили, (2)
Худобу намаїли.

Як буде весоленька, (2)
Та й буде здоровенька.

Хлопчики та й дівочки, (2)
Сходіться до купочки.

Будемо ся радити, (2)
Бо треба вінки вити.

Бо мама дала нитки, (2)
Ой тото не на збитки.

Тепер рядом сідаймо, (2)
Їдни другим помагаймо.

Повна, Красечка, повна, (2)
На ні шовкова вовна.

Зелену траву пасе, (2)
Повно молока несе.

А два дзбанки сметанки (2)
Пастушкам на сніданки.

А їден дзбаночок сира, (2)
Би здоровенька била.

Ой ходіт ви, худібочко, додому, (2)
Не вробили ви шкодочки нікому.

Тато бде вінки брати, (2)
А нам гроші давати.

ДІБРОЙОМ, КОРОВИЦІ, ДІБРОЙОМ

Дібройом, коровиці, дібройом,—
Давайте молока цебройом.
А смільницькі коровиці лучками,
Най дают молока дійничками.

ПИШНА ГАЗДИНОНЬКА, ПИШНА НА ВОРОТОНЬКА ВИЙШЛА

Пишна газдинонька, пишна на воротонька вийшла,
У ключі подзвонила.
Дрижить пругінець, дрижить, бо ним чередка біжить,
Верхом, чередко, верхом, прийдем домів смерком.
Уся ж бо чередонька, лиш нема скотарика,
Пішов скотар на зілля, бо му свята неділя,
Пішов зілля копати, коровицям давати.
Повна, Малася, повна, шовкова на ній вовна,
Шовкову траву пасе, скінчик молока несе.

ВИЙСЯ, ВІНОЧКУ, ГЛАДКО

Вийся, віночку, гладко, (2)
Як червоненьке ябко.

Та й вийся, увивайся, (2)
На корову придайся.

Пасла Красечка, пасла, (2)
Цебер каші принесла.

Тихо Красечка пасла, (2)
Щоби каші принесла.

Ой ми вінки ввивали, (2)
Щоби-сь мо Красю вбрали.

ТУКА, ЛАСІЙКО, ТУКА

Тука, Ласійко, тука, (2)
Зів'ю ти віночок з бука.
З бука зелененького, (2)
Бо ти газди молодого.
Гука, Ласійко, гука, (2)
Везе Ласійко бука,
Бука зелененького, (2)
Для газди молодого.

ЗВЕСЕЛІЛО ПОДВІР'Я

Звеселіло подвір'я, (2)
Прийшло зелене Іря.
Вівчарі, й уставайте (2)
Та хліб у торби крайте.
Та хліб у торби крайте, (2)
Трумбети забирайте.
Звеселіли вершечки, (2)
Будут пасти овечки.

Петрівки

ПЕТРІВОЧКА НАСТУПАЄ

Петрівочка наступає —
Сива зозуленька вилітає,
Собі соловейка викликає:
— Ой вилинь, вилинь, соловеєчку,
З вишневого саду та у темний луг,
А із лугу — на калиночку.
Та будеш щебетати,
А я біля тебе жалібно кувати!
Ячмінь колос викидає —
Соловейко голос покидає,
А як петрівочка минається,
Сива зозуленька ховається,
По борозенках скитається.

УЖЕ ПЕТРІВОЧКА ДА НАСТАЄ

Уже петрівочка да настає,
Дівочий голосок да прибуває.
Уже петрівочки дві неділочки,
Нема голосочку половиночки.
Уже петрівочки да не дня й не дня,
Уже голосочку да й нема, нема.

ДО ПЕТРА ЗОЗУЛІ ДА КУВАТЬ, КУВАТЬ

До Петра зозулі да кувать, куват́ь,
До осені дівці да гулять, гулять.
До Петра зозуля накувалася,
До осені дівка нагулялася.
Да ніколи ж мені да погуляти,
Поведу свекорка да продавати:
Що за того свекорка да сім кіп дають,
За рідного батька ціни не складуть.
Да ніколи ж мені да погуляти,
Поведу свекруху да продавати,
Рідну матір купувати.

Що за ту свекруху да сім кіп дають,
За рідную матір ціни не складуть.

СКАКАЛА ЖАБКА НАД РІЧКОЮ

Скакала жабка над річкою,
А за нею хлопчик з гнуздечкою.
— Ой постій, жабко, осідлаю,
Сяду поїду до Дунаю,
Свою дівчину одвідаю.
Ой чи дужа вона, чи здорова,
Моя дівочка чорноброва.
Летіли гуси біленькі,
Усі дівочки миленькі.

ХОДИТЬ КОНИЧЕНЬКО ПОНАД ГРЕЧКОЮ

Ходить кониченько понад гречкою,
Молодий хлопчина з уздечкою:
— Підожди, коню, осідлаю,
Поїду дівчину одвідаю.
Чи вона жива, чи здорова
Моя дівчинонька чорноброва,
Моя дівчинонька чорноброва,
Білесенькє личко, тихая мова.

ЛЕТІЛИ ГУСИ СЛОБОДОЮ

Летіли гуси слободою
Та й закричали над водою:
— Ой не стій, вербо, над водою,
Не пускай гілля до Дунаю —
Гіркая вода під тобою.
Стань собі, вербо, на риночку
Та й в хрещатім барвіночку,
Та в запашному василечку,
Та у кущатому любисточку.

НЕ СТІЙ, ВЕРБО, НАД ВОДОЮ

Не стій, вербо, над водою,
Бо холодна вода під тобою!
Та стань, вербице, на улиці,
Де челядонька збирається,
Де рута-м'ята кохається,
Де хрещатий барвіночок,
Та де запашний василичок!

ОЙ НЕ СТІЙ, ДУБЕ, НАД ВОДОЮ

Ой не стій, дубе, над водою,
Бо гірка вода під тобою.
Стань собі, дубе, у садочку,
У хрещатому барвіночку.
Там тобі, дубе, добре буде,
Як тій донечці у батенька:
Ночі до ночі у таночку,
Прийде додому у віночку,
Там тобі, дубе, недобре буде,
Як тій невістці у свекрухи:
Ночі до ночі у роботі,
Прийде додому у скорботі.

ОЙ НА ГОРОДІ ПІД ВЕРБОЮ

Ой на городі під вербою
Стоїть колодязь із водою.
Там Олюня руки мила,
До Ригорця говорила:
— Ой Ригорцю, ой ти серце,
Набери води повне відерце.
Помий ручки білесенькі,
Біжи до тещі ранесенько,
Щоб тебе теща похвалила
І дівка Олюня полюбила.

У ГОРОДІ, У ХОЛОДІ

У городі, у холоді
Стоїть колодязь повен води.
Там дві дівки воду брали:
Одна вбогая, друга багатая.
Ой прийшло до їх два хлопці,
Стали вбогу зачіпати
А з багатої викпивати.
Багатая зумілася:
— Де моя краса поділася?
Де мої сукні дорогії?
Де мої перстні золотії?
Ой буду в сукні стовпи вбирати,
Бо не хотять хлопці зачіпати.

ОЙ ЧИЄ ЦЕ ЖИТО ПІД ГОРУ НЕ ЖАТЕ?

Ой чиє це жито під гору не жате?

Приспів:
Ой під гору зелененько,
Ой під зорю ясненько, серденько.

Івашечкове жито під гору не жате.
— Ой Ганночко-серце, ходім жита жати!
— Ой Вашечко-серце, не вмію я жати,
Не вмію я жати, снопиків в'язати.
— Ой Ганночко-серце, навчу жита жати,
Навчу жита жати, снопиків в'язати,
Що серпичком ужну, а нагаєчкой утну.

ОЙ У ГОРОДОЧКУ ДА ЦАР-ЗІЛЛЯЧКО

Ой у городочку да цар-зіллячко:
— Ой ополи мене, моя дівочко!
— Рада ж би я тебе да й ополити,
Стоїть миленький у воротях

Да держить києчки дубовії
На мої плечі здоровії,
Держить києчки новенькії
На мої плечі біленькії.

А В ГАЙКУ, НА КЛИНКУ

А в гайку, на клинку,
Ой чий то льон та не виполоний?
А в гайку, на клинку,
Ганночкин льон та не виполоний.
Ой чом же вона та не виполола?
То за сим, то за тим, то за сном товстим,
То за дівуваннєм, то за жениханнєм.

ЯК ПОСІЮ Я РОЖУ НАД ВОДОЮ

Як посію я рожу над водою,
Чи не піде дощик стороною,
Та на мою рожу червоную,
Та на мою мняту кудрявую,
Та на мою шипшину чорнявую.

ПЕРЕПЕЛИЧЕНЬКА, РЯБА, НЕВЕЛИЧКА

Перепеличенька, ряба, невеличка,
По бору літає, траву розгортає,
Траву розгортає, сокола шукає.
Сивий соколонько сидить на дубоньку,
Схилив головоньку з гори додолоньку.
«Сивий соколоньку, гордуєш ти мною,
Як вітер горою, сонце калиною,
Сонце калиною, козак дівчиною».

ОЙ ТАМ У ПОЛІ

Ой там у полі (2)
Береза стояла,

На тій березі (2)
Зозуля кувала.
— Чого, березо, (2)
Суха — не зелена?
Чого, Ганнусю, (2)
Смутна — не весела?
— Ой як же ж мені (2)
Веселою бути,—
Люблю Миколу, (2)
Не можу забути.

ОЙ СІЮ, СІЮ ЛЬОНОМ, ЛЬОНОМ

Ой сію, сію льоном, льоном
Та до Гаврила за парубком.
Ой сію, сію сокіркою
Та до Килини за дівкою.

ЩО Й У ГОРОДІ КОНОПЕЛЬКИ

Що й у городі конопельки,
Хоть вони дрібні, да зелененькі.
Да не дали вітри да достояти,
Зеленому листу да домаяти,
Жовтому цвіту да досяяти.
Що й у батька да й одна дочка,
Да не дали люди да догуляти,
Русою косою да домаяти,
Червоним косничком да досяяти.

ОЙ НЕ ХИЛИСЯ, СУХИЙ ДУБЕ

Ой не хилися, сухий дубе,
На зелену да ліщиночку,
На зелену да ліщиночку,
На червону да калиночку.
Бо з тебе, сухий дубе,
Ой нічого да й не буде,
А з ліщиночки — да й орішечки,

А з калиночки — да ягодоньки!
Не нахиляйся, да сухий дубе,
На зелену да діброводьку,
Бо діброводька да й не твоя буде,
Порубають її да чужії люде.
Не сватайся, да козаченьку,
На молодую да дівчиноньку,
Бо дівчинонька да й не твоя буде,
Посватають її да із сторони люде.
Я посватана, я повінчана,
Я до свекорка да одімчана.

ОЙ ПЕТРІВОЧКА НАСТУПАЄ

Ой петрівочка наступає,
Сива зозуля вилітає,
Ой петрівочка минається,
Сива зозуля ховається.
Ой петрівочка — мала нічка,
Не виспалась наша дівочка,
А сю ніченьку та й не спала,
Ой шнури вона та й сукала.
Ой шнури мої валовії,
Путала коні воронії,
А попутавши промовляла:
— Ви, коні, позаходьте,
Валові пута позаносьте.
Як попутаю шовковими,
Ви додому приходьте,
Шовкові пута приносьте.

ОЙ ТИ, ПЕТРІВКО ПЕТРІВЧАТА

Ой ти, петрівко петрівчата,
Ти, зозуленько дубрівчата,
Не куй так рано й у цім борі,
Не буди мене молодої.
Нехай мене та й той збудить,
Котрий мене вірно любить.

Прийшов Андрійко та й торгає:
— Вставай, Антосько, вже світає!
Й уже черідка на вигоні,
Й уже косарі в чистім полі,
Й уже Антоська й у коморі
З своїм Андрійком на розмові.

МАЛА НІЧКА ПЕТРІВОЧКА

Мала нічка петрівочка,
Не виспалась наша дівочка.
До череди гнала та й дрімала,
На пеньки ноги позбивала.
Малая нічка не бувала,
А я, молода, не гуляла.
А я, молода, не гуляла,
Мати гуляти не пускала.

ПЕТРІВОЧКА ДА МАЛА НІЧКА

Петрівочка да мала нічка,
Не виспалася наша дівочка,
Вона не спала да рушнички шила,
Шила, вишивала шовком, біллю,
Своєму козаченьку да про неділю.
Вона раненько вставала,
Утираться козаченьку давала.

МАЛАЯ НІЧКА ПЕТРІВОЧКА

Малая нічка петрівочка,
Та не виспалась наша дівочка.
До череди гнала та й задрімала,
На кілочки ноги позбивала.
Дивнії люде хуторяни,
Що вони сьому диву дивували!
Ще я бачила ще й дивніше:
Що рак-неборак цівки суче,
А муха-горюха їсти варить,
А комар дзижчить, воду тащить.

ОЙ МАЛА НІЧКА ПЕТРІВОЧКА

Ой мала нічка петрівочка,
Не виспалася невісточка.

— Вставай, невістко, бо заспала;
Подій корови, що нагнала.

— Я ті подою, що нагнала,
А тих не буду, що застала.

Я тих не буду, що застала...
Щоб ти, свекрухо, не діждала!

ОЙ ВИЙШЛА МАТИ НЕВІСТКИ ЗГАНЯТИ

Ой вийшла мати невістки зганяти:
— Доки, невіхно, будеш спати:
Вже ж наші вівці на крутій гірці,
Вже наші кози пішли в лози,
А ти, молодая, спиш і досі.

ОЙ ДІБРІВНАЯ ДА ЗУЗУЛЕНЬКО

Ой дібрівная да зузуленько,
Да не куй же рано у діброві,
Да не збуди мене, молодої.
В мене свекорко да не батенько,
В мене свекруха да не матінка,
Ізбудять мене да ранній тебе:
— Уставай, невістко, да годі спати,
Пішли корови да недоєні,
А плугатарі негодовані.—
Я, молодая, послухала,
Взявши відерце поступала,
Ізнов головку упутала.
— Вставай, невістко, годі спати,
Вже плугатарі погейкують,
А вівчарі посвистують.

ПЕТРІВНАЯ ЗОЗУЛИНО

Петрівная зозулино,
Та не куй рано у діброві,
Та не куй рано у діброві,
Та не збуди мене, молодої.
Збудять мене раніш тебе,
Та й пошлють мене раніш тебе
Холодної води брати,
Капусточки поливати.
— Вставай, невістко молодая,
Де твоя вода холодная? —
Холодная вода у криниці,
Спить невісточка й у світлиці.
Вона встала та й послухала,
Взяла нові відерця та й постукала.
А постукавши поставляла,
А сама молодая спати лягла.
А свекорко каже: «Побудимо».
А свекруха каже: «Погубимо».
А свекорко каже: «Гріх нам буде».
А свекруха каже: «Друга буде».
А свекорко каже: «Не такая».
А свекруха каже: «Молодая».

НЕ СПІВАЙТЕ, ТА ПІВНИКИ

Не співайте, та півники,
Не вменшайте ночі,
Бо вже мої карі очі
Недоспали ночі.
Вибирали та діверки
Оскілками очі,
А зовиці, як сестриці,
Та все вони стиха —
Сподіваються на себе
Великого лиха.

НЕ ГРІМ ТО ГУДЕ З СТОДОЛИ

Не грім то гуде з стодоли,
То будує Микола комору.

Прийшла до нього Ганнуся його:
— Боже тобі, Миколо, помагай.

Ой став комору високу
Та роби віконця широкі.

Щоб до мене соловейко прилітав,
Щоб він мене раненько пробуджав.

Бо у мене свекруха — не мати,
Вона мене раненько не збудить.

Вона мене раненько не збудить,
Перше піде до сусіди, обсудить:

— Ой сусідо, сусідочко, сусідо моя!
Сонливая, дрімливая невістка моя.

Сонливая невісточка, сонливая
Та й до роботи лінивая.

А ще моя невісточка в коморі,
А вже косарі на полі.

А ще моя невісточка в перині,
А вже женчики на ниві.

Зійшло сонечко та й грає,
Встала моя невісточка та й лає.

Зійшло сонечко та й скаче,
Встала моя невісточка та й плаче.

НА ГОРОДІ ЧОРНОБРИВЧИК ТА Й ЗАЦВІВ

На городі чорнобривчик та й зацвів,
Наїхало кавалєрів повний двір.
Наїхало кавалєрів повний двір,
Вибирай же, Голяно, котрий твій.
Ой ходила Голяна, вибирала,
Молодого Івана сподобала.
Десь тобі, Голяно, кавалєрів мало,
Що ти мене, молодого, сподобала.

ОЙ СІЯЄ ЗІРОНЬКА, СІЯЄ

Ой сіяє зіронька, сіяє,
А Іваньо за Голяною вмліває.
Ой чи вона багата, чи пишна,
Чого вона на вулицю не вийшла?
Ой звечора кісоньку чесала,
А співночі черевички взувала.
А співночі черевички взувала,
Молодого Івана дожидала.

ЗЕЛЕНАЯ РУТОНЬКА, ЖОВТИЙ ЦВІТ

Зеленая рутонька, жовтий цвіт,
Загадано козакам на увесь світ:
Хто коні має — готуйте,
А хто не має — купуйте
Да на войну готуйте.
В мене коня немає,
Тілько дівка гуляє;
Заставлю я дівочку в заставу,
А виведу коника на славу.

А ТИ, ЗОЗУЛЬКО РЯБЕНЬКАЯ

— А ти, зозулько рябенькая,
Ой чого ж ти малесенькая?

— А того я малесенькая:
В мене мамуся чуженькая.

Посадила мене в куточку,
Давала їсти в черепочку.

Якби в мене мати рідная,
Посадила б на лавочці,

Посадила б на лавочці,
Давала б їсти в тарілочці.

ОЙ ГОРЕ, ГОРЕ, СУХИЙ ДУБЕ

Ой горе, горе, сухий дубе,
Та не бий полум'я з себе дуже.
Та побий полум'я через воду,
Ой через воду та на слободу,
Та на Кирилове подвір'ячко,
Та на Кирилове подвір'ячко,
Та на покутнє віконечко.
Ой там Настя хустки шила
Та білого личка закрила,
Та білого личка закрила,
Та білого личка од сонечка,
А русої коси од полум'ячка.
Та ой я думала, що полум'я б'є,
Аж то мій Василь старостів шле.

ОЙ СМОВДЕ, СМОВДЕ ТОНКАЯ

Ой смовде, смовде тонкая,
Була в мене донечка такая,
Що вона хліба мало із'їла,
Да багато діла вробила.
Ой смовде, смовде товстая,
Була в мене небіжечка такая,
Багато хліба із'їла,
А мало діла вробила:
Не доєні корови на зорі,
Не прогонені на порі.

ОЙ БУЛО ЛІТО, ТЕПЕР ЗИМА

Ой було літо, тепер зима...
Ой були хлопці, тепер нема.

А ще такая пора буде,
Що за цибулю по сім буде!

Ой було літо, тепер зима...
Ой були дівки, тепер нема.

А ще такая осінь буде,—
По сто рублів дівка буде!

ОЙ НА СТАВУ, НА СТАВУ

Ой на ставу, на ставу
Два качурі б'ється,
Гей-гей, ох-ха-ха, два качурі б'ється!
А в дівчини під вікнами
Два парубки б'ється.
Гей-гей, ох-ха-ха, два парубки б'ється!
— Не бийтеся, не лайтеся,
Я вас обох люблю,
Іванові ручку дам,
Степанова буду.
Гей-гей, ох-ха-ха, Степанова буду!

ОЙ ТИ, ПЕТРУНЮ, ОЙ ТИ, СЕРЦЕ

Ой ти, Петруню, ой ти, серце,
Набери води у відерце.
Та помий руки білесенько,
Та й убирися гарнесенько.
Щоб тебе теща похвалила,
Дівка Тетяна полюбила.

ОЙ ПЕТРЕ, ПЕТРЕ, ІВАНЕ

Ой Петре, Петре, Іване,
А вже наша петрівочка минає,
А дівчина Ярина чоловіка не має.
Не буде дощу без хмари,
Не буде Ярина без пари.
Наступить хмара, дощ буде,
Ой прийде Павло, то пара буде.

ОЙ РОДИ, РОДИ, КАТРАНОЧКУ

Ой роди, роди, катраночку,
Ходи до мене, мій паночку.
Ой роди, роди, уродливий,
Ходи до мене, Петре чорнобривий!

ОЙ В ГОРОДІ РУМ'ЯН РОДИТЬ

Ой в городі рум'ян родить,
Бо до мене хлопець ходить.
Ой в городі петрушечка,
Стоїть дівочка як душечка.
Роди, рум'ян, та не сійся,
Ходи, хлопчику, та не смійся.
Ой родить рум'ян та сіється,
Ходить хлопець та й сміється.

ОЙ В ГОРОДІ КРОКОС ПОРОС

Ой в городі крокос порос,
Щоб ти, хлопчику, вищий не рос.
— Ой буде з мене такенького,
Полюбить дівчина маленького.
Ой в городі не метено,
Барвіночком заплетено.
Піди, дівчино, позамітай
Та барвіночок порозплітай.
Там твій хлопчик з крамом стоїть,
Не з яким крамом — з білим шовком.
Свому-тому запродає,
А своїй дівочці дарма дає.
Він дає — не шкодує,
Вона бере — не дякує.

ОЙ ТЕРЕН, ТЕРЕН КОЛО ХАТИ

Ой терен, терен коло хати,
Нікому терну ізламати.
Дівка Ганнуся ізламала
Та й Федькові показала.
— Ой ти, Федьку чорнобривий,
Який цей терен жолудивий.
Ой ти, Федьку молоденький,
Який цей терен зелененький.

ТА ВЖЕ ЯЧМІНЬ КОЛОС ВИКИДАЄ

Та вже ячмінь колос викидає,
Соловейко голос покидає;
Та й вже ж ячмінь колос та й викинув,
Соловейко голос свій покинув.
У ячмені колос набростився,
Соловейка голос змінився.

ОЙ КОЛИ МИ ПЕТРІВОЧКИ ДОЖИДАЛИ

Ой коли ми петрівочки дожидали,
То ми її в русу косу заплітали.
Тепер же ми петрівочку проведемо,
Ми ж її русу косу розплетемо.
Уже ж тая петрівочка минається,
Зозуля в капусту ховається.

КУЙ, ЗОЗУЛЕНЬКО, КУЙ

Куй, зозуленько, куй,
Недалеко Петро твуй.
Хоч будеш та й літати,
Но не будеш вже кувати.

Купальські пісні

КУПАЙЛО, КУПАЙЛО

Купайло, Купайло,
Де ти зимувало?
Зимувало в лісі,
Ночувало в стрісі;
Зимувало в пір'єчку,
Літувало в зіллєчку.

КУПАЙЛО, КУПАЙЛО

Купайло, Купайло,
Де ти ночувало?
На бабиній стрісі,
У відьми в колисці.

ПРОТИ ІВАНА СОНЦЕ ІГРАЛО

Проти Івана сонце іграло.

Приспів:
Ой рано, на Івана.

А де ж воно ночувало?
Ночувало у Івана.
А що ж воно вечеряло?
Вечеряло вареннички,
Вареннички з цибулею,
З цибулею, з чорним маком,
З чорним маком, з пастернаком,
І з юшкою, з петрушкою,
Ой рано, на Івана.

ДЕ КУПАЛО НОЧУВАЛО?

Де Купало ночувало?
Купало на Йвано!

Ночувало воно у борку на клинку.
Купало на Йвано!
Ой що ж воно да вечеряло?
Купало на Йвано!
Вечеряло ж воно: хрущі в борщі.
Купало на Йвано!
Хрущі в борщі, комарі в юшці.
Купало на Йвано!
Комарі в юшці, жуки в капусті!

НАШЕ КУПАЙЛО, ДЕ ТИ ЗИМУВАЛО

Наше Купайло, де ти зимувало?
Зимувало в лісі на орісі,
А тепер буду в стрісі.
Ми тебе, Купайло, скупаємо,
На другоє літо заховаємо.
Молодая молодиця,
Вийди на улицю,
Заспівай дівонькам купайлицю.
— Як же мені вийти,
У мене дитинка маленькая,
Свекруха лихенькая,
В комору зачиняє,
У улицю не пускає.

ОЙ НА ІВАНА КУПАЙЛОГО

Ой на Івана Купайлого
Ходила відьма ногайлою.
Як на дуб лізла — кору гризла,
А з дуба впала — зілля копала.
А з дуба впала — зілля копала,
Свої корови заправляла.
Як заправила у вівторок,
То видоїла корів з сорок,
А як заправила в середу,
То видоїла всю череду.

ХТО НЕ ПІДЕ НА КУПАЛА

Хто не піде на Купала,
Щоб йому ноги поламало,
Щоб поклало колодою,
Колодою смоловою.
Сонце пече, смола тече,
Да ідіть, хлопці, смоли брати,
Відьмі очі заливати:
Щоб по ночах не ходила,
Чужих корів не доїла.
Бо корівоньки старенькі,
В них телятка маленькі.

ОЙ НАШІ ХЛОПЦІ НЕДБАЙЛИЦІ

Ой наші хлопці недбайлиці,
Не вирубали купайлиці.
Ой як би вони про нас дбали,
Нам купайлицю вирубали.
Нам купайлицю вирубали,
Нас на улицю викликали.

ОЙ НАШІ ХЛОПЦІ НЕДБАЙЛИЦІ

Ой наші хлопці недбайлиці,
Не поставлять дівчатам купайлиці.

— Ой ти, молода молодице,
Ой вийди, вийди на вулицю.

Ой вийди, вийди на вулицю,
Постав дівонькам купайлицю!

— Нехай дитину заколишу,
Ще й чоловіка перепрошу!

ВИЙДИ, МОЛОДИЦЕ, НА УЛИЦЮ

Вийди, молодице, на улицю,
Розведи нашу купалицю:

— Ой як же я маю виходити,
Да вам купалицю розводити?
В мене свекруха — не матінка,
Мені діти не поколише,
А як поколише —
Кулаком махне:
— Ой люля, люля, дитя спати,
Не на роботі твоя мати.
Ой твоя мати на улиці,
Розводить дівкам купалиці.

ОЙ ВИЙДИ, ВИЙДИ, МОЛОДИЦЕ

— Ой вийди, вийди, молодице,
Ой винеси нам купайлиці.
— Ой як же мені виходити:
У мене свекорко — не батенько,
У мене свекруха — не матінка,—
Заставила мене діла робити,
Під круту гору камінь котити,
Іще під крутішу воду носити.

НАШЕ КУПАЙЛА З ВЕРБИ, З ВЕРБИ

Наше купайла з верби, з верби,
А ти, Іване, прийди, прийди.
А як не прийдеш доріжкою,
То привеземо теліжкою.

ПОСТАВЛЮ Я ВЕРБУ

Поставлю я вербу,
Сама сяду зверху,
На вербі я сижу, гукаю,
Дівчат на Купайла скликаю.
Котра не вийде на Купайла,
Щоб вона сіла та й не встала,
Щоб вона сіла лемішкою,
Щоб її везли теліжкою.
Щоб вона сіла колом, колом,
Щоб її везли волом, волом.

КОЛО КУПАЙЛА ОБМЕТЯНО

Коло купайла обметяно,
Ще й барвінком оплетяно,
Ще й васильочком обтикано,
Нас на Купайла викликано.
Хто не вийде на Купайла,
Щоб йому ноги поламало!
Не старому, не малому,
Іванкові молодому.

ІВАНЕ, ІВАШЕЧКУ

Іване, Івашечку,
Не переходь стежки-доріжки,
Іване, Івашечку [1],
Бо як перейдеш, так винуват будеш,
Поймаємо, зарубаємо,
Посічемо на дрібен мак,
Розсіємо на три шляхи,
Та вродиться три зелиночки:
Перва зелина — любисточок,
Друга зелина — василечок,
Третя зелина — барвіночок.

МИ КУПАЙЛА ІСКУПАЛИ

Ми купайла іскупали
Та на той рочок сховали;
Горе нам, дівоньки,
У чужої матінки,
Бо чужая мати
Гіршая татарки:
Сказала мені
Три діла робити,
В неділеньку золити,
На морі попрати,
На клепку вішати.
А я не татарка —
В неділю золити,

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

Не ластівонька —
На морі попрати,
Я не пчілонька —
На кленку вішати.

ОЙ ІВАНЕ, ІВАНОЧКУ

Ой Іване, Іваночку,
Не грай конем
Понад морем.
Що ж у Івана, Івана
Дочечка Уляна,
У Івана Купала.
Купався Іван,
Доведеться і нам.
На Петра хліб пекла,
А на Івана вибирала,
На Івана Купала.

КУПАВСЯ ІВАН

Купався Іван
Да у воду упав.
Мати моя, матюр [1].
А купався Петро
Да і вплив у відро.
Купався Василь
Да водиці просив.
Купався Клим
Да і в воду вплив.

ПЛИВИ, ВІЛЕЧКО, ЗА ВОДОЮ

Як топлять купайла наприкінці свята, дівчата співають:

Пливи, вілечко, за водою,
А я буду йти за тобою.

---

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

Там сядемо, відпочинемо,
Та дрібні листи напишемо.
Та дрібні листи напишемо,
До Петруня одішлемо.
Та нехай Петруньо прочитає,
Та нехай знає, де Маруся гуляє.

ПО ЧУЖИХ СЕЛАХ ДОЩІ ЙДУТЬ

Два хлопці підіймають Купайла,
несуть кругом села або кругом свого кутка.
Дівчата в той час співають:

По чужих селах дощі йдуть,
А до Борисова річки течуть.
Ідіть, люди, дивитися,
Як буде Василько женитися.
Буде брати паняночку —
Собі Марійку за жіночку.

НА КУПАЛУ ОГОНЬ КРЕШУТЬ

Велику вільхову гілку убирали квітами,
і з криками та піснями виносили Купала за село,
і там спалювали.
Вірили, що з Купалом виходять із села всі відьми,
до того і співали:

На Купалу огонь крешуть,
Нехай відьми на пень брешуть;
Нехай брешуть, нехай знають,
Нехай молока не одбирають.

ЙШЛИ ДІВЧАТА ГРЯНИЦЕЮ

Йшли дівчата гряницею,
Зустріли відьму з дойницею.
Йшли дівчата мостом,
Зловили відьму з хвостом.

ІДЕ КУПАЙЛО ТОПИТЬСЯ

Іде Купайло топиться,
За ним дівчата див́ться;
Ой стой, Купайло, не топися,
На той рочок іздасися.

КУПАЛА НА ІВАНА

Купала на Івана.
Купався Іван да в воду впав.
Купала на Івана.
Шли дівочки по ягідочки,
Купала на Івана, Купала на Івана [1].
А молодиці по полуниці.
Купався Іван да в воду впав.
Прийшли слухи до матінки.
Купався Іван та в воду впав.
— Ненько-матінко, Маринка втонула.
Маринка втонула, плахта зорнула.
Як прийшлося дівці Маринці перед вести,
Перед вести, на Дунай плисти.
Дівка Маринка утонула.
Маринка втонула, плахта зорнула.

КОЛО ВОДИ-МОРЯ ХОДИЛИ ДІВОЧКИ

Коло води-моря ходили дівочки.

Приспів:
Коло Мареночки — Купало!
Грає сонечко на Івана!

Пішли дівочки та по ягідки.
Уже дівочки поплели віночки.
Віночки не в'януть, дівочки не плачуть.
Віночки зав'яли, дівочки сплакнули.

---

[1] Приспів «Купала па Івана» двічі повторюється за кожним рядком.

ДА КУПАВСЯ ІВАН, ДА Й У ВОДУ ВПАВ

Да купався Іван, да й у воду впав.

Приспів:
Купала на Івана, Купала на Івана!

Да купався Клим, да й у воду вплив.
Да купався Іван, доведеться і нам.
Да купався Мусій, доведеться усім.
На калину роса пала, у нас на улиці Купала.
Купала на Івана, Купала на Івана!

НАША ХРОСИНА КУПАВОЧКА

Наша Хросина купавочка
Посеред моря купалася,
На беріжечку білилася
Та на улиці хвалилася:
— В мене личенько, як яблучко,
А в мене брови чорнесенькі,
А в мене брови чорнесенькі,
А в мене тіло білесеньке,
А сама я дівка ладнесенька.

ОЙ НА КУПАЙЛА, НА ІВАНА

Ой на Купайла, на Івана
Там ластівонька купалася,
На беріжечку сушилася,
Дівка Настуня журилася,
Що ще рушничків не наткала,
Собі Петруся сподобала,
Що ще рушничків не зробила,
А вже Петруся полюбила.

КУПАЛАСЬ ЛАСТІВОЧКА, КУПАЛАСЬ

Купалась ластівочка, купалась.
— В кого ж ти, Ганнусю, удалась?

— У того явора зеленого,
У того Миколу молодого.

Купався соловейко, купався.
— В кого ж ти, Миколо, удався?

— У тую руточку зелененьку,
У тую Ганнусю молоденьку.

А В НАШОГО ХАЗЯЇНА ТАМ ШИРОКИЙ ДВІР

А в нашого хазяїна там широкий двір.
Івана Купала!
А у тому та й дворику чотири куми.
Кумуйтеся, любуйтеся, любіть і мене,
Як будете в садок іти, збудіть і мене.
Як будете квітки рвати, нарвіть і мені,
Як будете вінки плести, сплетіть і мені,
Як будете в воду пускать, пустіть і мого.
Усі вінки повертались, а мого нема,
Ой боже ж мій милосердний, як я нещасна!
Івана Купала!

ПІДУ Я В САДОЧОК, НАРВУ Я КВІТОЧОК

Піду я в садочок, нарву я квіточок,
Гей, гей, нарву квіточок.
Нарву я квіточок, сплету віночок,
Гей, гей, сплету віночок.
Я свій вінок візьму, кину в ставочок,
Гей, гей, кину в ставочок.
Хто той вінок спійме, той мене візьме,
Гей, гей, той мене візьме.

ПЛИВИ, ВІНОК, ЗА ВОДОЮ

Пливи, вінок, за водою,
Пливе доля за тобою;
Пливи, вінок, к бережечку,
Ік рокитяному кущечку.

ЗАПЛЕТУ ВІНОЧОК

Заплету віночок,
Заплету шовковий,
На щастя, на долю, } 2
На чорні брови.

Ой пущу віночок
На биструю воду,
На щастя, на долю, } 2
На милого вроду.

Ой поплинь, віночку,
Прудко за водою,
На щастя, на долю } 2
Милому зо мною.

ІВАНЕ, ІВАШЕЧКУ, НЕ ПЕРЕХОДЬ ДОРІЖЕНЬКИ

Іване, Івашечку, не переходь доріженьки.
Іване, Івашечку!
Перейдеш, виноват будеш, Іване, Івашечку!
Піймаю — зарубаю, Іване, Івашечку!
Посічу тебе на дрібний мак, Іване, Івашечку!
На дрібен мак і на кашечку, Іване, Івашечку!
Да посію тебе у трьох городочках, Іване, Івашечку!
В первому городочку да любисточок, Іване, Івашечку!
У другому городочку да барвіночок, Іване, Івашечку!
У третьому городочку да васильочок, Іване, Івашечку!
Що любисточок — задля дівочок, Іване, Івашечку!
А барвіночок сади устеляє, Іване, Івашечку!
А василечок три запахи має, Іване, Івашечку!

КОЛО МАРЕНОНЬКИ ХОДИЛИ ДІВОНЬКИ

Коло Мареноньки ходили дівоньки,
Стороною дощик іде, стороною.
Що на морі хвиля, а в долині роса,
Стороною дощик іде, стороною,
Над нашою рожею червоною.
Ой на горі жито, а в долині просо,

Стороною дощик іде, ще й дрібненький,
Та на наш барвінок зелененький.

ЩО НА ІВАНА ХЛІБ САДЖАЛА

Що на Івана хліб саджала,
Купала на Івана [1].
А на Петра вибирала.
А в мого батька двір невеличкий,
Двір невеликий, зілля велике,
А в тім зіллі вовки вили,
Вовки вили, Маринку задавили.

ОЙ НА КУПАЙЛА, НА ІВАНА

Ой на Купайла, на Івана
Там скакав коник під гречкою,
Там скакав коник під гречкою,
А за ним Василь з вуздечкою:
— Не скачи, коню,— загнуздаю,
А ввечері ще й осідлаю.
Та й поїдем до Марини,
Ой там Марина подруг скликає,
Вона купайла прибирає.
Вона купайла прибирає,
А мене молодого дожидає.
Прибирає купайла все квітками,
Ще й восковими свічечками.
Вона свічечки засвічує,
Свого Василя дожидає.

ОЙ У ПОЛІ БЕРЕЗА СТОЯЛА

Дівчата ходять кругом вогню
і співають:

Ой у полі береза стояла,
На березі зозуля кувала.
— Ти, березо, суха, незелена,

---

[1] Повторюється приспів за кожним рядком.

Чого, Ганно, смутна, невесела?
— Ну як же мені веселою бути,
Що щодень свати в хаті,
Не оддає мене мати.

А МИ РУТОНЬКУ ПОСІЄМ, ПОСІЄМ

Під час співу виконуються відповідні рухи.

А ми рутоньку посієм, посієм!
Зелену руту, жовтий цвіт
Посієм!
А ми рутоньку пополем, пополем!
Зелену руту, жовтий цвіт
Пополем!
А ми рутоньки нарвемо, нарвемо!
Зелену руту, жовтий цвіт
Нарвемо!
А ми віночки сплетемо, сплетемо!
Зелену руту, жовтий цвіт
Сплетемо!
А ми дівочок вберемо, вберемо!
Зелену руту, жовтий цвіт
Вберемо!

ОЙ ЯНКУ МІЙ, ЯНКУ

Ой Янку мій, Янку,
Хрещатий барвінку.
Ой у чистому полі
Дівка траву жала.
Ой прийшов ік їй Янко,
Хрещатий барвінко:
— Дівко чорнобрівко!
Хоч я тобі серпа зломлю,
Хоч я тебе за себе возьму.
— Ой Янку мій, Янку,
Хрещатий барвінку!
Не бери мене у суботоньку,
Возьми мене у неділеньку,
Як я вийду да на юлоньку.

НА ІВАНА, НА КУПАЙЛА

На Івана, на Купайла
Що Іван діє? Гречку сіє.
У нашої гречки чорнії вершечки.
Було ж тобі, Іванку, не купатися,
Було ж тобі, Іванку, з нами гратися.
Що Іван діє? Пшеницю сіє.
У нашої пшениці золотії косиці.
Було б тобі, Іванку, не купатися,
Було б тобі, Іванку, з нами гратися.

ОЙ НА ПЕТРА, НА КУПАЙЛА

Ой на Петра, на Купайла
Вийшла Параска та як пава.
А за неї хлопці заглядаються,
Зачепити стидаються.
Один хлопець не стидався,
Взяв за ручку, поручкався,
Взяв другую, повінчався.

МАЛАЯ НІЧКА ПРОТИ КУПАЛА

Малая нічка проти Купала,
Де ти, дівчинонько, да ночувала?
Ночувала нічку у барвіночку,
Вставай, козаченьку-недовірочку.
Ночувала другу у темному лугу,
Вставай, козаченьку, невірний другу.
Ночувала третю під ожиною,
Із вірною да дружиною.

ОЙ НА КУПАЙЛА, НА ІВАНА

Ой на Купайла, на Івана
Там зозуленька купалася,
На беріжечку сушилася,
Дівка Оксана журилася.
— Ой ти, Оксано, не журися,

Піди в садочок, проходися,
Там з своїм Левком зустрінешся.
— Ой ти, Левку, Левкунечку,
Зустрінусь з тобою щораночку.

ОЙ НА КУПАЛА ВОГОНЬ ГОРИТЬ

Ой на Купала вогонь горить,
Ой там Ганнусю перевозять.
Ой помаленьку її везіте,
Її віночка не загубіте.
Її віночок рутв'яненький,
Її Іванко молоденький.

НАШЕ КУПАЙЛА З ВЕРБИ, З ВЕРБИ

Наше купайла з верби, з верби,
А ти, Іване, прийди, прийди,
Наше купайла не ламати,
А собі дівку вибирати.

А У НАШІМ СЕЛЬЦІ ЗБИРАЛИСЯ ХЛОПЦІ

А у нашім сельці збиралися хлопці.

Приспів:
Дерево, клен-дерево, збиралися хлопці.

Своїми дівчатами похвалялися.
— А тепер, Трохиме, похвались своєю.
— А моя Віруня добра господиня:
Хуру дров спалила й борщу не зварила.
— А тепер, Матвію, похвались своєю.
— А моя Одарка добра господарка:
Сім день фартух шила, за день ісходила.
— А тепер, Василю, похвались своєю.
— А моя Олена добра господарка:
Пішла в поле жати — три снопи нажала,
Три снопи нажала та й тих не зв'язала.

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО ВЕЗУТЬ КЛЕН-ДЕРЕВО

Через наше село везуть клен-дерево.

Приспів:

Дерево, клен-дерево, дрібненько, зелено.

Дерево стосують та хату будують.
Збудували хату із шістьма вікнами.
А у тії хаті три свічечки ясних.
Три свічечки ясних, три дівочки красних.

ЧОРНА ХМАРОЙКА НАСТУПАЄ

Чорна хмаройка наступає,
Ой то царойко виїжджає
Та до царівни на зальоти.
А царівнойка злякалася,
Под трой-дерево сховалася.
— Ой слуги ж мої вірнейкії,
Крешіте вогні яснейкії!
Будем палити трой-дерево,
Будем шукати царівнойку.
А царівнойка злякалася
Та до службойки озвалася:
— Ой слуги ж мої вірнейкії,
Гостріте ножі гострейкії!
Буду краяти кошулейку,
Поїду з царом до шлюбойку.
Не потрапила в полотенце,
Та й розкраяла собі серце.
— Ой ліпше маю в землі гнити,
Ніж за царойком в світі жити!
Ой ліпше буду землицею,
Ніж за царойком царицею.

ОЙ ТИ, ЗЕЛЕНА ДУБРОВОЙКО

Ой ти, зелена дубровойко,
Як тебе рано спустошано,
Траву на сіно покошано,
Ой покошано й пограбляно,

Ще у копиці поскладано.
Та зосталося трой-зіллячко,
Нікому ж його ополоти.
Стоїть Іванко при воротях,
Ой стоїть же він при куточку,
Ой грає, грає у дудочку,
Ой грає, грає, виграває,
Свою Марисю викликає:
— Вийди, Марисю, серце моє,
Поллємо зілля майовоє
Та поберемось, серце моє!

А ЧИ БУЛО ЛІТО, ЧИ НЕ БУВАЛО

А чи було літо, чи не бувало?
Чому воно мені не докучило?
Що я молода да не гуляла,
Що мати гуляти да не пускала,
Нову комірочку да зачиняла,
Трома замочками да замикала,
Да на гору ключі да закидала,
Вірнесеньким словом да приказала:
— Сиди, доню, да й у темниці,
Покіль розійдуться да вечорниці.
— Пусти мене, мати, да погуляти,
Уже челядонька да полягла спати.
Тільки мій милий да походжає,
В нову свистілочку да виграває,
Мене, молодую, да викликає:
— Вийди, дівчинонько, да не гай мене,
— Вийду, козаченько, дожидай мене.
— Вийди, дівчинонько, да не барися.
— Вийду, козаченьку, да й не журися.

Й А ЛЕТІЛА УТОЧКА ТА Й СІЛА

Й а летіла уточка та й сіла.
За кого ти, Марійка, схотіла?
— За того, дівчата, за того,
За того Івана молодого.
За того Івана молодого,

Бо немає кращого за пього.
А пе буде дощ іти без хмари
І пе буде Марійка без пари.
Надійде хмара — дощ буде,
Як приїде той Іван — пара буде.
А приїде той Іван з дороги
Та й привезе віночок рожовий,
Щоб його Марійка сходила,
Нас на весілля просила.

ОЙ СТОЯЛА ТОПОЛЯ

Ой стояла тополя
Край поля.

Хто ж тебе, тополе,
Обполе?

Хто ж тебе, дівчино,
Пригорне?

Обізвався та й хлопець
Молоденький:

— Я ж тебе, тополю, } 2
Обполю. }

Я ж тебе, дівчипо,
Пригорну.

ОЙ НА ГОРОДІ БУРКУН-ЗІЛЛЯ

Ой па городі буркун-зілля,
Ой там Петруньо теше кілля.
Ой теше, теше, витинає,
Свою доленьку проклинає:
— Ой доле ж моя нещасная!
Ганнусю ж моя прекрасная!
Ой доле моя нещаслива!
Ганнусю ж моя чорнобрива!

ПОМАГАЙБІ, МИКОЛО, КУДИ ЙДЕШ?

— Помагайбі, Миколо, куди йдеш?
Де ж твоя пшениченька, що ти жнеш?
— За гаєм, дівчата, за водою,
Буду жати з Ганнусею молодою.
— Помагайбі, Ганнусю, куди йдеш?
Де ж твоя пшениченька, що ти жнеш?
— За гаєм, дівчата, зелененьким,
Буду жати з Миколою молоденьким.

ЧАС ТОБІ, ВЕРБИЩЕ, РОЗВИТИСЬ

Час тобі, вербище, розвитись,
Час тобі, Іване, женитись!
— Ой час — не пора,
Бо ще моя Храсинка молода.
Нехай вітер вербицю похитає,
Нехай Храсина погуляє!

ОЙ ЧОМ ТИ, ХМЕЛЮ, НЕ ХМЕЛИШСЯ

Ой чом ти, хмелю, не хмелишся,
Чом ти, Петруньо, не женишся?
Ой як же мені женитися,
Не хоче Тетяна дивитися.
Тоді я буду женитися,
Як буде Тетяна дивитися.

ЛЕТІЛИ ГУСИ РЯДКОМ, РЯДКОМ

Летіли гуси рядком, рядком,
Й а засюрчали усі разом:

— Чом ти, барвінку, не стелешся,
Чом ти, Іванку, не женишся?

— Я ще зелений — розстелюся,
Я ще молодий — оженюся!

Летіли гуси рядом, рядом,
Й а засюрчали усі разом:

— Чом ти, рутонька, вгору не йдеш,
Чом ти, Людуню, замуж не йдеш?

— Я ще зелена — вгору піду,
Я ще молода — замуж вийду!

ЧОМ ТИ, ІВАСЮ, НЕ ЖЕНИШСЯ

Чом ти, Івасю, не женишся?

Купала на Йвана [1].

Ой як мені та женитися,
Та за мене дівки не йдуть,
Де я хочу, там не дають,
А де не хочу, там три дають.
Та одну сліпу, другу криву,
А третюю та горбатую.
Сліпу водити, криву возити,
А із горбатою та вік іжити.

ЧОГО, ІВАСЮ, ЗМАРНІВ, ЗМАРНІВ

— Чого, Івасю, змарнів, змарнів?
Чого шукаєш? — Волів, волів.

— Ой твої воли давно в шкоді,
Ой у Марусі на вгороді.

Ой там Маруся воли гнала,
Собі Івася сподобала:

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

— Ой ти, Івасю, серце моє!
Сподобалося личко твоє.

Ой не так личко, як ти самий,
Мов на папері написаний,

Ой на папері-паперочку,
На тонкім, білім серпаночку.

На тонкім, білім серпаночку,
Ой ти, Іване, мій паночку.

СВІТИ, СВІТИ, МІСЯЦЮ, МІСЯЦЮ

Світи, світи, місяцю, місяцю,
Та й на нашу вулицю, вулицю,
А на нашій вулиці, вулиці
Усі хлопці молодці, молодці.
А немає кращого, кращого
Від Романа нашого, нашого,
Сім пар чобіт витоптав, витоптав,
Поки Надю висватав, висватав.

ОЙ ЛІСОМ, ЛІСОМ-ДОРІЖКОЮ

Ой лісом, лісом-доріжкою
Їхав Микола теліжкою.

Йому теліжка поламалась,
Йому Ганнуся сподобалась.

Вітер петрушку підвіває,
Микола Ганнусю підмовляє.

— Не йди, Ганнусю, ні за кого,
Підеш за мене, молодого.

ОЙ У ГОРОДІ КОПАНОЧКА

Ой у городі копаночка,
Там купалася ластівочка.

На бережині сушилася.
Дівка Ганнуся журилася.

А ще рушнички не напряла,
А вже старостам слово дала.

А ще рушнички на верстаті,
А вже старости давно в хаті.

ОЙ ЗАГОРОДЮ ТЕРНОМ РІЧКУ

Ой загородю терном річку,
Та пустю лебедя і лебідочку,
А сама буду дивитися,
Як буде лебідь купатися,
Із лебідкою вітатися.
То не лебедь і не лебідочка,—
То Ригор парубок і Наталя дівка.

НА ГОРОДІ ПІД ЦИБУЛЬКОЮ

На городі під цибулькою
Сидить голуб із голубкою.

А в голуба золотая голова,
А в голубки позолочувана.

А в голубки позолочувана,
Чорним шовком подоточувана.

А в Миколи така думка була,
Щоб Наталка йому жінка була.

ОЙ У ЛІСІ, ПРИ ГОРІСІ, ПРИ ДУБКУ

Ой у лісі, при горісі, при дубку,
Там повісив Іваньо гойдалку.
Там повісив Іваньо гойдалку
Та посадив Голяну-коханку.

— Гойдайся, Голяно, високо,
Щоб було видненько високо,
Щоб було видненько далеко.
Щоб твої биндочки маяли,
Щоб твої перстні сіяли.
Сіяла зіронька, сіяла,
З ким же ти, Голяно, стояла?
— Я з тобою, Іваньо, з тобою,
Під зеленою вербою.—
Де Іваньо коня пас,
Там йому барвінок по пояс.
Де Голяна ходила,
Під нею рутонька зродила.

ПОСІЮ Я РОЖУ

Посію я рожу,
Покладу сторожу
Батечка рідного.
Не добра сторожа —
Ощіпана рожа.

Посію я рожу,
Покладу сторожу
Нененьку-рідненьку.
Не добра сторожа —
Ощіпана рожа.

Посію я рожу,
Покладу сторожу
Братика рідного.
Недобра сторожа —
Ощіпана рожа.

Посію я рожу,
Поставлю сторожу
Миленького свого.
Добра сторожа —
Повная рожа.

СЬОГОДНЯ КУПАЛА, А ЗАВТРА ІВАНА

Сьогодня Купала, а завтра Івана,
Треба мені та до торгу торгувать,

Ізв'язала свекорка продавать. У!
А рідного батенька купувать. У!
І свекорка не продала на місті,
І рідного не купила за двісті. У!
Не купила, не купила, не купила,
Тілько собі славоньки наробила. У!

ОЙ ПІД ГОРУ, МІСЯЧЕНЬКО, ПІД ГОРУ

Ой під гору, місяченько, під гору,
Там будує Іванко комору.

— Будуй, будуй, Іванку, комору,
Та й вибудуй віконечком угору.

Й а щоб сонце віконечком сходило,
Щоб до мене соловейок прилітав.

Щоб до мене соловейок прилітав,
Щоб він мене ранесенько розбуджав.

Бо свекруха — чужа мати, не збуде,
Вона піде на сусіди, осуде:

— Й а людськії невісточки до череди —
Спить моя невісточка до середи.

Й а людськії невісточки на просі —
Спить моя невісточка ще й досі!

Вставай, вставай, невісточко, щоб не встала!
Я вже тії подоїла ще й нагнала.

ЩОСЬ ВІТЕР ВІЄ, ПОВІВАЄ

Щось вітер віє, повіває,
Щось воротечка поторкає.
Я думала: вітер віє,
А то свекорко з торгу їде:
«Ой одчини ж, невістонько,
Ой одчини ж, лебедонько».

Ой вийшла я, одчинила,
Свому свекорку не вгодила,
Свому свекорку не вгодила,
Що воротечка одчинила.

Щось вітер віє, повіває,
Щось воротечка поторкає.
Я думала: вітер віє,
А то свекруха з торгу їде:
«Ой одчини ж, невістонько,
Ой одчини ж, лебедонько».
Ой вийшла я, одчинила,
Своїй свекрусі не вгодила,
Своїй свекрусі не вгодила,
Що постіленьку не постелила.

Щось вітер віє, повіває,
Щось воротечка поторкає.
Я думала: вітер віє,
А то миленький з торгу їде:
«Ой одчини ж, милесенька,
Ой одчини ж, лебедонько».

Ой вийшла я, одчинила.
Миленькому догодила,
Його коника узяла
Та й до стаєнки завела.

ОЙ ШУМИТЬ-ГУДЕ, ДОЩИК ІДЕ

Ой шумить-гуде, дощик іде,
А то вітер віє,
А я думала, то свекорко з міста іде.
— Ой оченися, невісточко,
Ой оченися, пасмурнице!
Ой шумить-гуде, дощик іде,
А то вітер гуде,
А я думала, матінка з міста іде.
— Ой очениcя, невісточко,
Ой очениcя, сонливая!
Ой шумить-гуде, дощик іде,
А то вітер віє,
А я думала, діверко з міста іде.

— Ой оченися, невісточко,
Ой оченися, зеленушко!
Ой шумить-гуде, дощик іде,
А то вітер віє,
А я думала, то зовиця з міста іде.
— Ой оченися, невісточко,
Ой оченися, клеветушко!
Ой шумить-гуде, дощик іде,
А то вітер віє,
А я думала, миленький з міста іде.
— Ой оченися, милесенька,
Як голубонька сивесенька!
— Не оченюся, милесенький,
Як голуб сивесенький.
Бо в твого батенька — посмурниця,
В твоєї матінки — сонливая,
В твого братика — зеленушка,
В твоєї сестриці — клеветушка.
— Не гнівайся, милесенька,
Ти голубонька сивесенька:
Пахмурниця — чорна хмара,
Сонливая — темна нічка.
А зеленушка — ягідочка,
А клеветушка — ластівочка!

ОЙ НЕ СПОДІЙСЯ, ХМЕЛИХО

Ой не сподійся, Хмелихо,
З чужого села невісточки,
Бо у Потапа одна дочка,
То тобі буде невісточка.
То ж тобі буде хуста прати,
А Танасеві постіль слати,
А з тобою буде говорити,
А з Танасем вірно жити.

НЕ КУЙ, ЗОЗУЛЕ, НА ЛІЩИНІ

Не куй, зозуле, на ліщині,
Ще й накуєшся на калині.
Не плач, Марисю, у матюнки,

Ще й наплачешся у свекрухи,
Через пороги ступаючи,
Чужі звичаї переймаючи.
Ой як переймеш, хвалитимуть,
А не переймеш, судитимуть.

ЛЕТІВ ШУЛЯК ЧЕРЕЗ УЛИЦЮ

Летів шуляк через улицю,
Схопив Ярину за потилицю.
Йому Степанко: — Гай, гай, гай,
Мені Ярину назад оддай.
Оддай Ярину-робітницю,
Візьми Фрузину-ледащицю.

ОЙ У ПОТАПА ВИСОКИЙ ТИН

Ой у Потапа високий тин,
Там зачепився Хмелишин син.
Ой зачепився вчора зранку,
А за Горпину за кохапку.
Як зачепився, нехай висить,
Бо він Горпинки не залишить.

ТОНКИЙ, НЕВИСОКИЙ ДУБОК

Тонкий, невисокий дубок,—
А то й славний той Семенко парубок.
Тонка невисока ліщина,
Там то славна Марійка дівчина.
Коли б мені ту ліщину зрубать,
Коли б мені ту Марійку узять.
Як ісхочу, то ліщину ізломлю,
Як іхочу, то Марійку я возьму.

ЗА ВОРОТИ НА МУРАВІ

За вороти на мураві
Шовком коні попутані,

Сріблом гривоньки поплутані.
— Вийди, Марисьо, за ворота,
Розплітай коня вороного
Для Івася молодого.

ЦИБУЛЮ САДИЛА

Цибулю садила,
Часник поливала.
Там Марина Максимові
Коника тримала.
Взяв її за ручку,
Став її питати:
— Який тобі, Марино,
Фартушок набрати?
— Набери біленький,
Шовковий тоненький,
Тим я тебе полюбила,
Що ти молоденький.

ОЙ ШАРІЛА ВИШЕНЬКА, ШАРІЛА

Ой шаріла вишенька, шаріла,
А під нею дівчина сиділа.
— Ой не сиди, дівчино, не сиди,
Взуйся собі в черевички та й ходи.
— Нащо мені батькові, старії,
Купить мені мій милий новії.

ЯК ХМІЛЬ НА ТИЧИНУ ЗАВИВАЄТЬСЯ

Як хміль на тичину завивається,
Мужик з дочкою набивається:
— Іване, Івашенько [1],
Сватай в мене дочку,
Дочку чорноброву.
Дам тобі віна —

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

Три вози сіна,
І свиту-сіряк,
Іще й семеро собак,
І корову круторогу,—
Сватай дочку чорноброву!

В ВІННИКІВЦЯХ ШУМИТЬ, ГУДЕ

В Вінниківцях шумить, гуде,
А в Дубові дощик йде.
Сходьтеся, люди, дивитися,
Як буде Іван женитися.
Сам молоденький на конику,
Везе Галю на возику.
А той возик тарах, тарах,
Везе Іван Галю в синіх биндах.
Їде на собаці,
Везе Галю на ломаці.
А та ломака зломилася,
Впала Галя, забилася.

ОЙ НА ГОРОДІ ПІД БУЙНИМ ВІТРОМ

Ой на городі під буйним вітром
Не чули хлопці зозулі літом,
А як почули, полякались,
В глуху кропиву поховались.

ОЙ ЛЕТІВ ЧЕРЧИК БУЙНИМ ВІТРОМ

Ой летів черчик буйпим вітром,
Не чули дівки зозулі літом,
А як почули, злякалися
Та й под місточком сховалися.
Вони ж думали, що місточок,
Аж то пшеничний колосочок.

А ГОРОБЧИК ТА СИНИЧКУ ЛЮБИВ

А горобчик та синичку любив,
По колосочку та пшеничку носив. (2)

А Микола та Ганнусю любив,
По кишенях та гостинці носив. (2)

— Ой Ганнусю, ти голубко моя!
Дірявая та кишеня була. (2)

Дірявая та кишеня була,
За то тобі та гостинця нема. (2)

ОЙ У ГОРОДІ ПТАШКИ В'ЮТЬСЯ

Ой у городі пташки в'ються,
За Ганнусею хлопці б'ються.

Ой не бийтесь, нема за що,
Хоть вона гарна, та ледащо.

Як до роботи — не нагнеться,
Бачить Миколу та й сміється.

ЧЕРЕЗ СЕЛО

Через село
Піч везено,
Купайла на Івана [1].
А в тій печі
Книші да калачі.
Всім дівкам
Да по книшу,
А Марусі
Да немає книша.
Нащо ж їй книша,
Як Іванко-душа.

---

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

ЛЕТІЛО ПОМЕЛО

Летіло помело
Через наше село.
Стало спочивати
На Іванковій хаті.
Іванова хата
Запалилася,
Іванові голова
Засмалилася.
А Павлінка
З радощами,
Носить воду
Пригорщами.

ЛЕТІЛА СОВА ІЗ ЧУЖОГО СЕЛА

Летіла сова із чужого села,
Окропом очі завішала,
Соломою уші позатикала.
Та тому люди дивувалися.
Не дивуйтеся ж ви сьому, люди!
Бо я бачила ще і дивнійшеє:
Що щука-риба сукно ткала,
А рак-неборак цівки сукав.
Муха-горюха їсти варила,
А комар пищить
Та в воду тащить.

А В НАШОГО СВЕКРА ДВІР ВЕЛИКИЙ

А в нашого свекра двір великий,
Купала на Івана!
А в тім дворі зілля велике,
А в тім зіллі вовки вили,
Вовки вили, свекра їли,
А я, молода, обороняла:
— Тю, тю, вовки! Їжте мовчки!
Купала на Івана!

НА ІВАНА КУПАЙЛА

На Івана Купайла
Жаба в борщ упала.

Дівки не посціли —
Хлопці жабу з'їли.
На Івана Купайла
Гуска в борщ упала.
Хлопці не посціли —
Дівки гуску з'їли.

БУЛА НА КУПАЛИ

Була на Купали,
Посмалила гали.
Не піду додому,
Боюся сорому.
Сором за порогом,
Женихи за столом.
Не піду до хати,
Женихів вітати.

СХОДИЛОСЬ КУПАЛО ІЗ ДОЛУ ДО ДОЛУ

Сходилось Купало із долу до долу,
Час нам, дівочки, додому, додому.
А една дівчинонька зостанься, зостанься,
Буде їхати парубок з Любліна, з Любліна,
Та привезе вінок з кадила, з кадила,
Щоб здорова дівочка зносила, зносила.

УЖ ПО ЯНІ, ПО ЯНОНЬЦІ

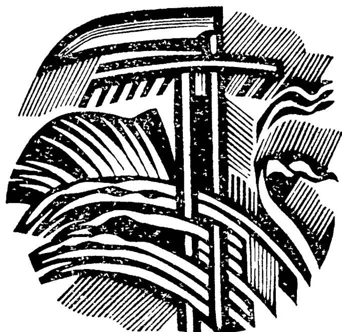
Уж по Яні, по Янонькі,
Уж по нашій собітоньці!

Як горіла, так загасла,
На попіл ся нам розтрясла.

ДОПАЛИМО ТА СОЛОМОНЬКУ

Допалимо та соломоньку
Та ходімо та додомоньку.
Лежи, лежи, та Купалочку,
В червоному та багаттячку.

Косарські пісні

НАШ ПАНОЧКУ МОЛОДИЙ

Наш паночку молодий,
За покоси заведи,
Ой заведи нас
Да й у добрий час. Гу!

ВИЙШЛИ В ПОЛЕ КОСАРІ

Вийшли в поле косарі
Косить рапком на зорі.

Ей, нуте, косарі, бо нерано почали;
Хоч нерано почали, так багато утяли! [1]

До обіда покосили,
Гострі коси притупили.
По обіді оддихали,
Потім коси поклепали.
Ополудні гребли сіно
І в валочки клали щільно.
А ввечері холодком
Клали в копочки рядком.
Завтра треба рано встати,
У стіжечки щоб покласти.
Як стіжечки покінчаєм,
По-козацьки погуляєм!

ОЙ У ПОЛІ КОСАРІ КАШУ ВАРИЛИ

Ой у полі косарі кашу варили,
Ой так, ой так, кашу варили.
Кашу варили, ложкою мішали,
Ой так, ой так, ложкою мішали.
Ложкою мішали, їсти поспішали,
Ой так, ой так, їсти поспішали.

---

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

Як поїли кашу, разом всі косили,
Ой так, ой так, разом всі косили.
Разом косили, разом і згрібали,
Ой так, ой так, разом і згрібали.
Разом всі згрібали, на вози кидали,
Ой так, ой так, на вози кидали.
На вози кидали, з поля возили,
Ой так, ой так, з поля возили.
Працю покінчали, спочивати стали,
Ой так, ой так, спочивати стали.
Хто гуляти, хто співати, хто і танцювати,
Ой так, ой так, хто і танцювати.

ОЙ КОСИЛИ КОСАРИКИ

Ой косили косарики
З ранку й до зорі.
Й не докосили косарики
До своєї межі.
Не докосили, поморились,
Сіли відпочити.
«Ой і руки болять,
І ноги болять»,—
Стали гомоніти.

НА ЗЕЛЕНІМ ЗАРІНОЧКУ

На зеленім заріночку
Косарики косять,
Не раз сонце й у полудне —
Їсти не виносять.

Та винесли, брате, їсти,
Вже геть по обіда,
Наїлася косариків
Тяженькая біда.

Та винесли, брате, їсти,
Не винесли лижки,
А я косу взяв на плечі
Та гайда в опришки.

ДОБРЕ ТОМУ КОСА КОСИТЬ

Добре тому коса косить,
Кому мила їсти носить.
Не шкодить му горбок, ямка,
Хоч і коса не клепана.

Добре тому коса косить,
Кому мила їсти носить.
І мені би так косила,
Якби мила мні носила.

Добре мені би косила,
Якби мила приходила
І покоси розбивала,
Веселенько заспівала!

ОЙ НЕ КОСИ, МІЙ ТАТОЙКО, СІНА

Ой не коси, мій татойко, сіна,
Бо заросишся по самії коліна.
Нехай тії косарики косять,
Которії набік шапойку носять.
Косарі косять, а вітьор повіває,
Зелена трава од коси вилягає.

КОСАРІ КОСЯТЬ, А ВІТЕР ПОВІВАЄ

Косарі косять, а вітер повіває,
Шовкова трава на косу полягає,
Поміж травою галочка пролітає.
— Ой ти, галочко моя, чорная, малесенькая,
Та скажи ж мені де й моя милесенькая.
А моя милесенькая за густими лозами
Умивається гарячими сльозами,
Утирається шитою хустиною,
Малює брови чорною ожиною,
Лягає спати з вірною дружиною,

Де свекруха з довгою лозиною.
— Вставай, невістко, бодай же ти не встала,
Подій корів, що од батька нагнала.
Ще й ті телиці, що мати дарувала,
Ще й ті овечки, що дарували братики та сестриці.
— Ой годі ж, мати, цим словечком укоряти,
Я твого сина не неволила брати,
Я з твоїм сином по садочку не ходила,
Я з твоїм сином ясно не говорила.

КОСАРІ КОСЯТЬ, ВІТРЕЦЬ ПОВІВАЄ

Косарі косять, вітрець повіває,
Шовкова трава на коси налягає.
Косіть, косарі, гори і долини,
Щоб було видно до мої й родини.
Ой там мій милий сивим конем грає.
— Ой годі, годі сивим конем грати,
Ходи до мене вечеру вечерати.
— Коли наварила, вечерай здорова,
Стелеться мені на Вкраїну дорога.
— Ой тобі дорога, мені шляшок битий,
Не можу, серце, я без тебе жити!

ЗАЖУРИЛАСЯ БІДНА УДІВОНЬКА

Зажурилася бідна удівонька,
Що не кошена дібрівонька.
Найму косарів сімдесят і чотири,
Щоб покосили гори й долини.
Косарі косять, а вітер повіває,
А бідна вдова з жалю вмирає,
Над дрібними дітьми ридає.
— Не журись, матінко, нами,
Що нема над нами хазяїна.
Як поростемо, то розійдемось самі.
Буде нас, мати, по горах, по долинах,
Буде нас, мати, по чужих країнах.

ПОЗА ГАЄМ, ГАЄМ ВАСИЛЬ СІНО КОСЕ

Поза гаєм, гаєм Василь сіно косе,
А за ним Уляна, Уляна ой мале дитя носе. (2)

— На тобі й, Уляно, коня вороного,
Та й зверни, Уляно й Уляно, та й на діда старого. (2)

На тобі й, Уляно, та семеро овець,
Та й не кажи, Уляно й Уляно, що я йому отець. (2)

Ой там за Дунаєм Василь сіно косе,
А за ним Уляна й Уляна а й мале дитя носе. (2)

— На тобі й, Уляно, корову рябую,
Та й возьми ж ти, Уляно й Уляно, а й дитину малую. (2)

Ой там за Дунаєм Василь сіно косе,
А за ним же його стара мати ой ходе та голосе. (2)

— Василю, Василю, та й ходім додому,
Бо й зайняла Уляна й Уляна а всю твою худобу. (2)

ОЙ КОСИТЬ ХАЗЯЇН ДА НА ЛУЦІ СІНО

Ой косить хазяїн да на луці сіно,
Аж із його піт іллється;
Ой сидить чумак та під своїм возом
Да з хазяїна сміється.
— Ой смійся, смійся, чумаче-бурлаче,
А за сміх тобі буде!
Ой прийде зима, лихая година,
В тебе сіна не буде!
Ой прийшла зима, лихая година,
Нічим волів зимувати!
Бере чумак пугу й налигач у руки
Да йде сіна купувати.
Ой іде чумак вподовж слободою,
Да й устілка волочеться;
Ой сидить хазяїн край свого віконця
Да з чумака сміється.

— Ой здоров, здоров, пане-хазяїне,
Да продай в'язку сіна;
Ох невелику худібоньку маю,
Да либонь тепер сіла!
— Ой не продам я, чумаче-бурлаче,
Не продам я сіна;
Ох нав'яжи ти да в'язку соломи
Да принеси півпуда солі!

КОСАРІ КОСЯТЬ

Косарі косять,
Вітер повіває;
Десь моя мила
З іншим розмовляє.
Як піду я яром,
Яром, долиною
До зрубленої крайници
Брать холодної водиці,
А там беруть воду
Чужі молодиці.

СІНО МОЄ, СІНО

Сіно моє, сіно
На покоси сіло.
Тут мого милого
Силоньки посіло.

«Ой сину Василю,
Ти по ночах ходиш.
Кажуть мені люди,
Що ти шкоду робиш».

ОЙ ЧИЄ Ж ТО СІНО

Ой чиє ж то сіно —
Бодай почорніло,
Ой чиє ж воно —
Бодай погнило!

Бодай сіно тліном сіло
І коса зломилась,
Ой як же я молодая
Над ним утомилась!

ОЙ ХМАРИТЬСЯ, ДОЩ БУДЕ

Ой хмариться, дощ буде,
Із рибкою борщ буде,
Буде та не вам,
А нашим косарям.

ЩО ВЖЕ СОНЦЕ НА КОП'ЯКУ

Що вже сонце на коп'яку,
Пече мати корабляку.
Ой пече та не нам —
Своїм косарям.

НУТЕ, НУТЕ ДО МЕЖІ

Нуте, нуте до межі,—
Варенички у діжі.

Ой нуте робить,
Себе не барить!

Нуте, нуте по п'ять,—
Варенички киплять.

Ой нуте робить,
Себе не барить!

Не будете пильнувать,—
Тут будете ночувать.

КОСИВ ТАТО, КОСИВ Я

Косив тато, косив я,
Косили-сьмо обидва,
За головку часнику
Косили-сьмо до смерку.

НА ГОРОДІ ЛОБОДА

На городі лобода,
Та нікого попросить
Василечків покосить.
А Яківко молодий
Василечки покосив,
А Одаря молода
Василечки погребла.
Там Одаря ніжки мила
І юшечки наварила.
— Ти, Яківко, не дивуй
Та юшечки покуштуй.
— Я юшечку куштував
І Одарю цілував,
Коханкою називав.

ЩО НА ГОРІ КОСАРИКИ КОСЯТЬ

Що на горі косарики косять,
Що й у мене борщику просять,
Що й у мене борщ не порожній:
Кипів же там жук подорожній.
Дарма, да дарма, да дарма,—
Аби в мене дівчина гарна!

ОЙ ДАЙ, БОЖЕ, ДОЩ

Ой дай, боже, дощ
На панове сіно,
Щоб попелом сіло.
На панів овес,
Щоб погнив увесь.

ПОШЛИ, БОЖЕ, ПОГОДУ

Пошли, боже, погоду —
З неба холодну воду.
Хоть днів на чотири,
Щоб ми й одпочили.

Хоть днів та й на п'ять,
Щоб нам погулять.
Хоть днів та й на сім —
Погулять усім.

ОЙ ЧИЇ ТО КОСАРІ

Ой чиї то косарі
Покосили по горі?
Викосили луки —
Набралися муки.
Передньому косарю
Борщу-каші наварю,
А задньому косарю
Їсти дати не велю.

УЖЕ СОНЦЕ НАД ДУБКОМ

Уже сонце над дубком,
Нам додому холодком.
Пора та й давно,
А ми не йдемо.
Пора та й дуже,
А ми й байдуже.

А Я КОШУ — НЕ ДИВЛЮСЯ

А я кошу — не дивлюся,
Кого вкошу — не боюся,
Бо я хлопець молоденький,
Косар несправненький.

НАШ ПАН МОЛОДИЙ

Наш пан молодий,
В його кінь вороний;
Коня осідлає,—
Нас не посаджає.
А як запряже,
То й нас повезе!

ОЙ СПАСИБІ, ХАЗЯЇНУ

Ой спасибі, хазяїну,
За хліб, і за сіль,
І за водопій,
Що нагодував
І понапував,
А оддихнуть не дав.
А в нашого прикажчика
Нема штанів ні клаптика:
Сама очкурня.
А в нашого прикажчика
Кобила ряба,
Привалу нема.

ІДЕ МИЛИЙ ДО ПРОСА

Іде милий до проса,
І я за ним до проса.
Він до проса, я до проса,
Він узутий, а я боса.

Іде милий до гречки,
І я за ним до гречки.
Він до гречки, я до гречки,
Щоб не було суперечки.

Іде милий до жита,
І я за ним до жита.
Він до жита, я до жита,
Щоб не була щодня бита.

ГЕЙ, МАЮ КОСУ, ТА НЕЮ НЕ КОШУ

Гей, маю косу, та нею не кошу, (2)
Горі селом, долі селом за дівками ношу.

Гей, ношу, ношу, даю дівкам знати, (2)
Аби ішли в полонини сіно обертати.

Гей, як стану, стану отаву косити, (2)
А хто ж мені буде в поле сніданок носити.

Гей, принесе ми моя наречена, (2)
Дівчинонька, як ягідка, лише зарошена.

Гей, моя, моя, чом ся не обуєш, (2)
Зимна роса, а ти боса, здоров'я попсуєш.

ОЙ ШЛИ НА ЛУГ КОСАРІ

Ой шли на луг косарі,
Косить рано на зорі:

Приспів:
Ой малі косарі,
Що ж ви рано почали?
Хоч рано почали,
Так багато утяли.

Накосили три копиці
Та й забрали в рукавиці.

Накосили скирду сіна,
Прийшла коза та із'їла.

До обіда покосили,
Гострі коси потупили.

Після обіда віддихали,
Тупі коси відклепали.

КОБИ СКОРО СІНОКОСИ, Я ПІДУ КОСИТИ

Коби скоро сінокоси, я піду косити,
Буде жінка молоденька їсти виносити.

Ой як вийду на ту гору та й позазираю,
Чи вижене й сиві воли білявина з гаю.

Ой я косив траву, траву, а далі отаву,
Ой я любив дівчиноньку миленьку біляву.

Ой косарі косять, косять, а гребілі гребуть,
Й а косарі закінчили, а гребілі гребуть.

КОСАРСЬКІ КОЛОМИЙКИ

А хто вміє заспівати та й вміє косити,
Ой тому ся любо-мило в очі подивити.

А наш волох сіно косить, а волошка їсти носить,
— Ой дай, боже, докосити, щоби їсти не носити.

Ой косив я сіно-сіно, косив я отаву,
Ой любив я дівчиноньку біляву, чорняву.

Ой косив я сіно-траву, косив я осоку,
Ой любив я дівчиноньку тоненьку, високу.

Ой косив я вперед гречку, а потім пшеницю,
Ой любив я вперед дівчат, потім — молодицю.

Який з тебе косаричок, така я гребіля,
Ти не скосив, я не згребла, зайшла нас неділя.

Гребовицькі пісні

ОЙ ЧИЇ Ж ТО ГРЕБЦІ

Ой чиї ж то гребці
Дівчата та хлопці?
Самі молоденькі,
Граблі золотенькі.
Зубочки тернові,
Самі чорноброві.

ОЙ ЧИЇ ТО ГРЕБЦІ

Ой чиї то гребці
Дівчата та хлопці?
Гребли, пильнували,
Покіль граблі поламали.
Наші гребці, як гребці,
Наші з грабельками,
А чужі з торбинками.

ЗБИРАЙТЕСЯ, ПОДРУЖЕНЬКИ, ДЕ ВЧОРА БУЛИ

Збирайтеся, подруженьки, де вчора були,
Уже ж наші василечки од сонця пов'яли.
Нехай в'януть, прив'явають,
Як ми прийдем, вони й повставають.

НАШІ ДІВКИ СІНО ГРЕБЛИ

Наші дівки сіно гребли,
Чалочко, чалочко, чудалочко [1].
Вони гребли, пильнували,
Поки граблі поламали.
Вони гребли, попотіли,
Покіль води похотіли.

[1] Повторюється за кожним рядком.

У ЧУЖОГО ПАНА

У чужого пана
Гребці як гребці.
А в нашого пана
Такі, як старці;
Граблі волочать,
А в нашого пана
Хліба просять.

ЗАКОТИЛОСЬ СОНЕЧКО ЗА ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ

Закотилось сонечко за зелений гай,
Підемо вечеряти за тихий Дунай.
За тихим Дунаєм сухарики на столі,
І риба печена — то ж наша вечеря!

Закотилось сонечко за зелений сад,
Цілуються, милуються, а хто кому рад.
Закотилось сонечко за новенький млин,
Цілуються, милуються, а хто кому мил.

УЖЕ СОНЦЕ НА ПРИЧІЛКУ

Уже сонце на причілку,
Бере хлопців за печінку.
Ой нехай бере
Й не перестає;
Уже сонце на лану,
Я додому полину;
Полинула б я,—
Неволя моя,—
Чужа сторона.

КОТИЛАСЯ ПО ДОРОЗІ БІЛА ГОРОШИНА

Котилася по дорозі біла горошина,
А в козака чорні брови — як волосина,
А в дівчини сяких-таких немає ніяких,
А зійдуться докупочки — обоє єднаки.

Який сам, такий стан,
Яку любив, таку взяв.
Дівчина моя, квітка дорога,
Я за тую квіточку три кіпоньки дав,
Щоб моєї дівчиноньки ніхто не зайняв,
В біле личенько не цілував.

ПО ДОРОЗІ ПАВУТИНА

По дорозі павутина
Повилась, повилась,
Дівчинонька з козаченьком
Понялась, понялась.
А ми тую павутину
Докупи зберем,
Козаченька з дівчиною
Докупи зведем.
А ми тую павутинку
Позгрібаємо,
Козаченька з дівчиною
Повінчаємо.
Ой зіллячко-коріннячко
В печі погорить,
Дівчинонька з козаченьком
Гуде, говорить.
А в нашого козаченька
Єсть кінь вороний,
Тільки сісти, поїхати
До батенька в двір:
— Помагай біг, мій батенько,
Або добрий день!
Оддай дочку Марусечку
Хоч на один день.
— А я тобі Марусечку
Да й не бороню,
А я тобі Марусечку
Навіки даю.

ОЙ МИ СІНО ГРОМАДИЛИ

Ой ми сіно громадили,
Чорнявого принадили,

Чорнявого, кучерявого.
А ще будем громадити,
Щоб луччого принадити:
Іще чорнявішого,
Іще кудравішого.

ОЙ РАНКУ, РАНКУ

Ой ранку, ранку,
Сховайся у ямку,
А ти, вечірок,
Наппи холодок.

ЯКЕ Ж БО ТИ, СОНЕЧКО

Яке ж бо ти, сонечко,
Недогадливе. (2) Гу!
Да чого ти ранесенько
Не заходило. (2) Гу!
Да мене, молодую,
Пританожило. (2) Гу!
Да вже ж мої рученьки
Наробилися. (2) Гу!
Да вже ж мої ніженьки
Находилися. (2) Гу!

ОЙ НА ГОРОДІ ДЕРКАЧ ДЕРЕ

Ой на городі деркач дере,
Хочу додому, аж плач бере.
Ой дери, дери, деркачику,
Пускай додому, прикажчику.
Ой дери, дери, шолудивий,
Пускай додому, чорнобривий.
Ой дери, дери — не хилися,
Пускай додому — не журися.
Ой дери, дери, розкарака,
Пускай додому, задавака.

ОЙ НАШ ПАНЕ ДОБРОДІЮ

Ой наш пане добродію,
Пускай рано на неділю,
Пускай на суботу,
На іншу роботу:
Голівки помити,
На гулицю вийти.

ЩО У НАШОГО ПАНА

Що у нашого пана
Обідать пора,
А у чужого пана
І думки нема:
Покіль голову почухає
Да й люльки покурить,
Назад оглянеться
Да й пора минеться.

ДА ВЖЕ СОНЦЕ КРУЖКОМ, КРУЖКОМ

Да вже сонце кружком, кружком,
Нам додому лужком, лужком.
Лужком, бережком,
Жовтеньким піском,
Калиновим мостом,
Нам додому просто.

ОЙ ЧАС І ПОРА

Ой час і пора
Нам до свого куреня.
А в курені панотця
Вечеряти вариться.

ОЙ НА ГОРІ, НА ГОРІ

Ой на горі, на горі
Кусаються комарі.

Кусають і нас,—
Нам додому час!
І час, і пора
Нам до куреня!
Та вже сонце над дубком —
Час додому холодком.
Хочеться й давно,
Так ми й не йдемо!
Ой паночку наш,
Вечеряти час!
Та вже сонце над липкою,
Труси, пане, калиткою!
Труси, не труси,
По копі дасй!
А як не даси,
Вдруге не проси.

ЗАСКРИПІЛИ ВОРІТЕЧКА

Заскрипіли ворітечка,
Либонь, на мороз,
Зашуміли густі лози,
Либонь, буде дощ.
Не дай, боже, морозоньку,
Та дай, боже, дощ,—
Сіно примочить,
Гребцям одпочить;
На панове сіно,
Щоб там воно сіло,
На панів овес,
Щоб там сів увесь.
Та вже ворон літає,
Він снідати шукає.
Ой дай, пане, дай
Та снідати нам,
А як не даси,—
Робить не проси.
Ой дай, паночку,
Нам хоч по шматочку.
А ти, паненя,
Дай хоч півсухаря,

ОЙ ЧИЇ ТО ГРЕБЦІ

Ой чиї то гребці,
Дівчата та хлопці?
Самі молодії,
А граблі золотії,
Сіна догрібали,
А в нас хліба прохали.

ОДЧИНЯЙ, ПАНЕ, ВОРОТА

Одчиняй, пане, ворота,
Бо йде твоя робота
З вилами, з граблями,
З чорними бровами.

ОДЧИНЯЙ, ПАНЕ, ВОРОТА

Одчиняй, пане, ворота,—
Вже йде твоя робота.
Велика-мала,—
Робота твоя;
Одчиняй, пане, погреби,
Бо вже сіно погребли,—
Осталося трошки
Побіля дорожки;
Одчиняй, пане, хату,—
Давай гребцям плату.
А як не даси,—
Вдруге не проси.
Якби моя воля,
То б я сиділа дома.
Та в садочку,
В холодочку.
Й у вишневім,
У зеленім.

ОДЧИНЯЙ, ПАНЕ, ВОРОТА

Одчиняй, пане, ворота —
Іде твоя робота.
Сіно позгрібали,
Граблі поламали.

ОДЧИНЯЙТЕ ВОРОТА

Одчиняйте ворота,
Іде ваша робота.
Одчиняйте сіни,
Щоб гребці посіли.
Одчиняйте хату
Та робіте плату.
Як по копі не даси,
То удруге не проси,
А як прийдеш прохати,
То вижену з хати.

ЧИНЯЙ, ПАНЕ, ПОГРЕБИ

Чиняй, пане, погреби,
Бо вже сіно погребли,
Уже й покопили,
Пана звеселили.
В копиці поклали,
Ми й не спочивали.

НАША ПАНІ ГОСПОДИНЯ

Наша пані господиня
Борщу, каші наварила.
    Чуй, пане, чуй,
    Да й не подивуй [1].
А пан господар
Дровець нарубав.
Наша пані висока
Зарізала гусака.
Наша пані добра
Ізварила бобра.
Нам не дала,
Сама спожила.

ОЙ ЧУЙ, ПАНІ, ЧУЙ

Ой чуй, пані, чуй,
Вечерять готуй!

---

[1] Приспів повторюється за кожним другим рядком.

Наша пані домує,
Вечерять готує.
Як вечеря не готова,
То й не сиди, пані, дома!
А як готовенька,
Сиди веселенька,
Ніжки підібгавши,
Нам вечерять давши.

НАША ПАНІ ПИШНА

Наша пані пишна
Як у саду вишня;
Вишня зелененька,
Пані молоденька.

Наша пані пишна,
За ворота вийшла,
Дитину хитає,
Гребців виглядає.

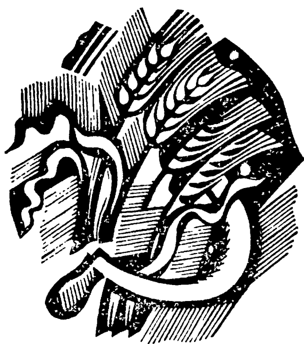
ЩО В НАШОГО ПАНА

Що в нашого пана
Головка кудрява.
А в чужого лиса,
Як у того біса.

ДА ВЖЕ СОКІЛ ІЗЛЕТІВ

Да вже сокіл ізлетів,
Полудновать ісхотів,
Журавочка дибле,
У мисочку сипле.

Жниварські пісні

ЗАЖНИВНІ ПІСНІ

ОЙ ПАНОЧКУ НАШ

Співається перед початком
роботи на ниві,
коли, за звичаєм,
господар повинен завести женців
за постаті.

Ой паночку
Наш, наш,
Да заведи
Нас, нас
Та й у добрий
Час!

ТАМ НА ГОРОЙЦІ

Там на горойці
Три паненойці
Ячмінь жнуть.
Гей милий боже,
Хто ж їм допоможе?
Не вижнуть!
Соненько низько,
Вечерейко близько,
Не вижнуть!

Пташеньки літають,
Снопойки зношають,
Не знесуть!
Гей милий боже,
Хто ж їм допоможе?
Не знесуть!
Соненько низько,
Вечерейко близько,
Не знесуть!

Сивий соколейко
Копойки складає,
Не зложить!

Гей милий боже,
Хто ж му допоможе?
Не зложить!
Соненько низько,
Вечерейко близько,
Не зложить!

Зозулька кує,
Копойки рахує,
Не злічить!
Гей милий боже,
Хто ж їй допоможе?
Не злічить!
Соненько низько,
Вечерейко близько.
Не злічить!

ГОВОРИЛА НИВКА

Говорила нивка,
Щоб не боліла спинка.
Ні спина, ні голова,
Щоб була ціле літо здорова.
Ой жнися, загоне, жнися,
На мене не дивися,
Бо я женчик маленький,
А в мене серпик тупенький.

ЖНИСЯ, ЗАГОНЕЦЬ ВУЗЕНЬКИЙ

Жнися, загонець вузенький,
Орав тебе ратайчик молоденький.
Орали волики полові,
Поганяли ратаї молодиї.
Жнися, загонець, широкий,
Орав тебе ратайчик кривобокий.
Орали волами, коровами,
Поганяли з чорними бровами.

ОТО НАША ВЕСЕЛКА

Ото наша веселка
Од полудня до вечерка,
Щоб ся жало веселенько,
І здоровенько,
І богу миленько,
І людям, і нам,
І нашим панам.
А жніте, пожинайте,
Колос побирайте.
Не стоїть пан о колос,
Оно о солому,
Позивати стодолу і обору.
Мій сніп воєвода
Ходить коло города;
Мій сніп осталець
Поведе постадницю в танець...

ОЙ ДОБРАНІЧ, ШИРОКЕЄ ПОЛЕ

Ой добраніч, широкеє поле,
Жито ядренеє!
Добраніч, на здоров'я,
Жнії молодії, серпи золотії!
Приходьте завтра ранесенько,
Як солнійко зійде, росиця опаде;
Та приносьте по бохону хліба,
По білому сиру.
Вже солнійко зійшло, росиця опала,
А мої жнійки не бували.
Чи повтомилися, чи поморилися,
Чи на мене, нивку, забулися?
— Ми не позморилися, не повтомилися,
І на тебе, нивку, не забувалися.

ОЙ ЖНИ, ДІВЧЕ, ПШЕНИЧЕНЬКУ

Ой жни, дівче, пшениченьку
Та й не думай собі,
Буде тота пшениченька
На коровай тобі!

А як будеш, дівчинонько,
Думати, думати,
Буде твоя пшениченька
В полі зимувати.

— Ти дівчино чорнявая,
Ти дівчино біла,
Чи ти в полі не робила,
Що ж не обгоріла?

— А я в полі, легіники,
Жала і в'язала,
Але-м своє біле личко
Хустков закривала.

— Якби-с була, дівчинонько,
Того не сказала,
Була би-с ся, моя любко,
Сих м'ясниць віддала.

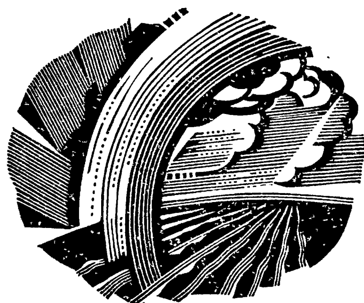
— Ой я в полі та робила
І робити буду,
Але-м роду біленького
Та й біленька буду.

ОЙ ЛАНЕ, ЛАНОЧКУ

Ой лане, ланочку,
Повіж нам правдочку.

Чи будемо у кінці?
Чи будемо у вінці?

Будеш, донечко, будеш,
Лиш ланочка дожнеш.

ЖНИВНІ ПІСНІ

ОЙ ЧЕРЕЗ СЕЛО ПЕРЕПІЛКА ЛЕТІЛА

Ой через село перепілка летіла,
Не дала мати, за кого я хотіла.
Ой я хотіла за війтового сина,
Щоб рочків зо два панщини не робила.
Ой не так зо два, ой хоч рочків зо штири,
Ой а щоб ручки з ніжками одпочили.
Розбився горщик з густою лемішкою,
Господь відає, де буду невісткою —
Чи тому пану, що ходить у жупані,
Чи тій гетьмазі, що ходить у серм'язі.
Чи тому пану,— допоможи й а, боже,
А чи гетьмазі,— не суди, милий боже.
Ой заржи, заржи, сивий коню, на росі,
Кого я люблю, пізнаю по голосі.

У НЕДІЛЮ ПОРАНЕСЕНЬКО

У неділю поранесенько
Найняв женців Ковалесенько,
Найняв женців та добірнії:
Хлопці та дівчата молодії.
Молодиченьки — всі вдовиченьки.
Завів їх на нивоньку,
На яру пшениченьку.
— Жніть, женчики, не вгинайтеся,
Назад себе не оглядайтеся.

Я піду додому переобідаю,
Своїх дрібних діток перевідаю.
Не за довгий час, за годиноньку
Ведуть Коваленка у неволеньку.
Йому білі ноги позаковані,
А білії руки назад зв'язані,
А чорнії очі позасклеплені.
— Повій, вітроньку, та й опівночі,
Розкрий мені мої чорні очі.
Хай же я на світ подивлюся
І з своїми женцями та й наговорюся.
Повій, вітре, та й упіл дороги,
Розкуй мені мої білі ноги.

У НАШОГО ВІЙТА

У нашого війта
Рябії онучі,—
Заплакала челядонька
З панщини ідучи.
В нашого окомуна
Волосяні волоки,—
Ідуть люди з панщини,
Беруться під боки.
А в того гицлиська
Все рябії хуста,
Не єдному господарю
Він поробив пусто.

ЛАПАЛА, ЛАПАЛА

Лапала, лапала,
Копи не налапала —
Дитина плакала;
Додому прийшла,
Дверей не найшла,
Верх одіткнула,
Під порогом заснула.

ЗАКОТИЛОСЬ СОНЕЧКО ЗА ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ

Закотилось сонечко за зелений гай,
Устань, устань, невдашечко, сей сон одгадай!
Як устала невдашенька — не вмивалася,
не втиралася,
Пошла в поле жать.
Дожалася до постаті, покотилася,
По своєму миленькому зажурилася.
— Десь мій милий по риночку ходить
І чужую милую за рученьку водить.
Чужую милую цілує, милує,
А на мене, молодую, нагайку готує.
А я ту нагайку підкину під лавку,
Нехай та нагайка хоть трохи оддише,
А мої шати-рукава вітер поколише.

А ВЖЕ СОНЦЕ ЗАПАДАЄ

А вже сонце западає,
Пан нам роботу закладає;
Бодай пана громи били,
Як ми рученьки потомили.
Ручки й ножки потомили,
Тобі, пане, не вгодили.
Бодай пан їв — не наївся,
Бодай пан пив — не напився,
В ложці води утопився,
А якщо ні, то вдавився.

ОЙ ЗАСПІВАЙМО, НЕХАЙ ВДОМА ПОЧУЮТЬ

Ой заспіваймо, нехай вдома почують,
Ой нехай же нам вечеройку готують.

Утомила нас та широкая нива,
Що тепер нам і вечеря немила.

Ой не так нива, як високії гори,
Ой не так гори, як широкі загони.

Не так загони, як малейкеє жито,—
А вже ж нам спину, як києм перебито.

НАШ ПАНОЙКО-ВИНОГРАД

Наш панойко-виноград
Сіяв жито через лад,
Головойку турбував,
Поки з поля позбирав;
А ми свою клонили,
Поки жито пожали.

Я Ж ДУМАЛА, ЩО ДОЖАЛАСЯ

Я ж думала, що дожалася,
Я ж думала, що дожалася,
Аж я ззаду та зосталася.
Й або ходіть підожніть, підожніть,
Й або сядьте підождіть, підождіть.
Я думала, що пиріг дадуть,
Я думала, що пиріг дадуть,
Вони мене на загін ведуть,
Я думала, що помазаний,
Вони кажуть, що ще й два займи.

ТАКИ Я ПАЛЮ, РІЖУ

Таки я палю, ріжу,
Таки я ззаду лізу,
Таки я крутяюся,
Позаду зостаюся.

ОЙ Я ЖАЛА, ЖАЛА

Ой я жала, жала
І дуже пильнувала —
У день по три копи нажинала.
Я ж думала, що три копи,
Оглянуся — аж три снопи.

ЩО В МОЄЇ РОДИНИ

Що в моєї родини
Верне жито з ниви,
А у мене, нещасної,
Нема й колосини.
Що в моєї родини
Жито та пшениця,
А у мене, нещасної,
Горох та мітлиця.
Що в моєї родини
Женці дожинають,
А у мене, нещасної,
Журавлі збирають.

УЖЕ СОНЕЧКО ЗАКОТИЛОСЯ

Уже сонечко закотилося,
Нам додомоньку захотілося.

Закотилося та за гороньку,
Та находить сон на головоньку.

Треба ж нам спати на всю ніченьку,
Йдем рано жати та пшениченьку.

НУМО, НУМО РОБИТЬ

Нумо, нумо робить,
Себе не барить.
Яворе, яворонъку зелененький.
Нумо, нумо до межі,
Вареники у діжі.
Яворе, яворонъку зелененький.
Нумо, нумо уп'ять,
Варенички вже киплять.
Яворе, яворонъку зелененький.

ОЙ ЯК БУЛО РАНО

Ой як було рано,
То й серденько в'яло,
Як повечоріло,
То й повеселіло.
Ой раночку, раночку,
Сховайся у ямочку,
Сонечко — в траву,
А ти, вечір,— гу!
Бо додому йду.

ЧОГО, ГАЮ, ТЕМНИЙ СТОЇШ?

Чого, гаю, темний стоїш?
Чом, гаю, не зеленієш?
Як я маю зеленіти?
Була зима сутужная,
А ще до того морозная.
Ішло військо великеє,
А ще до того прибірноє,
Піді мною ночувало,
Коріннячко потрощило,
А гіллячко поламало.

БОДАЙ ПАНУ У ДВОРІ СТРАШНО

Бодай пану у дворі страшно,
Як нам в полі сонце зайшло.
Сонце зайшло — ми ще жнемо,
При місяці снопи носимо,
При зіроньках копи кладемо,
Опівночі додому йдемо,
На світанні вечеряємо,
У день білий знову йдемо.
Бодай пана не сховали,
Щоб собаки розірвали,
Поховали при долині,
Щоб по йому вовки вили.
Бодай пана громи вбили,
Як ми ручки потомили.

ІЗ-ЗА ДВОРА НОВЕНЬКОГО

Із-за двора новенького
Ішла челядь; не співала,
Бо лихого пана мала.
Темна нічка наступає,
Пан додому не пускає,
Роботоньку закладає.
«Налож, пане, головою
Із твоєю роботою».

УЖЕ ВЕЧІР ВЕЧЕРІЄ

Уже вечір вечеріє,
Уже сонце низько,
Пускай, панку, з цего ланку,
Додому неблизько.

Уже вечір вечеріє,
Ми вечора ждемо,
Ми вечором попід верби
Додому підемо.

ОЙ УЖЕ СОНЦЕ НАД ВЕРБАМИ

Ой уже сонце над вербами:
Пусти нас, пане, хоч з ребрами!

Ой уже сонце над грушами:
Пусти нас, пане, хоч з душами.

Ой уже сонце в очереті:
Пусти нас, пане, вечеряти.

Ой уже сонце в овсі, в овсі:
Полічи, пане, чи ми усі?

А ВЖЕ ВОРОН КРЯЧЕ

А вже ворон кряче,
Пан по хлібу плаче.

Ой не плач, пане,
Ще хліба стане:
Не плач, не журись,
Хоч іди подивись!
Уже ворон злетів —
Обідати схотів.
Ой паночку наш,
Обідати час!

ОЙ ЯК ЖЕНЦІ НА ПОРІГ

Ой як женці на поріг —
Наша пані за пиріг:
— Лінилися жать,
Ложітеся спать!
— Панойку, не лінились,
Потомились! —
Ой як женці за ложки —
Наша пані в ладошки:
— Лінилися жать,
Не дам вечерять!
Наша пані висока
Зарізала гусака:
Сама не їла
І нам не дала.

А НАШ ВОКОНОМ ГІРШИЙ СОБАКИ

А наш воконом гірший собаки,
Не варт і різка табаки.
І кричить, і лає,
І полуднувати не дає.

ОТАМАНЕ-УПИРЮ

Отамане-упирю,
Запряжи нам кобилу.
Отамане-відьмо,
Додому поїдьмо.

Ой час і пора
Уже до двора.
А ми не йдемо —
Приказу ждемо.

УЖЕ СОВА ЗЛЕТІЛА

Уже сова злетіла,
Полуднувать схотіла!
— Ой дай, пане, дай,
Полуднувать дай!
— Ой не дам, не дам:
Не вробили нам!
— Як не даси,
То вдруге вже людей не проси.
Ой не підемо й не підемо
На завтрішній день!
Підемо додомоньку!

ГОСПОДИНЯ ДОМУЄ

Господиня домує,
Нам вечеру готує.
Нам вечера немила:
Нас нива потомила,
Серпики поломила.
А в нашого пана
Золотая брама,
Срібная призьба,—
Сіло женчиків триста.

НАША ГОСПОСЯ ДОМУЄ, ДОМУЄ

Наша госпося домує, домує,
Нам вечероньку готує, готує.
Нам вечеронька немила, немила,
Широка нива втомила, втомила.
Не так нивонька, як гони, як гони,
Широкі були загони, загони.
Нам бочка пива і музики, музики.
— Я бочки пива не хочу, не хочу,
Заграє музика — подскочу, подскочу.

СОЛОВЕЙКО НА МАКІВЦІ ВЕСЬ МАК ПОДЗЬОБАВ

Соловейко на маківці весь мак подзьобав,
Весь мак подзьобав!
Сидить наш пан на покуті, ніжки підобгав,
Ніжки підобгав!
Золотою гребінкою кудрі розчесав,
Кудрі розчесав!
Та все своїх женчиків з поля дожидав,
З поля дожидав!
Ой десь мої женчики забарилися,
Забарилися!
На буйному житечку притомилися,
Притомилися!
Та на мою вечероньку опізнилися,
Опізнилися!
Чуй, пане, чуй! Женців почастуй!

ОЙ ЗАШУМІЛА ДУБРОВА

Ой зашуміла дуброва,
Ой задзвеніла дорога.
По тій дорозі женці йдуть,
Стиха голосок подають.
Хто той голосок зачує,
Хай вечеройку готує.
А як не буде готова,
То хай не ночує дома.
Нехай ночує у лісі,
Як ластівойка у стрісі.

ВІДЧИНЯЙ, ПАНЕ, ВОРОТА

Відчиняй, пане, ворота,
Іде твоя робота.
— Ой дай, пане, дай,
Вечеряти нам.
Наш пан соловейко,
Пускає нас ранейко.
Пускай, пане, нас,
Вже додому час.

Ой час і пора,
А нас дома нема.

УЖЕ СОНЦЕ КОТИТЬСЯ

Уже сонце котиться —
Нам додому хочеться;
А ми не йдемо,
Приказу ждемо
Од пана свого,
Од молодого.

КОЛИ Б, ГОСПОДИ, ПОВЕЧОРІЛО

Коли б, господи, повечоріло,—
На моєму серденьку повеселіло.
Не заходь, сонце, не заходь,
Не великий переход!
Сонце за берізку,—
А ми на доріжку;
Сонце за ялинку,—
А ми через нивку.

А ЩЕ Й СОНЦЕ ВИСОКО, НАМ ДОДОМУ ДАЛЕКО

А ще й сонце високо, нам додому далеко.
Іще не пора нам до двора!
А вже сонце низько, нам додому близько.
Ой пора, пора нам до двора!
Підходимо під село, наше село весело.
Добрий вечір вам! Чи раді женцям?

УЖЕ СОНЦЕ НА ЛАНУ

Уже сонце на лану —
Я додому полину!
Полинула б я,
Неволя моя.

8 7-139

Чуй, пані, чуй,
Вечерять готуй!
Ой як готовенька,
Сиди веселенька,
А як не готова,
То не сиди дома!

ОЙ ПАНОЧКУ НАШ

Ой паночку наш,
Додоманьку час.
А вже сонце над грушами,
Пускайте нас із душами
Додому!

Ой паночку наш,
Додомоньку час.
А вже мати затопила,
Вечеряти наварила,
Виглядає нас!

ОЙ ТО НАШІ ЖЕНЦІ — ДІВЧАТА Й ХЛОПЦІ

Ой то наші женці — дівчата і хлопці —
Забарилися, забарилися.
Вони до нас вечеряти
Опізнилися, опізнилися.
Ой хоч вони опізнилися,
То я й засвічу, то я й засвічу.
Як хороше уробили,
То я заплачу, то я заплачу.

МИ СВОЄМУ ПАНУ ТА ЗРОБИМО СЛАВУ

Ми своєму пану та зробимо славу:
Та вижнемо жито до самого краю.
Поставимо в копки та вдаримо в гопки.
Чуй, пане, чуй, вечерять готуй!

ОЙ ЧИЇ Ж ТО ТА ЖЕНЧИКИ ЖНУТЬ

Ой чиї ж то та женчики жнуть,
Ой кому то їстоньки та неньки несуть?
Ой на тій же ниві вже копи стоять,
Сватай мене, серце, буду панувать.

МОЛОДИЦІ — БІЛОЛИЦІ

Молодиці — білолиці,
А хлопці — чорнобривці,
Парубки — вусаті,
А дівки — косаті.
Наша господиня не пишна,
За ворота вийшла,
Взулася в черевички
І частує робітнички.

НАША ПАНІ БАГАТА

Наша пані багата,
На ній плахта рогата,
У вухах сережки,
В подолах мережки;
Дитину гойдає,
Женців дожидає.

А ВЖЕ СОНЦЕ НАД ДУБКОМ, НАД ДУБКОМ

А вже сонце над дубком, над дубком,
Нам додому холодком, холодком.

Чуй, пані, чуй,
Вечеру готуй [1].

Й а вже сонце котиться, котиться,
Нам додому хочеться, хочеться.

---

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

Наша пані велика, велика,
Зарізала індика, індика.
Наша пані висока, висока,
Зарізала гусака, гусака.
Наша пані пишна да пишна
Нам навстрічу вийшла да вийшла.

НАШІ ХЛОПЦІ ДОБРЕ ЙДУТЬ

Наші хлопці добре йдуть,
Серпа в руки не беруть.
Ой на горі вівса много,
Половина зеленого.
Пішли єго женці жати,
Та забули серпи взяти.
Вернулися за серпами,
Та забули хліб з торбами.
Вернулися Ксенька з Марков
І забули хліб з торбинков.
Вернулися до крамниці
Купувати рукавиці.
Рукавиці тонесенькі
То й на ручки білесенькі.

НАША ПАНІ-ГОЛУБОЧКА

Наша пані-голубочка
Сіє муку з полубочка,
Пече пироги — кладе на столі,
Пече паляниці — кладе на полиці.
Все сама зужила
І нам не дала.

ДА Й УЖЕ СОНЕЧКО КАЧАЄТЬСЯ

Да й уже сонечко качається,
Пані пана питається:
— Що його робить?
Нічого варить.
Наварю я борщу,
Накидаю хвощу.

Наварю я каші,
Накидаю сажі.
Їжте, дівки, борщ,
А ви, хлопці, хвощ,
Їжте, дівки, кашу,
А ви, хлопці, сажу.

НАЛЕТІЛИ КУРЧАТА

Налетіли курчата —
Вечеряйте, дівчата,
Налетіли гави —
А хлопці роззяви.

ОЙ КАЗАЛИ-ГОВОРИЛИ

Ой казали-говорили
Вороги,
Що то наше житечко
Дороге.

А в нашого господаря
Женці жнуть.
А в вашого господаря
Зайці мнуть.

НАША ПАНІ РІЗВА

Наша пані різва,
В помийницю влізла,
Воли запрягали,
З помий витягали.

ОЙ ЧИЄ ТО КОЗЕНЯ

Ой чиє то козеня,
Що задрало хвостеня,
Позаду біжить,
Аж земля дрижить,
Біжить та реве,
Що не дожене?

ОБЖИНКОВІ ПІСНІ

ОЙ НИВО НАША, НИВО

Ой ниво наша, ниво,
Верни нам нашу силу!
Ми на тобі жили,
Силоньку положили.

ХВАЛИЛАСЯ НИВА

Хвалилася нива,
Що сто копів вродила:
— Іще буду родити,
Як будемо в світі жити.

МИ-ТО, ЖЕНЧИКИ, МИ-ТО

Ми-то, женчики, ми-то,
Пожали всейке жито,
А другії ліниві —
Стоїть жито на ниві.

НАШ ПАН МОЛОДЕНЬКИЙ

Наш пан молоденький,
Під ним кінь вороненький,
Виїхав на нивоньку
В щасливу годиноньку.
Добрую долю має,
За сонця обжинає.

НАШ ПАН ДОЗОРЦЯ

Наш пан дозорця
Дожинає за сонця.
Добрі женці має,
За сонця обжинає.

ЛІТАЛА РЯБАЯ ПАВА ПО ПОЛЮ

Літала рябая пава по полю,
Заганяла рябії пташки до бору:
— Не роните рябого пір'я по полю,
— Вже ми рябе пір'я поронили,
Літаючи ранесенько по ниві.

Їздило дитя на коню,
Заганяло челядоньку до двору:
— До двору челядоньку, до двору,
Не запаляйте білого личенька на полю.
— Вже ми білеє личенько запалили,
Ходячи ранесенько до ниви.

ОЙ ЛІТАЄ СОКОЛОНЬКО ПО ПОЛЮ

Ой літає соколонько по полю,
Та збирає челядоньку додому:

— Іди, іди, челядонько, додому,
Вигуляла все літечко по полю.

Вигуляла все літечко ще й жнива,
Не боліла головонька ще й спина.

Не боліла головонька ні спина,
Широкая нивонька — втомилась.

А вже ж мені вечеронька не мила,
Далекая доріженька — спізнилась.

А В НАШОГО ГОСПОДАРЯ

А в нашого господаря
Сивий кінь.
Ой літає він по полю,
Як сокіл.

Ой літає він по полю,
Літає.
Та й все своїх женчиків
Питає:

— Ой женчики, женчики
Ви мої,
Чи дожали житечко
Ви мені?

— Ой дожали житечко,
Дожали,
Щоб здорові на другий рік
Діждали.

НАШ ХАЗЯЇН МОЛОДИЙ

Наш хазяїн молодий,
Під ним коник вороний,
По полі поїжджає,
Женчиків додому збирає.
— Додому, женчики, додому,
Бо господиня зварила вечерю;
— Вже нам вечеря не мила,
Нас широка нива втомила;
Не так нива, як гони,
І широкі загони.
Не так загони, як снопи,
Що носили до півночі докупи;
Не так снопи, як копи,
Ми складали в гори високі.
Скілько на небі зірочок,
Тілько на полі копочок.

ПОЛИНЬ, СОКОЛЮ, ПО ПОЛЮ

Полинь, соколю, по полю,
Збирай галойки до бору:
— До бору, галки, до бору,
Ой годі бути на полю.
— Ми тутечки не гуляли,
Тільки квіточки зривали,
Тільки квіточки зривали,
Дівочкам вінок сплітали.—
Поїдь, паничу, по полю,
Збирай женчики додому.

— Додому, женці, додому,
Годі гуляти по полю.
— Ми тутечки не гуляли,
Густе житечко зжинали.
Великі снопи в'язали,
Рядочком копи складали.

А НАШ ГОСПОДАР ОХОЧИЙ, ОХОЧИЙ

А наш господар охочий, охочий,
Вижав житенько без ночі, без ночі.
Але наш сусід лінивий, лінивий,
Має ще жита дві ниви, дві ниви.

ОЙ НАШ ГОСПОДАР ЖУРИВСЯ

Ой наш господар журився,
Як на нивойку дивився.
Ой як з нивойки позбирав,
То й журитися перестав.

— Ой господарю-соколю,
Ой пусти нас додому.
Ой пусти нас додому,
Припадемо росою.

Як ми росою припадем,
То й додомойку не прийдем.
Ой ми росою припали,
То ледь додомойку допали.

НАШ ПАН МОЛОДЕНЬКИЙ

Наш пан молоденький,
Під ним кінь вороненький.
А він раненько встає,
Нивоньки об'їжджає,
Женчиків доглядає.
Добрії були женці,
Дівчата і молодиці.

Дівчата косатії,
А хлопці вусатії.
А молодиці круглолиці,
Дожинали пшениці.
Золоті серпи мали,
Пшениці дожали.

ЩО ГАННОЧКА ДІВКА ПО ДВОРИКУ ХОДИТЬ

Що Ганночка дівка по дворику ходить,
По дворику ходить, в руках ключики носить.
Скрині одмикає, скатерті виймає.
Ой паночку наш, обжиночок ваш. Гу-у-у!
Скатерті виймає, столи застеляє,
Столи застеляє, женців привітає.
Столи тисовії, женці молодії.
Ой паночку наш, обжиночок ваш. Гу-у-у!

ЧУДУВАЛИСЯ ЛІСИ

Чудувалися ліси,
Де ся поділи вівси
Без ниви жовтейкої,
Без челядки білейкої.
Калина ся сумувала,
Що ся сама зостала.
Не сумуй ся, калинойко,
Ми попри тебе йдемо
Та й з собов тя возьмемо.

ДИВУВАЛИСЯ ЛІСИ

Дивувалися ліси:
Де ся поділи вівси?

Женчики піджинали
Залізними серпами.

Залізними серпами,
Біленькими руками.

ДОБРІ МИ ЖЕНЦІ БУЛИ

Добрі ми женці були,
Пшеницю ми вижали.
Вижали, позбирали,
Вижали, пограбали,
В снопоньки пов'язали.

ОЙ ЖАЛИ МИ НИВКУ

Ой жали ми нивку
Із гори в долинку.
Від кінця до кінця
Вижали-смо за сонця.

ЩО МИ СВОЙОМУ ПАНУ

Що ми свойому пану
Наробили славу.
Наробили пану славу!
Наставляли копок,
Як на небі зорок.
Наробили пану славу!

ОБЖАЛИ Ж МИ ТУ НИВУ

Обжали ж ми ту ниву,
Як яру, так озиму.
Обжали, пов'язали,
В копойки поскладали.
Спи й панойку, доволі,
Юш нивойка в стодолі.

ЗОЛОТІЇ СЕРПИКИ БРЯЗЧАЛИ

Золотії серпики брязчали,
Поки сього жита дожали;
Тепер вже не будуть брязчати,
А будуть в коморі лежати.

ОЙ ДОБРАЯ БУЛА НИВА

Ой добрая була нива: (2)
Сто кіп вродила.
Ще лучче наша сила, (2)
Що її походила.
Серпики не ломила, (2)
Білих рук не томила.

ДОБРА НИВОЙКА БУЛА

Добра нивойка була:
Сто кіп жита зродила;
Іще ся похвалила —
Копу перечинила.
Запрягайте воли,
Поїдем до діброви:
Сосноньки витинати,
Копоньки підпирати.

ДОБРА НИВОНЬКА БУЛА

Добра нивонька була,
Сто кіп ізродила:
Що копа, то колода —
Панові нагорода.
Запрягайте воли,
Їдьте по підпори,
Скиртоньки підпирати,
В'язальників поспрашати.

ПЕРЕПІЛОНЬКО МАЛА

— Перепілонько мала,
Де будеш зимувала?
Ми пшеницю вижнемо,
Тебе виженемо.
— А літом під копою,
А зимою під скиртою.

ПЕРЕПЕЛИЧКО БІЛА

— Перепеличко біла, (2)
Де ти будеш сиділа?
Чи в житі, чи в пшениці, (2)
Чи в ярій яриці?
— Ні в житі, ні в пшениці. (2)
Ні в ярій яриці,
Но в пана на полиці.

ПЕРЕПЕЛИЧКА МАЛИЙ ПТАХ, МАЛИЙ ПТАХ

Перепеличка малий птах, малий птах
Попід межею літала, літала,
І колосоньки збирала, збирала,
І в снопочки в'язала, в'язала,
І в копоньки складала, складала.

ПЕРЕПЕЛЕНЬКА МАЛА

Перепеленька мала,
Де будеш зимовала?
Ми пшеницю вижали
І в копи поскладали.

Одна копонька в стозі,
А друга в обозі,
А третя в стодолі,
Спи, господар, доволі.

ПЕРЕПІЛОЙКО МОЯ

Перепілойко моя,
Де си будеш ховала?
Ні жита, ні пшениці,
Ні жадної пашниці.

Конец загону, конец,
Будемо вити вінець.
Й а вінойко косматий,
Бо наш пан багатий.

НАША ПАНІ ПО САДОЧКУ ХОДИЛА

Наша пані по садочку ходила,
Червоную калиноньку ломила,
Червоную калиноньку ломила,
Своєму пану під голівоньку стелила.
— Ой спи, ой спи, наш паночку, поки хоч,
Бо вже твоєй пшениченьки не замочить дощ.
Ой спи, ой спи, наш паночку, до ранку,
Бо вже твоя пшениченька в підворку.
Ой спи, ой спи, наш паночку, доволі,
Бо вже твоя пшениченька в стодолі.

ДО ПАНА З ГОЛУБАМИ

До пана з голубами,
З білими калачами:
— Бери, пане, подарочки
Від своєй подданочки.
Пані лелію ламала,
Панові в голови клала:
— Пане мій, добродію,
Сховай тую лелію
На другую неділю.
Як будем сина женити,
Будем лелію ломити,
Як будем дочку віддавати,
Будем лелію ламати.
Пан золото віє,
А пані обмітає,
А пан паню обнімає.

ГОСПОДИНЯ КАЛИНУ ЛАМАЛА

Господиня калину ламала
І господареві в головах поклала:
— Спи, господару, доволі,
Вже твоя пшениця в стодолі.

ЗАКОТИЛОСЬ СОНЕЧКО

Закотилось сонечко
За виноградний сад.
Цілується, милується,
Та хто кому рад!
Ой Маруся із Іваном
Цілувалась, милувалась
І рученьку дала:
— Оце тобі, Івасеньку,
Рученька моя!
Ой як діждеш до осені,—
Буду я твоя.

ЗА ГОРОЮ ЖИТО ЖАЛА

За горою жито жала,
Снопів не в'язала,
Молодому козакові
Правди не казала.
Тоді буду снопи в'язать,
Як місячко зійде,
Тоді буду правду казать,
Як він мене візьме.

УЖАЛА Я ПШЕНИЧЕНЬКУ

Ужала я пшениченьку
Попід колоссячко,
А у мого миленького
Злоте волоссячко.
А у мого миленького
Волоссячко руде,—
А як іде горі селом —
Завидуйте люде.

СТОЯЛА ПШЕНИЧЕНЬКА СТОЯЛА

Стояла пшениченька стояла,
Там її Галя дожинала.
Там її Галя дожинала,
Вишитими рукавами маяла,

Золотими перстенями сіяла.
Прийшов до неї той Іван:
— Боже тобі, Галю, помагай,
Буде з цеї пшениченьки коровай.
Буде з цеї пшениченьки насіння,
Коли в тебе, Галю, весілля?
— В суботу, Іване, в суботу,
Бо я маю за тебе охоту.
В неділю, Іване, в неділю,
Бо я маю на тебе надію.

ЯК Я БУЛА ДА НА ТОЛОЦІ

Як я була да на толоці —
Мої очі да на тім боці.
Не сварися, моя мати,
Що я прийшла опівночі.
Хоч сварися, не сварися,
Да ти ж мене не научиш;
Хоч кого я вірно люблю,
Да з тим мене не розлучиш.

ОЙ ЧИЄ ТО ПОЛЕ

Ой чиє то поле
Задрімало стоя?
Ой паночку наш,
Обжиночок ваш. Гу-у-у!
Закурчило поле,
Задрімало стоя.
Ой паночку наш,
Обжиночок ваш. Гу-у-у!
Головенкове поле
Веселиться стоя.
При сонечку спали,
При місяцю жали.
Женці все старії,
Серпи луб'янії.
При місяцю жали,
Серпи поламали.
Ой паночку наш,
Обжиночок ваш. Гу-у-у!

ОЙ ЧИЄ Ж ТО ПОЛЕ

Ой чиє ж то поле
Заспівало стоя?
Заспівало нам,
Хорошим женцям.

А чиє ж то поле
Задрімало стоя?
Задрімало там,
Нашим ворогам.

Ой чия ж то борода
Сріблом, злотом обвита?
Любої пані жито
Сріблом, злотом обвито.

А чужої пані жито
Коноплями обвито;
Ой обвито там
Нашим ворогам.

СИДИТЬ ВОРОН НА КОПІ

Сидить ворон на копі,
Дивується бороді:
— Ой диво мені
Вашій бороді.—
Ой паночку наш,
Обжиночки в нас!
Ой чия то борода
Сріблом-злотом облита?
То Петрова борода
Сріблом-злотом облита,
І облита, і обшита.

СИДИТЬ ПІВЕНЬ НА КОПІ

Сидить півень на копі,
Дивується бороді:
— Ой диво мені
Об вашій бороді!

Що наша борода,
Не велика, не мала,
Не сива, не гніда,
Як у того діда.

СИДИТЬ ВЕДМІДЬ НА КОПІ

Сидить ведмідь на копі,
Дивується бороді:
— Ой диво мені
Об тій бороді!
Ой чия ж то борода
Чорним шовком увита?
Чорним шовком увита,
Сріблом-злотом улита!
— Василева борода
Мачулами увита,
А смолою улита.

ОЦЕ ТОБІ, БОРОДА

Оце тобі, борода,
Хліб, сіль і вода.
Ой чиї ж то женці
Да все шолудивці?
Іванові женці
Да все шолудивці:
Жита не пожали,
Серпи поламали.
Якимові женці
Да все чорнобривці:
Жито пожали,
Серпів не ламали,
Таки свому пану
Слави доказали.

ПІШЛИ ДІВОНЬКИ В ДОЛИНУ

Пішли дівоньки в долину
По червоную калину,
Калиноньку ламати, } 2
Бородоньку вбирати. }

Всім нам селом весело,
Ми віночок несемо,
Не з золота, не з яриці, } 2
А з озимої пшениці. }

В КОЛО, МІСЯЦЮ, КОГО НЕСЕМО

В коло, місяцю, кого несемо?
Вінок селом несемо,
Вище від плота,
Дорожчий від злота.

СВАРИЛАСЯ ПШЕНИЧЕНЬКА

Сварилася пшениченька
А з тим коколеньком.
— Коколю, коколеньку,
Не родися на поленьку.
Бо з мене вінок плетуть,
А тебе на двір метуть.

ЙДІТЕ, ДІВОЙКИ, В ДОЛИНУ

Йдіте, дівойки, в долину,
По червоную калину,
Наламаємо квіточок
Та й обтичемо віночок.
Йдіте, дівойки, до рядка,
Котора здатна до вінка.
Котора не здатна под вінок,
То ту викиньте за рядок.
Ой а ти, паничу, уважай,
На которую накладай:

Не накладай на стару,
Бо не буде в полі врожаю.
Позаторік несла старая,—
Вродилася метлиця самая.
А вторік несла молода,
То виросло житечко, як стіна.

БО НАШ ПАНОЙКУ КОХАНИЙ

Бо наш панойку коханий,
Под ним коничок й убраний,
Й убрали його дівочки
У золотії квіточки.
То й він по полю виїжджає,
До двору женчики збирає:
— До двору, женчики, до двору,
Годі вже гуляти по полю.
— Ой ми, паночку, не гуляли,
Густе житечко зжинали,
Густе житечко зжинали,
Дівочкам на віночок давали.
У чистому полі садочок,
Плели дівочки віночок,
Плівши віночок, заснули,
Приїхав панич, не чули.
На воронім конику вигукнув,
Три червінчики й викинув:
— Нате вам, дівойки, за вінок,
А вам, молодиці, на танок,
Ой ви-те, дівойки, співайте,
Ви-те, молодиці, гуляйте.

СТАНЬТЕ, ДІВЧАТА, В РЯДОЧОК

Станьте, дівчата, в рядочок,
Котра нестиме віночок?
Ой котра молодая,
Тая віночку радая.
А котра старая,
Тая віночку смутная.

БЕРЕГОМ КАЧКИ ПЛИЛИ

Берегом качки плили,
Куда женчики ішли,
Битою дорогою,
Зеленою дібровою.

КРУГОМ, ЖЕНЧИКИ, КРУГОМ

Кругом, женчики, кругом.
Понад зеленим лугом.

Женчики кружинають,
Пшениці дожинають.

Кінець нивоньці, кінець,
Будемо плести вінець.

То з жита, то з барвінку,
На хорошую дівку.

В нашого господаря
Та золота брама.

Мальовані одвірки,
Зробимо сьогодні обжинки.

Світи, місяцю, з рога,
Щоб була видна дорога.

Щоб з неї не зблудити,
Віночка не згубити.

МІСЯЦЮ, МІСЯЧЕЙКУ!

Місяцю, місячейку!
Світи нам дорожейку,
Жеби-сь мо не зблудили,
Вінойка не згубили;

Бо наш вінойко красний,
Як місячейко ясний,
Іде вищий від плота,
Ще дорожчий від злота.
Іще вищий від гори,
Ще ясніший від зорі.

ЗАСВІТИВ МІСЯЦЬ ІЗ РОГА

Засвітив місяць із рога,
Да щоб нам була видна дорога,
Щоб ми із неї не зблудили,
Щоб своєму господарю вгодили.
Прочини, господарю, ворота,
Занесем тобі віночка із золота;
Він не із золота, а із жита,
Да позволь тобі, боже, спожити,
На друге літо заложити.

МАЯЛО, ЖИТЕЧКО, МАЯЛО

Маяло житечко, маяло,
Як у полі стояло;
А тепер не буде маяти,
А буде в стодолі лежати.
До межі, женчики, до межі,
Бо мої пиріжечки у діжі.
До краю, женчики, до краю,
То я вам пиріжечка покраю.
Котився віночок по полю,
Просився женчиків додому:
— Візьміте мене, женчики, з собою
Та занесіть мене до господаря в стодолу,
Бо я вже в чистім полі набувся,
Буйного вітречку начувся,
Од ясного сонечка нагрівся,
А дрібного дощику напився.
Нехай же я у стодолі одпочину,
Поки вивезуть знов на ниву.

ОЙ ПРОСИВСЯ ВІНОЧОК

Ой просився віночок
Молоденьких дівочок:
— Возьміть мене з собою,
Бо я ся в полі бою.

КОТИВСЯ ВІНОЧОК ПО ПОЛЮ

Котився віночок по полю,
Просився хазяїна в стодолу:
— Пускай, хазяїн, в стодолу,
Вже я набувся на полю.
Вже я на полю набувся,
Буйного вітру начувся,
Ранньої роси напився.
Я недовго полежу,
Зараз в поле побіжу.

ТОЧИСЯ, ВІНОЙКУ

Точися, вінойку,
З полейка до двоpойку;
З полейка широкого
До двору багатого.
Наш вінойко кудлатий,
Наш панойко багатий.

ВИЙСЯ, ВІНОЙКУ, ГЛАДКО

Вийся, вінойку, гладко,
Як червонос ябко.
Із барвінку зеленого
А й з вівса жовтейкого.

ОЙ НАШ ГОСПОДАР БАРДЗО РАД

Ой наш господар бардзо рад,
Що на полі є виноград,
То не виноград, то женці
Й а все дівойки-молодиці,
Хорошая дівойка у вінці.

ВІНЧИКУ ПЕЛЕХАТИЙ

Вінчику пелехатий,
Наш пан багатий
На корови, на вівці,
На таляри-червінці.

ЗАШУМІЛА ДУБРОВА

Зашуміла дуброва,
Залящіла дорога,
Хазяїнові женці ідуть,
Золотий вінок несуть.

ОЙ КОТИВСЯ НАШ ВІНОЧОК ПО ПОЛЮ

Ой котився наш віночок по полю,
Ой просився в господаря в стодолу:
— Пусти ж мене, господарю, в стодолу,—
Нехай же я хоть трошечки спочину!
Бо треба йти на зиму на ниву.
А вже я і так дрібного дощику намокся
І буйного вітроньку начувся.

КОТИТЬСЯ ВІНОК З ПОЛЯ

Котиться вінок з поля
Гладкою дорогою
До самого покою.
З покою до стодоли,

А з стодоли до комори,
А з комори на нивоньку,
В щасливую годиноньку.

КОТИВСЯ ВІНОК З ПОЛЯ

Котився вінок з поля,
Із поля на дорогу,
А з дороги до стодоли,
З стодоли до комори,
З комори до світлиці
На пухкі паляниці.

НАШ ВІНОК ТАРАХКОЧЕ

Наш вінок тарахкоче,
Викупитися хоче.
Віночок на кілочок,
Рублика на тапочок.

ПОВІСИМО ЖИТНІЙ ВІНОК НА СТІНІ

Повісимо житній вінок на стіні,
Жеб нам було сто талярів на столі.
Повісимо житній вінок на колку,
Жеб було нам сто талярів на столку.

ОТВОРІТЬСЯ, ГУМНА

Отворіться, гумна,
Іде вінойко шумно.
Із гір, із підгір'я
До пана на подвір'я.

ОЙ ДО КІНЦЯ, ЖЕНЧИКИ

Ой до кінця, женчики,
До кінця, до кінця,
Щоб вижати пшениченьку
За сонця, за сонця.

Ой щось наша господиня
Бариться, бариться.
Ой щось довго гусонька
Вариться, вариться.

Не барися, господарю,
Не барись, не барись,
Ой вийди-но на нивоньку
Подивись, подивись.

Нехай твоє серденько
Радіє, радіє,
Бо вже наша пшениченька
У снопах жовтіє.

Ой заріж нам, господине,
Індика, індика,
Щоб була нам вечеронька
Ще й музика, ще й музика.

Ой повій же, вітроньку,
На нивоньку, на нивоньку,
Бо несемо віночок
Додомоньку, додомоньку.

ХОРОША ДІВОНЬКА, ЩО ВЕЛА

Хороша дівонька, що вела,
А ще й та хороша, що несла.
Одчиняй, господарю, кватиру,
І поглянь на небо, на ниву:

Скільки на небі зірочок,
Стільки на ниві кіпочок;
На небі зірочок — не зчислити,
А на ниві кіпочок — не зложити.

ОЙ ПРОЧИНИ, НАШ ПАНОЧКУ, ВОРОТА

Ой прочини, наш паночку, ворота,
Несем тобі вінчика з золота.

Ой прочини, наш паночку, новії брами,
Несем тобі вінчика з перлами.
Ой прочини, наш паночку, оконце,
Несем тобі віночка, як сонце.
Ой прочини, наш паночку, кватирку,
Несем тобі вінчика, як зірку.
Ой прочини, наш паночку, новий двір,
Несем тобі вінчика на розвід.

А В НАШОГО ПАНА

А в нашого пана
Золотий пас.
Вийди, вийди, паночку, } 2
Проти нас.

ВІДЧИНИ, ПАНЕ, КВАТИРИ

Відчини, пане, кватири:
Глянь на небо, на ниви.
Як на небі зірочок,
Так на ниві копочок.

ЧИНЯЙ, ПАНІ, ВОРОТА

Чиняй, пані, ворота,
Іде твоя робота;

Чиняй, не бари,
Женці молоді [1].

Чиняй, пані, сіни,
Щоб женці посіли.
Чиняй, пані, хату —
Давай женцям плату.
Чиняй, пані, комору —
Давай женцям червону.
Чиняй, пані, клуню —
Давай женцям другу.

---

[1] Повторюється за кожним другим рядком.

ПРИНЕСЛИ МИ ПОЛОН

Принесли ми полон
З усіх сторон.
Дав пан біг пожити,
Дай, боже, повозити.
З поля до обори,
З обори до стодоли,
З стодоли до комори.
З комори па ниву
В щасливу годину.

СТАНЬ, ПАНЕ, НА КРИЛЬЦЕ

Стань, пане, на крильце,
Подивися в віконце. (2)

Всі нивочки сходили,
А панові хліб до купи зібрали. (2)

УЖАЛИ-С МО ВСЮ НИВУ

Ужали-с мо всю ниву,
І яру, і возиму.
В копи поскладали
І пану вінець віддали.
Просимо пана на вінець,
А нам би пан дав на перстенець.

ДОКИ МИ БУДЕМ СТОЯТИ

Доки ми будем стояти,
Траву-мураву топтати?
Просіте нас до хати,
Кажіте нам сідати.

А В НАШОГО ПАНА

А в нашого пана
Золотая брама.

І срібная призьба,
Сяде женчиків триста.
Ой нема пана дома,
Бо поїхав до Львова.
Підпори купувати,
Скиртоньки підпирати.

НЕ ЛЯКАЙСЯ НАС, ПАНЕ

Не лякайся нас, пане,
Не багацько нас стане —
Тридцятеро й троє
На подвір'ячко твоє.

В НАШОГО ГОСПОДАРЯ ЗОЛОТИЙ ПАС

В нашого господаря золотий пас,
Да викупи свого віночка у нас;
Ми тобі дорого не продамо,
За білого рубля отдамо;
Не так рубля, як п'ятак,
Постидайся, господарю, взяти так.

ВІДЧИНЯЙ ЖЕ, ГОСПОДАРЮ

Відчиняй же, господарю,
Ворота, ворота,
Бо несемо віночок
З золота, з золота.

Застеляй же, господине,
Обруси, обруси,
Ой щоб же наш віночок
Не трусив, не трусив.

Бо як буде той віночок
Трусити, трусити,
То й не буде пшениченька
Родити, родити.

Покладемо той віночок
На лаву, на лаву,
Щоб родила пшениченька
На славу, на славу.

Ой зарула коровиця,
Зарула, зарула,
Ой щоб її господиня
Почула, почула.

— Ой ще ж бо я коровицю
Не доїла, не доїла,
А вже своїм женчикам
Вечероньки наварила.

А вже ж тая вечеронька
Немила, немила,
Бо вже ж тая нивонька
Втомила, втомила.

ОЙ ВЕСЕЛО, ГОСПОДАРЮ, ВЕСЕЛО

Ой весело, господарю, весело,
Що ми віночок несемо,

Ой а ще буде веселій,
Як положимо на столі.

Маяло житечко маяло,
Поки на полі стояло,

Тепер не буде маяти,
Як буде на столі лежати.

ОЙ ОДЧИНИ, ГОСПОДАРЮ, НОВИЙ ДВІР

Ой одчини, господарю, новий двір,
Несем тобі вінчика на вибір;
І житнього, пшеничного, ячного,
Для нашого господаря вдячного.

КОТИТЬСЯ ВІНОК З ПОЛЯ

Котиться вінок з поля
Гладкою дорогою
До газди до покою.
З покою до стодоли,
З стодоли до комори,
З комори на нивоньку
В щасливую годиноньку.
Чогось нами газда гордять,
Що до нас не виходять.
Вийдіть, газдо, вийдіть,
Та не зробіть нам кривди.
Ми вам не зробили —
Всьо-м поле обробили.
Обжали, обв'язали,
Ще і в копи поскладали.

НЕ ЛЕЖИ, ВІНОНЬКУ, НЕ ЛЕЖИ

Не лежи, віноньку, не лежи
При зеленій межі;
Підведи головоньку,—
Час тобі додомоньку!
Наш вінок пелехатий,
Наш пан багатий
На пасіку, на вівці,
На гроші, на червінці.
Наш когут чорнокрилий,
Наш пан чорнобривий,
Наш пан молоденький,
Під ним коник вороненький.
По подвіроньку грає,
Женчиків виглядає.
Наша пані не пишна,—
За воротонька вийшла,
Ключами подзвонила,
Богу ся помолила,
Що хліб обробила.

ВИЙДИ, ГОСПОДАР, ДО НАС

Вийди, господар, до нас,
Викупи вінок від нас.

Ми того заробили,
Щоби-сте викупили.

Застеляй, господар, обруси,
Нехай ся вінок не трусить.
Наш не з полови,
З пшеничної соломи.

СТОЇТЬ ПАН НА ГАНКУ

Стоїть пан на ганку,
Дивиться котра в вінку.
Чи хорошо витий,
Чи варт таляр битий.

В ЧИСТІМ ПОЛІ САДОЧОК, САДОЧОК

В чистім полі садочок, садочок,
Вили дівойки віночок, віночок.
Ой видать, вони поснули, поснули,
Приїхав наш пан — не чули, не чули,
Сивим коником вилинув, вилинув,
Пару червоних викинув, викинув:
— То вам, дівойки, дівойки, таночок, таночок,
Мені молодому віночок, віночок.

НАШІ ЖЕНЧИКИ З ПОЛЯ ЙДУТЬ

Наші женчики з поля йдуть,
На двір голосок подають:
То не голосок — то женці
Привели дівоньку й у вінці.

ОЙ НА НЕБІ ЯСЕН МІСЯЦЬ

Ой на небі ясен місяць
З дорогою,
Вийди, вийди, хазяїну,
З жоною!

Ой на небі ясен місяць
З зірками!
Вийди, вийди, хазяїну,
З дітками!

ВИЙДІТЬ, ПАНІ, ДО НАС

Вийдіть, пані, до нас,
Викупіть вінок у нас.
Із білесеньким сиром,
З молодесеньким сином.

ПРОДАЙ, ПРОДАЙ, ГОСПОДАРЮ, СИВОГО КОНЯ

Продай, продай, господарю, сивого коня
Та заплати женчикам за жнива,
Продай, продай, господине, усі бирки
Та заплати женчикам за обжинки.

ПРОДАЙ, ПАНЕ, ПШЕНИЦЮ

Продай, пане, пшеницю,
Купи пані спідницю.
А таку зелененьку
На паню молоденьку.

НАША ПАНІ ГОЖА

Наша пані гожа,
Як в городі рожа.
Нашої пані діти,
Як рожові цвіти.

НАШ ПІВЕНЬ РЯБОКРИЛИЙ

Наш півень рябокрилий,
Господар чорнобривий.
Господиня білява,

Бо вдома бувала.
А їх хлопчата вусаті,
Дівчата косаті.

СТОЇТЬ ПАН НА ПОРОЗІ

Стоїть пан на порозі,
Чорний чобіт на нозі;
Біла ручка в кишені,
Тримає три таляри в жмені.

СИВА ПАВА ЛІТАЛА

Сива пава літала,
Крилами двір мітала,
Сподівалася вінця
До свого гуменця.
Замітайте двори,
Застеляйте столи,
Сподівайтеся вінця
До свого гуменця.

УЖЕ СОНЦЕ НАД ДУБАМИ

Уже сонце над дубами,—
Трясуть коні поводами.
Трясіть, не трясіть,
Та додому везіть!
Ой вже сонечко над рікою,
Трясе наш пан калитою,
Тряси, не тряси,
По гривні даси!

ОЙ НЕ ЇДЬ, ПАНЕ, В ПОЛЕ

Ой не їдь, пане, в поле,
Бо стерня в ноги коле;
Бо ми жито вижали,
У копоньки поскладали,
Вже додому йдем.

ЗАЖУРИЛИСЯ СТОДОЛИ, СТОДОЛИ

Зажурилися стодоли, стодоли,
Що не повнії сторони, сторони.
Не журітеся, стодоли, стодоли,
Будуть повнії сторони, сторони.
Учинь, господарку, кватиру
І поглянь на небо.
Кілько на небі зірочок, зірочок,
Тілько на полі купочок, купочок.
Суди нам, боже, звозити, звозити,
В добром здоров'ю спожити, спожити.

ВЖЕ Ж БО МИ ПШЕНИЧЕНЬКУ ДОЖАЛИ

Вже ж бо ми пшениченьку дожали,
Найми нам музиченьки з Варшави. (2)

Ой з Варшави, не з Варшави — із селян,
Щоб нашим женчикам заграли. (2)

Щоб нашим женчикам заграли,
Щоб наші женчики гуляли. (2)

СУЧАСНІ ОБЖИНКОВІ ПІСНІ

БОРОДО НАША ПИШНА

Бородо наша пишна,
Бородо наша пшенична!
Зав'яжемо бороду нині
На колгоспній урожайній ниві,
Щоб на той рік урожайна нива
Ще багатший урожай вродила!

СОРОМ, ГОЛОВО, СОРОМ

Сором, голово, сором; (2)
Сидять женці за столом,
Не їдять, не співають —
Щось вам сказати мають.

Хочуть вони сказати: (2)
Час і вам погуляти,
Саме час і година —
Зібралась вся родина.

Велика в нас родина, (2)
Ще й добре поробила.
Хай же чують повсюди,
Як в нас гуляють люди!

НАШ ГОЛОВА ГРУБИЙ, ГРУБИЙ

Наш голова грубий, грубий,
Він нам сей рік дуже любий,
Груба шия, грубі плечі,
Він нас сей рік забезпечив.
Гей, гей, ух-ха-ха,
Він нас сей рік забезпечив!

Дав нам жита і пшениці,
Маєм хліба на паляниці,
Маєм їсти, маєм пити,
Бо в колгоспі добре жити!
Гей, гей ух-ха-ха,
Бо в колгоспі добре жити!

КОТИВСЯ КОМБАЙН З ЛАНУ

Котився комбайн з лану (2)
Аж під колгоспну браму.
Вийди, голово, з хати (2)
Колгоспників вітати,
Працювали ми жваво, (2)
Пшениченьку дожали.
За жаткою в'язали (2)
Та в скирти поскладали.
Вітай кращих робітниць: (2)
Додержали обітниць!
Хлопці їм помагали, (2)
Ударно працювали.
Працювали ударно, (2)
Не провели час марно.
Ми жнива закінчили (2)
Та й комбайн заквітчили.

МИ ДІЖДАЛИ ЛІТА ТА Й НАЖНЕМО ЖИТА

Ми діждали літа та й нажнемо жита,
Літечко тепленьке, жито зелененьке.

Приспів:

Ой так, таки так,
Жито золотеньке.

З жита і пшениці — гарні паляниці,
Всіх ми почастуєм та ще й потанцюєм.

Їжте, молодиці, з медом паляниці,
Хлопцям і дівчатам пиріжечки з маком.

Школярці Тетяні ще й млинці в сметані!
Весело гуляйте, нас не забувайте!

Колядки та щедрівки

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДАРЮ ТА ЙОГО РОДИНІ

СТОЇТЬ ЖЕ, СТОЇТЬ НОВА СВІТЛОНЬКА

Стоїть же, стоїть нова світлонька,
А в тій світлоньці тисовий столик.
При тім столику три гості сидять,
Три гості сидять, три товариші.
Один товариш — ясне сонечко,
Другий товариш — та місяченько,
Третій товариш — та дрібен дощик.
Сонце же мовить: «Нема над мене.
Як же я зійду в неділю рано,
Огрію ж бо я гори й долини,
Гори й долини, поля й діброви;
Морози спадуть, а роси станут».
Місяць же мовить: «Нема над мене.
Як же я зійду разом з зорями,
Урадуються гості в дорозі,
Гості в дорозі, війська в обозі».
Дрібен дощ мовить: «Нема над мене.
Як же я піду три рази мая,
А зрадується жито, пшениця,
Жито-пшениця, всяка пашниця.
Будуть снопоньки, як повозоньки,
Будуть копоньки, яко звіздоньки».

ПАН ГОСПОДАР, УСТАВАЙ З ПОСТЕЛІ

Пан господар, уставай з постелі,
Уставай з постелі, застеляй столи,
Застеляй столи, клади калачі,
Клади калачі з ярої пшениці:
Будуть до тебе з неба гості.
Що первий гостю — ясен місяцю,
А другий гостю — ясне сонечко,
А третій гостю — дрібен дощ іде.
Що звір у полі, товар у дворі,
Дарує господь два лани жита,
Два лани жита, третій пшениці,
Третій пшениці на паляниці,
Четвертий проса — колядка довша,
А п'ятий вівса — колядка уся.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску на жовтім піску
Росте деревце високе, тонке.
Високе, тонке, в корінь глибоке,
В корінь глибоке, в листок широке,
В вершок кудряве, а в цвіт багряне.
А на тім кудрі сам сокіл сидить,
Ой сидить, сидить, далеко видить.
Далеко видить — до краю Дунаю.
А на тім Дунаї кораблі плавають,
А в тих кораблях самі панове і старі люди
Судочку судять, радочку радять.
Та й раду радять первовічную,
Первовічную, довговічную,
Що не так тепер, як стародавно.
Похилилося, посмутилося,
Що син на вітця руку здіймає,
Донька матері не послухалася;
Що брат на брата меч витягає,
Сестра на сестру чарів шукає.
Що кум до кума звечора не йде,
Сусід сусіда в біду тягне.
Ой уся правда тепер погасла,
Правда пропала, кривда постала.

В ПАНА ГОСПОДАРЯ

В пана господаря
Тернові двори!

Тернові двори,
Тисові столи.

А поза столове
Сидять панове.

Ой сидять, сидять,
Радоньку радять.

— Та й складімось, браття,
Та й по золотому.

Та й по золотому,
Та й по червоному.

Та й купім, браття,
Золоті човни.

Золоті човни,
Срібні весельця.

Срібні весельця,
Шовкові шнури.

Та й спустімся, браття,
По тихому Дунаю.

По тихому Дунаю
Аж у Чорне море.

Та й підемо, браття,
До царя-султана.

До царя-султана
Кайдани ламати.

Кайдани ламати,
Братів визволяти.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в чистім полі близько дороги,
Ой дай, боже!
Стоять намети білі шовкові.
А в тих наметах все громадове,
Радоньку радять: коби врадили!
«Ой не справляймо на жони шуби,
На жони шуби, на дочки злото,
Але справляймо мідяні човна,
Мідяні човна, срібнії весла,
Та пускаймося края Дуная.
Чуємо ж ми там доброго пана,
Доброго пана та пана Петра,
Що платить добре за заслуженьку:
Ой дає на рік по сто червоних,
По коникові по вороному,
По жупанові по китаєву,
По ясній стрілці, по хорошій дівці».

СЛАВЕН, СЛАВЕН ТА ПАН МИКОЛАЮ

Славен, славен та пан Миколаю

Приспів:

Щедрий вечір, щедрий вечір! [1]

Й ой чим же він славен? Трьома городами.
Трьома городами і трьома синами.
Що первому сину — та город Київ,
А другому сину — город Переяслав,
Й а третьому сину — та город Чернігів.
Що первий син їде та на воювання,
А другий син їде та на полювання,
Й а третій син їде та на залицяння.
Та бувай же здоров та пан Миколаю,
З своїми синами та як з соколами.

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

Та не сам з собою — з своєю жоною.
Та будь такий добрий — недохід довгий.
Та не ламайте, та цілий давайте.
Й а хоть коротенький, та й усе ситенький.

НА ТВОЙОМУ ДВОРІ ДУБ ГІЛЛЯНИСТИЙ

На твойому дворі дуб гіллянистий,
А в тому дубі то й три користі:
Їдная користь — у корень дуба,
Другая користь — посеред дуба,
Третяя користь — у версі дуба.
У корень дуба — сивії бобри,
Посеред дуба — ярії пчоли,
У версі дуба — ясні соколи.
Хто бобри поб'є, то шуба буде,
Пчоли поглядить, то й меду буде,
Соколи поб'є — славен пан буде.
Ой той славен пан та й ославився,
Білим залізом та й огородився,
Й а коло його то й війська много,
Та й війська много, просяться його:
— Пусти нас, пане, у чужу землю,
У чужу землю, у Туреччину,
Та ми ж того турка ізвоюємо
Та й стрілоньками зреверуємо.
Та насієм два лани жита,
Два лани жита, третій пшениці.
Накладем копок — на небі зірок,
Покладем стоги в чотири роги,
Ясним соколом та й завершимо.
Ой сокіл сидить, на море глядить,
Виглядів собі білу рибоньку:
— З тебе, рибонька, луску зняти,
З мене, сокола, пір'ячко драти,
Та поварять нас в мідяних горшках,
Та покладуть нас та по полумисках,
Та понесуть нас по світличеньках,
Та й буде їсти та й той славен пан,
Та й той славен пан, пан Іван.
Й а по сьому слову будьмо здорові!

НАД МОРЕМ ГЛИБОКИМ

Над морем глибоким стояв явір високий.

Приспів:
Грай, море, радуйся, земле,
Вік до віку!

А на тім яворі сиз орел сидить,
Сиз орел сидить да в воду глядить,
У воду глядить, з рибою говорить:
— Ой бути нам, рибо, у одного пана,
У одного пана, пана Івана.
Тобою, рибо, гості вітати,
А моїм пером — листи писати!

ВОРОТА НОВІЇ, СТОВПИ ЗОЛОТІЇ

Ворота новії, стовпи золотії,
Радуйся!
Ой радуйся, хазяїне, веселися, хазяїне,
В своєму дому.

Весь двір на помості, в його щодня гості.
Радуйся!
Ой радуйся, хазяїне, веселися, хазяїне,
В своєму дому.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ГОСПОДАРЮ

Добрий вечір тобі, господарю!
Стережи, боже, твойого товару.
Твойого товару від всякого спадку,
Щоб не було якого припадку.
Хорошеньку господиню маєш,
Хорошенько її поважаєш:
Як чашечка у меду,
Як соловейко у саду.
Там барвінок у саду процвітає,
Там чоловік жону вихваляє.

А В ЦІМ ДОМКУ, ЯК У ВІНКУ

А в цім домку, як у вінку.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям та й на весь вечір.

А господар, як виноград,
Господинька, як калинка,
А діточки, як квіточки.
А за цим словом та бувай же здоров,
З сестрами, з братами, з приятелями.

ЧИ ДОМА, ДОМА, ГОСПОДАРЕНЬКО

Чи дома, дома, господаренько,
Ой дай, боже!
Ой знаємо ж ми, що є він дома,
Ой сидить собі по конець стола,
А коло нього служеньки його,
Держать шапочки поза вершечки:
— Пущай нас, пане, в чистоє поле,
В чистоє поле, неміряноє,
Та най ми його поміряємо,
Вірненьким плужком та й пооремо,
Та й посіємо яру пшеницю,
Яру пшеницю, всяку пашницю!

ЧИ Є, ЧИ НЕМА ГОСПОДАР ДОМА?

Чи є, чи нема господар дома?
В стодолойці є, житейко віє.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чи не дасть він нам по коробойці.

Чи є, чи нема господинейка дома?
В світлоньці є, хлібойко пече.
Ходімо ми їй заколядуймо,
Чи не дасть вона нам по кукілойці.

Чи суть, чи нема єго синойки дома?
В стаєнойці суть, коники чешуть,
Ходімо ми їм заколядуймо,
Чи не дадуть нам по коникові.

Чи суть, чи нема єго донейків дома?
В світлойці суть, золото прядуть.
Ходімо ми їм заколядуймо,
Чи не дадуть нам по золотій нитці.

ОЙ НАШ БРАТЧИКУ, СІДАЙ КОЛО НАС

Ой наш братчику, сідай коло нас,
Будемо тобі гарно співати,
Гарно співати, колядувати.
Сідай коло нас й не сам собою,
Й не сам собою та й з газдинькою,
Та й з газдинькою та з діточками.
Та й з діточками та з овечками,
Та й з овечками та й з коровками,
Та з коровками і з кониками.
Та з кониками та із пчілками,
Із судинкою, із маржинкою.

В ЦЬОМУ ДВОРКУ, ЯК У ВІНКУ

В цьому дворку, як у вінку.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Там господар, як виноград,
Там господиня, як калина,
Його сини як соколи,
Її дочки, як панночки,
По саду ходили, сад садили.
Сад садили, сад поливали —
Вищий мене, кращий мене.

ІШОВ, ПЕРЕЙШОВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

Ішов, перейшов місяць по небу,
Та стрітився місяць з ясною зорьою.
— Ой зоря, зоря! Де в бога була?
Де в бога була, де маєш стати?
— Де маю стати? У пана Івана,
У пана Івана та на його дворі.
Та на його дворі, та у його хаті.
А у його хаті та дві радості:
Першая радость — сина женити,
А друга радость — дочку оддавати.

ПАНЕ, ПАНЕ ГОСПОДАРУ!

Пане, пане господару!
Чогось тебе бог кличе,
Щось тобі дає.
Два лани жита,
А третій пшениці
На паляниці.
Мірочку гречки
На гречанички.
Решето овса,
Наверх ковбаса.
Добрий вечір!

ОЙ СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕЧКА

Ой сивая та і зозулечка.

П р и с п і в:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Усі сади та і облітала,
А в одному та і не бувала.
А в тім саду три тереми:
У першому — красне сонце,
У другому — ясен місяць,

А в третьому — дрібні зірки.
Ясен місяць — пан господар,
Красне сонце — жона його,
Дрібні зірки — його дітки.

КОЛЄД-КОЛЄДИЦЯ

Колєд-колєдиця,
На покутті кутиця.
Прийшли колєдники,
Застали господаря
З челяддю коло стола
І поздоровляли єго до ста літ.

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.—
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

ЛАСТІВОЧКА-ЩЕБЕТУШКА

Ластівочка-щебетушка
Під оконцем щебетала,
Пана господаря побуджала:
«Ой устань, устань, пан господар,
Засвіти свічку восковую,
Побуди челядь молодую,
Нехай походить по дворочку,
Як яра пчілка по медочку.

ОЙ ЛАСТІВОНЬКА ТА ПРИЛІТАЄ

Ой ластівонька та прилітає,
Ой дай, боже!
Господаренька та й пробуджає:
«Ой устань, устань, господареньку,
Побуди свою усю челядоньку
Та пошли же їх по обороньках,
Чи ся корівки та потелили?
Та пошли же їх та по стаєньках,
Чи ся кобилки пожеребили?
Та пошли їх по нових хлівцях,
Чи ся овечки та покотили?
А сам си піди по пасіченьках,
Чи ти ся бджоли та пороїли,
Та пороїли, попороїли?»

ОЙ ВИЙДИ, ДЯДЬКУ, ЩОСЬ ТОБІ БОГ ДАВ

Ой вийди, дядьку, щось тобі бог дав,
Щедрий вечір, добрий вечір!
Привела корова полового бичка,
Привела вівця чорного барана.
Половим бичком у Крим ходити,
У Крим ходити, сіль возити,
А чорним бараном вівці плодити.
Щедрий вечір, добрий вечір!

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР! ДОБРИЙ ВЕЧІР!

Щедрий вечір! Добрий вечір!
Добрим людям на здоров'я! [1]
Чи дома, дома пан господар?
Ой я знаю, що він дома,
А сидить він на кінці стола.
А на йому шуба люба,
На поясі калиточка,
В калиточці сім шелягів,
Сьому, тому по шелягу,
А нам, братця, по пирогу.

[1] Повторюється за кожним рядком.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДИНІ

ОЙ ЯСНА, КРАСНА НА НЕБІ ЗОРЯ

Ой ясна, красна на небі зоря,
А ще найкраща у дядька жона.
По двору ходе, ключики носе,
До ключиків говоре, ключиків просе:
— Ключики мої ясні, голосні,
Не дзвоніть же ви та й голосненько,
Бо мій миленький стурбований
Вчора звечора з торгу приїхав.
Привіз мені три подарочки:
Перший подарок — тонкий серпанок,
Другий подарок— лисяна шуба,
Третій подарок — шовковий пояс.
Тонкий серпанок від сонця сяє,
Лисяна шуба слід замітає,
Шовковий пояс клуби встеляє.

ОЙ ЯСНА, ЯСНА НА НЕБІ ЗОРЯ

Ой ясна, ясна на небі зоря,
Ой красна, красна у Сашка жона.
І красовита, і грошовита,
По двору ходить, як сонце сходить.
А в хату ввійде, як зоря зійде.
А заговорить, як дзвін задзвонить,

Як засміється, сад-виноград в'ється.
Як зажартує — коня дарує,
А вдома нема — десь у короля.
Шиє кожуха самому крулю.
А на рукавці — сиві голубці,
А на пазусі — різнії цвітки,
А на комірці — райськії пташки.
Сиві голубці як не загудуть!
Різнії квітки як не зацвітуть!
Райськії пташки в поле полинуть!

ЩО У ПАНА ВАСИЛЯ ХОРОША ЖОНА

Що у пана Василя хороша жона,
У її намиста — рублів на триста.
Садила синки у три рядки,
Садила дочки в чотири рядочки.
Синочки зросли — у класи пошли.
Дочечки зросли — в швачечки пошли.
Синочки ідуть, книжечки несуть,
Донечки ідуть, хусточки несуть.
Книжечки на стіл, батеньку до ніг,
Хусточки на стіл, матінці до ніг.

ПРИЙШЛИ МИ, КУМО, КОЛЯДУВАТИ ДО ТЕБЕ

— Прийшли ми, кумо, колядувати до тебе:
Ой кажуть люде,— хороші сини у тебе.
— А моїх синів та й дома нема:
А мої сини у чистому полі,
Борси́ борсають, рої збирають.
— Пошли ж їм, боже, рої частії,
Рої частії й меди густії!

У НАШОГО ПАНА УМНАЯ ЖОНА

У нашого пана умная жона —
Бог йому дав!
Не завидуйте, панове браття,—
Дай, боже, й вам!

Ой закупила да три городи:
Що первий город та й із панами,
А другий город та з козаками,
А третій город із мужиками.
Ой із панами — все суд судити,
Із козаками — військо водити,
А з мужиками — діло робити.

ОЙ У НАШОЇ ГОСПОДИНЕНЬКИ

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні панчішки за соро́ківця,
За сороківця, ба й за червінця.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні чобітки за два червінці,
За два червінці, за сороківці.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні сукенка за три червінці,
За три червінці, за сороківці.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні кошулька за сороківці,
За сороківці, самі червінці.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні поясок за п'ять червінців,
За п'ять червінців, за сороківців.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
Ой на ні чіпчик за шість червінців,
За шість червінців, за сороківців.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
На ні хусточка за сім червінців,
За сім червінців, за сороківців.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
Ой на ні шуби вісім червінців,
Вісім червінців, за сороківців.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
А в неї перстень дев'ять червінців,
Дев'ять червінців, за сороківців.

Ой у нашої господиненьки
Стоять убори на три комори.
Золота тканка десять червінців,
Десять червінців, як сороківців.

Має ж то она все в коміроньках,
Все в коміроньках та й у світлоньках.
Можна панонька господиненька,
Господиненька сего домоньку,
Сего домоньку, чом Олененька,
Віншуємо ж тя щастєм, здоров'єм.

А В ТІМ ДВОРІ КРАСНА ПАНЯ

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих сукня на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

П р и с п і в:
Щедрий вечір, добрий вечір!
Стиха, браття, приступайте
До того двора високого!

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих хусточка на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих панчішки на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих черевички на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих коралі на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих ковточки на ній,
За сто злотих, за сто червоних.
Щедрий вечір, добрий вечір!

А В ДЯДЬКА ТИМКА ГАРНАЯ ЖОНА

А в дядька Тимка́ гарная жона:
На дворі ходить, як місяць сходить,
У хату ввійшла, як зоря зійшла.
За стіл сідає, як золото сяє.
Не садіть, дядьку, жінки коло віконця,
Коло віконця, коло дірочки,
Бо вкрадуть дядину замість дівочки.

ОЙ ЗНАТИ, ЗНАТИ, ЩО ЗА ГОСПОДИНЯ

Ой знати, знати, що за господиня,
Щедрий вечір, що за господиня.
В неї челядка вся в золоті ходить,
Щедрий вечір, вся в золоті ходить.
В неї коники все воронії,
Щедрий вечір, все воронії.
В неї возики все кованії,
Щедрий вечір, все кованії.

ЗАЖУРИЛАСЯ ПЕРЕПЕЛОНЬКА

Зажурилася перепелонька,
Де би она си гніздечко ввила?
Й а ввила би-м си в ярій пшениці:
Вийдуть дівочки пшеничку жати,
Гніздо розкинуть, діти розженуть.

Зажурилася перепелонька,
Де би она си гніздечко ввила?

Й а ввила би-м си й а в колопеньках:
Вийдуть жіночки колопні брати,
Гніздо розкинуть, діти розженуть.

Зажурилася перепелонька,
Де би она си гніздечко ввила?
Й а ввила би-м си й а в сухім дубі:
Вийдуть парубки дуба рубати,
Гніздо розкинуть, діти розженуть!

А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ, А В КАЛИНОВІМ

А в лузі, в лузі, а в калиновім
Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
Вивила ж би-м го а в темнім лузі!
Там люди зайдуть луги рубати,
Луги зрубають, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
А ввила ж би-м го в буковиноньці!
Рубачі зайдуть ліси рубати,
Ліси зрубають, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
А ввила ж би-м го в каменній горі!
Там люди підуть гору лупати,
Гору злупають, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?

А ввила ж би-м го в шовковій траві,
Косарі зайдуть, траву іскосять,
Траву іскосять, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
А ввила ж би-м го при новій стрісі,
При новій стрісі, в новій стодолі!
Ластівки злетять, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілочка,
Перепілочка, бідна вдовочка:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
Хіба го зів'ю в світлій світлоньці,
В світлій світлоньці, в свого милого,
В свого милого, в білій постільці.
Перепілонька, бідна вдовонька,
Бідна вдовонька чом Павлінонька,
Віншуємо ж тя річними святи.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА ПАНІ БАБУНЯ

Чи вдома, вдома пані бабуня?
Що ж вони роблять, що ж вони діють?
А вони діють — золото віють,
Золото віють, срібло палають.
Ой прийшли до них онученьки їх:
— Дайте нам, бабусю, хоч одвійочку,
Хоч одвійочку, хоч одмірочку,
А ми понесем до золотаря,
Поробим віночки на головочки.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ ЛИСТЯ НА ГРАБІ

Ой в ліску, в ліску листя на грабі,
Заколядуймо ми своїй бабі.

В нашої баби добрая душа,
Винесе вона цілого книша,
До того книша ціла ковбаса.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ПАРУБКОВІ

ВІТЕР ПОВІВАВ

Вітер повівав,
Дунай висихав.

Дунай висихав,
Зіллям поростав.

А в тім зіллячку
Росте деревце.

На тім деревці
Стоїть світличка.

А в тій світличці
Хлопець молодий.

А він там сидить,
У китай грає.

А в китай грає,
Краще співає.

Краще співає,
Ніщо не знає.

Турки, татари
Підгір'я взяли.

Приходить д'нему
Його батечко.

— Ой сину, сину,
Перестань грати!

Перестань грати,
Краще співати!

Турки, татари
Підгір'я взяли.

— А батьку, батьку,
Осідлай коня!

Осідлай коня,
Коня бистрого.

Вирихтуй мені
Меча острого.

Най я поїду
Турків здогоню.

Турків здогонив,
Усіх полонив.

Своє підгір'я
Назад заселив.

А перше село —
Старими людьми.

А друге село —
Молодицями.

А третє село —
Все дівочками.

За цими слови —
Будьте здорові!

Щоби діждали
Від тепер за рік!

Від тепер за рік,
Від року довік!

ОЙ РАНО, РАНО

Ой рано, рано
Кури запіли.

Приспів:
Гей, калино,
Гей, ти червона.

А ще раніше
Молодець устав.

Молодець устав,
Дзвінком подзвонив.

Дзвінком подзвонив,
Браття побудив.

«Уставайте, браття,
Коня усідлати.

То поїдемо
У чисте поле.

У чисте поле
На полюваннячко.

Та сполюємо
Тура й оленя.

То сполюємо
Й роги здіймемо.

Нам тії роги
Дуже способни.

Ми тії роги
В стіну ввіб'ємо.

Свому братейку
Вішать шабельку.

Своїй сестричці
Вішать платочки».

ОЙ ЧИЙ СИН МОЛОД ТА Й ОСЛАВИВСЯ

Ой чий син молод та й ославився,
Білим залізом огородився?
На тім залізі золоте крісло,
На тому кріслі там Толя сидить,
Там Толя сидить, стрілочку струже,
Стрілочку струже, ручки малює.
Приходить до нього батенько його:
— Кидай стругати, йди воювати,
Бо твої города турки обняли,
Турки обняли вмісті з татарами.
— Виведіть мені коня-косача,
Коня-косача й гострого меча,
Я тії турки висічу тутки,
А тії татари зажену далі.

ЇХАВ ПАВЛЕЧКО ЧЕРЕЗ ГУСТИЙ ЛІСОК

Їхав Павлечко через густий лісок,
Соколе ясний, паничу красний, Павлечко!
Зустріло його сімсот козаків,
Не чорне перо по кониченьку полягло!
Питають його, чи є в його батенько.
— Не був я дома, гуляв я в пана в гетьмана!
В мене батенько — вороний коник! —
Питають його, чи є в його матінка.
— В мене матінка — гостра шабелька.—
Питають його, чи є в його братичок.
— В мене братичок — золотий лучок.—

Питають його, чи є в його сестриця.
— В мене сестриця — ясна зірниця.—
Питають його, чи є в його миленька.
— В мене миленька — постіль біленька.

ОЙ У НЕДІЛЮ ТА ПОРАНЕНЬКУ

Ой у неділю та пораненьку,
Ой загадали та й на війноньку:
— Хто сина має, хай посилає,
Хай посилає, хай научає,
А хто не має, нехай наймає.—
Ой обізвався Василів батько:
— Я сина маю, я висилаю,
Я висилаю, я й научаю:
Ой не їдь, сину, поперед війська,
Поперед війська не виривайся,
А позад війська не зоставайся.
Посеред війська своїм конем грай,
Своїм конем грай, ще й мечем махай.—
Василь батенька та й не послухав,
Поперед війська коником грає,
Коником грає, мечем махає.
Ой цар питає, чий це син грає:
— Ой коли б я знав, чий це син іграв,
То я б за нього царівну оддав,
Царівну оддав, царство дарував.—
А Василь устав, йому одказав:
— Твоя царівна мені не рівня,
А твоє царство мені не панство.

ОЙ В ЛУЖКУ, В ЛУЖКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в лужку, в лужку, на жовтім піску...

Приспів:
Щедрий вечір! На жовтім піску. (2)

Стоїть деревце, тонке, високе.
Гей, на деревці сам сокіл сидить,
Сам сокіл сидить, далеко глядить.

Далеко глядить — в море синєє.
На тому морі човник плаває.
А в тому човні дитя білеє,
Дитя білеє, дитя милеє.
Та то не дитя — молодий козак.
Молодий козак стружечки стружить,
Стружечки стружить, столи застилає,
Столи застилає ще й пісню співає.

В ПОЛІ, В ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ

В полі, в полі плужок ходить.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на весь вечір!

— Ори, синку, цюю нивку.
Та посієм пшениченьку.
З колосочка — то жменьочка.
А з снопочка — четверточка.
А з другого — жита много.

ЩО В ПАНА ХАЗЯЇНА ДА НА ЙОГО ДВОРІ

Що в пана хазяїна да на його дворі,
Да на його дворі, під оконечком,
Там стояла калина, сильно родила.
Під тією калиною все столи стоять,
Все столи стоять позастилані.
Поза тими столами все панове сидять,
Все панове сидять, усе раду радять.
Між тими панами Андрійко сидить,
Андрійко сидить, скрипочку держить.
Стали ті пани да випитувати:
— Молодець Андрійку, хто тебе навчив,
Хто тебе навчив у скрипочку грати?
— Навчила мене рідна матінка
У скрипочку грати, хороше співати,
Темної ночі не всипаючи,
На білих руках вихитуючи!

ОЙ ПІД ВЕРБОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ

Ой під вербою, під зеленою,
Там Василь ходить, коника водить,
Коника водить, в дудочку грає,
В дудочку грає, пісень співає.
Прийшов до нього батенько його:
— Хто ж тебе, сину, цих пісень навчив?
— Любило мене аж три дівчини:
Одна любила — коня купила,
Друга любила — дудку купила,
Третя любила — пісень навчила.

Й А В ПОЛІ ТА НА СУХОДОЛІ

Й а в полі та на суходолі,
Там ходило стадо коників,
Поміж ними сиві, булані.
Ніхто того коня не може зловить.
Молодець Йванко коня уловив,
Уловив коня та за гривочку,
Закинув ножечку та на спиночку.
Поїхав він у нові городи,
Зустрічає він панів трьох городів.
Єден пан каже: «Місяць сяє»,
Другий пан каже: «Сокіл літає»,
Третій пан каже: «Мій син гуляє.
Місяць сяє поміж зірками,
Сокіл літає поміж галками,
Мій син гуляє поміж дівками...»

СТОЯЛА ТОПОЛЯ КРАЙ ЧУЖОГО ПОЛЯ

Стояла тополя край чужого поля,
А на тій тополі чотири соколи.
Перший сокіл полинув у виноград,
А другий сокіл полинув на Дунай,
А третій сокіл полинув на чисте поле,

А четвертий сокіл полинув під небеса.
З винограду летить, куропатку несе,
З Дунаю лине, срібний перстень несе,
З чиста поля лине, стадного коня жене,
З-під небес лине, красуню панну веде.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,
А ще раніше пан Тодось устав,
Пан Тодось устав, лучком забряжчав,
Лучком забряжчав, браття позбужав:
— Браття, вставайте, коней сідлайте,
Та й поїдемо на полювання,
Та сполюємо куну в деревi,
Куну в дереві, дівку в теремі,
Ой то вам буде куна на шубу,
А мені буде дівка до шлюбу.

ЩО ЗА ГАЄМ, ГАЄМ, ГАЄМ ЗЕЛЕНЕНЬКИМ

Що за гаєм, гаєм, гаєм зелененьким.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір!

Та ходив коник вороненький.
Ніхто того коника не спіймає,
Тільки спіймає молодець Іван.
Він спіймає, й осідлає,
Та й поїде та до тестя в двір.
Тесть вибігає, коня розпрягає,
А теща у хаті столи застеляє.

ІЗ-ЗА ГАЮ ЗЕЛЕНОГО

Із-за гаю зеленого,—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я,—

Вибігає сивий коник.—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я,—

А спіймає пан Василько,—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я,—

А спіймає, осідлає,—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я,—

Да й привезе батьку слугу,—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я,—

Собі жону молодую,—
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я.

ОЙ ДУБ НА БЕРЕЗУ НИЗЕНЬКО СХИЛИВСЯ

Ой дуб на березу низенько схилився,
А син матусеньці у ніжки вклонився:
— Мати ж моя, мати, час мені жениться!
— Ой сину мій, сину, сину Василино,
Да й пережди, сину, цюю осенину.
— Мати ж моя, мати, довго цього ждати:
Насіяв я жита, ні з ким буде жати,
Прийде темна нічка, ні з ким розмовляти,
Білої постілоньки нікому послати!
— Ой сину мій, сину, ти коника маєш,
Ти коника маєш, з конем розмовляєш.
Ой сину мій, сину, давай коню сіна,
Давай коню сіна по самі коліна,
Давай коню води по самі поводи!
— Мати ж моя, мати, мій кінь не говорить,
Мій кінь не говорить — слова не промовить!
— Ой коню мій, коню, запродам я тебе,
Запродам я тебе далеко од себе,
В чужу сторононьку да за безцінноньку...

— Ой пане мій, пане, не продавай мене
Далеко ж од себе — спогадай про мене:
Як ми утікали густими лозами,
Понад річеньками, понад берегами;
Як за нами гнались турки із ляхами,
Турки із ляхами — з голими шаблями!
Ой пане мій, пане, ой як я ісхочу,
Море перескочу і стремен не вмочу.

ОЙ В САДУ, САДУ, ПО ВИНОГРАДУ

Ой в саду, саду, по винограду,
Молодий козаченько коника пасе,
Коника пасе, за поводи водить,
За поводи водить, до коня говорить:

— Ой коню, коню, я тебе продам.
Я тебе продам за сто червоних.
За сто червоних та ще й за чотири.

— Молодий козаченько, не продавай мене.
Не продавай мене, сідлай мене,
Сідлай мене, повезу тебе.
Повезу тебе за синє море.
Ой як я скочу — море перескочу,
Море перескочу — копита не вмочу,
Ані копитця, ні козака-молодця.

В ЗЕЛЕНІМ САДУ, НА ВИНОГРАДУ

В зеленім саду, на винограду,
Ой там Хведорко коника пасе,
Коника пасе, на поводу водить,
На поводу водить, з конем говорить:
— Ой косю, косю, продам я тебе!
— Не продай мене, сідлай-но мене!
Як мій кінь скочить, копит не вмочить,
А в мого коня золота грива,
Золота грива персти покрила,
А в мого коня шовкові хвости,

Шовкові хвости слід замітають.
Слід замітають, дівки питають.

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Там за горою, за кам'яною
Світить місяць з ясною зорьою.
Там Семенонько сіно косить,
Сіно косить, під коня носить:
— Ой їж, коню, ой їж сіно,
Будем мати три дорожечки.
Одну дорожечку — до батенька,
Другу дороженьку — до матінки,
Третю дороженьку — до милої.
До батенька — по шапочку,
До матінки — по сорочку,
До милої — по хусточку.

ЛЕТІВ ОРЕЛ ЧЕРЕЗ ДОЛИНУ

Летів орел через долину,

Щедрий вечір, добрий вечір [1],
Туда їхав молодий Василько,

Хотів орла та застрелити.
— Не стріляй мене, молодий Василько,
Як будеш ти женитися,
Я тобі стану в великій пригоді:
Хмара наступає, дощик накрапає,
То я розпущу свої сизі крила,
Та накрию тебе, молодого, і коня вороного.

ОЙ ЩО В БОРИСА ТА НА ЙОГО ДВОРІ

Ой що в Бориса та на його дворі.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на весь вечір!

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

Стояла береза тонкая, висока,
А на тій березі та сиз орел сидить.
А туди та вийшов молодий Іванко,
Лучок натягає та в орла стріляє,
А орел же йому на те промовляє:
— Не стріляй же мене, молодий Іванко,
Не стріляй же мене, спогадай на себе.
Ой як будеш, молодий, жениться,
Тобі, молодому, орел знадобиться.
Бо тоді на тебе дрібен дощ ітиме,
Дрібен дощ ітиме і сніжок местиме,
Розпустю широко орлячії крила,
Орлячії крила, золотії пера,
Та тоді накрию я твій увесь поїзд.
І всі візниченьки, і всі музиченьки,
І всі свашечки, і всі світилочки,
Коня вороного і тебе, молодого.

СТОЇТЬ ЯВОРЕЦЬ ТОНКИЙ, ВИСОКИЙ

Стоїть яворець тонкий, високий [1],
Тонкий, високий, корінь глибокий,
А в коріненьку чорні куноньки,
А всередині ярі пчілоньки,
А на вершечку сив соколенько.
Сив соколенько гнізденце си в'є,
Гнізденце си в'є, біл камінь бере,
Біл камінь бере, все наспід кладе.
Всерединоньку цвіт-калиноньку,
Вершок виводить сріблом, золотом.
Попід яворець здавна стеженька,
Над'їхав нею гречний панонько,
Гречний панонько, чом Іванонько.
Під ним коничок темно-сивенький,
Темно-сивенький, барво бутненький.
На тім конику гречний панонько,
Гречний панонько, чом Іванонько.
На нім сукеньки кармазинові,
На нім чобітки сафіянові,

---

[1] Приспів «Гей, дай, боже!» повторюється після кожного рядка.

На тих чобітках срібні підківки,
На нім шапочка магеровая,
А за плечима тугий лученько,
Тугий лученько, дрібні стрілоньки.
Ой верг він оком на зелен явір,
Та й ізіздрів він сива сокола.
Взяв добувати дрібні стрілоньки,
Взяв наміряти з туга лученька
Ци під горленько, ци під криленько.
Сив соколенько рік му словенько:
— Ой пане, пане, не стріляй мене,
Не стріляй мене, не рубай мене.
Стану я тобі а в вислуженьці,
А в вислуженьці, а в вигодоньці.
Як ти поїдеш за тихий Дунай,
За тихий Дунай по гречну панну,—
Твоїм боярам броди покажу,
Броди покажу, мости поставлю,
Твою панночку сам перенесу,
Сам перенесу, вінка не зроню,
Тебе самого — на золотий міст,
На золотий міст, на срібну лавку.
За тим словеньком будь же ми здоров,
Будь же ми здоров, гречний паноньку,
Гречний паноньку, чом Іваноньку.
Дай же ти, боже, а в полі полон,
А в полі полон із усіх сторон,
Дрібні снопоньки, густі копоньки,
В оборі плідно, дома західно,
Дома західно та й си радісно!

ЧЕРЕЗ СЕЛО, ЧЕРЕЗ НИСМИЧІ

Через село, через Нисмичі,
Щедрий вечір, святий вечір [1].
Течуть ріки медяні.
На тих ріках буковий човен,
А в тім човні красний молодик
Струже стрілоньки все з калиноньки,
Буде стріляти молоду змієньку.

[1] Повторюється за кожним рядком.

А змієнька промовляє:
— Не стріляй мене в головоньку,
Я ти загадаю загадоньку.
Три загадоньки, всі три дівоньки:
З одною нагуляєшся,
З другою насмієшся,
А з третьою жити будеш.

ОЙ В НАШОМУ СЕЛІ

Ой в нашому селі,
Славному городі. (2)
Там збиралася рада —
Мужиків громада. (2)
Радять вони раду
Малу, невеличку: (2)
— Ой зробимо, браття,
Човник золотенький, (2)
Човник золотенький,
А срібне весельце. (2)
Посадимо, браття,
Гречнеє дитятко (2)
Та й пустимо його
На Дунай глибокий (2)
Стрілочки різати,
Качечок стріляти.— (2)
Ріже воно, ріже,
А пучечки складає: (2)
Которе кривеньке —
На Дунай пускає. (2)
Там плавала вутка,
Сива, як голубка, (2)
Там приціляється,
Там приміряється
Молодий Остапцьо.
— Ой не приціляйся,
Ой не приміряйся,
Молодий Остапцю,
То я тобі стану
В великій пригоді: (2)
Як будеш їхати
Паннусі сватати, (2)

Помостю я мости
Все з тонкої трости, (2)
Я погачу гатки
З кудрявої м'ятки, (2)
Я поставлю стовпи
Та все золотії, (2)
Повішаю шнура
А все дротянії, (2)
Почіпляю хуста
А все шовковії, (2)
Поставляю столи
А все тисовії, (2)
Запалю я свічі
А все восковії. (2)
Як будеш їхати
З своєю жоною, (2)
Затріщать всі мости,
Що з тонкої трости, (2)
А запахнуть гатки
З кудрявої м'ятки, (2)
А засяють стовпи
Та все золотії, (2)
А забряжчать шнура
Та все дротянії, (2)
А замають хуста
Та все шовковії. (2)
Я ж застелю столи
А все тисовії, (2)
Запалають свічі
А все восковії, (2)
Як будеш їхати
З своєю жоною. (2)

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ ВИЙШЛИ ТУМАНИ

Ой із-за гори вийшли тумани;
То ж не тумани, не темна хмара,
Не темна хмара,— овець отара.
За ними іде гречний молодець.
Злотим поясом підперезався,
Трема трубами та й обтикався:
Що одна труба та роговая,
А друга труба та мідяная,

А третя труба та золотая.
Ой як заграє у роговую,
То врадується весь звір у полі,
А як заграє у мідяную,
То врадується риба у морі,
А як заграє у золотую,
То врадується весь мир на землї.

ПАВЛУНЬО-ВОЯЧЕНЬКО ПІД ЛЬВІВ ПІД'ЇЖДЖАЄ

Павлуньо-вояченько під Львів під'їжджає,
Хоче Львів звоювати, красну панну собі взяти.
Вивели єму коня вороного,
Він того не приймає.
Світи мені, місяченьку.
Винесли єму хусточку єдвабну,
А він того не приймає,
Все під Львів під'їжджає,
Хоче Львів звоювати,
Красну панну собі взяти.
Винесли єму срібла, золота,
А він того не приймає,
Всьо під Львів під'їжджає,
Світи, світи, місяченьку.
Винесли єму красну панну,
Він всьо приймає.
За тим словом будь здоровий,
Будь здоровенький з войцом, з матінкою,
З всею челядкою.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ

Ой там за горою
Та й за кам'яною.
Щедрий вечір,
Та й за кам'яною.

Ой там Іван
Коника сідлає.
Щедрий вечір,
Коника сідлає.

Коника сідлає,
З двору виїжджає.
Щедрий вечір,
З двору виїжджає.

З двору виїжджає,
На гору ступає.
Щедрий вечір,
На гору ступає.

На гору ступає,
Військо собирає.
Щедрий вечір,
Військо собирає.

Зібрав військо —
Стало землі тяжко.
Щедрий вечір,
Стало землі тяжко.

Військо собирає,
Місто обступає.
Щедрий вечір,
Місто обступає.

Місто обступає,
З гармати стріляє.
Щедрий вечір,
З гармати стріляє.

Як б'є та палить
У царському дворі.
Щедрий вечір,
У царському дворі.

Вийшли з нього
Царі, городяни.
Щедрий вечір,
Царі, городяни.

Царі, городяни
І славні міщани.
Щедрий вечір,
І славні міщани.

— Чим це дитятко
Та й надарувати?
Щедрий вечір,
Та й надарувати.

Винесли йому
Полумисок злота,
Щедрий вечір,
Полумисок злота.

Він на сей дар
Ані подивився.
Щедрий вечір,
Ані подивився.

Шапочки не зняв,
Низько не вклонився.
Щедрий вечір,
Низько не вклонився.

Вивели йому
Коня вороного.
Щедрий вечір,
Коня вороного.

Він на сей дар
Ані подивився.
Щедрий вечір,
Ані подивився.

Шапочки не зняв,
Низько не вклонився.
Щедрий вечір,
Низько не вклонився.

Вивели йому
Ще й царськую дочку.
Щедрий вечір,
Ще й царськую дочку.

Він на сей дар
Мило подивився.
Щедрий вечір,
Мило подивився.

Шапочку ізняв,
Низько уклонився.
Щедрий вечір,
Низько уклонився.

За сим словом
Бувайте здорові!
Щедрий вечір,
Бувайте здорові!

ПАС ІВАСЮНЬО КОНЯ ВОРОНОГО НА ТРАВІ

Пас Івасюньо коня вороного на траві.

Приспів:
Ой там на траві,
На зеленій мураві.

Коня пасучи, твердо заснучи.
Ой прилетіло дві ластівоньки, на траві,
Єдная сіла в головоньці, на траві,
Другая сіла в лівій ніжечці, на траві.
Де в головоньці рідний батенько, на траві,
Де в лівій ніжечці рідна матінка, на траві.
Де в головоньці рідна сестронька, на траві,
Де в лівій ніжечці рідний братенько, на траві.
Де в головоньці рідна миленька, на траві,
Де в лівій ніжечці рідний роденько, на траві.
Оставайся здоров, красний молодче, на траві,
Ой там на траві,
На зеленій мураві.

ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ

Що на булоні путані коні.

Приспів:
Грай, коню,
Грай, коничeньку,
Грай, вороненькин
Під Іваночком,

Під молоденьким
Грай, коню! [1]

Поїхав же він дівки сватати.
Вивели йому коня в наряді.
Він коня не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Винесли йому пучок стрілочок,
Стрілочок не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Вивели йому дівку у вінку,
Він дівочку взяв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й подякував:
— Спасибі тобі, мій татусеньку,
За твою дочку, за паняночку,
За теє личко за біленькеє,
За її словце за вірненькеє.
— Ми ж тебе, Іване, не понижаєм,
З праздником поздоровляєм.

ЗАДУМАВ ВАСИЛЬКО З ВЕСНИ ЖЕНИТЬСЯ

Задумав Василько з весни жениться.

П р и с п і в:
Соколе! Соколе ясний,
Паничу красний,
Васильку!

Унесли йому пучок стрілочок,
Він на стрілочки — ні, не погляне.
Унесли йому миску червінців,
Він на червінці — ні, не погляне.
Увели йому коня вороного,
Він на коня — ні, не погляне.
Увели йому дівку молоду,
Він за дівочку, як за квіточку,
Він дівочку взяв та й поцілував.

---

[1] Приспів повторюється за кожним рядком.

ОЙ ЇХАВ КОЗАК З ВЕНГЕР ДО ПОЛЬЩІ

Ой їхав козак з Венгер до Польщі.

Приспів:
На коню, гей же на коню.
Злоті п'юренька по кониченьку й
по ньому!

Здибали його три розбійники:
— Ой де ти їдеш, гречний молодче,
Гречний молодче, чом Івасеньку?
— Ой їду ж бо я до матусеньки.
— Що ж ти їй везеш за подарунок?
— Ой везу ж я їй шовкову хустку!
Шовкову хустку, лисью шубоньку! —
Ой їхав козак з Венгер до Польщі,
Здибали його три розбійники:
— Ой де ти їдеш, гречний молодче,
Гречний молодче, чом Івасеньку?
— Ой їду ж бо я до миленької.
— Що ж ти їй везеш за подарунок?
— Ой везу я їй срібний перстенець,
Ой дам я їй срібний перстенець,
А вна мені дасть білу рученьку,
Білу рученьку, яко ягоду.
А за тим словом бувай ми здоров,
Бувай ми здоров, гречний паноньку,
Гречний паноньку, чом Івасеньку!
Дай же ти, боже, а в полі полон,
А в полі полон із усіх сторон!
Дрібні снопоньки, густі копоньки,
В оборі плідно, дома західно,
Дома весело та і радісно!

ТАМ У САДОЧКУ ПРИ КЕРНИЧЕНЬЦІ

Там у садочку при керниченьці,

Приспів:
Щедрий, добрий, святий вечір,

Білий молодчик коня наповав,
Коня наповав, личенько вмивав.
Йому батенько рушничок держить.
«Ой держи, держи, ти мій батеньку.
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари.
Дорогі дари: дрібну шапочку».

Там у садочку при керниченьці,
Білий молодчик коня наповав,
Коня наповав, личенько вмивав.
Йому матінка рушничок держить.
«Ой держи, держи, моя матінко.
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари.
Дорогі дари: дрібну сукманку».

Там у садочку при керниченьці,
Білий молодчик коня наповав,
Коня наповав, личенько вмивав.
Йому сестриця рушничок держить.
«Ой держи, держи, моя сеструню,
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари.
Дорогі дари: грубі коралі».

Там у садочку при керниченьці,
Білий молодчик коня наповав,
Коня наповав, личенько вмивав.
Ой йому братчик рушничок держить.
«Ой держи, держи, ти мій братчику.
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари.
Дорогі дари: дрібну шапочку».

Там у садочку при керниченьці,
Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личенько вмивав.
Йому миленька рушничок держить.
«Ой держи, держи, моя миленька.
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари.
Дорогі дари: срібний перстенець».

Рости великий, білий молодче,
Білий молодче, чом Грипуненьку.

КОСИВ СТЕФУСЬО ЯРУ ПШЕНИЦЮ

Косив Стефусьо яру пшеницю,
Бриніла, бриніла коса коло покоса, бриніла [1].
Матінка іде, вобідець несе.
— Ой час, Стефусьо, на вобідець йти.
— Покоса дійду — на вобід піду.—
Покоса дійшов, на вобід не йшов.

Косив Стефусьо яру пшеницю.
Батенько іде, вобідець несе.
— Ой час, Стефусьо, на вобідець йти.
— Покоса дійду — на вобід піду.—
Покоса дійшов, на вобід не йшов.

Косив Стефусьо яру пшеницю.
Миленька іде, вобідець несе.
— Ой час, Стефусьо, на вобідець йти.
— Покоса дійду — на вобід піду.—
Покоса дійшов, на вобід пішов.

ТАМ НА ГОРІ Й А ДЗВІН ДЗВОНИТЬ

Там на горі й а дзвін дзвонить,
На долині місяць сходить.
То не місяченько, але Іванко,
Пише листи до батенька,
А батенько відписує,
Сріблом-злотом го дарує.

Там на горі й а дзвін дзвонить,
На долині місяць сходить.
То не місяченько, але Іванко,
Пише листи до матінки,
А матінка відписує,
Сріблом-злотом го дарує.

Там на горі й а дзвін дзвонить,
На долині місяць сходить.
То не місяченько, але Іванко,
Пише листи до бабусі,

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

А бабуся відписує,
Сріблом-злотом го дарує.

Там на горі й а дзвін дзвонить,
На долині місяць сходить.
То не місяченько, але Іванко,
Пише листи до дідуся,
А дідусьо відписує,
Сріблом-злотом го дарує.

Там на горі й а дзвін дзвонить,
На долині місяць сходить.
То не місяченько, але Іванко,
Пише листи до сестрички,
А сестричка відписує,
Сріблом-злотом го дарує.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ДІВЧИНІ

ОЙ РЯСНА, КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

Ой рясна, красна в лузі калина,

Приспів:
Добрий вечір!

А ще найкраща в батька дитина.
По воді ішла, як зоря зійшла,

А з водою йшла, як місяць зійшов,
В сінечки ввійшла, там люди сидять,
Там люди сидять, радочку радять.
Радочку радять, шапки здіймають,
Шапки здіймають, її питають:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна, не королівна,
Батькова дочка, гречна дівчина.

ОЙ ЯСНА-КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

Ой ясна-красна в лузі калина,

Ягодо!
Ой ягідочко, красна панночко, Оксеню!

А ще красніша у пана дочка.
По двору ходить, як місяць сходить;
Ой і то ж вона рано вставала,
Рано вставала, свічі сукала:
При першій свічі косу чесала,
При другій свічі — суконьки брала,
При третій свічі до світлоньки йшла,
До світлоньки йшла, як зоря зійшла;
В світлоньку ввійшла,— паничі сидять,
Паничі сидять, шапці знімають,
Шапці знімають, її питають:
— Ци ти царівна, ци королівна?
— Я ж не царівна, не королівна,
Я в батька дочка,— як паняночка! —
А за цим словом святкуй здорова,
Сама собою і з своїм родом!

ТАМ ЗА САДОМ ЗОРЯ ВСХОДИТЬ

Там за садом зоря всходить,
Щедрий вечір, добрий вечір.
Там Марися в сукні ходить,
Щедрий вечір, святий вечір.

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

— Ой Марисю, Марисенько,
Хто ж тя прибрав хорошенько?
— Прибрав мене мій батенько,
Щедрий вечір, святий вечір.

Там за садом зоря всходить,
Там Марися в сукні ходить,
Щедрий вечір, святий вечір.
— Ой Марисю, Марисенько,
Хто ж тя прибрав хорошенько?
— Прибрала мя моя мати,
Добрий вечір, святий вечір.

РАНО Ж ТІЇ ПІВНІ В ЯТЦІ ЗАСПІВАЛИ

Рано ж тії півні в ятці заспівали,
До нашого пана гості наїжджали.

Приспів:
Святий вечір!

У нашого пана великі кімнати:
Є де походити, є де погуляти.
А ще ж наша пані ніченьку не спала:
Вина готувала, страву припасала.
Та й не так та страва в дивовижу стане,
Як вийде панянка та ясно погляне.
Бо в тії панянки білі рученята,
Кращі срібних зірок карі оченята.
Хай же там гуляють та ті пишні гості,
А нам на крилечко вишлють челяденцем
Та по пиріжечку.

ХВАЛИЛАСЯ БЕРЕЗА ПЕРЕД ДУБАМИ

Хвалилася береза перед дубами,
Перед дубами своїми гіллями,
Що в мене гілля аж до кореня,
На мені кора, як біль, білая.
— Хвались, не хвались, біла березо,
Не сама ти ції гілля кохала,

Кохали тобі буйнії вітри,
Буйнії вітри, дрібнії дощі.
Буйнії вітри повіваючи,
Дрібнії дощі накрапаючи.

Хвалилася Мотруня перед парубками,
Перед парубками своїми косами,
Що в мене коси аж до пояса,
Що в мене личко, так як яблучко.
— Хвались, не хвались, дівко Мотруню,
Не сама ж ти циї коси кохала,
Кохала тобі ненька старенька,
Ненька старенька, сестра рідненька,
Щосуботочки ізмиваючи,
Щонеділеньки убираючи.

ОЙ ТАМ КОЛО ДВОРА КАМ'ЯНА ГОРА

Ой там коло двора кам'яна гора.

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоров'я.

Там Галя пшеницю жала,
Пшеницю жала, снопи в'язала.
Снопи в'язала, батенька слухала:
— Вставай, доню, раненько,
Роби в полі гарненько,
Люби мужа миленько,
Щоб було жити добренько.

ЧОГО, РОЖЕНЬКО, САМА В ГОРОДІ

Чого, роженько, сама в городі?

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

— А я не сама, а я не одна.
Єсть коло мене троє зіллячок,
Троє зіллячок ще й корень його.
Перве зіллечко — барвіночок,
Друге зіллечко — василечки,
А третє зіллечко — любисточок,
Що барвіночок для дівочок,
А любисточок для невісточок,
А василечки для запаху.
— Чого, дівочка, сама в батенька?
— Єсть у мене три братики,
Три братики і три сестриці.
Один братичок на женіннячко,
А дві сестриці на оддаваннечко.
Сама, молода, зарученая,
Зарученая, невінчаная.

ДА ЧОМУ ТИ, ДІВЧИНО, ГУЛЯТИ НЕ ЙДЕШ

Да чому ти, дівчино, гуляти не йдеш?

Приспів:
Святий вечір!

Ой як же мені гуляти пійти,
Що мої братики з війська приїхали?
Привезли мені три подарочки:
Перший подарок — золотий перстень,
Другий подарок — зеленая сукня,
Третій подарок — перлова нитка.
Золотий перстень, як огонь сяє,
Зелена сукня слід замітає,
Перлова нитка голівку обв'язує.

ДІВКА МАР'ЮШКА ТРАВИЦЮ ЖАЛА

Дівка Мар'юшка травицю жала,

Приспів:
По зорі,
По зорі, ненько,
Ще й до місяця видненько.

Травицю жала, серп поламала.
Прийшли ж до неї три косарики.
— Ви косарики, ви всі три братики,
Викосіть мені шовкову траву:
Одному буде шовкова трава,
Другому буде перстник золотой,
Третьому буду сама молода.

ЖАЛА ГАННУСЯ ШОВКОВУ ТРАВУ НА ЗОРІ

Жала Ганнуся шовкову траву на зорі,
Гей, по зорі, по місяцеві ясному! [1]
Та й загубила золотий перстень по зорі,
Кликала вона свого батенька по зорі;
Батенько прийшов, перстня не знайшов по зорі.

Жала Ганнуся шовкову траву по зорі,
Та й загубила золотий перстень по зорі,
Кликала вона свою матінку;
Матінка прийшла, перстня не знайшла [2].

Жала Ганнуся шовкову траву на зорі,
Та й загубила золотий перстень по зорі,
Кликала вона свого милого по зорі:
— Шукай, миленький, шукай перстеня по зорі,
Миленький прийшов, перстня знайшов по зорі.

ПАСЛА МАРИНЯ ВОЛИ В ЯЛИНІ

Пасла Мариня воли в ялині.

Приспів:

В ялині!
Гей же, в ялині при зелененькій долині.

Шитєчко шила, воли згубила.
— Ідіть, татуню, воли ізнайдіть.—
Татуньо пішов, волів не знайшов.

---

[1] Повторюється за кожним рядком.
[2] Далі так само приходять брат, сестра.

— Ідіть, мамуню, воли ізнайдіть.—
Мамуня пішла, волів не знайшла.
— Іди, братеньку, воли ізнайди.—
Братенько пішов, волів не знайшов.
— Іди, миленький, воли ізнайди.—
Миленький пішов, волики знайшов.
А за тим словом бувай здорова,
Бувай здорова, гречна паннонько,
Гречна паннонько, чом Марисенько!

ПАСЛА КАТРУНЯ СИВІ ОВЕЧКИ

Пасла Катруня сиві овечки.

П р и с п і в:

За двором,
За двором, двором,
За зелененьким явором.

Ой пасла, пасла, одну згубила,
— Батенько, піди, овечку знайди.—
Батенько пішов, вівці не знайшов.
— Матінко, піди, овечку знайди.—
Матінка пішла, вівці не знайшла.
— Братчику, піди, овечку знайди.—
Братчичок пішов, вівці не знайшов.
— Сестричко, піди, овечку знайди.—
Сестричка пішла, вівці не знайшла.
— Миленький, піди, овечку знайди.—
Миленький пішов, овечку знайшов.

РОЗСИПАЛАСЯ РУТОЧКА

Розсипалася руточка
З золотого кубочка.
— Рутко ж моя, дрібна, зелена,
З ким тебе позбираю?
Ходи, матінко, зо мною,
Зберемо рутеньку з тобою.
— Далебі, доню, не піду,
З жалю ручок не здіну.
— Рутко ж моя, дрібна, зелена,
З ким тебе позбираю?

Ходи, батько, зо мною,
Зберемо рутеньку з тобою.
— Далебі, доню, не піду,
З жалю ручок не здіну.
— Рутко ж моя, дрібна, зелена,
З ким тебе позбираю?
Ходи, мій милий, зо мною,
Зберемо рутеньку з тобою.
— Далебі, піду з тобою рутку зберу.
— Рутко моя, дрібна, зелена,
Уже ж ми тебе позбирали.

ПЛИЛА ОЛЕСЯ ДУНАЄМ-РІКОВ

Плила Олеся Дунаєм-ріков.

Приспів:
Дунаю, Дунаю,
Дунаю-ріко, Олесю, зоре ясная.

Прийшов до неї батенько єї:
— Подай рученьку, моя Олесю.—
Ручки не дала, сама поплила.
Прийшла до неї матінка єї:
— Подай рученьку, моя Олесю.—
Ручки не дала, сама поплила.
Прийшов до неї миленький єї:
— Подай рученьку, моя миленька.—
Ручку подала, сама виплила.

ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ТЕМНЕНЬКИМ

Там за лісом, за темненьким
Брала Ганя лен дрібненький.
Не так брала, як стелила,
До батенька говорила:
— Мій батеньку, голубоньку,
Поїдь, поїдь по леноньку!
— В мене коні не ковані,
В мене сани не ладжені [1].—
Там за лісом, за темненьким
Брала Ганя лен дрібненький.

[1] Далі так само співають про «матінку», «братчика», «сестроньку».

Не так брала, як стелила,
До милого говорила:
— Мій миленький, голубоньку,
Поїдь, поїдь по леноньку.
— В мене коні поковані,
В мене сани поладжені!

НА ЗАГУМЕНЮ, НА ЗАЗЕЛЕНЮ ВИННИЙ САД

На загуменю, на зазеленю винний сад,
Винная галузочка винні яблочка зродила.
Стерегла його гречна панночька,
Гречна панночька, чом Марисенька.
Ой прийшов ід ній татуня єї:
— Мариню, душко, зверзь ми яблочко!
— Ой ніт, не звержу, милому держу.—
Ой прийшла ід ній матінка єї:
— Мариню, душко, зверзь ми яблочко!
— Ой ніт, не звержу, милому держу.—
Ой прийшла ід ній сестриця єї:
— Мариню, душко, зверзь ми яблочко!
— Ой ніт, не звержу, милому держу.—
Ой прийшов ід ній миленький єї:
— Мариню, душко, зверзь ми яблочко!
— Ой тобі звержу, бо тобі держу!

ДІВКА ПРІСЕЧКА ОДНА В БАТЕЧКА

Дівка Прісечка одна в батечка.
Святий вечір [1].
Да вийшла ж вона да за воротечка,
Да почула ж вона да три голосочки:
Що первий голосочок — батенько кличе,
А другий голосочок — матінка кличе,
А третій голосочок — братичок кличе.
Да батенько кличе в терему мести,
А матінка кличе кужелю прясти,
А братичок кличе коня напувати.
Ми ж тебе, Прісечко, да не понижаємо,
З праздником поздоровляємо.

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску
Росте деревце тонке, високе,
Тонке, високе, листом широке,
Листом широке, верхом кудряве,
Верхом кудряве ще й кучеряве.
На тім деревці сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить, видить на чисте поле,
На чисте поле, на синє море.
На синім морі корабель пливе,
Корабель пливе, аж море гуде.
А в тім кораблі світлонька горить,
А в тій світлоньці гречна панна сидить,
Гречная панна, панна Ганнуся.
Ой сидить, сидить, три хустки рубить.
Першую рубить свому свекрові,
Другую рубить своїй свекрусі,
Третюю рубить свому милому.
— Ой дати б, дати, ким передати?
Ні сором, ні два, понесу сама.—
Як у двір ввійшла, як зоря зійшла.
В сіни влетіла ластівочкою,
До хати увійшла невісточкою.

ЩО В КИЄВІ ДА НА РИНОЧКУ

Що в Києві да на риночку.

Приспів:
Щедрий вечір!

Там Маруся сад садила.
Сад садила, говорила:
— Рости, саду, вище мене,
Вище мене, краще себе.
Щоб яблучка — буйнесенькі,
А орішки — дрібнесенькі,
А ягодки — краснесенькі.
Яблучками — підкидатися,

Орішками — забавлятися,
Ягодками — красуватися.—
Да бувай здорова, красная пані!
Красная пані, дівка Маруся!

ПІД ВІКОНЦЕМ ЧЕРЕШЕНЬКА

Під віконцем черешенька,
Садила ї Марусенька.
Садила ї, підливала,
Пташенята відганяла:
— Сіга, сіга, пташенята,
Не дзьобайте черенята,
Най ягідки пристигають
Милого ся дочекають.

ДІВКА ОЛЕНА САДИ САДИЛА

Дівка Олена сади садила,
Ще й поливала, ще й примовляла:
— Ростіть, яблуньки, все кудрявенькі,
А ви, яблучка, все червоненькі!
Прийдуть до мене миленькі гості,
Треба їм дати по подарочку,
По подарочку ще й по яблучку.
По подарочку, по шовковому
Ще й по яблучку, по червоному.

ЛЕТІВ, ЛЕТІВ ТА СОКОЛЕНЬКО

Летів, летів та соколенько,

Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Сів же він на віконечко,
Заглядає у світлоньку.
Світлонька ще не метена
І Марійка ще не чесана.

А кравці шубку та укоротили,
Укоротили і Марійку прогнівили.
Соколонько в шибочку дзьобає,
Марійку розвеселяє й щедрувати підмовляє.
В новому годку все буде в порядку:
Кривочки підуть на подарочки,
А обрізочки та на квіточки.

ВИЛЕТІВ СОКІЛ З КИЄВА НА ДВІР

Вилетів сокіл з Києва на двір,
Щедрий вечір! Добрий вечір! [1]
Да й сів же він на оконечку,
Заглядає у світлоньку.
Ще й світлонька не метена,
Ще й дівочка Ганночка не чесана.
Ми й світлоньку виметемо,
І дівочку вичешемо,
І в косоньки заплетемо.
Черевички шили — помалили,
А суконьку вкоротили.
Бувай же здорова, красная пані,
З Новим годом, з усім родом!

ЗОЗУЛЕНЬКА ЛУГОВАЯ

Зозуленька луговая

П р и с п і в:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я.

Усі луги облітала,
Облітала, обкувала,
А в одному не бувала.
А в тім лузі терем стоїть,
А в теремі красна панна,
Красна панна Маруся.

---

[1] Повторюється за кожним рядком.

Тонко пряла, дзвінко ткала,
Свойому батькові на рубашку,
А матері на серпанки,
Єобі, молоденькій, на подарки.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІГИ ПОЛЯГЛИ

По горах, горах сніги полягли,
По долинках води потекли,
По городочках маки зацвіли.
Да туда йшла дівка Мар'єчка,
Виламала квіточку з макового цвіточку,
Притулила вона к своєму личеньку:
«Якби я такая, як сей маков цвіт,
То я б не пошла ні за короля, ні за міщанина,
А за того коваля, що служив у короля,
Заслужив у короля вороного коня,
Золоту стрілку і Мар'єчку дівку».

ПО ГОРІ, ГОРІ СНІГИ, МОРОЗИ

По горі, горі сніги, морози,

П р и с п і в:
Дунаю!
Дунаю-море, Настуню-зоре, Дунаю!

А по долині маковий цвіток.
Там-туди лежить здавна стеженька,
Надійшла нею гречна панночька,
Гречна паннонька, чом Настуненька
Вирвала собі маковий цвіток,
Притулила си д'свому личеньку:
— Дай же ми, боже, такоє личко,
Такоє личко, яке зіллячко!
Ой пішла ж би я до князя з двора,
До князя з двора за єго сина.
Вбирала би-м ся в шовки-єдваби,
Носила би я дрібні ключики,
Отвирала би-м тисові скрині,

Тисові скрині, тугії замки.
Винимала би-м по червоному,
По червоному, по золотому.
Платила би я любим гостенькам,
Любим гостенькам, колядниченькам.—
А за тим словом бувай здорова,
Бувай здорова, гречна паннонько,
Гречна паннонько, чом Настуненько.
Дай же ти, боже, в городі зілля,
В городі зілля, дома весілля,
В городі зольно, дома весольно,
Дома весольно та і радосно!

А В ЛІСКУ, ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

А в ліску, ліску, на жовтім піску,
Там дівчина мала-невеличка,
Невеличка, сама робітничка.

Сиділа вона на підганнячку,
Свому милому кошулю шила,
Кошулю шила, шовком вишивала.

А на комірці — ясний місячик,
А на чехолках — ясні зіроньки,
А на пазушках — сиві голубойки.

Ясний місячик мально засвітить,
Сиві голубойки мально полинуть.
Полинуть вони на густі села,
На густі села, сині озера.

Сивий соколе, приплинь до краю,
То я тобі косу розчешу.
Косу розчешу, шовком приплету.

МАВ БАТЕНЬКО ОДНУ ДОНЕЧКУ

Мав батенько одну донечку,
У неї очки, як галочки, чорненькії [1].

[1] Повторюється за кожним рядком.

Приїхало три зальотоньки.
Першії стали в вишневім саду,
Другії стали в воротцях,
Третії стали з кіньми під сіньми.
Тим, що в садочку, всім по яблочку,
Тим, що в воротцях, по рушнику,
Тим, що під сіньми, красная панна.

ОЙ РЯСНА, КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

Ой рясна, красна в лузі калина,
А ще найкраща в батька Галюня.
Прийшло до неї троє старостів,
Троє старостів, всі три радосні.
А одні стали та й за садами,
А другі стали та й за ворітьми,
А треті стали кіньми під сіньми.
Що за садами — тих одказала,
А за ворітьми — почастувала,
Кіньми під сіньми — рушнички дала.
Батенько ходе, рученьки ломе:
— Ой доню, доню, що ж ти вчинила,
Така молода рушнички дала?

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

По горі, горі пави ходили [1],
Пави ходили, пір'є ронили.
За ними ішла гречна панночька,
Гречна панночька, чом Марисенька.
Пір'я збирає, в рукавець пхає,
З рукавця бере, віночки виє,
Віночки виє, на голов кладе,
На голов кладе, ци ладна буде.
Ой ладна, ладна, гречная панна!
Десь ся узяли буйні вітрове
Та й ухопили павиний вінок,

---

[1] Приспів «Гей, дай, боже» повторюється після кожного рядка.

Запали его під крутий берег,
Під крутий берег, на тихий Дунай.
Десь ся узяли три рибаченьки,
Три рибаченьки, три молоденькі.
— Котрий молодець, поплинь по вінець!
— А що ж нам буде за заплатонька?
— Єдному буде срібний перстенець,
Другому буде єдвабна хустка,
Третьому буде сама молода,
Сама молода, яко ягода.
— А за тим словом бувай здорова,
Бувай здорова, гречна панночко,
Гречна панночко, чом Марисенько!
Дай же ти, боже, в городі зілля,
В городі зілля, дома весілля,
Дома весольно та і радосно.

ЩО В ПОЛІ, В ПОЛІ СТОЯЛА СОСНА

Що в полі, в полі стояла сосна.

Приспів:
Ягодо, ягодо гожа,
Що повная рожа Оленка.

А на тій сосні золота кора,
Золота кора, жемчужна роса.
Полізла вона й околотила,
Ізлізла вона да й позбирала.
Понесла вона до золотаря:
— Золотарику, мій рідний братчику!
Іскуй каблучку на праву ручку,
На праву ручку, середню пучку.

А В НАШОГО ПАНА СЕРЕД ДВОРУ ДРЕВО

А в нашого пана серед двору древо.
Щедрий вечір, добрий вечір [1].

[1] Повторюється за кожним рядком.

А на тому древі галочка сиділа.
Галочка сиділа, березу гляділа.
Сиділа, сиділа, схилилась, заснула.
Пташки налетіли, кору обклювали.
Кору обклювали, росу позбивали.
Галочка й устала, пташок одігнала.
Пташок одігнала, росу позбирала
Та й понесла до золотарика.
— Золотарику, ти мій братику,
Скуй мені віночок, золот перстеньочок.
А в тому віночку та й не находиться,
А в тім перстеньочку та й не налюбиться.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ ДВІ ЗОЗУЛОНЬЦІ В ЯЧМЕНЬЦІ

Там на гороньці дві зозулоньці в ячменьці,
Третя Галюся при долиноньці лен брала.
Ой рівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби сі було до батенька видненько.

Там на гороньці дві зозулоньці в ячменъці,
Третя Галюся при долиноньці лен брала.
Ой рівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби сі було до матінки видненько.

Там на гороньці зозулоньці в ячменьці,
Третя Галюся при долиноньці лен брала.
Ой рівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби сі було аж до бабусі видненько.
Ой чи видненько, чи не видненько — не дбаю,
Свою бабусю по голосочку пізнаю.

Там на гороньці зозулоньці в ячменьці,
Третя Галюся при долиньці лен брала.
Ой рівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби сі було аж до дідуся видненько.
Ой чи видненько, чи не видненько — не дбаю,
Свого дідуся по голосочку пізнаю.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА

Прилетіла ластівонька,
Сіла собі край віконця.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!
Сіла собі та й співає,
Господаря викликає:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на отару,
Вже ягнички покотились
І баранці породились.
А в барана круті роги,
А в Катрусі чорні брови,
А в барана ще крутіші,
А в Катрусі ще чорніші.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ

СТАНЬТЕ, ПАНОВЕ-МОЛОДЦІ, ДА ПОДЯКУЙТЕ

Станьте, панове-молодці, да подякуйте
За цей хліб чесний, за червоний золотий,
Щоб нам був пан важний і поважний
Перед панами, перед князями
Й перед нами, молодцями!
Дай, боже, сей год на сто год!

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ГОСПОДАРУ

Щедрий вечір, пане господару,
Щасти, боже, твоєму товару,
Твоєму товару, твоєму достатку,
Щоб ти не мав ніколи припадку
Ні в коморі, ні на оборі!

ГОСПОДАРЕНЬКУ, ГОСПОДИНОНЬКУ

Господареньку, господиноньку,
Вияви личко та в оконечко,
А з оконечка на подвір'ячко,
Та подякуй нам за колядочку.
О що ж ми тобі колядували,
Колядували, дім звеселили!
Як соловейчик при тузі в лузі,
При тузі в лузі, при зелененькім,
Як зозулечка при буковинці,
При буковинці, при верховинці,
Як ластівочка на подвір'ячку,
На подвір'ячку, при нових сінях,
Так ти, газдинька, в своїй світлоньці!
Як вудвудята в вишневім саду,
Так ти худібка при оборонці!
Як ярі пчілки при пасіченці,
Так ти овечки при кошаронці!

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУВАЙ ЖЕ ЗДОРОВ

А за сим словом бувай же здоров,
Бувай же здоров, пан-господарю,
Пан-господарю, старший братчику;
Не сам собою — із газдинькою,
Із газдинькою, з всев челядкою:
Із синоньками, із доненьками,
А з усім родом, з гречним обходом!

Дай же ти, боже, в полі урожай,
В полі урожай — а в гумно звожай.
А в гумні хлібно, в оборі вбійно,
В дому весільно, на славу втішно.

ДАЙ ЖЕ ВАМ, БОЖЕ, У ПОЛІ РОДУ

Дай же вам, боже, у полі роду,
У полі роду, у хаті згоду.
Дай же вам, боже, широкі ниви,
А на тих нивах рясні ячмена,
В перо пернисті, в зерно зернисті,
В зерно зернисті, в колоси колосисті.
Віншуємо вам щастям, здоров'ям,
Щасливі свята, многії літа!

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУДЬ НАМ ЗДОРОВА

А за сим словом будь нам здорова,
Сама з собою та й із газдою,
Та й з усім домом та й усім родом.
Віншуємо ж тя щастям, здоров'ям.

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУДЬТЕ ЗДОРОВІ

А за сим словом будьте здорові,
Господиненько з сего домоньку.
Не сама з собов, із господарьом.
Ой дай вам, боже, у полі врожай,
У полі врожай на пшениченьку,
На рясні снопи, на густі копи.
Би-сте ходили межи копами,
Як ясний місяць межи звіздами.
Як ясна зоря межи зорями,
Так господиня межи копами.

Ой дай, боже, в дім здоровлінько,
В дім здоровлінько на челядоньку,
У дворі партінько на худобоньку.
Віншуємо вас із сими святи,
Поможи, боже, других діждати.
Могли би ви нам догану дати,
Що ми не вміли колядувати,
Бо ми дружина рік збираная,
До колядочки не ученая.
Та й за сим словом бувайте здорові,
Господиненько сего домоньку.

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУВАЙ ЖЕ ЗДОРОВ

А за сим словом бувай же здоров,
Бувай же здоров, гречний молодче;
Не сам собою — з отцем, з маткою,
З отцем, з маткою, з всев челядкою:
Ой з братчиками та й сестричками,
Та й з усім родом, гречним обходом!
Дай же ти, боже, в городі зілля,
В городі зілля, в дому весілля,
В дому весілля барзо весільне,
Барзо весільне, на славу втішне.
Рости ж великий, будь довговічний,
Будь довговічний, людям величний —
Отцю та й матці на утіхочку,
А людям добрим на порадочку.

ОЙ ВІНШУЮ ТЯ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ

Ой віншую тя, гречний молодче,
Гречний молодче, чом Іваноньку.
Чом Іваноньку з сивими волами,
З сивими волами, половими коровами.
Великий рости та на потіху
Вітцю й матері та й добрим людям,
На весілля проси, а за коляду плати.

ЗА ТИМ СЛОВЕНЬКОМ БУДЬ ЖЕ МИ ЗДОРОВ

За тим словеньком будь же ми здоров,
Будь же ми здоров, гречний паноньку,
Гречний паноньку, чом Іваноньку.
Дай же ти, боже, а в полі полон,
А в полі полон із усіх сторон.
Дрібні снопоньки, густі копоньки,
В оборі плідно, дома західно,
Дома західно та і радісно!

ВЕЛИКИЙ РОСТИ

Великий рости,
За щедрівку плати.
Від землі до полави,
Щоби тебе дівчата обнімали.

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУДЬ НАМ ЗДОРОВА

А за сим словом будь нам здорова,
Гречная панно, чом Аннусенько.
А вже ж ми тобі вищебетали,
Як соловії при лузі-тузі,
Як зозуленька при темнім лісі,
Як ластівонька при новій стрісі.
Дай же ти, боже, щастя, здоров'я,
Щастя, здоров'я, в городі зілля,
В городі зілля, в дому весілля.

А ЗА СИМ СЛОВОМ БУДЬ НАМ ЗДОРОВА

А за сим словом будь нам здорова,
Сама з собою, та й із газдою,
Та й з усім домом, та й з усім родом.
Віншуємо ж тя щастям, здоров'ям.

КРАСНА ДІВЧИНО, ВІНШУЄМО ТЯ

Красна дівчино, віншуємо тя,
Віншуємо тя на ім'я твоє,
Віншуємо тя зеленим вінцем,
Зеленим вінцем, красним легінцем.

Віншуємо тя добрим здоров'ям,
Добрим здоров'ям і сими святками,
Сими святками святкуй здорова,
Святкуй щаслива, святкуй красненька!

Красна дівчино, віншуємо тя,
Святкуй здорова, не сама з собою,
Не сама з собою — із своїм родом,
Із своїм родом, з няньком і мамков,
З братом, сестрою,— із родиною,
Віншуємо тя, красна дівчино!

БУВАЙ ЗДОРОВА, РОСТИ ВЕЛИКА

Бувай здорова, рости велика,
Рости велика до черевика,
Від черевика до чоловіка.
Бувай здорова не сама з собою,
Не сама з собою, з вітцем, з маткою,
З вітцем, з маткою і зо всім домом.

ЗАСІВАЛКИ

ХОДИТЬ ІЛЛЯ НА ВАСИЛЯ

Рано вранці ходили посипальники по дворах, посипали зерном і приспівували, а за це отримували нагороду. Хазяїн збирав це зерно, розподіляв його за сортами і зберігав до сівби.

Ходить Ілля на Василя,
Носить пугу житнюю,
Де замахне — жито росте,
Роди, боже, жито, пшеницю
І всяку пашницю.
У полі зерно,
А в домі добро!

КОТИВСЯ ХМІЛЬ З-ПІД ГОРОДА

Котився хміль з-під города,
А укотився під ворота;
Вийся, хмелю, на ліску,
А родися, пшенице, на піску.

МІСЯЧЕНЬКУ, МІЙ БРАТИКУ

Місяченьку, мій братику,
Зійди рано, постій мало,

Поки я бички позапрягаю,
Жито-пшеницю порозсіваю.
Роди, боже, жито й пшеницю
Без кукілю, без метлиці,
А нам, діткам, по варяниці.

ВАСИЛЕВА МАТИ

Василева мати
Пішла щедрувати,
На новеє літо
Роди, боже, жито,
Жито й пшеницю,
Всяку пашницю.
З колосочка —
Жита мірочка,
А з снопочка —
Жита бочка.
В діжечці схід —
А на столику спір,
А нам винеси пиріг.

НА ЩАСТЯ, НА ЗДОРОВ'Я

На щастя, на здоров'я,
На новий год, на нове літо,
Роди, боже, жито і пшеницю,
Всяку пашницю!
А ти, кукілю, не родись,
По доріжці розкотись,
Конопельки під стельки,
Льонок по поясок.
Драстуйте, будьте здорові,
З праздником, з Новим годом!

СІЙСЯ, РОДИСЯ, ЖИТО, ПШЕНИЦЯ

Сійся, родися, жито, пшениця,
Часник — як бик,
Цибуля — як дуля!

СІЮ, ВІЮ, ПОСІВАЮ

Сію, вію, посіваю,
З Новим роком поздоровляю.
Щоб було в вас в стіжку,
В мішку,
І в коморі,
І в оборі,
В ложці, в мисці,
І в колисці.

ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

КОЛЯДУЙ, БАРА́НЕ

— Колядуй, бароне!
— Не вмію, пане!
— Дак тікай, бароне!
— Нікуди, пане!
— У окно, бароне!
— Дак роги, пане!
— Позбувай, бароне!
— Дак болітимуть, пане!
— Зав'яжи, бароне!
— Дак нічим, пане!
— Платком, бароне!
— Дак немає, пане!
— Купи, бароне!
— Дай грошей, пане!

ОЙ УПАЛА КРИВАЯ ВЕРБА

Ой упала кривая верба,

Приспів:
Рачкинда-киндиця, соловейок-бойниця,
Бойкове бойчиня ще й коляда-рачкинда.

На тії вербі сіре козеня,
Прийшов до нього сірий вовчище.
— Ой ізлізь, ізлізь, сіре козеня!
— Ой не злізу я, сіре козеня.
В тебе головище, як макітрище,
В тебе очище, як горнятище,
В тебе животище, як боднятище,
В тебе хвостище кабачиняще,
Сам ти, вовчище, як копичище.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДЯДЬКУ ВАМ

Щедрий вечір, дядьку вам!
Хорошую дядину бог вам дав.
Діжку місить, сампель висить,
Млинці пече, з носа тече,
В печі топила, очіпок згубила,
По воду ішла, відра побила.
Воду несла, спотикалася,
Бо на хлопців заглядалася!

А В ДЯДЬКА, В ДЯДЬКА ДЯДИНА ГЛАДКА, ДОБРИЙ ВЕЧІР!

А в дядька, в дядька дядина гладка, добрий вечір!
Посунься в куток, дай сала шматок, добрий вечір!
Посунься в куток, дай сала шматок, добрий вечір!
А як не даси, то дай ковбаси, добрий вечір!

БІГЛА ТЕЛИЧКА ТА З БЕРЕЗНИЧКА

Бігла теличка та з березничка,
Та в дядьків двір.
Я тобі, дядьку, заколядую,
Тільки дай пиріг.
Як не даси пирога,
Візьму вола за рога
Та поведу на моріг,
Зіб'ю йому правий ріг.
В ріжок буду трубити,
А воликом робити.
Хвостом буду поганяти,
Хліб, сіль заробляти,
Батька й матір годувати.

ВИБІГ КОЗЕЛЕЦЬ ІЗ НОВИХ СІНЕЦЬ

Вибіг козелець із нових сінець.
Наставив пушку: «Дайте пампушку!»
Наставив рожок: «Дайте пирожок!»
Наставив жміньку: «Дайте копійку!»

ІШЛИ ДВІ БАБИ КОЛЯДУВАТИ

Ішли дві баби колядувати:
Ой одна гола, а друга боса.

А боса каже: — Кричімо гірше,
Кричімо гірше, винесуть більше.

А гола каже: — Годі кричати,
Годі кричати — нема в що брати.

ОЙ ДАЙ ЖЕ, ДАЙ ЖЕ, ЩО МАЄШ ДАТИ

Ой дай же, дай же, що маєш дати;
Не маєш дати, вигони з хати —
Хоть коцюбою, хоть лопатою,
Хоть дівчиною кострубатою.

ДАЙТЕ НАМ КОЛЯДУ

Дайте нам коляду,
Бо далі іду.
Дайте нам курку,
Бо в вікно штуркну.
Дайте нам когута,
Бо рознесу ворота.
Дайте нам пироги,
Бо ми змерзли в ноги.

ДАЙ, БОЖЕ, ВЕЧІР ДОБРИЙ!

Дай, боже, вечір добрий!
Дайте пиріг довгий.
А хоч коротенький,
Так мачку повненький,
Без ручок, без ніжок,
Щоб не побіг у сніжок!

ДОБРИЙ ВЕЧІР ВАМ

Добрий вечір вам,
Дайте дохід нам.
Як не дасте доходу,
Перевернем хату на воду.
Та не ламайте,
Та по цілому давайте.

МИ КОЛЯДУВАЛИ

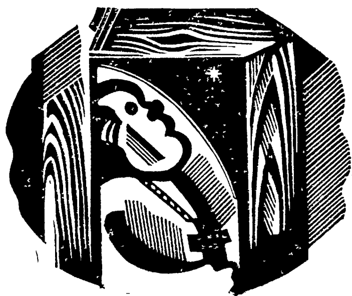
Ми колядували,
Ми вас віншували,—
Нам ні пиріжечка,
Нам ні шеляжечка,
Нічого не дали;
Посунемо далі,—
Де пиріг почуєм,
Там заколядуєм.

ЩЕДРИК-БЕДРИК, ДАЙТЕ ВАРЕНИК

Щедрик-бедрик, дайте вареник,
Грудочку масла, кільце ковбаски.
Дайте книш, бо пущу в хату миш,
Дайте ковбасу, бо хату розтрясу.
Дайте ще й кишку, з'їм у затишку.

КОЛЄДА-ЛЄДА

Колєда-лєда,
Дід бабу глєда,
Найшов ї в печи,
Хотів ї спечи.

ПАРОДІЇ НА КОЛЯДИ

ПОПІД НЕБЕСА ЛЕТИТЬ КОВБАСА

Попід небеса летить ковбаса [1],
А трохи знизька летіла кишка.
Та як летіли, дуже упріли,
Дуже упрівши, на бантах сіли.
Ковбаса ж каже: «Та я славніша!»

---

[1] Приспів після кожного рядка «Не дай, боже!»

А кишка каже: «Я пожитніша!»
Ковбаса каже: «Шабля на клинку!
Ставаймо обі до поєдинку!»
Гой стали ж вни ся рубати-бріти,
Стало з ковбаси дрантя летіти.
Гой учув тоє гречний молодець,
Гречний молодець, кіт Мацько-стрілець.
Та як то учув та на під пішов,
Та вже ковбасу без душі найшов.
Гой став же ж бо він думку думати,
Де би небіжку та й поховати?
— Поховав-бих тя, треба попів сім...
Хіба ж я тебе, ковбасочко, з'їм.—
Гой ковбасу їв та все воркотів:
— За твою душу їсти тя мушу.—
Дивиться кишка із бантів нишком:
Вічная пам'ять! Тобов ся дав'ять!

ОЙ САВКА З САВКОЮ БИВСЯ НА ЛЕДУ

Ой Савка з Савкою бився на леду,
Під лід проломився,
І сокиру загубив,
І кожуха замочив
До кришки.
Пішов Савка на ніч кожуха сушити,
Загадали Савці в грубі запалити.
Савка грубу запалив
І чуприну осмалив
До кришки.
У печі пироги кипіли,
На печі дівчата сиділи,
А він на їх поглядав,
По єдному витягав
Із горшка.
У печі пироги кипіли,
На печі хлопчики сиділи,
А він на їх поглядав,
По єдному витягав
Із горшка.
Як в печі пирогів не стало,

Поліз Савка на гору по сало.
Савка сала не достав,
З драбиною з гори впав
І забився.

КІТ ЗМИСЛЕННИЙ ДЕСЬ СЯ З'ЯВИВ

Кіт змисленний десь ся з'явив,
На полиці горщик розбив.
Треба його уловити,
Треба добре набити,
Нехай знає, пам'ятає,
Миші най ловить,
Миші най гонить,
Не в пустині,
Не в яскині,
А в нас в коморі.

ТАМ КОЛО ПОПА СТОЇТЬ ВЕРБА

Там коло попа стоїть верба:
Ой кинда, кинда, кріс по колінда,
кокривенда!
Ой на ту вербу вилізла коза.
Ой прийшов вовчище
Й а з довгим хвостищем.
— Премудра козо, ходи-но сюда!
— Ой я не піду, бо я сі бою,
Бо ти вовчище,
В тебе хвостище,
Як куделище.

ЇХАЛА ХИМКА

Їхала Химка
До Русалима,
Возок теркоче,
Кобила йти не хоче!
Пішла до хати
Кия шукати.
Вовки прийшли,

Кобилу ззіли!
Лежить кобила,
Вуха спустила.
Як Химка вийшла,
Вовка відбила.
Що тут ділати?
Тра кобилу продавати.
Надійшов школяр із школи,
Купив си, купив на постоли.
Надійшов якийсь чоловік,
Купив си пап'єрки на лік.
Надійшов Мошко,
Купив си м'яса трошка
Надійшов старець,
Купив си смалець.
Надійшов Андрух,
Купив кусень вух.
Надійшов Микита,
Купив си копита.
Надійшов Гриць,
Не купив нич.

ОЙ ІШОВ Я ПОПІД ДІБРОВУ

Ой ішов я попід діброву,
Найшов-єм си шапочку попову!
Ой став я собі над воду
Та див'юся на свою вроду,
Ци буду я такий, як піп?
Здибали мене гречні люде,
Тутешні парафіяне.
Завели мене до святої священиці,
Обіцяли пшениці по півкірця
Та й по чверточці житця!
А були вни з того села,
Де нема ні церкви, ні костела!
Я ся див'ю — стоїть церковця,
Пляцками побита, ковбасами полачена,
Пирогом замкнена, кишков засунена!
Я пирога вкусив, двері ся відімкнули.
Я кишки вкусив, двері ся відсунули.
Ой входжу я, входжу,
А там стоїть піп,
Як бобовий сніп.

Голова капустяна, плечі осикові,
Руки конопляні, а ноги грабові.
П і п: «Марина, Марипа!
Чому ти вчора до мні не приходила?»
«Бо я ся цуцика-муцика бояла».
«А я цуцика-муцика прип'яв,
Єму хліба з маслом дав!»
«Я, грішна, не знала!
Я, грішна, не знала!»
Д я к: «Почекай, попе!
Повім я попаді!»
П і п: «Дяченіє, мовченіє,
Дам ти полотна на сороченіє
Та й на ногавиці!»
Д я к: «Слава тобі, господи!»

ПІСНІ ПРИ ВОДІННІ КОЗИ ТА ОРАНЦІ ЗВІРАМИ

ВОДІННЯ КОЗИ

Збираються хлопці в одній хаті, роблять козу — одягають на хлопця кожуха вовною наверх — і ходять з хати в хату на своєму кутку села. Один біжить уперед:

— Дядьку, пустіть козу в хату!
— Холоду напустите! Та й хата маленька!

— Та й наша коза маленька —
в щілину влізе!

Тоді вже всі гуртом входять в хату:

— Добрий вечір, дядьку!
Го-го-го, коза,
Го-го-го, сіра,
Де шкури діла?
На солі з'їла,
Шкура дешева,
А сіль дорога.
То в тому сельці
Всі люди стрільці.
Встрелили козютку
У праве вушко!
Пуць, коза впала
Да й хвіст задрала.

(Коза падає)

Три куска сала,
Щоб коза встала.
Устань, козютко,
Розвеселися,
По цьому двору,
По господару.
Де коза ногою,
Там жито копою.
Де коза рогом,
Там жито стогом.
Господар іде,
Коляду несе:
Мірочку жита,
Щоб коза сита.
Мірочку гречки
На вареннички.
Мірочку пшениці
На паляниці.
Мірочку вівса,
Да й колядка вся!
Добрий вечір!
Будьте здорові,
З празником!

ЇХАЛИ ПАНИ МЕЖИ ГОРАМИ

В останній день року по селу ходять хлопці з козою.
Один перебраний за козу,
інші за пастуха, крамаря, жовніра,
дівчину з куделею, сажотруса.
Хлопці співають,
а господарі дають їм пироги, сало і гроші.

Їхали пани межи горами,
Стрілили в лозу, забили козу.
А де той козар, що козу ріже,
Наївся м'яса, ще ліпше ріже.
Ходила коза межи горами,
Перевернулася догори ногами.
Ходила коза по лісах, горах,
А тепер ходить по панських дворах.
Дайте козі сира, щоби була сива,
Дайте козі масла, щоб ся коза спасла,
Дайте козі сала, щоби коза встала.
Заглянь, козуню, за п'єц,
Там стара баба, старая зрада.
Солому січе, пироги пече,
А сіно смаже, пироги маже.
Де коза ходить, там ся хліб родить,
Де не буває, там випріває.
Скачи, козуню, скачи, небого,
Заробим собі півзолотого.
Мірку пшениці на варяниці,
А ще до того кота сліпого,
Ще до причинку —
Гроші торбинку.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ВАМ, ЧЕСНИМ ГОСПОДАМ

Добрий вечір вам, чесним господам!
Ми не самі ідем, ми козу ведем.
Ой ти, козонько, ти розходися,
Ти розходися, розвеселися
При сьому дому, при господарю,
При його барині-господарині,
При сих діточках, дрібних звіздочках.
Ходила коза, блудила коза

На щирих борах, на крутих горах.
На горі вовчок з вовченятами.
В долині коза з козенятами.
Ой вовчок, вовчок да козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.
Де взявся заяць став козу лаять:
— Дурная коза, нерозумная,
Своїх діточок не накормила,
Схватила б серпок, побігла б в лісок,
Нажала б травиці із овсяний снопок,
Своїх діточок нагодувала,
Нагнала в озера да й напувала,
В чистії озера, загорожені.—
Побігла коза у Махеївку,
А в Махеївці все люди-стрільці.
Стрілили козу в лівеє ухо.
Пуць, коза впала, нежива стала,
Жили нап'яла, козла нажила.
Ой побіг козьол на ніженьках
Да на ріженьках,
Все питаючи, все шукаючи
Короля у домі, господаря в полі.
Ти, пан господар, дай нашій козі мірку
гороху,
Щоб нашій козі не було вроку.
Ти, пан господар, дай нашій козі коробку
жита,
Щоб наша коза на літа сита.
А в господаря єсть коровочки
Не врочливії, молочливії,
Єсть овечечки все вовнистії, волокнистії.
Ой ти, козонько, да й не пишися,
Старшому пану в ноги вклонися,
Приходь, ближе, поклонись нижче.
Дай, боже, добрий вечір!

ГО-ГО-ГО, КОЗА,
ГО-ГО, СІРАЯ

Го-го-го, коза, го-го, сірая!
Го-го, ходила та й заблудила
Та в Нехайлівку.
А в Нехайлівці там стрільці-бойці,

Вдарили козу під праву ногу,
Коза упала, ноги задрала.
Ой устань, коза, устань, проходись,
Старшому пану в ноги поклонись.
Попроси, коза, мірочку вівса,
Щоб наша коза ситая була.
Мірку пшениці на паляниці,
Мірку гречечки на вареннички.
І пошов наш козел
І на ріжечках, і на ніжечках,
Питається королів в полі,
Хазяїна в домі.
Щоб тому хазяїну і коровки були,
І овечки були, і горох самосій,
Добрий вечір усім!

ГОП-ГОП, КОЗУНЮ

Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Ой розходилася, розвеселилася,
По сьому дому, по веселому.
Ой поклонися своєму господару,
І жінці його, і дітям його!
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Де коза стопою, там жито копою,
Де коза рогом, там жито стогом.
Де коза ходить, там жито родить.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Послухай, козуню, де в дзвони звонять,
Де в бубни бубнять, де в скрипки грають.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
Погляди на гради, чи нема зради?
Старая баба, то тая зрада,
Солому січе, пироги пече,
А сіно смажить, пироги мастить.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
Вискочив вовчок, за козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.

Мудрая козуня догадалася,
В темнії лози сховалася.
Уже не бійся ні в полі ловця,
Ні в лісі стрільця.
Одно боюся старого діда,
Сивобородого.
Той мене заб'є з тупого лучка,
З правого плечка.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
У нашої козоньки чотири ніженьки.
Гоп-гоп, козуню.

ТВОЇ ВОЛИ

Ввечері перед Новим роком
хлопці ходять по хатах з плугом
і вдають ніби орють,
при цьому вівсом або кукурудзою посипають:

Твої воли,
Мої воли — гей, гей!
А впереді
Два ведмеді — гей, гей!
А в пригоні
Дві ворони — гей, гей!
В колісниці
Дві синиці — гей, гей!
Сій, родися,
Жито, пшениця,
Всіляка пашниця! — Гей, гей!

ГЕЙ, ГЕЙ, А В НАШІМ ПЛУЖКУ

Гей, гей, а в нашім плужку
Дванайціть волів;
Волики половї,
Занозики костінії,
А яришки золотії.
Плугатарі — санаторі,
Погоничі, як паничі.
А в прогоні дві ворони,
А в переді два ведмеді,
А в колісниці дві синиці.
Гей, гей!

ПАНЕ ГОСПОДАРУ, ГЕЙ, ГЕЙ!

Пане господару, гей, гей!
Чи позволиш коло свої хати сіяти, орати? Гей, гей!
Ваші воли, наші воли, гей, гей!
Ваші коні, наші коні, гей, гей!
Ваш віз, наш віз, гей, гей!
Ваш плуг, наш плуг, гей, гей!
Ваш батіг, наш батіг, гей, гей!
Ваша упряж, наша упряж, гей, гей!
Ваші сани, наші сани, гей, гей!
Ваш бук, наш бук, гей, гей!
А впереді два ведмеді, гей, гей!
А в бороні дві ворони, гей, гей!
А в колісниці дві синиці, гей, гей!
Виходить конець, виносіть боханець!

ГЕЙ! ГЕЙ! ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

Гей! Гей! Ци спиш, ци чуєш, пане господарю!
Прийшли коло твої хати орати.
Гей! Гей! Дві синиці в колісниці,
Два ведмеді у переді,
Дві курці в ярмурці.

Гей! Гей! Кілько в пана господаря
На підпіччю вугликів,
Тілько в пана господаря
На столі рубликів.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В лавиці дірочок,
Тілько в пана господаря
На печі дівочок.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
Під лавицею стовпчиків,
Тілько в пана господаря
На печі хлопчиків.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В решеті дірочок,
Тілько в пана господаря
На кошарі овечок.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В плоті коликів,
Тілько в пана господаря
В загороді воликів.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В стрісі соломок,
Тілько в пана господаря
В загороді коровок!
Гей! Гей!

ОЙ НЕ ЗНАЛА БІДНА ВДОВА, ЯК НА СВІТІ ЖИТЬ

Ой не знала бідна вдова, як на світі жить,
Да й наняла ведмедика за плугом ходить,
А вовчика сіренького волів погонить,
А зайчика куценького передні водить.
А лисицю Парасицю обідать носить.
Опізнилась бідна вдова обідать варить.
Розсердився ведмедичок і плуг поламав,
А вовчичок сіресенький воли розігнав.
А зайчичок куцесенький у ліс пострибав.
А лисиця Парасиця горшки побила.
Іде вдова дорогою, спотикається.
Лежить ведмідь під горою, осміхається.
— Бідна ж моя головонька, що я удова!
Лежить моя нивочка неораная,

Стоїть моя пшениченька несіяная.—
Добрий вечір!
Пане господарю, гей, гей!
Чи позволиш коло хати сіяти, орати? Гей, гей!
Ваші воли, наші воли, гей, гей!
Ваші коні, наші коні, гей, гей!
Ваш віз, наш віз, гей, гей!
Ваш плуг, наш плуг, гей, гей!
Ваш батіг, наш батіг, гей, гей!
Ваша упряж, наша упряж, гей, гей!
Ваші сани, наші сани, гей, гей!
Ваш бук, наш бук, гей, гей!
А в переді два ведмеді, гей, гей!
А в бороні дві вороні, гей, гей!
В колісниці дві синиці, гей, гей!
Виходить конець, виносіть боханець!

ПІСНІ ПРО МАЛАНКУ

ОЙ ГОСПОДАРЮ, ГОСПОДАРОЧКУ

Ой господарю, господарочку,
Пусти до хати Маланочку,
Наша Маланка — господиня,
Як помастить, так помиє.
Стоять миски під лавкою
Та заросли муравкою.
Стоять горшки під другою
Та заросли усугою.

ОЙ У ЛІСІ НА КЛЕНОЧКУ

Ой у лісі на кленочку,
Там висіла колисочка.
Там висіла колисочка,
Там гойдалась Маланочка.
Прийшов Василь: — Ой ти, Молю.
Ой ти, Молю, мале дитя,
Коли з тобою буде життя?
— Я в колисці колишуся,
Тебе, Василю, не лишуся.—
Ой дати, дати нікиm же знати,
Нехай Маланка зайде до хати.
Нехай вона погуляє,
Як риба-щука по Дунаю.
Як риба-щука з окуньцями,
Наша Маланка з молодцями.

НАША МЕЛАНКА ГОСПОДИНЯ

Наша Меланка господиня,
На ополонці ложки мила.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!
На ополонці ложки мила,
Ложку, тарілку упустила.
Ложку, тарілку доставала,
Шовковий фартух замочала.
— Ой повій, вітре, сюди-туди,
Висуши фартух та й із води.
Повій, вітроньку, крізь ворота,
Висуши фартух краще злота.
Ой повій, вітре, буйнесенький,
Висуши фартух білесенький.

ОЙ ТА УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Ой та учора ізвечора
Пасла Меланка два качура.
Ой пасла, пасла, загубила,
Ішла додому, заблудила.
Ой приблудила в чисте поле,

А там Василько конем оре:
— Ой ти Василю, Василечку,
Виведи мене на стежечку,
Буду я тебе шанувати,
Щонеділеньки прибирати.
Щонеділеньки прибирати,
За головоньку затикати.

А УЧЕРА ІЗ ВЕЧЕРА

А учера із вечера
Пасла Маланка та й качура,
Та й пасучи загубила,
Шукаючи, заблудила.

Заблудила в чисте поле,
Аж там Василь сіє, оре,
Аж там Василь оре, плужить,
За Маланков вельми тужить.

О чильчику-васильчику,
Посію тебе в городчику,
Буду тебе шанувати,
Тричі на день поливати.

А з чибричку кіля бити,
Бервінчиком городити,
В неділю рано промикати,
За русу косу затикати.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой за горою, за кам'яною
Зійшов місяць із зорьою.
Зійшов місяць ще й зоря ясна,
Наша Меланка качура пасла.
Ой пасла, пасла, загубила,
А шукаючи заблудила.
Приблудилася в чистеє поле,
А там Василь плужком оре.
Ой оре, оре, жито сіє,

За ним те жито зеленіє.
Ой оре, оре, поганяє,
Догори личком спочиває.
Ой оре, оре, сам плуг заносить.
Йому Меланка їсти носить.
— Ой черчику Васильчику,
Не гони кури по хлівчику,
Бо мої кури догогії,
Аж по чотири золотії.
Ой черчику Васильчику,
Не сідай скраю на припічку,
Або ж мені горох збавиш,
Або ж собі жупан спалиш.
А сядь собі на лавочки
Коло свої Меланочки.
Ой черчику Василечку,
Посію ж тебе в городечку,
Буду ж тебе шанувати,
Тричі на день поливати, (2)
Щосуботоньки проривати, (2)
За русу косу закладати.—
Руса коса до пояса,
Розчесана до волоса.
А в русій косі червона квітка,
Наша Меланка — гарна дівка.
Наша Меланка малесенька,
Як конопелька тонесенька,
Наша Меланка та робоча,
На ній сорочка парубоча.
Наша Меланка не лінива,
Ввійде до хати, наробить дива.
Нашій Меланці чотири рочки,
Пустіть до хати, бо змерзла в ножки.
Наша Меланка в Дністрі була,
Дністрову воду, воду пила,
На камені ноги мила
Та срібний перстень упустила.
Як срібний перстень доставала,
То тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, хоч сяк, хоч так,
Висуши хвартух, як мак, як мак.
Повій, вітре, сюди-туди,

Висуши хвартух межи люди.
Повій, вітре, з усіх сторон,
Щоби Меланці не був сором.
Щоби матуся не впізнала,
Щоби від хати не прогнала.
Ой господарю, господарьочку,
Пусти до хати Меланочку,
Нехай вона погуляє,
Як щука-риба по Дунаю,
Як щука-риба з окуньцями,
Наша Меланка з молодцями.

ПОЖОВТНЕВІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Зоря ясна п'ятикутня
На весь світ засяла.
Упали вівтарі,
Покотились царі.
Слава люду робочому,
Чабанам, шахтарям!
Слава й цьому господарю,
Його господині.
Хай щасливо проживають
У новій родині!

Не так господарю,
А як його дітям.
Хай щасливо виростають,
Щоб дуків побити.

ПО УСЬОМУ СВІТУ СТАЛА НОВИНА

По усьому світу стала новина,
Що ярма позбулась злидарів сім'я!
Скинула п'янюгу-катюгу царя,
На ввесь світ засяла червона зоря!
Волею-багаттям панство рознесла,
Стали до роботи, щоб творить життя.
Лани-перелоги тепер мають люди,
Дихають привільно роботящі груди!
Ясно сяє зірка: всіх веде до волі.
Дніє вже навколо! Домоглися долі!
Уставайте, люди, зіронька засяла!
Ланцюги порвались! Слава! Слава! Слава!

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка
Та й стала нам щебетати,
Вість радісну повідати.
Що вість тая — радісная:
Жити нам всім без нагая.
З роком новим, вістка нова:
Робітникам рівні права,
Що наробив — вільно збирай.
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ВІЛЬНИЙ ГОСПОДАРЮ

Добрий вечір тобі, вільний господарю.

Приспів:
Радуйся, ой радуйся, земле,
Світ новий народився.

Застилайте ж столи та все килимами,
Оселі вбирайте та все прапорами.
Гей, пісні складайте, волю величайте,
Бо прийдуть до тебе твої свята в гості.
Що першеє свято — першого повстання,
Першого повстання ще й свято Тараса.
А другеє свято — то Першого Травня,
Свято робітниче, всесвітнє, весняне.
А що третє свято — Червоного Жовтня,
Червоного Жовтня, коли пута впали,
Коли пута впали, Ради понастали.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,

П р и с п і в:
Добрий вечір!

А іще раніше наш коваль устав.

П р и с п і в:
Щедрий вечір!

Ковалик устав, начиння зібрав
Та й почав тоді плуга кувати,
Бо прийде пора в поле рушати,
В поле рушати, землю орати,
А щоб не зоставсь на лану обліг
Та щоб господар другим допоміг.
Гей, розпочали землю орати
Та важким зерном її засівати.
Що перше зерно — малим діточкам.
А друге зерно — на податочок,
А третє зерно — хто голодує,
То ж їх земля добре годує.
А ми будемо всі працювати,
Та не на богів уже заглядати,
Бо не зробимо, не зораємо
То й біди вдома не здолаємо!

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОНЬКИ

Щедрик, щедрик, щедрівоньки,
Потелились корівоньки,
Та й на фермі потелились,
Теляточка породились.
Будем ростить цих теляток —
То колгоспників достаток.
То колгоспна росте каса,
А народу — масло й м'ясо.

ХТО В ЦЬОМУ ДОМІ ЖИВЕ-ПОЖИВАЄ

Хто в цьому домі живе-поживає,
Того з Новим роком поздоровляєм!
Бажаєм щастя всім в цьому домі,
Радості, успіхів в році Новому!
Щоб господарям цієї хати
Трудоднів тисячу у році мати!
Дітонькам добре щоденно вчитись,
Щоб з похвалою школу скінчити.
Щастя дорослим, втіхи малечі
Всім добрий вечір, всім добрий вечір.

НА ЩАСТЯ, НА ЗДОРОВ'Я

На щастя, на здоров'я,
На Новий рік, на нове літо,
Роди, земле, жито, пшеницю,
Всяку пашницю,
Бувайте здорові,
З праздником і з Новим роком!

А Я ЗНАЮ, ХТО Є ДОМА

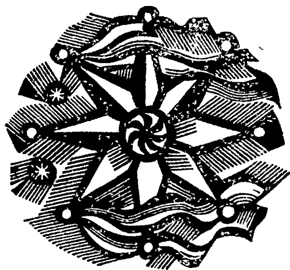
А я знаю, хто є дома —
Сам господар коло столу,
Господиня біля нього —
Краща сонейка ясного.

Батько — в цеху бригадиром,
Син — у війську командиром,
Ланковою в полі — мати,
Урожай ростить багатий.

З Новим роком, друзі щирі,
Жийте в щасті, дружбі й мирі!
Слався, рідне Прикарпаття!
З Новим роком, рідні браття!

СІЮ, ВІЮ, ЗАСІВАЮ

Сію, вію, засіваю,
З Новим роком вас вітаю!
Щастя, успіхів бажаю:
Здоров'я — з красної весни,
Краси-доброти — з ранньої роси,
Звитяжної сили — з рідної землі,
Ніжності-привітності — з досвітньої зорі,
Довголіття — з вічно зелених Карпат!
І хай вічно буде так! Так! Так!
На многії-многії літа!

ПРИМІТКИ

До збірки української календарно-обрядової поезії ввійшли найхарактерніші за змістом і художньо довершені зразки, записані протягом XVIII—XX ст., від найдавніших записів у рукописних збірниках і першодруках до сучасних записів з різних регіонів України. Більшість матеріалу подається за публікаціями XIX—XX ст.

Пісні розміщено в окремих розділах за жанрами, а в межах розділу — за функціонально-тематичним принципом.

Тексти подано за сучасним правописом, діалектні лексичні, морфологічні і фонетичні особливості збережено відповідно до рими і ритму.

У примітках до кожної пісні зазначено джерело, з якого її взято, а також місце (за адміністративним поділом, що існував на момент запису), час запису, прізвище записувача, якщо ці відомості є і не містяться у назві джерела.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Абрамов — Черниговские малороссы. Быт и песни населения Глуховского уезда. Спб., 1905.

Бариляк — Ягілки. Зладив Олександр Бариляк. Львів, 1932.

Багатоголосся — Українське народне багатоголосся. К., 1963.

Бодянські — Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодянських. Упоряд. А. Ясенчук. К., 1978.

Вагилевич — Народні пісні в записах Івана Вагилевича. Упоряд. М. Шалата. К., 1983.

Верьовка — Народні пісні в записах Григорія Верьовки. Упоряд. Е. Скрипчинська, А. Гуменюк, В. Юдіна. К., 1974.

Гаївки — Гаївки. Зібрав Володимир Гнатюк.— МУЕ, т. XII, Львів, 1909.

Галько — И. Галько. Народные звычаи и обряды з околиць над Збручем. Львів, 1860.

Гнедич — П. Гнедич. Материалы по народной словесности Полтавской губернии. Вип. I, Полтава, 1915.

Гнатюк I, II — Колядки і щедрівки, зібрав Володимир Гнатюк, т. I (Колядки господарю і господині) — ЕЗ, т. XXXV, Львів, 1914; т. II (Колядки парубкові, дівчипі, жартівливі пародії та ін.) — ЕЗ, т. XXXVI, Львів, 1914.

Головацький — Народные песни Галицкой и Угорской Руси, собранные Я. Ф. Головацким. Часть II, М., 1878.

Грінченко — Б. Д. Грінченко. Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях, т. III, Чернигов, 1899.

Данилов — Песни села Андреевки, Нежинского уезда. Собрал и к печати подготовил В. В. Данилов. Киев, 1904.

Дніпрова Чайка — Народні пісні з голосу Дніпрової Чайки та в її записах. Упоряд. О. Дей, В. Пінчук. К., 1974.

ЕЗ, XI — Етнографічний збірник, т. XI. Галицько-руські народні пісні з мелодіями зібрав у селі Ходовичах др. Іван Колесса. Львів, 1901.

ЭО — журн. «Этнографическое обозрение».

Жниварські пісні — Жниварські пісні. Упоряд. Ю. Круть. К., 1971.

ЖС — журн. «Живая старина».

ЗНТШ — Записки наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка (Львів).

Зуїха — Пісні Явдохи Зуїхи. Зап. Г. Танцюра. Упоряд. В. Юзвенко, М. Яценко. К., 1965.

Іванов — Жизнь и творчество крестьян Харьковской губернии. Очерк по этнографии края. Под ред. В. В. Иванова. Т. I. Харьков, 1898.

Ігри та пісні — Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року. Упоряд. О. Дей. К., 1963.

ІМФЕ — Рукописні фонди Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР.

Козланюк — Народні пісні в записах Петра Козланюка. Упоряд. Н. Шумада. К., 1978.

Кольберг, Перемишль — O. Kolberg. Przemyskie. — Dzieła wszystkie, t. 35, Wrocław — Poznań, 1964.

Кольберг, Покуття — O. Kolberg. Pokucie, cz. III — Dzieła wszystkie, t. 31, Wrocław — Poznań, 1963.

Кольберг, Холмщина — O. Kolberg. Chełmskie, cz. I — Dzieła wszystkie, t. 33, Wrocław — Poznań, 1964.

Колядки та щедрівки — Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року. Упоряд. О. Дей, К., 1965.

Конощенко — Українські пісні з нотами. Друга сотня. Зібрав А. Конощенко. Одеса, 1909.

Коробка — Н. Коробка. Колядки и щедровки. записанные в Волынском Полесьи. Спб., 1902.

Кст — журн. «Киевская старина».

Леся Украинка — Леся Українка. Зібр. творів: у 12-ти т., т. 9. Записи народної творчості. К., 1977.

Лукашевич — (П. Лукашевич). Малороссийские и червонорусские народные думы и песни. Спб., 1836.

Максимович, 1877 — М. Максимович. Дни и месяцы украинского селянина.— Максимович М. А. Собр. соч.: в 3-х т., т. II, К., 1877.

Максимович, 1947 — П. Попов. «Дні і місяці українського селянина» М. О. Максимовича (неопублікована частина).— Мистецтво. Фольклор. Етнографія. Наукові записки, т. I, К., 1947.

Малинка — Сборник материалов по малорусскому фольклору, собрал А. Н. Малинка. Чернигов, 1902.

Манжура — Народні пісні в записах Івана Манжури. Упоряд. Л. Каширіна. К., 1974.

Маркевич — Обычаи и поверья, кухня и напитки малороссиян. Извлечено из нынешнего народного быта и составлено Николаем Маркевичем. К., 1860.

Марко Вовчок — Маркович — Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича. Упоряд. О. Дей. К., 1983.

Метлинский — Народные южнорусские песни. Издание Амвросия Метлинского. К., 1854.

Милорадович, 1904 — В. Милорадович. Житье-бытье лубенского крестьянина. К., 1904.

Милорадович, 1897 — В. Милорадович. Народные обряды и песни Лубенского уезда, Полтавской губернии, записанные в 1888—1895 гг., Харьков, 1897.

Мирний—Білик — Народні пісні в записах Панаса Мирного та Івана Білика. Упоряд. І. Хлапта. К., 1977.

Мордовцев — Малорусский литературный сборник, издал Д. Мордовцев, Саратов, 1859.

МУЕ — Матеріали до української етнології.

Народні перлини — Народні перлини. Упоряд. М. Стельмах. К., 1971.

НТЕ — Журн. «Народна творчість та етнографія».

Паулі — Pieśni ludu ruskiego w Galicyi, Zebrał Zegota Pauli, t. I, Lwów, 1839.

Петров — О народных праздниках в Юго-Западном крае России — Труды киевской духовной академии. 1871, декабрь.

Пісні з Волині — Пісні з Волині. Упоряд. О. Ошуркевич та М. Стефанишин. К., 1970.

Пісні Карпат — Пісні Карпат. Ужгород, 1972.

Присяжнюк — Пісні Поділля. Записи Насті Присяжнюк в с. Погребище. Упоряд. С. Мишанич. К., 1976.

Рокосовська — Kopernicki J. dr. prof. przyczynek do etnografii ludu ruskiego na Wołyny z materiałow zebranych przez p. Zofiję Rokossowską we wsi Jurkowszczyźnie w pow. Zwiahelskim. Opracowal prow. dr, I. Kopernicki — Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, 1887, t. XI.

Сокальський	— B. Sokalski. Powiat Sokalski pod względem geograficznym, etnograficznym, historycznym i ekonomicznym. Lwów, 1899.
Співаночки мої	— Співаночки мої. Збірник народних пісень Пряшівського краю. Упоряд. Ф. Лазорик. Пряшів, 1956.
Стеблянко	— Українські народні пісні. Зібрав О. Стеблянко. К., 1965.
Стелися, барвінку	— Стелися, барвінку. Записи і упоряд. М. Бойко. К., 1976.
Стельмащук	— Сто українських народних пісень села Скородинці на Тернопільщині. Зібрав та упоряд. С. Стельмащук. К., 1967.
Фольклорна веселка	— Фольклорна веселка. Українські пісні з голосу Антоніни Голентюк. Упоряд. А. Панасюк. К., 1984.
Федькович	— Народні пісні Буковини в записах Ю. Федьковича. Упоряд. О. Дей. К., 1968.
Ходаковський	— Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. Упоряд. О. Дей. К., 1974.
ЦНБ	— Відділ рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук УРСР.
Чубинський	— Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край, снаряженной императорским Русским географическим обществом. Юго-Западный отдел. Материалы и исследования, собранные д. чл. П. П. Чубинским. Т. III. Спб., 1872.
Щепотьев	— В. Щепотьев. Народные песни, записанные в Полтавской губернии. Полтава, 1915.

ВЕСНЯНКИ

ЗАКЛИКАННЯ ВЕСНИ

Вилети, гулю, горою. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 48 (с. Високе на Київщині, 1920-і рр., М. Гончаренко).

Благослови, мати. Мордовцев, с. 347—348 (Волинська губ., 1844, М. Костомаров).

Віл бушує. Ігри та пісні, с. 156 (Полісся, 1924—1925, К. Квітка).

Скочила коза з воза. Там же, с. 148 (с. Переволока Бучацького р-ну на Тернопільщині, П. Антонюк, 1964).

Гелело, гелело. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1014-а, арк. 12 (с. Хворостина Холмського воєводства на Підляссі, 1973, І. Ігнатюк від М. Дацюк).

На вербі. МУЕ, т. XVIII, Львів, 1918, с. 140 (с. Прохори Борзенського пов. на Чернігівщині, 1913, Ф. Коломийченко).

Ой виходьте, дівчата. Пісні з Волині, с. 35 (с. Торчин, Рожищенський р-н, 1964).

Дівчаточка-вороб'ята. Козланюк, с. 15.

Ти, зозуленько сива. Пісні Карпат, с. 145 (с. Зеленів, Рогатинський р-н, М. Кубик).

Летів орел Києвом, Києвом. Марко Вовчок—Маркович, с. 78 (м. Острожськ на Харківщині, О. Маркович).

Ой виходьте, парубойки. Пісні з Волині, с. 35—36 (с. Трилисиця, Рожищенський р-н, 1964).

Ой ви, хлопці-дівчата. Мирний—Білик, с. 19.

Ой ти, соловейку. Пісні з Волині, с. 31—32. (с. Підцир'я, Камінь-Каширського р-ну, 1965).

Прилетіла жавориночка. Там же, с. 31 (м. Луцьк, 1966).

Зажурилась перепілочка. Ігри та пісні, с. 282—283 (Полтавщина, 1933, М. Сергіїв).

Ой ти, жайворонку, ранняя пташино. Пісні з Волині, с. 30 (м. Володимир-Волинський, М. Гнатюк).

Ой ти, весна, ти, весна. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 676, арк. 11 (с. Дмитрівка на Чернігівщині, 1926—1927).

Вийди, Грицю, на улицю. Грінченко, с. 88 (Чернігівська губ., А. Тищинський).

Вийди, Грицю, на вулицю. ЦНБ, І, 1373, арк. 8 (с. Великі Санджари на Харківщині, середина XIX ст.).

Ой ви, хлопці безштаньки. ЦНБ, І, 1372, арк. 62 (с. Краснянське на Маріупільщині, 1883).

Вийди, вийди, Іванку, Мордовцев, с. 348—349 (Волинська губ., 1844, М. Костомаров).

Усі зорі укупочці. ІМФЕ, ф. 1 — доп., од. зб. 554, арк. 131 (с. Ленінське Конотопської округи на Чернігівщині, 1920-і рр., І. Сокольник).

Весняночко-паняночко. Ігри та пісні, с. 147 (с. Носівка на Чернігівщині, 1926, І. Прокопенко).

Да весна, весна днем красна. Марко Вовчок—Маркович, с. 77 (х. Петрушівка, Радомишльського пов. на Київщині, О. Маркович).

Весна, весна красна. В. Каминский. Праздник пасхи в селе Косареве, Дубенского уезда, Волынской губернии. К., 1906, с. 21.

Ой весно, весно, весняночко. Присяжнюк, с. 83.

Ой ти, весонько, веснися. Ігри та пісні, с. 151—152 (с. Слобідка, Коростишівський р-н, Житомирська обл., 1929—1931 рр., І. Стельмах).

А вже весна, а вже красна. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 674, арк. 146—147 (с. Гоголів на Київщині, 1926, М. Гаценко).

Та перейди, місяцю. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 106 (с. Сарновичі, Коростенський р-н, Житомирська обл., 1920-і рр., О. Павлова).

Збірна каша. Грінченко, с. 56 (Чернігівська губ., Г. Неводовський, А. Тищинська).

Да на нашу улицю, на нашу. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 44, арк. 69 (м. Коростишів, 1876, В. Степаненко).

Дівки чарівниці. ІМФЕ, ф. 1—3 — дод., од. зб. 309, арк. 178.

Топтати ряст. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 86 (с. Портянки Шишацького р-ну на Полтавщині, 1920-і рр., Г. Пустовий).

ХОРОВОДНІ ТА ІГРОВІ ВЕСНЯНКИ

Просо. Маркевич, с. 75.

Мак. ЦНБ, І, 1419, арк. 45.

Соловійчику спадку, спадку. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 217, арк. 50 (с. Требухівці Бучацького пов. на Тернопільщині, 1913, І. Балюк).

Грушка. НТЕ, 1966, № 6, с. 88—89 (Тернопільщина, 1965, експедиція ІМФЕ).

Овес. Манжура, с. 18—19.

Виорем нивочку довгеньку. ЦНБ, І, 1545, арк. 3 (с. Нова Сироватка на Сумщині, 1885, В. Чайченко).

Льон. ЦНБ, І, 1401, арк. 204 (с. Трубайці, Хорольський пов., Полтавська губ., кінець XIX ст.).

Король. Манжура, с. 17.

Царенко. Чубинський, с. 83—84 (Чорномор'я).

Царівна. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 32, арк. 4 (с. Басиличівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл., 1946, Г. Колесниченко).

Воротар. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 267 (с. Кокошинці, Скалатського пов. на Тернопільщині, 1911, С. Лукасевич).

А на добрий вечір, замостові люди. Фольклорна веселка, с. 21 (Волинь, А. Голентюк).

Коструб. Друк. за: Ігри та пісні, с. 68—70 (с. Батятичі, Галичина, 1884, І. Копик).

Жельман. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 8, арк. 449 (с. Верхня, Калуського пов. на Галичині, 1922, І. Яцків).

Жельман. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 943-а, арк. 28—35 (с. Гумниська, Буський р-н, Львівська обл., 1973, І. Петрів-Яськів).

Жучок. Бариляк, с. 27—28.

Зайко. Манжура, с. 20.

Зайчик. Ігри та пісні, с. 98—99 (с. Трибухівці на Тернопільщині, 1912—1913, І. Балюк).

Ой качуре-качуреньку. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299-а, арк. 448 (с. Слобода-Яришівська, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., 1964, М. Руденко).

Ящур. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 301, арк. 24 (м. Вертієвка, Ніжинського пов. на Чернігівщині, О. Гаврилей).

Самітний. Гаївки, с. 93 (с. Іванівці, Жидачівський пов. на Галичині, Н. Левицька).

Перепілка. Ігри та пісні, с. 87 (Київщина, Ф. Фіалко).

Подоляночка. Пісні Поділля, с. 66.

Ой ягіл, ягілочко. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 61 (с. Новоселиці на Уманщині, 1920-і рр., М. Пасинко).

Ой ти, рогуленько. Пісні з Волині, с. 44 (м. Володимир-Волинський, М. Гнатюк).

З-під зеленого дуба. Українські народні пісні в записах Михайла Стельмаха. Упоряд. В. Скрипка, К., 1969, с. 19.

Галя. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493 (III), арк. 298 (с. Сновидів, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Ми Марійку й а зловили, й а зловили. Там же, арк. 250 (с. Пишківці, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Туман танчик виводе. ЦНБ, І, 1361, арк. 82 (с. Вознесенка, Олександрівського пов. на Харківщині, 1903).

Водити селезня. Ігри та пісні, с. 88—89 (Глухівський р-н, Чернігівщина, 1926, Ю. Цегельник).

Огірочки. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493 (III), арк. 306 (с. Сновидів, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Чечітка. Ігри та пісні, с. 76—77.

Виступець. Максимович, 1877, с. 477.

Ой там, на моріжку. Мирний—Білик, с. 18.

Хрін. Ігри та пісні, с. 127—128 (с. Хоробичі, Городнянський р-н, Чернігівська обл., 1939, О. Андрієвський).

Прийшла весна з квітками. Гаївки, с. 219 (с. Кудобинці, Зборівський пов. на Галичині, Ф. Хом'як).

Вон, хлопці, вон, на горі льон. Галько, с. 112—113 (Галичина).

Довга лоза. Ігри та пісні, с. 96 (с. Шкроботівці, Дедеркальський р-н, Тернопільська обл., С. Турик).

Диброва. Гаївки, с. 97 (с. Іванівці, Жидачівський пов. на Галичині, Н. Левицька).

Воробей. Ігри та пісні, с. 84.

Їхав Роман через лан. Присяжнюк, с. 76.

А ти, старий діду. Бариляк, с. 22—23.

Ти вулиця, ти широкая. ІМФЕ, ф. 1—3, од. зб. 312, арк. 41 (с. Старе Місто на Вінниччині, 1928, С. Ревуцький).

Вишита хустина. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493 (III), арк. 251 (с. Пишківці, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Молодець коня пасе. Ігри та пісні, с. 213 (с. Хоробичі, Городенський р-н на Чернігівщині, 1930, О. Андрієвський).

А й ніхто ж там не бував. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493 (III), арк. 299 (с. Сновидів, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Єсть там в нашім селі. Ігри та пісні, с. 206 (Львівщина, 1905, І. Савицький).

Четверо курят. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299-а, арк. 461 (Яворівський р-н на Львівщині, 1967, Т. Кузьо).

Калимажка. ІМФЕ, ф. 3—4, од. зб. 242, арк. 69 (м. Борзна, Чернігівської губ., 1880, М. Білозерський).

Сію ж я на огороді та петрушечку. ЗНТШ, 109, в. V, с. 114. Запис XVIII ст. у Хоценському співанику родини Левицьких.

Нелюб і милий. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 106, арк. 29 (с. Далишів, Городенківський пов. на Станіславщині, 1908, І. Волошинський).

Укроп. ЦНБ, I, 1419, арк. 4—5.

Наїхали тури-люди, матко наша. Зуїха, с. 44—45.

В хороводі були. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 18 (с. Каратиші, Миронівського р-ну на Білоцерківщині, 1920-і рр.).

Котик і мишка. Там же, арк. 59 (с. Новоселиці на Уманщині, 1920-і рр., М. Пасинко).

Ой у лісочку, ой у лісочку. Зуїха, с. 41.

Ловив тато сою. Там же, с. 45—46.

Що то в лісі та й за гук. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299-а, арк. 452, (Волинь, 1967, М. Руденко).

А ми кривого танцю йдем, танцю йдем. Українське народне багатоголосся. К., 1963, с. 18—19.

Кривий танець. Стельмащук, с. 9.

Колесом, колесом. Ігри та пісні, с. 150—151 (Полтавщина, 1934, Д. Яворницький).

Горобеєчко. Ігри та пісні, с. 85.

Вербовая дощечка. Козланюк, с. 18—19.

ВЕСНЯНКИ ПРО КОХАННЯ ТА РОДИННЕ ЖИТТЯ

Та заспівай, соловію. Козланюк, с. 23.

Ой ти весна, веснися. Ігри та пісні, с. 152 (с. Лука на Київщині, М. Панас).

Ой на горі під вербою. Мордовцев, с. 350 (Волинь, 1884, М. Костомаров).

А в правую середу, середу. ІМФЕ, ф. 1—3, од. зб. 311, арк. 306 (с. Новоселиці, Катеринопільського р-ну, 1928, М. Пасинко).

Горіла липка, горіла. Стелися, барвінку, с. 5 (с. Яблониці на Лемківщині).

Соловей у саду. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 676, арк. 13 (с. Дмитрівка на Чернігівщині, 1926—1927 рр.).

Та вербице. Стеблянко, с. 6—7 (с. Дергачі на Харківщині).

Хвалилася тая березонька. Народні перлини, с. 30—31.

Та ти, хрещатий барвінку. Стеблянко, с. 8 (с. Дергачі на Харківщині).

Орел поле ізорав. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 554, арк. 179 (м. Зінов'ївське на Полтавщині, 1920-і рр., А. Шевченко).

Через ставки хибкії кладочки. Зуїха, с. 61.

За городом калина. Ходаковський, с. 93—94.

Коло млина калина. Там же, с. 86.

В Києві грім загримів. Там же, с. 87.

Кроковеє колесо, колесо. Присяжнюк, с. 71—72.

Розлилися води. Максимович, 1877, с. 473.

Коло млина — кременина. Присяжнюк, с. 83.

Ой за дуби, за дуби. Там же, с. 80.

Два голубчики літали. Зуїха, с. 59.

А у Губчі серед села. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1185, арк. 47 (с. Губча Старокостянтинівського р-ну, Хмельницької обл., 1983, Л. Іваннікова).

Ой у Галюні лужечок. Фольклорна веселка, с. 13.

Ой з-за гори дим та дим. Ігри та пісні, с. 153 (с. Гарнівка, Чигиринського пов. на Черкащині, В. Горленко).

Прийшла пора од'їжджати. Ігри та пісні, с. 243 (м. Лохвиця на Полтавщині, А. Шмиговський).

Ой місяцю-білозору. Там же, с. 276 (Чернігівщина, 1857—1864).

Іде дівка по водицю. Там же, с. 237 (Полтавщина, 1924, В. Щепотьєв).

Ой ти селезень, а я утинка. Бодянські, с. 59.

Пожену я лебеді. Конощенко, с. 58—59 (с. Королівка, Сквирського пов. на Київщині).

Ой ти, вишньо. Ігри та пісні, с. 157 (с. Доброніевичі, Новосельського р-ну, Кобринецького пов., В. Ловецький).

На восиці дві кислиці. Там же, с. 274 (Волинь, 1922, П. Балицький).

Передайся, місяцю, та на нашу вулицю. Там же, с. 226 (Чернігівщина, 1926, М. Антоненківна).

Ой на річці, ой на дощечці. Ігри та пісні, с. 202 (с. Нова Ушиця на Чернігівщині).

Качата-гусята всю гору вкрили. Стельмащук, с. 12.

За Василем, за Василем. Ігри та пісні, с. 209 (с. Тарнава на Кам'янець-Подільщині, А. Шмиговський).

Ой ти, вербо зелененька. Там же, с. 193—194 (Полісся, 1940, П. Ловецький).

У лотоках заставочки. Там же, с. 182 (с. Батайське, Ростовського пов.).

Доню ж моя молодая. Пісні з Волині, с. 41—42 (с. Риковичі, Іваничівського р-ну, 1957).

Чом, чом, миленький. Гаївки, с. 73 (с. Батятичі на Галичині, 1884, І. Коцик).

Ой під гаєм, під гайцем. Марко Вовчок — Маркович, с. 88 (с. Макарющина Лубенського пов. на Полтавщині).

Соловейку рябий, рябесенький. Пісні з Волині, с. 32—33.

ЖАРТІВЛИВІ ВЕСНЯНКИ

Чого, чого дівоньки красні. Фольклорна веселка, с. 16.

Ой накладу вогник. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299, арк. 196 (с. Слобода-Яришівська, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., 1964, М. Руденко).

Щирочко-горобеїчко. Манжура, с. 23—24.

Запалю я куль соломи. Милорадович, 1897, с. 74 (с. Тишки, Лубенського пов. на Полтавщині).

Весняночко-паняночко. Манжура, с. 28.

Під дібрівкою, під зеленою. Зуїха, с. 57.

Вербовая кладка. Манжура, с. 28.

Що за чудо, що за диво. Гаївки, с. 165 (с. Корчмин, Угнівське).

А вулиця та вузесенька. Українські народні пісні в записах Михайла Стельмаха. Упоряд. В. Скрипка. К., 1969, с. 24.

Ой полола горлиця лободу. Присяжнюк, с. 77 (с. Іваньки на Вінниччині, 1966).

Не ходи, не люби. Чубинський, с. 144 (с. Бориспіль на Київщині).

Злетів півень на ворота. Манжура, с. 23.

Ні Івася у віночку. Ходаковський, с. 80.

Козел. Манжура, с. 19—20.

Коло броду беру воду, не доберу до дна. Грінченко, с. 61 (с. Колесники, Прилуцького пов., Полтавської губ., 1895, А. Міхновський).

ЗАКІНЧЕННЯ ВЕСНЯНОК

Положу я кладку через сіножатку. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 8, арк. 127 (с. Немач, Бродівського пов. на Галичині, 1920-і рр., Л. Адамчук).

Ой кувала зозуленька. Козланюк, с. 24—25.

Співали, дівочки, співали. Максимович, 1877, с. 470.

А на нашій Демноньці. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 8, арк. 229 (с. Демне, Жидачівського пов. на Галичині, 1920-і рр., М. Застирець).

Зійшла зірка з підвечірка. Манжура, с. 46.

Моя мила гаївко. Гаївки, с. 149 (с. Підберізці на Галичині).

РУСАЛЬНІ ПІСНІ

Зав'ю вінки та на святки. Н. Закревський. Старосветский бандуриста. К., 1860, с. 17—18.

Ой вийди, срібний місяцю. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 568, арк. 16 (Київщина, 1930, Д. Чепурний).

Сиділа русалка. Метлинський, с. 308—309 (м. Мглин, 1856).

Ой біжить, біжить мала дівчина. Чубинський, с. 190.

Ой ти, дівко-семилітко. Друк. за: Ігри та пісні, с. 309—310.

Дробушка. Максимович, 1877, с. 514—515.

Не мий ноги об ногу. Марко Вовчок—Маркович, с. 98 (х. Петрушівка, Борзнянського пов. на Чернігівщині).

Якби мені не часник. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 560, арк. 46 (с. Старий Биків, Ново-Басанський р-н, Ніжинська округа, 1920-і рр.).

На святій неділі. Ігри та пісні, с. 309 (с. Кархівка на Чернігівщині, 1911—1912, В. Данькович-Чернявський).

Рано, рано зійду я на гору. Марко Вовчок—Маркович, с. 99.

Порох, порох по дорозі. Чубинський, с. 191.

Подолешничок мой зелененький. Грінченко, с. 118 (Новгородсіверський пов. на Чернігівщині, М. Рклицький).

Проведу я русалочки до бору. Марко Вовчок — Маркович, с. 100.

Проведу я русалочки до бору. Метлинський, с. 309 (м. Остер).

Проведу я русалоньку до бору. ЦНБ. І, 1621, арк. 12 (с. Олешня Городенківського пов. на Чернігівщині, 1873, Я. Давиденкова).

Проводили русалочки, проводили. Чубинський, с. 189.

Прилетіла зозуленька з темного лісочку. Там же, с. 188.

Ой вербо, вербо зелена. Манжура, с. 47.

Іграла, зіронька, іграла. Ігри та пісні, с. 312—313 (с. Макошин на Чернігівщині, В. Харків).

Була в мамочки. Там же, с. 315.

Ой рикнула коровочка, в череди йдучи. Грінченко, с. 119 (Новгородсіверський пов. на Чернігівщині, М. Рклицький).

Закотилось да сонейко за зелений гай. Там же.

Не ламайте калиночки в лузі — вона зеленая. Там же, с. 120.

Ой ходила та Бронуня по полю. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 561, арк. 63 (с. Завадівка, Володарський р-н на Київщині, П. Годлевський).

Ой там у лісі калина. Пісні з Волині с. 49—50 (с. Світязь, Любомильський р-н, 1966).

Стояла Маринка на межі. Е. Линева. Опыт записи фонографом украинских народных песен. М., 1905, с. 27 (с. Великі Сорочинці, Миргородський пов. на Полтавщині, 1903).

Старенький дядько по городу ходе. Чубинський, с. 192.

Сидить зайчик під липкою. Там же, с. 192 (П. Новицький).

В саду вишенька розвивається. Ігри та пісні, с. 315 (с. Макошин на Чернігівщині, В. Харків).

Летіла стріла уподовж села. Марко Вовчок—Маркович, с. 100—101.

Тополя. Друк. за: Ігри та пісні, с. 318.

Куст. Друк. за: Ігри та пісні, с. 319—323 (біля Пінська, 1870, П. Биковський).

Та кумайтеся, та не лайтеся. Там же, с. 324—325 (с. Мануйлівка на Катеринославщині, 1875—1882, І. Манжура).

Ой кумочки. МУЕ, т. XVIII, 1918, с. 224 (с. Борисівка, Валуйського пов., 1892, М. Дикарєв).

А з ким же я кумилася. Марко Вовчок—Маркович, с. 100 (Мглинський пов., Марко Вовчок).

Кумо-любо, не гай мене. Зуїха, с. 68.

Оженився у петрівку. Ігри та пісні, с. 310—311 (В. Гнатюк).

Ой у лісі, при горісі, при дубку. Там же, с. 311 (с. Солотвин на Житомирщині, 1924—1927, В. Кондратюк).

А в льонку, на кленку. Чубинський, с. 190.

ЛАДКАННЯ ДО ХУДОБИ

Сита, Малишка, сита. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 504, арк. 12 (с. Либохора, Сколівський р-н, Львівська обл., 1983, В. Гончаров, О. Чебанюк від Г. А. Микитин).

Мене мама будила. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 466-б, арк. 218—220 (с. Довге на Дрогобиччині, 1979, Г. Дем'ян від І. Барнацького).

Дібройом, коровиці, дібройом. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 185, арк. 154 (с. Воля Липова, Сяніцького пов. на Бойківщині, 1906, М. Копій).

Пишна газдинонька, пишна на воротонька вийшла. Ігри та пісні, с. 323 (с. Оравчик, Сколівського пов. на Львівщині).

Вийся, віночку, гладко. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 466-б, арк. 95 (с. Ровени на Бойківщині, 1979, Г. Дем'ян).

Тука, Ласійко, тука. НТЕ, 1985, № 2, с. 42 (с. Головецьке, Сколівський р-н, Львівська обл.).

Звеселіло подвір'я. Там же, с. 43 (с. Ялинкувате, Сколівський р-н, Львівська обл., від А. Коруд).

ПЕТРІВКИ

Петрівочка наступає. Мирний—Білик, с. 19.

Уже петрівочка да настає. Грінченко, с. 122 (м. Чернігів).

До Петра зозулі да кувать, кувать. Данилов, с. 83.

Скакала жабка над річкою. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 565, арк. 59 (с. Ручиці, Овруцький р-н, Коростенська округа, І. Сурин).

Ходить кониченько понад гречкою. Друк. за: Ігри та пісні, с. 337 (с. Загребелля, Лубенського пов. на Полтавщині, В. Милорадович).

Летіли гуси слободою. ЦНБ, І, 1382, арк. 36 (Харків, 1863, Г. Залюбовський).

Не стій, вербо, над водою. ЦНБ, І, 1372, арк. 6 (с. Токарі, Лохвицького пов. на Полтавщині, середина XIX ст.).

Ой не стій, дубе, над водою. ІМФЕ, ф. 1—2 (дод.), од. зб. 284, арк. 1 (с. Глібовка, Димерського р-ну на Київщині, 1927, І. Франківський).

Ой на городі під вербою. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 561, арк. 62 (с. Завадівка, Володарського р-ну на Київщині, П. Годлевський).

У городі, у холоді. МУЕ, т. XV, 1912, с. 73 (с. Ясеничи, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Ой чиє це жито під гору не жате? Гнєдич, с. 126 (м. Сміла, Роменського пов. на Полтавщині, 1914).

Ой у городочку да цар-зіллячко. Марко Вовчок—Маркович, с. 107 (х. Петрушівка, Борзнянський пов. на Чернігівщині).

А в гайку, на клинку. Гнєдич, с. 127 (м. Сміла, Роменський пов. на Полтавщині, 1914).

Як посію я рожу над водою. Там же, с. 125 (х. Лавирків, Роменський пов., Полтавська губ., 1914).

Перепеличенька, ряба, невеличка. Кольберг, Волинь, с. 177 (с. Туличів).

Ой там у полі. Ігри та пісні, с. 341 (с. Іскорость на Волині, 1925, В. Кравченко).

Ой сію, сію льоном, льоном. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 206, арк. 24 (с. Солотвин на Житомирщині, 1924, Ф. Кондратюк).

Що й у городі конопельки. Грінченко, с. 122.

Ой не хилися, сухий дубе. Бодянські, с. 67.

Ой петрівочка наступає. Ігри та пісні, с. 335 (с. Ворожба Лебединського пов. на Сумщині, 1875—1882, І. Манжура).

Ой ти, петрівко петрівчата. Там же, с. 336 (Н. Дмитрук).

Мала нічка петрівочка. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 565, арк. 75 (с. Каратиші Миронівського р-ну на Київщині, 1920-і рр., О. Сосюра).

Петрівочка да мала нічка. Марко Вовчок—Маркович, с. 102 (х. Петрушівка, Борзнянський пов. на Чернігівщині).

Малая нічка петрівочка. Милорадович, 1904, с. 60 (с. Литряків).

Ой мала нічка петрівочка. Конощенко, с. 89 (с. Королівка, Сквирського пов. на Київщині).

Ой вийшла мати невістки зганяти. ЦНБ, І, 1382, арк. 36—37 (м. Харків, 1863, Г. Залюбовський).

Ой дібрівная да зузуленько. ЦНБ, І, 1390, арк. 127 (м. Івангород на Чернігівщині, 1854, С. Ніс).

Петрівная зозулино. Ігри та пісні, с. 347 (с. Попівка, Миргородського пов. на Полтавщині, 1917, В. Щепотьєв).

Не співайте, та півники. Манжура, с. 48.

Не грім то гуде в стодоли. Ігри та пісні, с. 348—349 (с. Зятківці на Вінниччині, 1918—1920 рр., Г. Танцюра).

На городі чорнобривчик та й зацвів. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 206, арк. 24 (с. Солотвин на Житомирщині, 1924, Ф. Кондратюк).

Ой сіяє зіронька, сіяє. Там же, арк. 20.

Зеленая рутонька, жовтий цвіт. Марко Вовчок—Маркович, с. 105.

А ти, зозулько рябенькая. Пісні з Волині, с. 52 (с. Шацьк Любомльського р-ну, 1966).

Ой горе, горе, сухий дубе. Мирний—Білик, с. 20—21.

Ой смовде, смовде тонкая. Ігри та пісні, с. 355 (Полтавська обл.).

Ой було літо, тепер зима. Дніпрова Чайка, с. 34 (с. Королівка, Сквирського пов. на Київщині).

Ой на ставу, на ставу. Ігри та пісні, с. 342—343.

Ой ти, Петруню, ой ти, серце. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 191, арк. 20 (с. Баламутівка на Київщині, 1906, І. Єрофеєв).

Ой Петре, Петре, Іване. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 686, арк. 12 (Гайсинський р-н на Вінниччині, 1930, М. Бакай).

Ой роди, роди, катраночку. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 674, арк. 83 (м. Остер на Чернігівщині, 1926, М. Жолбак).

Ой в городі рум'ян родить. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 565, арк. 59 (с. Ручиці, Овруцький р-н, Коростенська округа, 1920-і рр., І. Сурин).

Ой в городі крокос порос. Там же.

Ой терен, терен коло хати. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 565, арк. 77 (с. Затонське, Таращанського р-ну на Київщині, 1920-і рр., М. Кизима).

Та вже ячмінь колос викидає. Милорадович, 1897, с. 93 (с. Загребля, Лубенського пов. на Полтавщині, 1888—1895).

Ой коли ми петрівочки дожидали. Марко Вовчок-Маркович, с. 109 (х. Петрушівка, Борзнянського пов. на Чернігівщині).

Куй, зозуленько, куй. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 154, арк. 58 (с. Бехів на Волині, 1920-і рр., В. Кравченко).

КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ

В тих випадках, де подається назва свята, вживається Купала, до назва обрядового дерева — купала.

Купайло, Купайло. МУЕ, т. XV, 1912, с. 72 (с. Мареніно, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Купайло, Купайло. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 174, арк. 4 (с. Іскорость на Волині, 1925, В. Кравченко).

Проти Івана сонце іграло. Ігри та пісні, с. 380.

Де Купало ночувало? Там же, с. 439 (Глухівський пов. на Сумщині, З. Сидоренко).

Наше Купайло, де ти зимувало. МУЕ, т. XV, 1912, с. 72 (с. Бистрич, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Ой на Івана Купайлого. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 173, арк. 178 (Коростенщина на Волині, 1920-і рр., М. Куницька).

Хто не піде на Купала. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 181, арк. 39 (с. Соколів на Волині, 1929).

Ой наші хлопці недбайлиці. Кст, 1903, LXXXI, июнь, с. 165 (с. Лобачів, Таращанського пов. па Київщині).

Ой наші хлопці недбайлиці. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1185, арк. 30 (с. Сковородки, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька обл., 1984, Л. Іваннікова).

Вийди, молодице, на улицю. МУЕ, XV, 1912, с. 73 (с. Арестове-Богданівське, Ровенського пов. на Волині).

Ой вийди, вийди, молодице. Марко Вовчок — Маркович, с. 112 (м. Джуньків, Бердичівського пов. на Житомирщині).

Наше купайла з верби, з верби. Присяжнюк, с. 91.

Поставлю я вербу. Там же, с. 91.

Коло купайла обметяно. МУЕ, XVIII, 1918, с. 218 (с. Ігнатівка, Литинського пов. на Волині, 1890, М. Дикарєв).

Іване, Івашечку. Гнєдич, с. 128 (м. Сміла, Роменського пов. на Полтавщині).

Ми купайла іскупали. МУЕ, XV, 1912, с. 72 (с. Коростятин, Ровенського пов., Волинської губ., В. Доманицький).

Ой Іване, Іваночку. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 565, арк. 44.

Купався Іван. ЭО, 1898, № 2, с. 130 (с. Березанці, Ніжинського пов., Чернігівської губ., А. Вербицька).

Пливи, вілечко, за водою. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 154, арк. 42 (с. Гульча, Острожського пов. на Волині, 1921, О. Кондратенко).

По чужих селах дощі ідуть. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 154, арк. 35 (с. Борисів на Волині, 1921, О. Марчинківська).

На Купалу огонь крешуть. МУЕ, XV, 1912, с. 74 (с. Липки, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Йшли дівчата гряницею. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 154, арк. 22 (с. Студениця на Волині, 1921, Д. Кудрицька).

Іде Купайло топиться. МУЕ, XV, 1912, с. 72 (с. Коростятин, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Купала на Івана. Марко Вовчок—Маркович, с. 112—113 (с. Липове, Кременчуцького пов. на Полтавщині).

Коло води-моря ходили дівочки. Петров, с. 342—343 (Волинь).

Да купався Іван, да й у воду впав. Ігри та пісні, с. 380—381.

Наша Хросина купавочка. Присяжнюк, с. 105.

Ой на Купайла, на Івана. Там же, с. 92.

Купалась ластівочка, купалась. Зуїха, с. 75.

А в нашого хазяїна там широкий двір. Ігри та пісні, с. 382 (х. Віли, Радомишльського пов. на Київщині, 1896).

Піду я в садочок, нарву я квіточок. Присяжнюк, с. 94.

Пливи, вінок, за водою. МУЕ, XVIII, 1918, с. 139—140 (с. Прохори, Борзнянського пов. на Чернігівщині, 1913, Ф. Коломийченко).

Заплету віночок. Ігри та пісні, с. 382—383 (Львівщина, 1940, Борковський).

Іване, Івашечку, не переходь доріженьки. Марко Вовчок—Маркович, с. 114 (Борзнянський пов. на Чернігівщині).

Коло Мареноньки ходили дівоньки. Присяжнюк, с. 98.

Що на Івана хліб саджала. Марко Вовчок—Маркович, с. 113 (с. Липове, Кременчуцького пов. на Полтавщині).

Ой на Купайла, на Івана. Присяжнюк, с. 93.

Ой у полі береза стояла. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 208, арк. 159 (с. Лопатичі, Олевського р-ну, Коростенської округи, 1925, І. Голяк).

А ми рутоньку посієм, посієм. Ігри та пісні, с. 381—382 (С. Тобілевич).

Ой Янку мій, Янку. Марко Вовчок—Маркович, с. 115 (с. Сичівка, Радомишльського пов. на Київщині).

На Івана, на Купайла. Ходаковський, с. 113.

Ой на Петра, на Купайла. Ігри та пісні, с. 398—399 (с. Широке на Дніпропетровщині, Д. Яворницький).

Малая нічка проти Купала. Данилов, с. 83.

Ой на Купайла, на Івана. Присяжнюк, с. 97 (с. Педоси на Вінниччині, 1972).

Ой на Купала вогонь горить. Пісні з Волині, с. 56 (с. Колодяжне, Ковельського р-ну, 1965).

Наше купайла з верби, з верби. Присяжнюк, с. 93, (с. Плисків на Вінниччині, 1970).

А у нашім сельці збиралися хлопці. Присяжнюк, с. 100.

Через наше село везуть клен-дерево. Зуїха, с. 72.

Чорна хмаройка наступає. Леся Українка, с. 14—15 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині).

Ой ти, зелена дубровойко. Там же, с. 12—13.

А чи було літо, чи не бувало. Данилов, с. 84.

Й а летіла уточка та й сіла. Ігри та пісні, с. 401—402 (с. Ометинці, Ситковецького р-ну на Вінниччині, 1951, З. Василенко, С. Васильченко).

Ой стояла тополя. Там же, с. 396—397 (с. Адамівка, Бердичівського пов. на Житомирщині, І. Синюченко).

Ой на городі буркун-зілля. Леся Українка, с. 20 (м. Миропіль, Звягельського пов. на Волині).

Помагайбі, Миколо, куди йдеш? Ігри та пісні, с. 412 (с. Зятківці на Вінниччині, 1918—1920 рр., Г. Танцюра).

Час тобі, вербище, розвитись. Кст, 1890. XXXI, листопад, с. 328 (с. Молодецьке на Уманщині, Х. Ящуржинський).

Ой чом ти, хмелю, не хмелишся. Ігри та пісні, с. 430 (с. Баламутівка на Київщині, І. Єрофеєв).

Летіли гуси рядком, рядком. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1185, арк. 32 (с. Сковородки, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька обл., 1984, Л. Іваннікова).

Чом ти, Івасю, не женишся. Ігри та пісні, с. 435 (с. Ольшани, 1875—1882, І. Манжура).

Чого, Івасю, змарнів, змарнів. Конощенко, с. 96 (с. Королівка. Сквирського пов. на Київщині).

Світи, світи, місяцю, місяцю. Присяжнюк, с. 95.

Ой лісом, лісом-доріжкою. Зуїха, с. 83.

Ой у городі копаночка. Там же, с. 83—84.

Ой загородю терном річку. Кст, 1890, XXXI, листопад, с. 329 (с. Молодецьке на Уманщині, Х. Ящуржинський).

На городі під цибулькою. Зуїха, с. 85.

Ой у лісі, при горісі, при дубку. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 206, арк. 14 (с. Солотвин на Житомирщині, 1924, П. Кондратюк).

Посію я рожу. Чубинський, с. 207 (с. Перейма, Балтського пов.).

Сьогодня Купала, а завтра Івана. Гнєдич, с. 129 (м. Сміла на Полтавщині, 1914).

Ой під гору, місяченько, під гору. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1185, арк. 32. (с. Сковородки, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька обл., 1984, Л. Іваннікова, від М. Костюк).

Щось вітер віє, повіває. Пісні з Волині, с. 60 (м. Ковель, 1965).

Ой шумить-гуде, дощик іде. Кст, 1890, XXXI, листопад, с. 330 (с. Молодецьке на Уманщині, Х. Ящуржинський).

Ой не сподійся, Хмелихо. Там же.

Не куй, зозуле, на ліщині. Леся Українка, с. 19 (с. Колодяжне, Ковельского пов. на Волині).

Летів шуляк через улицю. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 133, арк. 16 (с. Карабіївка на Кам'янець-Подільщині, 1896—1897).

Ой у Потапа високий тин. Кст, 1890, XXXI, листопад, с. 330 (с. Молодецьке на Уманщині, Х. Ящуржинський).

Тонкий, невисокий дубок. Чубинський, с. 223 (с. Талянка на Уманщині).

За ворота на мураві. Ходаковський, с. 103.

Цибулю садила. Ігри та пісні, с. 404 (Летичівський р-н, Кам'янець-Подільська обл., Л. Трофимов).

Ой шаріла вишенька, шаріла. Там же, с. 403 (с. Адамівка, Бердичівського пов. на Житомирщині, І. Синюченко).

Як хміль на тичину завивається. ЭО, 1898, № 2, с. 129 (с. Плоске, Ніжинського пов. на Чернігівщині, А. Малинка).

В Вінниківцях шумить, гуде. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 686, арк. 84 (с. Вінниківці, Межирівського р-ну, Вінницької обл., 1926, В. Бобринський).

Ой на городі під буйним вітром. Леся Українка, с. 24 (м. Мирогіль, Звягельського пов. на Волині).

Ой летів черчик буйним вітром. Там же, с. 14 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині).

А горобчик та синичку любив. Зуїха, с. 77.

Ой у городі пташки в'ються. Там же, с. 76.

Через село. ЭО, 1898, № 2, с. 130 (с. Березанці, Ніжинського пов. на Чернігівщині, А. Малинка).

Летіло помело. Чубинський, с. 205 (с. Дашков, Литинського пов.).

Летіла сова із чужого села. Н. Закревський. Старосветский бандуриста. К., 1860, с. 113 (м. Гадяч, Радомишльського пов. на Київщині).

А в нашого свекра двір великий. ЦНБ, I, 1401, арк. 81 (с. Панорниця, Хорольського пов., Полтавської губ., середина XIX ст.).

На Івана Купайла. Ігри та пісні, с. 431 (с. Карабіївка, Теофіпольського пов. на Кам'янець-Подільщині, 1896—1897 рр.).

Була на Купали. Пісні з Волині, с. 61 (с. Скиби, Любомльський р-н, 1957).

Сходилось Купало із долу до долу. Мордовцев, с. 35.

Уж по Яні, по Яноньці. Співаночки мої, с. 315 (м. Бехерів, ЧССР).

Допалимо та соломоньку. Ігри та пісні, с. 440 (м. Сергіїв).

КОСАРСЬКІ ПІСНІ

Наш паночку молодий. Ігри та пісні, с. 366 (с. Хатки, Зінківського пов. на Полтавщині, М. Гайдай).

Вийшли в поле косарі. Метлинський, 314—315 (м. Чернігів).

Ой у полі косарі кашу варили. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 604, арк. 17 (с. Красюки, Таращанський р-н на Київщині, 1920-і рр., А. Хворостяний).

Ой косили косарики. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 600, арк. 259 (с. Бійовці Лубенської округи на Полтавщині, 1920-і рр., Г. Черевко).

На зеленім заріночку. Кольберг, Покуття, с. 243—244 (с. Іспас).

Добре тому коса косить. Стелися, барвінку, с. 6 (с. Яблонці на Лемківщині).

Ой не коси, мій татойко, сіна. Пісні з Волині, с. 54 (с. Буцин, Старовижівського р-ну на Волині).

Косарі косять, а вітер повіває. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 601, арк. 253 (с. Томашівка, Смілянського р-ну на Полтавщині, 1920-і рр., В. Косенко).

Косарі косять, вітрець повіває. Марко Вовчок—Маркович, с. 109 (м. Джуньків, Бердичівського пов. на Житомирщині).

Зажурилася бідна удівонька. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 745, арк. 227 (с. Дубівка, Таращанського р-ну на Київщині, А. Климківський).

Поза гаєм, гаєм Василь сіно косе. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 490, арк. 19 (с. Гоголеве, Шишацького р-ну, Полтавської обл., 1984, О. Чебанюк).

Ой косить хазяїн да на луці сіно. Максимович, 1947, с. 222.

Косарі косять. Іванов, с. 272 (сл. Нікольськоє, Старобільського пов. на Харківщині, кінець XIX ст., Г. і А. Калашникови).

Сіно моє, сіно. Пісні з Волині, с. 54—55 (с. Велика Глуша, Любешівського р-ну, 1967).

Ой чиє ж то сіно. Ігри та пісні, с. 374.

Ой хмариться, дощ буде. Там же, с. 366 (с. Хатки, Зіньківського пов. на Полтавщині, М. Гайдай).

Що вже сонце на коп'яку. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 568, арк. 14 (с. Погребів Броварського р-ну на Київщині, 1929, Т. Бондаренко).

Нуте, нуте до межі. Метлинський, с. 327 (м. Борзна на Чернігівщині).

Косив тато, косив я. Ігри та пісні, с. 366 (с. Рай, Бережанського пов. на Галичині, В. Баран).

На городі лобода. Манжура, с. 51.

Що на горі косарики косять. Грінченко, с. 132.

Ой дай, боже, дощ. Милорадович, 1904, с. 140 (с. Михновець на Полтавщині, 1895).

Пошли, боже, погоду. Там же.

Ой чиї то косарі. Іванов, 151 (х. Маліїв, Куп'янського пов. на Харківщині, П. Іванов).

Уже сонце над дубком. Іванов, с. 615 (сл. Шульгінка, Старобільського пов. на Харківщині, О. Будянська).

А я кошу — не дивлюся. Ігри та пісні, с. 367 (с. Кнісело, Бібрського пов. на Галичині, Д. Телішевський).

Наш пан молодий. Максимович, 1947, с. 228.

Ой спасибі, хазяїну. Іванов, с. 272 (сл. Нікольське, Старобільського пов. на Харківщині, Г. і А. Калашникови).

Іде милий до проса. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 601, арк. 69 (с. Гвоздовка на Чернігівщині, 1920-і рр., П. Кміткевич).

Гей, маю косу, та нею не кошу. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1172, арк. 369 (с. Стрий-Лавочне на Львівщині, 1973, Ю. Корчинський).

Ой шли на луг косарі. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 602, арк. 30 (с. Попівка, Лиманського р-ну, Артемівської округи, 1920-і рр.).

Коби скоро сінокоси, я піду косити. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 466-б, арк. 86 (с. Довге, Дрогобицький р-н, Львівська обл., 1979, Г. Дем'ян від А. Максимович).

Косарські коломийки. Ігри та пісні, с. 367—369.

Ой чиї ж то гребці. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 621, арк. 135 (с. Лазірки на Полтавщині, 1925, Т. Миколаєнко від С. Довгаля).

Ой чиї то гребці. Данилов, с. 53.

Збирайтеся, подруженьки, де вчора були. Метлинський, с. 316 (м. Гадяч на Полтавщині).

Наші дівки сіно гребли. Данилов, с. 53.

У чужого пана. ІМФЕ, ф. 11 — 4, од. зб. 665, арк. 3 (м. Констянтиноград, 1885, П. Мартинович від У. Гнатенкової).

Закотилось сонечко за зелений гай. Метлинський, с. 316—317.

Уже сонце на причілку. ІМФЕ, ф. 11—4, од. зб. 665, арк. 3 (м. Констянтиноград, 1885, П. Мартинович від У. Гнатенкової).

Котилася по дорозі біла горошина. Гнєдич, с. 14 (Роменський пов. на Полтавщині, 1913).

По дорозі павутина. Ігри та пісні, с. 375—376 (м. Конотоп на Чернігівщині, С. Ніс).

Ой ми сіно громадили. Грінченко, с. 132 (с. Євминка, Остерського пов. на Чернігівщині, Г. Неводовський).

Ой ранку, ранку. Милорадович, 1904, с. 140 (Лубенський пов. на Полтавщині, 1900, В. Милорадович).

Яке ж бо ти, сонечко. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 674, арк. 182 (с. Смолин, Миронівського р-ну на Київщині, 1926, Л. Синявська).

Ой на городі деркач дере. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 561, арк. 60 (с. Завадівка, Володарського р-ну на Київщині, 1920-і рр., П. Годлевський).

Ой наш пане добродію. Грінченко, с. 128 (с. Євминка, Остерського пов. на Чернігівщині, Г. Неводовський).

Що у нашого пана. Данилов, с. 54.

Да вже сонце кружком, кружком. Максимович, 1947, с. 226.

Ой час і пора. Метлинський, с. 318 (м. Гадяч на Полтавщині).

Ой на горі, на горі. ЦНБ, 1, 1584, с. 78 (с. Мала Перещипина на Полтавщині, середина XIX ст.).

Заскрипіли ворітечка. Іванов, с. 272 (сл. Нікольськоє, Старобільського пов. на Харківщині, Г. і А. Калашникови).

Ой чиї то гребці. Гнєдич, с. 20 (Роменський пов. на Полтавщині).

Одчиняй, пане, ворота. Милорадович, 1904, с. 143 (с. Машковець, Лубенського пов. на Полтавщині, 1900).

Одчиняй, пане, ворота. Там же (с. Щек на Полтавщині, 1900).

Одчиняй, пане, ворота. Там же (с. Юсковець на Полтавщині, 1900).

Одчиняйте ворота. Грінченко, с. 128 (с. Євминка, Остерського пов. на Чернігівщині, Г. Неводовський).

Чиняй, пане, погреби. Максимович, 1947, с. 229.

Наша пані господиня. Марко Вовчок—Маркович, с. 110 (с. Сичівка, Радомишльського пов. на Київщині).

Ой чуй, пані, чуй. Максимович, 1947, с. 227.

Наша пані пишна. Там же, с. 228.

Що в нашого пана. Данилов, с. 54.

Да вже сокіл ізлетів. Максимович, 1947, с. 226.

ЖНИВАРСЬКІ ПІСНІ

ЗАЖНИВНІ ПІСНІ

Ой паночку наш. Ігри та пісні, с. 443 (Чернігівщина, 1929, П. Коломийченко).

Там на горойці. Паулі, с. 55—56.

Говорила нивка. Ігри та пісні, с. 443—444 (Ровенський пов. на Волині).

Жнися, загонець вузенький. Там же, с. 444 (Полісся, 1940, В. Ловецький).

Ото наша веселка. Кольберг, Холмщина, с. 165.

Ой добраніч, широкеє поле. Метлинський, с. 322 (м. Шклов).

Ой жни, дівче, пшениченьку. Кольберг, Покуття, с. 243 (м. Коломия).

Ой лане, ланочку. Зуїха, с. 89.

ЖНИВНІ ПІСНІ

Ой через село перепілка летіла. Леся Українка, с. 87—88 (Волинь).

У неділю поранесенько. Пісні з Волині, с. 62 (с. Привітне, Горохівський р-н, 1964).

У нашого війта. ЖС, 1902, в. IV, с. 446 (Підлясся).

Лапала, лапала. Чубинський, с. 239 (с. Бориспіль на Київщині).

Закотилось сонечко за зелений гай. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 604, арк. 3 (с. Рудьковка, Ніжинської округи на Чернігівщині, 1920-і рр., І. Мостиненко).

А вже сонце западає. Жниварські пісні, с. 54.

Ой заспіваймо, нехай вдома почують. Леся Українка, с. 219 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині, К. Квітка).

Наш панойко-виноград. Чубинський, с. 231 (с. Велика Глуша, Ковельського пов. на Волині).

Я ж думала, що дожалася. Ігри та пісні, с. 445 (С. Юрова на Волині, М. Неказатенко).

Таки я палю, ріжу. Леся Українка, с. 219 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині, К. Квітка).

Ой я жала, жала. Жниварські пісні, с. 98.

Що в моєї родини. Там же, с. 86.

Уже сонечко закотилося. Там же, с. 53.

Нумо, нумо робить. Присяжнюк, с. 107.

Ой як було рано. ІМФЕ, ф. 1—2 (дод.), од. зб. 282, арк. 33 (с. Глібовка, Димерського р-ну, Київської округи, 1927. А. Коросташ).

Чого, гаю, темний стоїш? Ігри та пісні, с. 475 (Полісся, В. Ловецький).

Бодай пану у дворі страшно. Жниварські пісні, с. 56.

Із-за двора новенького. Там же, с. 55.

Уже вечір вечеріє. Кольберг, Покуття, с. 241 (с. Іспас).

Ой уже сонце над вербами. Конощенко, с. 121 (м. Нехворощ на Волині).

А вже ворон кряче. Метлинський, с. 315 (м. Острожськ).

Ой як женці на поріг. Чубинський, с. 236 (с. Юриновка, Новгород-Сіверського пов. на Чернігівщині).

А наш воконом гірший собаки. Кольберг, Холмщина, с. 164.

Отамане-упирю. Жниварські пісні, с. 64.

Уже сова злетіла. ЦНБ, І, 1401, арк. 209 (с. Трубєнтці, Хорольського пов. на Полтавщині).

Господиня домує. Грінченко, с. 135 (с. Корначівка, Кременецького пов. на Поділлі, В. Кравченко).

Наша госпося домує, домує. ЦНБ, І, 1593, арк. 25 (с. Яблочна, Бельського пов. Сумської губ., К. Петручук).

Соловейко на маківці весь мак подзьобав. Грінченко, с. 129 (с. Бориспіль на Київщині, А. Калита).

Ой зашуміла діброва. Пісні з Волині, с. 75 (м. Ковель, 1965).

Відчиняй, пане, ворота. ЦНБ, І, 1377, арк. 212 (м. Миргород на Полтавщині, 1861, А. Свінціцький).

Уже сонце котиться. Чубинський, с. 230—231 (с. Бориспіль на Київщині).

Коли б, господи, повечоріло. Жниварські пісні, с. 83.

А ще й сонце високо, нам додому далеко. Грінченко, с. 134. (Новгород-Сіверський пов. на Чернігівщині, М. Рклицький).

Уже сонце на лану. Чубинський, с. 248 (с. Бориспіль, Переяславського пов. на Київщині).

Ой паночку наш. Леся Українка, с. 218 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині).

Ой то наші женці — дівчата й хлопці. Жниварські пісні, с. 34.

Ми своєму пану та зробимо славу. Грінченко, с. 137 (с. Бориспіль на Київщині).

Ой чиї ж то та женчики жнуть. ІМФЕ, ф. 1 — дод., од. зб. 604, арк. 133 (с. Олександропіль на Дніпропетровщині, 1920-і рр., П. Козак).

Молодиці-білолиці. Грінченко, с. 137 (с. Корначівка, Кременецького пов., В. Кравченко).

Наша пані багата. Жниварські пісні, с. 68.

А вже сонце над дубком, над дубком. ЦНБ, I, 1334, арк. 13 (с. Велика Снітинка, Васильківського пов. на Київщині, 1865, Л. Ільницький).

Наші хлопці добре йдуть. Кольберг, Покуття, с. 244 (с. Чортовіц).

Наша пані-голубочка. Ігри та пісні, с. 445—446 (с. Косачівка, Остерського р-ну па Чернігівщині, 1926, Л. Більницька).

Да й уже сонечко качається. Жниварські пісні, с. 77.

Налетіли курчата. Манжура, с. 56.

Ой казали-говорили. Пісні з Волині, с. 62—63 (с. Підцир'я, Камінь-Каширського р-ну, 1965).

Наша пані різва. Рокосовська, с. 186 (с. Юрківщина, Звягельського пов.).

Ой чиє то козеня. Жниварські пісні, с. 97.

ОБЖИНКОВІ ПІСНІ

Ой ниво наша, ниво. Сокальський, с. 242 (с. Потужиця).

Хвалилася нива. Грінченко, с. 137 (Проскурівський пов. на Поділлі).

Ми-то, женчики, ми-то. Чубинський, с. 230 (с. Велика Глуша, Ковельського пов. на Волині).

Наш пан молоденький. Сокальський, с. 241 (с. Потужиця).

Наш пан дозорця. Там же.

Літала рябая пава по полю. ЦНБ, I, 1593, арк. 25 (с. Яблочна, Бельського пов., Сумської обл., К. Петерчук).

Ой літає соколонько по полю. Пісні з Волині, с. 66 (с. Колодяжне, Ковельського пов., Леся Українка).

А в нашого господаря. Там же, с. 65—66 (м. Ковель, 1965).

Наш хазяїн молодий. МУЕ, т. XV, 1912, с. 76 (с. Головин, Ровенського пов. на Волині, В. Доманицький).

Полинь, соколю, по полю. Пісні з Волині, с. 71 (с. Старі Кошари, Ковельського р-ну, 1965).

А наш господар охочий, охочий. Кольберг, Холмщина, с. 170.

Ой наш господар журився. Пісні з Волині, с. 68—69 (с. Уховецьк, Ковальського пов., 1968).

Наш пан молоденький. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 186, арк. 2 (с. Гнилиці Великі, Підволочиського пов., 1894, О. Данилевич).

Що Ганночка дівка по дворику ходить. Абрамов, с. 11—12.

Чудувалися ліси. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 6, арк. 1 (с. Ясениці Масьовій, Турківського пов. на Галичині, 1880, М. Зубрицький).

Дивувалися ліси. Зуїха, с. 91.

Добрі ми женці були. Кольберг, Перемишль, с. 48 (с. Іскань).

Ой жали ми нивку. Сокальський, с. 243 (с. Ястребиця).

Що ми свойому пану. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 409, арк. 28 (с. Шабаликів, Коропський р-н, Чернігівська обл., 1969, експедиція ІМФЕ).

Обжали ж ми ту ниву. Кольберг, Перемишль, с. 44 (с. Вишатиці).

Золотії серпики брязчали. МУЕ, т. XV, 1912, с. 77 (Ровенський пов. на Волині, В. Доманицький).

Ой добрая була нива. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 133, арк. 11 (с. Карабіївка, Теофіпольського пов. на Кам'янець-Подільщині, 1896—1897).

Добра нивойка була. Паулі, с. 49.

Добра нивонька була. Лукашевич, с. 149.

Перепілонько мала. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 133, арк. 11 (с. Карабіївка, Теофіпольського пов. на Кам'янець-Подільщині, 1896—1897).

Перепеличко біла. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 311, арк. 4 (с Сілець, Сокальського пов. на Львівщині, поч. XX ст., Л. Яцкевич).

Перепеличка малий птах, малий птах. Кольберг, Холмщина, с. 171.

Перепеленька мала. Сокальський, с. 242 (с. Ястребиця).

Перепілойко моя. Кольберг, Перемишль, с. 47 (с. Іскопь).

Наша пані по садочку ходила. Рокосовська, с. 185.

До пана з голубами. Ходаковський, с. 117.

Господиня калину ламала. Петров, с. 362.

Закотилось сонечко. Паулі, с. 55.

За горою жито жала. ЖС, 1910, в. 1—2, с. 90 (с. Стародуб на Чернігівщині).

Ужала я пшениченьку. Друк. за: Ігри та пісні, с. 478.

Стояла, пшениченька, стояла. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 686, арк. 83 (с. Винниківці, Межирівського р-ну, Вінницької обл., 1926, В. Бобринський).

Як я була да на толоці. Ігри та пісні, с. 496 (с. Висоцьке, Дубровецького р-ну, Ровенської обл., Г. Ксенофонтова).

Ой чиє то поле. Абрамов, с. 12.

Ой чиє ж то поле. Метлинський, с. 324—325 (м. Глухов на Сумщині).

Сидить ворон на копі. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 409, арк. 29 (с. Шабаликів, Коропського р-ну Чернігівської обл., 1969, експедиція ІМФЕ).

Сидить півень на копі. Ігри та пісні, с. 467 (Ковельський пов.).

Сидить ведмідь на копі. Метлинський, с. 326—327 (с. Сосниця на Чернігівщині).

Оце тобі, борода. Чубинський, с. 228—230 (с. Юринівка, Новгород-Сіверського пов. на Чернігівщині).

Пішли дівоньки в долину. Пісні з Волині, с. 73.

В коло, місяцю, кого несемо. Сокальський, с. 241 (с. Потужиця).

Сварилася пшениченька. ІМФЕ, ф. 43—6, од. зб. 250, арк. 2 (с. Бережанка, Кам'янецької округи на Поділлі, 1922, А. Паравійчук).

Йдіте, дівойки, в долину. Леся Українка, с. 83—84 (м. Миропіль, Звягелеського пов. на Волині).

Бо наш панойку коханий. Там же, с. 81—82.

Станьте, дівчата, в рядочок. Пісні з Волині, с. 72 (с. Шацьк, Любомльського р-ну, 1966).

Берегом качки плили. Сокальський, с. 241 (с. Потужиця).

Кругом, женчики, кругом. Пісні з Волині, с. 64—65 (с. Конюшки, Дубенського пов., Ф. Колесса).

Місяцю, місячейку. Паулі, с. 50.

Засвітив місяць із рога. МУЕ, XV, 1912, с. 77 (Ровенський пов., Волинської губ., В. Доманицький).

Маяло, житечко, маяло. Там же, с. 76 (с. Головин, Ровенського пов., Волинської губ., В. Доманицький).

Ой просився віночок. Сокальський, с. 242 (Потужиця).

Котився віночок по полю. Чубинський, с. 232 (с. Велика Глуша, Ковельського пов. на Волині).

Точися, вінойку. Кольберг. Перемишль, с. 45 (с. Вишатиці).

Вийся, вінойку, гладко. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 67, арк. 1 (с. Ясениці Масьовій, Турківського пов. на Галичині, 1880, М. Зубрицький).

Ой наш господар бардзо рад. Леся Українка, с. 89 (Волинь).

Вінчику пелехатий. Чубинський, с. 233 (с. Дашковці, Літинського пов.).

Зашуміла дуброва. Чубинський, с. 232 (с. Велика Глуша, Ковельського пов. на Чернігівщині).

Ой котився наш віночок по полю. Петров, с. 362—363.

Котиться вінок з поля. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 186, арк. 2 (с. Гнилиці Великі, Підволочиського пов., 1894, О. Данилевич).

Котився вінок з поля. Ходаковський, с. 117.

Наш вінок тарахкоче. Грінченко, с. 139 (Проскурівський пов., Подольської губ.).

Повісимо житній вінок на стіні. ЦНБ, 1, 1593, арк. 25 (с. Яблочна, Бельського пов., Сумської губ., К. Петручук).

Отворіться, гумна. Кольберг, Перемишль, с. 46 (м. Раків).

Ой до кінця, женчики. Фольклорна веселка, с. 25 (Волинь, А. Голентюк).

Хороша дівонька, що вела. Ігри та пісні, с. 485 (Полтавщина, П. Мартинович).

Ой прочини, наш паночку, ворота. Рокосовська, с. 185.

А в нашого пана. Зуїха, с. 92.

Відчини, пане, кватири. Сокальський, с. 242 (с. Потужиця).

Чиняй, пані, ворота. Чубинський, с. 233—234 (с. Британи, Борзенського пов. на Чернігівщині).

Принесли ми полон. ЕЗ, т. XI, 1901, с. 32.

Стань, пане, на крильце. Зуїха, с. 92.

Ужали-смо всю ниву. Кольберг, Перемишль, с. 46 (м. Раків, Галичина).

Доки ми будем стояти. Ігри та пісні, с. 490 (с. Карабіївка на Волині, 1897, Л. Ленчівський).

А в нашого пана. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 186, арк. 2 (с. Гнилиці Великі, Підволочиського пов., 1894, О. Данилевич).

Не лякайся нас, пане. Чубинський, с. 244 (с. Дашковці Літинського пов.).

В нашого господаря золотий пас. МУЕ, т. XV, 1912, с. 77 (Ровенський пов., Волинської губ.).

Відчиняй же, господарю. Фольклорна веселка, с. 24 (Волинь, А. Голентюк).

Ой весело, господарю, весело. Леся Українка, с. 218 (с. Колодяжне, Ковельського пов. на Волині).

Ой одчини, господарю, новий двір. МУЕ, XV, 1912, с. 75 (с. Мареніно, Ровенського пов., Волинської губ., В. Доманицький).

Котиться вінок з поля. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 105, арк. 55—56. (с. Новоселиця на Станіславщині, 1884, З. Грушкевич).

Не лежи, віноньку, не лежи. Грінченко, с. 138 (Проскурівський пов., Подольської губ., А. Заболоцький).

Вийди, господар, до нас. Сокальський, с. 243 (с. Ястребиця).

Стоїть пан на ганку. Там же.

В чистім полі садочок, садочок. Кольберг, Волинь, с. 76 (Ковельський пов. на Волині).

Наші женчики з поля йдуть. Ігри та пісні, с. 480 (х. Герасименки, Хорольського пов. на Полтавщині, В. Щепотьєв).

Ой на небі ясен місяць. Там же, с. 486 (с. Видибор на Житомирщині, В. Столяр).

Вийдіть, пані, до нас. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 133, арк. 12 (с. Карабіївка, Теофіпольського пов. на Кам'янець-Подільщині, 1896—1897).

Продай, продай, господарю, сивого коня. Ігри та пісні, с. 485 (с. Іскоростень на Полтавщині, П. Мартинович).

Продай, пане, пшеницю. Сокальський, с. 243 (с. Ястребиця).

Наша пані гожа. Там же, с. 241 (с. Потужиця).

Наш півень рябокрилий. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 154, арк. 28 (с. Борисів на Волині, 1921, О. Марчинківська).

Стоїть пан на порозі. Сокальський, с. 241 (с. Потужиця).

Сива пава літала. Паулі, с. 51.

Уже сонце над дубами. Чубинський, с. 245 (с. Британи, Борзенського пов. на Чернігівщині).

Ой не їдь, пане, в поле. Там же, с. 242 (с. Дашковці, Літинського пов.).

Зажурилися стодоли, стодоли. ЦНБ, І, 1593, арк. 93 (с. Яблочна, Бельського пов. Седлецького губ., К. Петручук).

Вже ж бо ми пшениченьку дожали. Зуїха, с. 94.

Бородо наша пишна. Жниварські пісні, с. 247.

Сором, голово, сором. Там же, с. 260.

Наш голова грубий, грубий. НТЕ, 1963, № 2, с. 116 (с. Соколівці, Ярмоленецького р-ну, Хмельницької обл., О. Правдюк).

Котився комбайн з лану. Ігри та пісні, с. 497 (с. Шкроботівці, Дедеркальського р-ну, Тернопільської обл., С. Турик).

Ми діждали літа та й нажнемо жита. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1172, арк. 370 (Дрогобич, 1958, Ю. Корчинський).

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДАРЮ ТА ЙОГО РОДИНІ

Стоїть же, стоїть нова світлонька. Народні перлини, с. 35.

Пан-господар, уставай з постелі. Манжура, с. 58.

Ой в ліску, в ліску на жовтім піску. Народні перлини, с. 35—36.

В пана господаря. Пісні Карпат, с. 7—8.

А в чистім полі близько дороги. Головацький, с. 33.

Славен, славен та пан Миколаю. ІМФЕ, ф. 11—6, од. зб. 611, арк. 116 (с. Кам'янка, 1890, П. Мартинович).

На твойому дворі дуб гіллянистий. Коробка, с. 18 (с. Риви, Ровенського пов. на Волині).

Над морем глибоким. Метлинський, с. 330 (м. Остер на Чернігівщині, 1850-і рр.).

Ворота новії, стовпи золотії. Стеблянко, с. 14 (Дергачі на Харківщині).

Добрий вечір тобі, господарю. Колядки та щедрівки, с. 59 (с. Зятківці, на Вінниччині, 1918—1920 рр., Г. Танцюра).

А в цім домку, як у вінку. Щепотьєв, с. 29—30 (с. Велика Будища, Зіньківського пов. на Полтавщині).

Чи дома, дома, господаренько. Головацький, с. 28—29.

Чи є, чи нема господар дома. Народні перлини, с. 41.

Ой наш братчику, сідай коло нас. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 379, арк. 2.

В цьому дворку, як у вінку. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 54.

Ішов, перейшов місяць по небу. Паулі, с. 10.

Пане, пане господару. ЦНБ, І, 1618, арк. 128 (м. Чорнобиль, Радомишльського пов. на Київщині, кінець XIX ст.).

Ой сивая та і зозулечка. Дніпрова чайка, с. 37—38.

Колєд-колєдиця. Ходаковський, с. 157.

Щедрик, щедрик, щедрівочка. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 73.

Ластівочка-щебетушка. МУЕ, XVIII, 1918, с. 148 (с. Прохори, Борзянського пов. на Чернігівщині, 1912, Ф. Коломийченко).

Ой ластівонька та прилітає. Головацький, с. 32.

Ой вийди, дядьку, щось тобі бог дав. Милорадович, 1904, с. 69.

Щедрий вечір! Добрий вечір! Маркевич, с. 65—66.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДИНІ

Ой ясна, красна на небі зоря. Колядки та щедрівки, с. 114 (Волинь, 1900-і рр., В. Кравченко).

Ой ясна, ясна на небі зоря. Там же, с. 123—124.

Що у пана Василя хороша жона. Там же, с. 118—119 (м. Остер на Чернігівщині, 1926, Ігнатова).

Прийшли ми, кумо, колядувати до тебе. Грінченко, с. 9 (с. Нижня Спроватка, Сумського пов., Харківської губ., 1885).

У нашого пана умная жона. Грінченко, с. 8 (м. Чернігів, 1897, П. Терлиць).

Ой у нашої господиненьки. Народні перлини, с. 36—37.

А в тім дворі красна паня. Колядки та щедрівки, с. 102 (1830—1840 рр., О. Бодянський).

А в дядька Тимка гарная жона. Там же, с. 107 (с. Спиченьці на Вінниччині, 1962, Н. Присяжнюк).

Ой знати, знати, що за господиня. Сокальський с. 191 (с. Тартаків).

Зажурилася перепелонька. (Колядка вдові). Українські народні пісні в записах В. Гнатюка. К., 1971, с. 46—47. (с. Коропець).

А в лузі, в лузі, а в калиновім. (Колядка вдові). Гнатюк, I, с. 258 (с. Лолин на Галичині, В. Посацький).

Чи вдома, вдома пані бабуня. Присяжнюк, с. 109—110 (с. Черемошне, Вінницької обл., 1962).

Ой в ліску, в ліску листя на грабі. Там же, с. 123 (с. Павлівка на Вінниччині, 1962).

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ПАРУБКОВІ

Вітер повіває. Пісні Карпат, с. 8—10 (с. Чорногузи, Вижницького р-ну на Буковині).

Ой рано, рано. Пісні з Волині, с. 76—77 (с. Колодяжне, Ковельського р-ну, 1965).

Ой чий син молод та й ославився. Присяжнюк, с. 111—112. (с. Бухни на Вінниччині, 1960).

Їхав Павлечко через густий лісок. Манжура, с. 59.

Ой у неділю та пораненьку. Присяжнюк, с. 113.

Ой в лужку, в лужку, на жовтім піску. Пісні з Волині, с. 78 (м. Камінь-Каширськ, 1960).

В полі, в полі плужок ходить. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 159—160.

Що в пана хазяїна да на його дворі. Там же, с. 148 (м. Сосниця на Чернігівщині, 1889, Ю. Виноградський).

Ой під вербою, під зеленою. Присяжнюк, с. 112 (с. Черемошне на Вінниччині, 1962).

Й а в полі та на суходолі. Грінченко, с. 21 (Чернігівщина, М. Рклицький).

Стояла тополя край чужого поля. Гнатюк, II, с. 124.

Ой рано, рано кури запіли. Присяжнюк, с. 113.

Що за гаєм, гаєм, гаєм зелененьким. Колядки та щедрівки, с. 295 (с. Батурин на Чернігівщині, Д. Яворницький).

Із-за гаю зеленого. Багатоголосся, с. 34 (с. Вороньки, Бобровицького р-ну на Чернігівщині, 1957, експедиція ІМФЕ).

Ой дуб на березу низенько схилився. Бодянські, с. 73.

Ой в саду, саду по винограду. Пісні з Волині, с. 77 (м. Камінь-Каширський, 1960).

В зеленім саду, на винограду. Кст, 1903, LXXX, январь, с. 165 (с. Запруддя, Ковельського пов. на Волині, О. Пчілка).

Там за горою, за кам'яною. Колядки та щедрівки, с. 251 (Тернопільщина, Л. Турик).

Летів орел через долину. Гнєдич, с. 140.

Ой що в Бориса та на його дворі. Колядки та щедрівки, с. 167—168 (м. Батурин на Чернігівщині, Д. Яворницький).

Стоїть яворець тонкий, високий. Іван Франко, с. 32—33 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, 1868).

Через село, через Нисмичі. Сокальський, с. 200 (с. Нисмичі).

Ой в нашому селі. Дніпрова Чайка, с. 40—41.

Ой із-за гори вийшли тумани. Кст, 1903, т. LXXXI, апрель, с. 137 (Волинь, О. Пчілка).

Павлуньо-вояченько під Львів під'їжджав. Сокальський, с. 192 (с. Шарпаньце).

Ой там за горою. Зуїха, с. 99—100.

Пас Івасюньо коня вороного на траві. Сокальський, с. 196—197 (с. Конотопи).

Що на булоні путані коні. Малинка, с. 95 (с. Монастирище, Ніжинського пов. на Чернігівщині).

Задумав Василько з весни жениться. ЦНБ, І, 1382, арк. 28—29 (м. Харків, 1863, Г. Залюбовський).

Ой їхав козак з Венгер до Польщі. Іван Франко, с. 34 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, 1871).

Там у садочку при керниченьці. ЕЗ, XI, с. 21—22.

Косив Стефусьо яру пшеницю. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493(П), арк. 154 (с. Пишківці, Бучацького р-ну, Тернопільської обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Там на горі й а дзвін дзвонить. Там же, арк. 153.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ДІВЧИНІ

Ой рясна, красна в лузі калина. Колядки та щедрівки, с. 308 (с. Зятківці на Вінниччині, 1920, Г. Танцюра).

Ой ясна-красна в лузі калина. Кст, 1903, LXXXI, апрель, с. 166 (с. Запруддє Ковельського пов. на Волині, О. Пчілка).

Там за садом зоря всходить. Сокальський, с. 196 (с. Готовіце).

Рано ж тії півні в ятці заспівали. Колядки та щедрівки, с. 310 (М. Сергіїв).

Хвалилася береза перед дубами. Присяжнюк, с. 120 (с. Черемошне на Вінниччині, 1962).

Ой там коло двора кам'яна гора. Колядки та щедрівки, с. 333 (с. Чеснівка, Уланівського р-ну, 1963, П. Ткачук).

Чого, роженько, сама в городі. Малинка, с. 122—123 (с. Плоске на Чернігівщині).

Да чому ти, дівчино, гуляти не йдеш. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 321.

Дівка Мар'юшка травицю жала. Гнєдич, с. 134 (с. Бацмани, Роменського пов. на Полтавщині, 1912).

Жала Ганнуся шовкову траву на зорі. Кст, 1903, т. LXXX, январь, с. 167—168 (с. Нєзвир, Луцького пов. на Волині, О. Пчілка).

Пасла Мариня воли в ялині. Іван Франко, с. 38—39 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, 1865).

Пасла Катруня сиві овечки. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 219, арк. 12 (с. Трибухівці, Бучацького р-ну, Тернопільської обл.).

Розсипалася руточка. Ходаковський, с. 148.

Плила Олеся Дунаєм-ріков. Колядки та щедрівки, с. 419 (с. Соколів на Галичині, 1927, В. Безхлібник).

Там за лісом, за темненьким. Колядки та щедрівки, с. 409—410.

На загуменю, на заседеню винний сад. Іван Франко, с. 38 (1871).

Дівка Прісечка одна в батечка. МУЕ, XVIII, 1918, с. 143 (с. Прохори, Борзенського пов. на Чернігівщині, 1912, Ф. Коломийченко).

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску. Колядки та щедрівки, с. 459 (с. Слобода-Яришівська на Вінниччині, М. Руденко).

Що в Києві да на риночку. Кст, 1906, т. XCII, январь, с. 9 (м. Воронеж, Глуховського пов. на Чернігівщині, І. Абрамов).

Під віконцем черешенька. Колядки та щедрівки, с. 404 (с. Литвинів на Галичині, О. Бабій).

Дівка Олена сади садила. Грінченко, с. 26 (Ніжинщина, Є. Гаврилей).

Летів, летів та соколенько. Колядки та щедрівки, с. 370—371. (с. Блистава на Чернігівщині, 1912, А. Мишастий).

Вилетів сокіл з Києва на двір. Малинка, с. 127 (м. Глухів Чернігівської губ.).

Зозуленька луговая. Колядки та щедрівки, с. 333 (с. Жеребецьке, Ю. Войцеховський).

По горах, горах сніги полягли. Малинка, с. 145—146 (с. Припутні, Борзнянського пов. на Чернігівщині).

По горі, горі сніги, морови. Іван Франко, с. 37 (1871).

А в ліску, ліску, на жовтім піску. Пісні з Волині, с. 81 (с. Світязь, Любомльського р-ну, 1966).

Мав батенько одну донечку. Сокальський, с. 192—193 (с. Конотопи).

Ой рясна, красна в лузі калина. Присяжнюк, с. 117 (с. Павлівка на Вінниччині, 1962).

По горі, горі пави ходили. Іван Франко, с. 39 (1871).

Що в полі, в полі стояла сосна. Колядки та щедрівки, с. 423 (м. Козелець на Чернігівщині, 1928, Л. Секретна).

А в нашого пана серед двору древо. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1185, арк 50 (м. Котельви на Полтавщині, 1983, Т. Шевчук).

Там на гороньці дві зозулоньці в ячменьці. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 493 (II), арк. 152 (с. Пишківці, Бучацький р-н, Тернопільська обл., 1984, експедиція ІМФЕ).

Прилетіла ластівонька. Присяжнюк, с. 109.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ

Станьте, панове-молодці, да подякуйте. ІМФЕ, ф. 1—2, од. зб. 290, арк. 1.

Щедрий вечір, пане господару. Колядки та щедрівки, с. 483 (с. Шендерів на Вінниччині).

Господареньку, господиноньку. Головацький, с. 33.

А за сим словом бувай же здоров. Вагилевич, с. 92.

Дай же вам, боже, у полі роду. Колядки та щедрівки, с. 483 (с. Волосянка на Галичині, В. Гнатюк).

А за сим словом будь нам здорова. Гнатюк, II, с. 292, (с. Хотин на Буковині, В. Посацький).

А за сим словом будьте здорові. Колядки та щедрівки, с. 485—486 (с. Ілемня на Станіславщині, М. Пазяк).

А за сим словом бувай же здоров. Вагилевич, с. 93.

Ой віншую тя, гречний молодче. Гнатюк, II, с. 311 (с. Новий Кропивник на Галичині, 1901, В. Левинський).

За тим словеньком будь же ми здоров. Гнатюк, II, с. 24—25 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, І. Франко).

Великий рости. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299-а, арк. 465 (Яворівський р-н, Львівська обл., 1967, Т. Кузьо).

А за сим словом будь нам здорова. Гнатюк, II, с. 299 (с. Хотин на Буковині, В. Посацький).

А за сим словом будь нам здорова. Там же, с. 295 (с. Петранці, Галичина).

Красна дівчино, віншуємо тя. Пісні Карпат, с. 77 (с. Репинне, Міжгірського р-ну на Закарпатті).

Бувай здорова, рости велика. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 493 (с. Міхова на Галичині).

ЗАСІВАЛКИ

Ходить Ілля на Василя. ЦНБ, І, 1593, арк. 10.

Котився хміль з-під города. Ходаковський, с. 158.

Місяченьку, мій братику. Щепотьєв, с. 29 (с. Великі Будища, Зеньківського пов. на Полтавщині).

Василева мати. Коробка, с. 14 (с. Боровичі, Луцького пов. на Волині).

На щастя, на здоров'я. Гнєдич, с. 140 (Роменський пов. на Полтавщині).

Сійся, родися, жито, пшениця. Вагилевич, с. 94.

Сію, вію, посіваю. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 299, арк. 455 (с. Слобода-Яришівська, Могилів-Подільського р-ну на Вінниччині, 1964, М. Руденко).

ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

Колядуй, бaране. ЦНБ, І, 1314, арк. 2.

Ой упала кривая верба. Колядки та щедрівки, с. 519.

Щедрий вечір, дядьку вам. Там же, с. 515 (с. Погребище на Вінниччині, 1962, Н. Присяжнюк).

А в дядька, в дядька, дядина гладка, добрий вечір. Зуїха, с. 104.

Бігла теличка та з березничка. Гнатюк, II, с. 366 (Канівщина, 1895, В. Степаненко).

Вибіг козелець із нових сінець. Грінченко, с. 52 (м. Веркіївка, Ніжинського пов. на Чернігівщині, Є. Гаврилей).

Ішли дві баби колядувати. Колядки та щедрівки, с. 515 (с. Вишнопіль на Черкащині, 1949, М. Мицик).

Ой дай же, дай же, що маєш дати. Вагилевич, с. 93 (с. Пилипча).

Дайте нам коляду. Паулі, с. 13.

Дай, боже, вечір добрий. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 494.

Добрий вечір вам. Малинка, с. 82 (с. Василиця на Черкащині).

Ми колядували. Кст, 1903, LXXXI, июнь, с. 371 (Волинь, О. Пчілка).

Щедрик-бедрик, дайте вареник. Присяжнюк, с. 123.

Колєда-лєда. Гнатюк, II, с. 342 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, І. Франко).

ПАРОДІЇ НА КОЛЯДИ

Попід небеса летить ковбаса. Федькович, с. 53.

Ой Савка з Савкою бився на леду. Малинка, с. 155 (м. Острог на Волині).

Кіт змислений десь ся з'явив. Кст, 1903, LXXXI, июнь, с. 372—373 (Волинь, О. Пчілка).

Там коло попа стоїть верба. Гнатюк, II, с. 349 (с. Коропець на Галичині, 1902).

Їхала Химка. Іван Франко, с. 42—43 (с. Нагуєвичі на Дрогобиччині, 1868).

Ой ішов я попід діброву. Там же, с. 43.

ПІСНІ ПРИ ВОДІННІ КОЗИ ТА ОРАНЦІ ЗВІРАМИ

Водіння кози. ІМФЕ, ф. 1—2, од. зб. 290, арк. 1—2 (с. Глібовка, Димирського р-ну, Київської обл., Є. Смолинський).

Їхали пани межи горами. Сокальський, с. 186 (с. Ліски).

Добрий вечір вам, чесним господам. Колядки та щедрівки, с. 569 (Чернігівщина, 1926, Кондрашевська).

Го-го-го, коза, го-го, сірая. Грінченко, с. 54 (Чернігівщина, П. Єфименко).

Гоп-гоп, козуню. Чубинський, с. 268—269 (Волинь, Стецький).

Твої воли. Паулі, с. 15.

Гей, гей а в нашім плужку. Гнатюк, II, с. 346—347 (с. Зозулинці, 1891, Д. Єндик).

Пане господару, гей, гей. Там же, с. 374 (с. Отак, Хотинського пов. на Буковині, 1904, В. Яблоновський).

Гей! Гей! Ци спиш, ци чуєш, пане господарю. Друк. за: Колядки та щедрівки, с. 598—599 (с. Ревна, Чернівецького пов., 1904, І. Савицький).

Ой не знала бідна вдова, як на світі жить. Малинка, с. 156.

ПІСНІ ПРО МАЛАНКУ

Ой господарю, господарочку. Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської. Упоряд. М. Гуць, К., 1972, с. 209.

Ой у лісі на кленочку. Колядки та щедрівки, с. 591 (с. Марпуші на Вінниччині, 1960, Є. Гроб).

Наша Меланка господиня. Присяжнюк, с. 122—123.

Ой та учора ізвечора. Там же, с. 121 (с. Павлівка на Вінниччині, 1962).

А учера із вечера. Федькович, с. 52—53.

Ой за горою, за кам'яною. Колядки та щедрівки, с. 587—588 (с. Слобода-Яришівська на Вінниччині, 1964, М. Руденко).

ПОЖОВТНЕВІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

Нова радість стала. Колядки та щедрівки, с. 615.

По усьому світу стала новина. Там же, с. 619.

Щедрик, щедрик, щедрівочка. Там же.

Добрий вечір тобі, вільний господарю. Там же, с. 621.

Ой рано, рано кури запіли. Колядки та щедрівки, с. 626—627.

Щедрик, щедрик, щедрівоньки. Там же, с. 639.

Хто в цьому домі живе-поживає. Там же, с. 640.

На щастя, на здоров'я. Там же, с. 640 (с. Слобода-Яришівська на Вінниччині, 1963, М. Руденко).

А я знаю, хто в дома. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 1172, арк. 348 (Дрогобич, 1957, Ю. Корчинський).

Сію, вію, засіваю. Там же, арк. 354 (м. Сколе, Львівської обл., 1971, Ю. Корчинський).

ПОЯСНЕННЯ СЛІВ

Банта — поперечна балка
Бардзо — дуже
Біль — лляні нитки домашнього виробу
Бинда — стрічка
Борс — борть

Вергнути — кинути
Верета — рядно
Викпинати — брати на кпини, кепкувати
Вільце — гільце, деревце
Віно — посаг
Вудвудята — пташенята одуда

Гагівка — веснянка, гаївка
Гали — литки
Галаган —головатий півень з голою шиєю
Гетьмага — житель гетьманщини
Гряна неділя —зелена (русальна) неділя

Днище — пристрій для гребня біля прядки
Дуля — сорт груш

Єдвабний — шовковий

Жеби — щоби

Зальоти — залицяння
Зарінок — рівне місце біля річки, поросле травою

Іно — тільки

Йа — вживається в піснях замість складу для збереження ритму
Йоп — він

Кадило — дика рослина
Калиточка — гаманець
Кармазин — сукно малинового кольору
Каша — свіже молоко з піною
Китай — музичний інструмент
Ковтки — сережки
Колоппі —коноплі
Коп'як — копиця
Коцюба — кочерга
Кошуля — сорочка
Крокіс — дикий шафран

Лящик — корець

Мально — ясно
Маржипа — худоба

Намітка — жіночий головний убір, гатунок тканини
Невіхна — невістка

Н е к у к і б н и ц я — ледача, безтурботна жінка
Н е ц к и — ночви

О б о л о н я — вікно, синє небо
О к о м у н, в о к о н о м — економ
О п а н ч а — старовинний верхній одяг, різновид плаща

П а р т ь — доля
П і д — горище
П о л о н — здобич, урожай
П о с т а т ь — смуга, яку займає один полільник або жнець
П о с т а д н и ц я — дівчина, яка грає на обжинках головну роль
П р и г і н ш и й — наглядач над робітниками
П р и т а п о ж и т и — припекти
П р у г і н е ц ь — грань, облямівка
П у г а — батіг
П ' є ц — піч

Р а т а ї — плугатар, орач
Р о с т о п и р а — роззява

С і, с я — зворотна частка
С и — собі
С м о в д я — багаторічна трава з родини зонтичних
С п о с о б н и й — пригодний, зручний
С п і р — успіх в роботі
С у к м а н к а, с у к м а н — сіряк, рід верхнього одягу

Т а л я р — давня срібна монета
Т е р а з — тепер, зараз
Т и — тобі
Т у м а н, т у м а — неговірка людина

У с у г а — цвіль

Х у с т а — білизна

Ц і в к а — шпулька для намотування ниток
Ц и — чи

Ч е л я д ь — молодь
Ч и н я т и — відчиняти
Ч и р к а — качка, чирок
Ч о х л а — манжета

Ш а г — дрібна монета, гріш
Ш а р у в а т и, т а р у в а т и — полоти
Ш е л я г — старовинна дрібна монета
Ш м а т к а — ганчірка

Ю ш — вже

Я б к о — яблуко
Я с к и н я — печера

ЗМІСТ

Библиотека украинского устного народного творчества

КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВЫЕ ПЕСНИ

Составитель
Елена Юрьевна Чебанюк
Ответственный редактор *М. М. Пазяк*
Гравюры *В. Е. Перевальского* и *А. Ф. Павленко*

Киев,
издательство художественной литературы
«Днипро», 1987
(На украинском языке)

Редактор *Л. С. Пономаренко*
Художнє оформлення *В. М. Флакса*
Художній редактор *А. К. Тегьора*
Технічний редактор *С. М. Величко*
Коректори *Н. І. Прохоренко, З. П. Шкода*

Інформ. бланк 4133

Здано до складання 20.03.87. Підписано до друку 11.08.87. Формат 84×108 1/32. Папір друк. № 2. Гарнітура звичайна нова. Друк. високий. Умовн. друк. арк. 20,58. Умовн. фарбовідб. 20,79. Обл.-вид. арк. 19,275. Зам. 7-139. Тираж 50 000 пр.
Ціна 1 крб. 80 к.

Видавництво художньої літератури «Дніпро».
252601. Київ-МСП, вул. Володимирська, 42.

Харківська книжкова фабрика ім. М. В. Фрунзе.
310057, Харків, вул. Донець-Захаржевського, 6/8.

Календарно-обрядові пісні / Упоряд., передм., приміт.
К17 О. Ю. Чебанюк; іл. худож. В. Є. Перевальського та А. Ф. Павленка.— К. : Дніпро, 1987.— 392 с. іл.— (Б-ка укр. усної народної творчості).

До збірника ввійшли кращі зразки української календарно-обрядової поезії: веснянки, петрівки, колядки, щедрівки, а також русальні та купальські пісні і фольклор, що супроводжує польові роботи.

К $\frac{4702590100-054}{М205(04)-87}$ 54.87 82.3Ук—6

крб. 80 к

Календарно-обрядові пісні

Народна творчість

